

M. Fethullah Gülen'in
Fikir Dünyasına Doğru

İbretlik Hatıralar

Osman Şimşek

"M. Fethullah Gülen'in Ruh Dünyasına Ayna"

İBRETLİK HÂTIRALAR

Osman Şimşek

"M. Fethullah Gülen'in Ruh Dünyasına Ayna"

İBRETLİK HÂTIRALAR

Osman Şimşek

"M. Fethullah Gülen'in Ruh Dünyasına Ayna"
İBRETLİK HÂTIRALAR

Copyright © Işık Yayınları, 2010
Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Tic. A.Ş.'ye aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Tic. A.Ş'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Ali BUDAK

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-975-278-367-6

Yayın Numarası
510

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96

Nisan 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Işık Yayınları
Kısıklı Mahallesi Meltem Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.isikyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi, sadece Türkiye'de değil, artık hemen bütün dünyada, tavsiye ettiği, yüreklendirdiği eğitim ve diyalog hizmetleriyle önemli bir sivil toplum lideri, bir aksiyon ve kanaat önderidir. Yazdıkları, konuştukları, analiz ve değerlendirmeleri giderek artan bir ilgi ile takip edilmektedir.

Sayın Gülen'in başlattığı "Gönüllüler Hareketi", kelimenin tam anlamıyla "örnekleri kendinden bir hareket"tir. Bu hareket, yeni bir bahar için yeni bir insan inşa etmektedir. Hareket, bütün dinamikleriyle orijinaldir. Sadece İslâm coğrafyası için değil, insanlık adına da orijinal bir projedir. Kavga ve çatışma yerine, sevgiye dayanan, insanı öne çıkaran, diyalog ve uzlaşma yoluyla büyük barışı hedefleyen bir projedir. Önümüzdeki yıllarda, dünya bu projeyi daha çok konuşacak, daha çok sahiplenecektir. Sayın Gülen'in, 1999'da Dünya Dinleri Parlamentosu'na gönderdiği mesajda ifade buyurdukları gibi, ihtiyar dünyamız, ölümünden önce inşallah bir bahar yaşayacaktır.

Osman Şimşek Bey, Sayın Gülen'in, ABD'deki uzun gurbet yıllarında yanı başında bulunan, çok az insana nasip olacak bir dostluk halkasının içinde yer alan bahtiyarlardandır. Elinizdeki

eser, onun kaleminden, Sayın Gülen'i ve Gönüllüler Hareketi'ni daha yakından tanımak isteyenlere güzel bir armağandır. Dar dairede yapılan sohbetlerin lezzetini bizlere de tattıran bu eser, öyle zannediyorum ki, çoğu okuyucuya, yeni vadilerde seyahat imkânı da verecektir.

Meselâ Sayın Gülen'in şu ifadeleri, insanlık adına yürütülen hizmetlerin en başında yaşananları öğrenmek adına ne kadar kıymetlidir:

"Bir dönemde, camiye hiç gelmeyen insanların ayağına gitme ve hiç değilse, kahvehanelerde zaman tüketen kimselere de el uzatma yolları araştırılmıştı; senelerce sürmüştü o gayretler. İnsan kazanıldı mı, kazanılmadı mı bilemeyeceğim; ama o hâlis faaliyetlerin faydalı olmadığını söyleyemem. Orada da Allah'ın bir lütfu olmuştur muhakkak. (…) Aslında, bir yerde kumar türü oyunlar oynanıyorsa, oraya girip çay içmemeyi itiyad edinmişimdir. Fakat inandığım hakikatler adına bazı şeyler anlatma ihtimaline binaen, tavla oynanan ve kumar kâğıtlarının havada uçuştuğu mekânlara da girmiş, yanımdaki bir iki arkadaşla beraber oralarda epey vakit geçirmişimdir. Vermeyi düşündüğüm mesajın hürmetine sigara dumanına da, tavladaki zarın sesine de, o kâğıtların –hele ben konuşmaya başlayınca– farklı bir ritimle masaya indirilişine ve vuruluşuna da katlanmışımdır…"

"İbretlik Hâtıralar"da, Allah yolunda hizmete ilk gönül verenlerin fedakârlık, sadakat, vefa örneklerini de görüyoruz. Mesela Sayın Gülen bir Halim Baba'dan söz ediyor. Rahmetli, her seferinde Hocaefendi'nin bineceği arabaya, ondan önce gidip ön koltuğa otururmuş. Bilen bilir Hocaefendi, seyahatlerinde önde oturur. Yani sağ arkaya, makam yerine oturmaz. Bir gün dayanamayıp Halim Baba'ya sorar: "Bu öne oturma merakı da neden?" Aldığı cevap şu olur:

"Hocam, kötü niyetli insanlar var, sana zarar vermelerinden

korkuyorum. Şu sakalımla, kılık kıyafetimle öne oturuyorum ki, beni Hoca zannetsinler de, vuracaklarsa beni vursunlar."

"Kimse Yok mu?" Derneği mensupları fedakâr insanların, geçen Kurban'da Doğu ve Güneydoğu'da kapı kapı dolaşıp et dağıtmalarını, Samanyolu ekranından gözyaşlarıyla seyrederken Muhterem Hocamız şunları söylüyor:

"O muhteşem kardeşlik manzaralarını gördüğüm günden bu yana, ben de aynı hayır kervanında yer almanın hayaliyle yaşıyorum. –Haşâ– Cenâb-ı Hak'la pazarlık yapılmaz. O'na, 'Beni gelecek seneye kadar yaşat ki, ben de oraya gideyim.' falan denmez. Öyle bir edepsizlikte bulunacak ve yarınların hesabını yapacak değilim. Fakat Allah Teâlâ gelecek seneye kadar bırakırsa, elime yardım poşetlerini alıp o kardeşlerimin arasına katılmayı çok arzu ederim. Güneydoğu'da gezip dolaşmak ve özellikle kanaat önderlerinin ellerini öpmek isterim."

"İbretlik Hâtıralar"ın sonuna doğru, Muhterem Gülen'in, Yargıtay Ceza Genel kurulunda, hakkında açılan dava ile ilgili verilen beraat kararını öğrenir öğrenmez, o andaki duygularını yansıtan satırlarla karşılıyorsunuz. Değişmeyen, daima kendisine yakışanı yapan bir örnek insanın, o dik duruşunu, karakterinin hakkını nasıl verdiğini bir daha görüyorsunuz.

Osman Şimşek Bey'e, Muhterem Hocaefendi'nin sevenleri adına teşekkürü borç biliyoruz. Kitabı okurken, bu teşekküre sizin de iştirak edeceğinize inanıyorum.

Hüseyin Gülerce

Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı

Mütevelli Heyeti Başkanı

GURBET NEDİR BİLİR Mİ O MENFÂYA GİTMEYEN?

Bazı yazıları yazmak çok zordur. Nereden başlayacağınızı, neyi nasıl ifade edeceğinizi bilemezsiniz. Konunun hassasiyeti, meselenin ciddiyeti sizi, maksadı ifadeden âciz bırakır. "Cevher kadrini bilememe" endişesi ağır basar çoğu zaman. Diğer taraftan da "o konuyu" yazmış olmanın şerefi heyecanlandırır. Bu iki duygu arasında gelgitler yaşarsınız, kelimeleri tartarak yazarsınız.

Bir hayattan bahsedeceksiniz, adı "dava" olan. Bir hayattan bahsedeceksiniz, ızdırapla yoğrulan. Gözyaşlarıyla kıvam bulan bir hayattan; uykusuz geçen gecelerden, gözlerin altında biriken mor halkalardan, "çile"nin en belirgin renk olduğu bir simadan bahsedeceksiniz. "Neylersin.." serzenişlerine yer vereceksiniz. İnsanlığın derdiyle iki büklüm bir kâmetten söz açacaksınız. Ahşap duvarların, hasır zeminlerin ve topu topu yirmi metrekarelik bir odanın şahit olduğu iniltileri kayda geçireceksiniz. Seccade üzerinde kıvrım kıvrım sabahlayan bir "adam"ın halini resmedeceksiniz. "Dua"yı "dava"nın temeline yerleştiren bir gönül insanını anlatacaksınız. Semaya bir şeyler koparırcasına uzanmış elleri, bir kazan gibi kaynayan yüreği, sicim sicim akan gözyaşlarını sıralayacaksınız bir bir.

O halkadan Feyiz Almak

Bir hayattan bahsedeceksiniz, iman, ibadet, takva, yakîn, ma'rifet, muhabbet, ihlâs, samimiyet, istikamet, aşk, iştiyak, iffet, ismet, fetanet, vefa, sadakat ve daha nice imrenilesi hasletle örülmüş. Sevgi, hoşgörü, müsamaha, hasbilik bir kanaviçe gibi ilmek ilmek işlenmiş. Bir hayattan bahsedeceksiniz, kine, nefrete, düşmanlığa, dünyalık hesaplara, menfaatlere, alkışlara, takdirlere, riyaya, süm'aya, hasede, gıybete, su-i zanna tamamen kapanmış.

Hep veren ama hiç almayan bir sehâveti, eline geçen her şeyi başkalarıyla paylaşan bir keremi, "yaşatmak için yaşayan" bir diğergâmlığı, unutulsa da unutmayan vefâyı, "himmeti milleti olan" bir ruh enginliğini anlatacaksınız. "Nergis bakışlar"ın ardındaki manayı kavramaya çalışacaksınız.

Bütün bunları anlatmak için "anlamak" gerek. O dünyanın içinde, yanı başında olmak, o atmosferi solumak, o sofradan beslenmek gerek. Namaza o safta durmak, feyzi, bereketi "o halka"dan almak gerek. Göz göze, diz dize, gönül gönüle baştan aşağıya o boyayla boyanmak gerek. Bakışlardan, oturuştan, yürümeden, jestlerden, mimiklerden manalar çıkaracak bir "ehliyet"e sahip olmak gerek. Filler bilmez züccaciye dükkânındaki kristallerin değerini. "Cevher fürûşan" olmak gerekir bilmek için elmasın kıymetini.

İşte "anlayan" bahtiyarlardan değerli arkadaşım Osman Şimşek, Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi'yle on yılı bulan beraberliğinin hatıralarını paylaşmış bizlerle. Osman hocanın "Kırık Testi"sine sığmayan hakikatler sunulmuş bu vesileyle. Hocaefendi'nin ruh dünyasına bir ayna tutulmuş.

Maksat hatıra anlatmak değil elbet. Hele hatıralarla kendini anlatmak hiç değil. Her satırında samimiyet, içtenlik, ihlâs ve tevazu görünüyor bu hatıralar demetinin. Alabildiğine pürüzsüz, parlak ve tertemiz bir ayna. "Aziz dostlar, değerli arkadaşlar"

gibi ifadelerle okuyanlar adeta o atmosferin bir parçası haline getirilmiş. Hocaefendi'yle ilgili aktüaliteye daha çok merak salan insanlara Hocamızın gerçek gündemi, öncelikleri ve beklentileri anlatılmış.

Kulluk Manifestosu

Kitaba eğer bir isim daha koymak mümkün olsaydı "Rabbani ve Kul Hocaefendi" demek mümkün olurdu. Kullukla alakalı her mevzuda Hocaefendi'nin hassasiyetini, meseleleri nasıl kılı kırk yararcasına ele aldığını, tevhid telakkisini, tevazuunu, irşad ve tebliğin kendisi için ne mana ifade ettiğini ve daha pek çok önemli meseleyi bu kitapta görmek mümkün. Hocaefendi'yle alakalı çok değerli eserler yazıldı. Akademik hüviyeti olan çalışmalar yapıldı. Biyografi türüne dâhil olabilecek kitaplar kaleme alındı ama onun kulluğunu, kullukta hassasiyetini öne çıkaran ve konusu sadece bu olan bir çalışma yapılmadı. Eser bu yönüyle de bir ilk ve önemli bir boşluğu dolduruyor.

Kul hakkı konusundaki duyarsızlığımız en önemli problemlerden biri olarak görülmüş ki kitabın ilk sayfalarında bu konuya yer verilmiş. Hocaefendi, muhterem babasıyla alakalı bir hatırasını naklediyor: "Rahmetlik pederim, ömrünün ahirinde kansere yakalanmıştı. Hastalık aheste aheste metastaz olmuş ve her tarafını sarmıştı. Babam son anlarında zaman zaman kendinden geçmiş, sonra yeniden ayılmış. Bu bayılıp ayılma fasılları birbirini takip edip durmuş. Fakat ne zaman kıvrana kıvrana uyanır gibi olsa 'O ceketi sahibine verin!' diyormuş. O sözü söylerken tekrar bayılıyor, ayılınca yine aynı cümleyi tekrar ediyormuş. Meğer bir zaman yanımızda bazı işçiler çalışmış. İşi bitirip ayrılırlarken onlardan birisi eski ceketini bizim samanlıkta unutmuş. İşte babama ölüm anında o ceketin hesabını soruyorlarmış. Neden o ceketi sahibine ulaştırmadın diye sıkıştırıyorlarmış. Demek bu

hesap o kadar ağırmış ki babam vefatından önce sürekli bunları tekrarlayıp durmuş."

Buna benzer, insanın "Bamteli"ne dokunan hatıralarla örülü bir kulluk manifestosu var elimizde. Hocaefendi'nin evliliğe dair düşünceleri, "geceler"in kıymeti, kardeşlik ufku ve îsâr ruhu bu başlıklardan sadece bir kaçı. Efendimiz'e olan saygısı, hadiselerin diline vukûfiyeti, yetim geçen bayramlar, vatan hasreti, duanın gücü ve derisi yüzülen dil de mutlaka okunması gereken konular.

Beraat Kararını Nasıl Karşıladı?

Hocaefendi'nin dünyasında "vefa"nın ne anlama geldiğini, Sahabe'ye nasıl saygı gösterilmesi gerektiğini bu kitaptan öğreniyoruz. Kimlerin hangi yanlışlarından dolayı "talebelik" hakkını yitirdiğini, 'zümrüt tepeler'e nasıl ulaşılacağını yine hatıraların ışığında anlıyoruz. Yıllar süren haksız davaların, idam taleplerinin ardından gelen berat kararını Hocaefendi'nin nasıl karşıladığını ve ilk değerlendirmesinin ne olduğunu da bu kitaptan okuyoruz.

Sözün özü, ilk baskıları çabuk tükenen bu ibret çeşmesinden kana kana içmek, irfan deryasına yelken açmak gerekiyor. Böyle bir çalışmayı yaptığı için aziz dostum Osman Şimşek beyefendiye en kalbî teşekkürlerimi arz ediyorum. Rabbim Osman hocama, rızası istikametinde hizmetle dolu bereketli ve saadetli bir ömür nasip etsin. Bir teşekkür de hakikaten emek verdikleri ve ehemmiyetine uygun güzellikte yayınladıkları için Işık Yayınları'na.

Süleyman SARGIN

ÖNSÖZ

Doksanlı yılların başında, Hak rızasını yegâne hedef bilen birkaç düzine kara sevdalının, hasret ve hicran mülahazalarına takılmadan, "gurbet" ve "yâdeller" demeden, dünyanın dört bir yanına açıldıkları dönemdeydi… Adanmış ruhların, sinelerinde her zaman magmalar gibi köpürüp duran o müthiş iman ve heyecanla, Sonsuz Nur'un rehberliğinde, ulvî hakikatleri âleme duyurmak için yeni bir hicret destanı yazmaya koyuldukları zaman dilimindeydi... İnsanlığın mutluluğunu ve Allah'ın hoşnutluğunu gaye edinen mefkûre kahramanlarının, ilk kez mütevelli, öğretmen ve belletmenlerden oluşan kafilelerle ülke sınırlarını da aşarak yeryüzünün en ücra köşelerine yürüdükleri, ulaştıkları her yere sonsuzdan oluk oluk nur götürdükleri ve her yanda alevinde, korunda, dumanında huzur bulunan ocaklar tüttürmeye başladıkları günlerdeydi...

Bizim Leylâmız

Uzun bir seferin sonunda, deniz yoluyla Karşıyaka'ya geçmek üzere vapurda yerini almış ve yavaş yavaş kıyıdan ayrılırken

meraklı gözlerle etrafı seyre dalmıştı. Heyecandan içi içine sığmıyordu; çevrede uçuşan martılar gibi kanatlanmış bir hâli vardı. Zira iki mühim hayalinden birini gerçekleştirmeye her an biraz daha yaklaşıyordu. İmam hatip lisesinden yeni mezun olmuştu ve büyüklerinin tavsiyeleri üzerine Mısır'ın yolunu tutmuştu. Önce Yamanlar'a gidecek, Hak Dostu'nun nasihatlerine kulak verecek, hayır dualarını alacak; sonra da hicret diyarına uçacak ve artık o da bir muhacir olacaktı.

Doğrusu, "hicret" kelimesi zihninde belirince bile gözleri yaşarırdı; hâlbuki, o sırada ziyadesiyle duyguluydu. Belki Ankara'nın sun'î bir gölünde kayıkla kısa bir gezinti yapmıştı ama böyle bir vapurla ilk defa seyahat ediyordu; dahası, herhangi bir yere ve sıradan birini görmeye değil, içlerinde pek çok veli bulunduğuna inandığı bahtiyarlar meclisine ve senelerce huzuruna varma iştiyakıyla yaşadığı Gönül İnsanı'nın meskenine gidiyordu. Koca demir yığınının suda âhenkli süzülüşü, dünya gemisinin güneş sistemi deryasındaki yolculuğundan diğer gezegenlerin uçsuz bucaksız kâinat ummanında seyran edişlerine kadar pek çok mahlûkun düzenli ve intizamlı seyr ü seferlerini getirmişti aklına. Belki de, kesrette vahdeti görmenin, "nûr-u tevhid" içinde Hakk'ın hususî teveccühü manasına "sırr-ı ehadiyet"i kalben sezip, zevken duymanın ve serâdan süreyyâya her şeyin üzerinde O'nun mührünü müşâhede edip marifet yudumlayarak ilerlemenin lezzetini ilk kez böyle derinden derine tadıyordu vicdanında.

Bütün varlığı kuşatan rahmet demet demet şualarını onun üzerine de yağdırıyordu. O, ilahî merhametin kendisini de sarıp sarmaladığını daha içten hissettikçe debisi gittikçe artan bir şekilde ağlamaya durmuştu. Liseden mezun olduğunu, hicret edecekler arasında bulunduğunu, az sonra muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi'nin huzuruna çıkacağını ve duaları, nasihatleri, hatıraları azık edinip hizmet diyarına doğru yola koyulacağını

düşündükçe çevresindeki her canlıyı bambaşka görüyor ve her hareketi çok farklı algılıyordu. Hamd ü senâ duygusuyla öylesine dolmuştu ki, belki de hayatında ancak bir iki defa aynı ritmi yakalayabilecek ölçüde gözyaşı döküyordu.

Tarifi imkânsız bir heyecan içindeydi; kendisini yüreğinden taşan duyguların akışına kaptırmıştı. Atının üzerindeki Hubeyb'in coşkunluğu ya da Kutlu Resûl'ün sancağını taşıyan Büreyde'nin kahramanlığı gözünün önüne geliyordu. Belki bu yolculuk onu da o ilklerin hemen arkasında bir yere taşıyacaktı; selef-i sâlihînin mutlak fazileti mahfuz, onlarla aynı safta buluşturacaktı. O gün at ya da deve, bugün ise gemi veya uçak ile hicrete koşuluyordu ama hedef aynıydı; Allah'ın rızası için mukaddes göç ortak sevdaydı.

Onun gönlüne hicret ateşi daha ortaokul yıllarında düşmüştü. Kerkük Türklerinden birinin hediye ettiği bir vaaz kasetiyle Hazreti Hubeyb'i tanımıştı. İçli Hatip'in muhrik bir sedayla konuştuğu o hutbe sayesinde, muhabbetle âleme açılan "Muhammedî Gönül" sahiplerinin gaye-i hayallerini öğrenmişti. Allah'ın sevgisine mazhar olmanın Mevlâ-yı Müteâl'i başkalarına sevdirmekten geçtiğini; inanç, duygu ve düşünce zenginliğiyle beslenerek gerçekleştirilen bu uğurdaki hedefli bir göçün, hulûsun derinliği ölçüsünde insanın semâvi seyahatlerine denk sayılabileceğini anlamıştı. Hele bir de, bir hadis dersinde hayatının rotasını tayin eden soruyla karşılaşınca hicret tutkusu kalbini iyice sarmıştı.

"Ne için okuyorsunuz; dokuz senelik okul hayatınızda hangi aklî, kalbî, ruhî meselenizi halledebildiniz; şimdiye kadar Allah için ne yaptınız ve bundan sonrası için neler planladınız? Var mı yüce bir mefkûreniz?" sualine cevap arayınca o zamana kadarki gayesizliğinin farkına varmıştı. Hayır, sadece memur olmak için onca zahmete katlanmaya değmezdi; sınıflar arasında mekik dokuyarak geçirdiği/geçireceği yıllarını meslek edinmenin ötesinde bir hedefe bağlamalıydı. İşte, o hedef Allah'ın rızasıydı; i'lâ-yı

kelimetullah onun en önemli vesilesi ve o gayeye matuf mukaddes göç ise Hakk'ın hoşnutluğunun mühim bir vasıtasıydı.

O günden sonra iki büyük hayalin arkasında daha hızlı koşar olmuştu: Yakıcı sesiyle gönlünü kavuran Mürşid-i Kâmil'in rahle-i tedrisine diz çökmek ve şöyle böyle usûl öğrendikten sonra yüce hakikatlere tercüman olabileceği bir beldeye hicret etmek.

Birinci hülyası da gerçekleşecek miydi, sadece Allah bilirdi ama bunları düşünürken hicret hayaline adım adım yürümekteydi.

Hicret aşktı, sevdaydı.. hicret sevgiliydi, Leyla'ydı.. ve gayrı onun habibeciğine kavuşmasına çok az kalmıştı.

Bu duygularla, karaya vuran bir yunus misali şaşkın vaziyette karşı sahile çıkmış, akabinde yanındaki arkadaşlarının teskin etmesiyle biraz durulmuş ve belki yarım saat sonra da Türkiye'nin değişik yerlerinden benzer duygularla gelen müstakbel muhacirlerin arasında yerini almıştı.

Muhterem Hocaefendi, pek çoğunu tanımadığı misafirlerini tebessümlerle karşılamış, ulvî bir mefkûreye bağlı olarak cihana açılmanın gerekliliği ve fazileti hakkında düşüncelerini dillendirmişti. Sohbeti müteâkiben, hak ve hakikatin tercümanı olma niyetiyle dünyanın dört bir yanına sefer hazırlığındaki o kardeşlerine dualar etmiş; her birine o günün hatırasına hediyeler vermiş; yüzünde ayrılığın hicranını da taşıyan buruk bir tebessüm ve dilinde en iyi dileklerle salondan ayrılmak üzere odasına yönelmişti. Hocaefendi oradan çıkar çıkmaz misafirler de memleketlerinin yolunu tutacaklar ve on beş günlük bir sıla-yı rahimden sonra hicrete koyulacaklardı.

Günahlarım Mani Oldu!..

Herkes gibi o da buğulu gözlerle Hocaefendi'yi izliyordu. Ayyüzlü'yü bir daha yıllarca görememe ihtimaline binâen, sanki

ona doyasıya nazar ediyordu. O esnada aslında arkada sayılabilecek bir yerde bulunuyordu. Hocaefendi tam kapıdan çıkacakken durup bir anda geriye dönmüş, son bir kez kardeşlerine bakmış ve bir kere daha çevresine tebessüm gülleri saçmıştı. İşte, o anda olan olmuştu. Hocaefendi, ona teveccüh edip, "Sizin bahtınıza hangi ülke düştü; siz nereye gideceksiniz?" diye sormuştu. Önce sualin kendisine müteveccih olduğunu anlamamış, etrafındakilerin dürtüklemesiyle hemen toparlanmış ve mahcup bir hâlde "Mısır" diyebilmişti. Hicapla boynunu eğerken de, kalb atışlarının gürültüsü arasında ikinci soruyu zar zor duyabilmişti; "Üniversite imtihanınızın neticesi nasıldı; bir fakülteye girebilmiş miydiniz?" sualine de yine utangaç bir hâlle ve kısık bir sesle cevap vermişti: "İzmir İlahiyat'ı kazanmıştım Efendim!.." Bu mukabele üzerine hiç beklemediği bir söz duymuştu: "Öyle mi, o hâlde keşke siz İzmir'de kalsaydınız, Mısır'a bir başka arkadaşınız gitseydi!.."

Aslında büyük bir iltifat olarak da görülebilecek bu söz, kocaman bir tokat gibi gelmişti ona, sert bir balyoz gibi inmişti sinesinin üstüne. "Siz kalsaydınız!.." ifadesi, bütün günahlarının ve hatalarının zihnine hücum etmesine yetmişti. Bir anda irkilmiş, sarsılmış ve "Ayağıma dolandı masiyetlerim!.." diye içinden geçirmişti. Kanaatince, Allah'ın izniyle kalblere vakıf olan Hak dostu onun da gönlünü okumuş, yüreğindeki isyan lekelerine muttali olmuş ve öyle birinin muhacirliğe layık sayılamayacağı hükmüne varmıştı; işte bundan dolayı "Siz kalsaydınız!.." buyurmuştu.

O andan itibaren, gözyaşları, önündeki seti yıkmış sular gibi akmaya başlamıştı; kendisine hâkim olamıyor, bu defa da hüzünden ağlıyordu. Hiç kimsenin kederlenmesine dayanamayan şefkatli Hocaefendi, küçük muhatabının bu hâlini görünce ona iyice yaklaşmış; "Neden ağlıyorsunuz, burada da hizmet edebilirsiniz?" demişti. O, hıçkırıklara karışık bir cümlecikle bu iltifat televvünlü soruya cevap vermişti: "Efendim, ben sizin tavsiye ve dualarınızı

da alıp hicret eden bir hizmet eri olmak istiyordum!..” Hocaefendi, önce “Ben sevk ve idareye karışmam, ama madem hakkımda hüsn-ü zan ediyorsunuz, o hâlde benim rica ve dualarımla burada hizmet eden bir kardeş olun!” diyerek mukabele etmiş; sonra iyi yetişmiş ilahiyatçılara ihtiyaç duyulduğunu, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nin de seviyeli bir okul olduğunu söylemiş ve eğitimine İzmir’de devam etmesinin iman hizmeti açısından da hayırlar getireceğine inandığını belirtmişti. Bir çekyatın kenarına dayanarak sürdürdüğü yaklaşık on dakikalık konuşmasının sonunda ise “Kim bilir, belki bir gün beraber hicret ederiz!..” diyerek onun gönlünü almış ve bir dua yerine geçmesi muhtemel bu tatlı cümleciğe tebessümler ilave ederek oradan ayrılmıştı.

Heyhat ki, onun içindeki hicran bir türlü dinmiyordu; o günkü ruh hâletiyle, günahlarından dolayı geri kalmış olmanın haricinde bir şey düşünemiyor, Hocaefendi’nin sözlerini dahi elemini hafifletici beyanlar olarak görüyordu. O Hak dostu, neden salondaki yüz elli, iki yüz kişi arasından sadece ona imtihanın neticesini sormuştu? Evet, daha önce o büyük insanın beş altı vaazına iştirak etmiş ve birkaç defa meclisinde bulunma saadetine ermişti; fakat Zât-ı âlîleri tarafından tanınacak kadar yakın bir muarefe gerçekleşmemişti. Muhterem Hocaefendi, niçin onca samimi ve fedakâr genci değil de, onun gibi günahkâr bir insanı muhatap almıştı? Şu hâlde, onun kalbindeki masiyet lekelerini görmüş, latifelerinin derbederliğini sezmiş ve bir manada ona “Senin hicrete liyakatin yok!” demişti. Artık, zaman onun için istiğfar ve tevbe zamanıydı; İzmir ise, bir yönüyle hicran diyarıydı.

Hâlbuki Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi onun tek tercihiydi. O dönemde Hocaefendi İzmir’de yaşadığı için o da bu şehri seçmişti. Fakat hicret söz konusu olunca okuldan da, İzmir’den de vazgeçmişti. Heyhat ki, o, hicrete liyakat kazanamamıştı; herkes gitmişti de bir o kolu kanadı kırık arkada kalmıştı.

Şayet bunu bir ihtiyacın ve tavzifin gereği saysaydı, bin can ile bu iç geçirmeleri ve hayıflanmaları bırakır ve sevinçten havalara uçardı; lâkin ona göre gidemeyişinin sebebi mukaddes göçe layık olamayışıydı.

Çağın kudsileri bildiği arkadaşları ne kadar da talihli insanlardı. Onlar, şimdi dört bir yana koşacak ve asrın gerektirdiği metodlarla soluklarını her tarafa ulaştıracaklardı. O gökçek yüzler, Hira'dan ruhlarına akseden mirası, gezip her yerde soluklayacak.. ümitsizlikle uyuşmuş gönüllere diriliş yollarını gösterecek.. mantıkla İlâhi vâridâtı birden duyup herkese duyuracak.. kalb ile Kur'ân arasındaki engelleri kaldırarak şu birkaç asırlık ayrılığı sona erdirip en büyük buluşmayı sağlayacaklardı. Bu arada, hareketlerinin tamamen iman, aşk ve heyecan yarışı olduğunu, asrımızın ümitsizlikle kıvranan insanlarına öğretecek; onları, fâni hayatın dar ve boğucu atmosferinden kurtararak, bir kere daha var ve hür olma yollarına, sevme ve saygılı davranma âdâbına uyaracaklardı. Onların bu hicretleri sayesinde bazıları imana ve Kur'ân'a uyanacaklar; kimileri de vicdanlarında dostluğun ve diyaloğun tadını duyacaklardı.

Ne yazık ki, o, boynu bükük bir yetim edasıyla arkada kalmıştı; ayaklarına pranga olan günahlarının gadrine uğramıştı...

On Sene Geciken Hicret

Beş altı senesi hep o güne yanmakla, geride kalmanın acısıyla kavrulmakla ve yeni bir fırsat kovalamakla geçmişti. Bu arada, nihayet diğer hayali gerçekleşmiş; inayet-i ilahiye ile Hocaefendi'nin rahle-i tedrisiyle şereflenmişti. Kat'iyen o lutfa da layık değildi; ama ihtimal müessir bir dua almıştı; Allah nezdinde makbul o niyaz sayesinde Hak dostunun ders halkasına katılmıştı. Dedesinin mi, annesinin mi, yoksa su içirdiği bir yüreği yanığın mı münacatı vesile olmuştu bilinmez; fakat öyle bir

ihsanı hak etmediği aşikârdı. Belki de Arafat'taki yakarışların, sızlanışların ve iç döküşlerin hürmetineydi o nimet; o füsunlu mekânda semaya yükselen ah u eninlerin hatrına onun başına da konmuştu söz konusu devlet.

Üniversite yıllarının hitama ereceği günlerde Allah Teâlâ ona Hac imkânını bahşetmişti. Hak rahmetinin sağanak sağanak gönüllere boşaldığı ve insanların çığlık çığlık inlediği Arafat meydanında, bir aralık kendisinden de sesli dua yapması istenmişti. On beş bin kadar insana Hac kılavuzluğu yapan bir şirketin yöneticilerinin ısrarı üzerine ellerini açmış; bir kısım umumi talepleri sıralamış ve sonra da "Allahım, şu anda bilhassa Türkiye'de 'kurban, deri, bağırsak' deyip bayram gününü bile mefkûresi hesabına değerlendirmeye çalışan hizmet erlerinin hepsine hac sevabı bahşet.. ve bir de şu biçare kulunu muhterem Hocamıza talebe eyle." diyerek ağlamıştı. İhtimal, o mübarek hazirede ve kutlu vakitlerde ebedî saadet ümidinin hâsıl ettiği rikkat, şefkat ve recâyla, yürekten "âmin" diyen insanlardan birinin niyazına kabul mührü vurulmuştu da işte o vesileyle Hocaefendi'nin talim hâlesine dâhil olmuştu.

Heyhat ki, o rüya dönem çok uzun sürmemişti. Hayali cihan değen iki senelik şirin zaman dilimi bir Şubat soğuğuyla sona ermiş; muhterem Hocaefendi, sağlık problemlerinin de icbar etmesiyle Amerika'ya gitmişti.

Yeni bir hüzün devresi başlamak üzereydi ki, kader onun yoluna bir kere daha su serpmişti. Acz, fakr ve ihtiyaç imdadına yetişmişti; pek çok ehil dururken Hazreti Hakîm ü Habîr ona oraya gitme yollarını bahşetmişti. Evet, Hocaefendi'nin yaklaşık on sene evvel, "Kim bilir, belki bir gün beraber hicret ederiz!.." sözü gerçekleşmişti. Nihayet, o hem bir hicret beldesindeydi hem de yeniden Zât-ı âlîlerinin rahle-i tedrisindeydi.

Bu lütf u ihsan nedendi? Üst üste gelen bu nimetler hangi hikmete binâendi? En güzel, en sağlam ve en isabetli düşünce,

"ihtiyaçtan" olsa gerekti. Belki de hicret edememenin hicranıyla yandığı o birkaç sene, bir istiğfar mevsimi yerine geçmiş ve mazideki günahları için bir tevbe kurnası sayılmıştı; tekrar sürçmemesi, tökezleyip düşmemesi için böyle bir refakate en çok o muhtaçtı. İhtiyaç, bir dua oluvermiş ve ellerinden tutup onu emin bir sığınağa taşımıştı.

Bu gidiş, sahiden hicret addedilir miydi, hele mebdede ve devamında niyet hâlis miydi; Allah bilir!.. Zâhir bir husus vardı ki, bir yönüyle gurbet bir açıdan da kurbet olan bu seyir, netice itibarıyla diriltici bir ihsan da olabilirdi öldürücü bir istidrac da. Şayet iyi değerlendirirse, o, ebedî saadete vesile bir nimet sayılabilirdi; bilakis, bu fırsatı heba ederse, sonsuz şekavete sebep bir nikmetle de karşı karşıya kalabilirdi. Öyle büyük bir lutfa mazhar insan, konumunun hakkını verir ve nimetin şükrünü eda edebilirse kurtulurdu; lâkin nefsine pay çıkarır, şımarır ve nankörleşirse, kazanma kuşağında peşi peşine kayıplara düçar olurdu.

Pekâlâ, bu nimetin şükrünü eda etmek için asgari ne yapmak lazımdı?!.

Vesile-i Necât Arayışı

Sevgili Dostlar,

Amerika'daki ilk dönemde, Hocaefendi'nin dünyanın dört bir tarafındaki yüzbinlerce dostu, arkadaşı, seveni, onun sevgi ve hoşgörü deryasından bir avuç su içip de kendisini az çok tanıyan hemen herkes büyük bir merak içindeydi çünkü ondan herhangi bir haber alınamaz olmuştu. İnsanlar, bu sevgi kahramanının sıhhati hakkında ciddi endişeler taşıyor; günlerini nasıl geçirdiğini, sohbet edip etmediğini, şayet zaman zaman nasihatlerde bulunuyorsa hangi meseleleri nazara verdiğini, hatta bir kısım aktüel hadiseler hakkında neler düşündüğünü öğrenmek istiyorlardı.

Bu inkıta devresi yaklaşık iki sene sürdü. İki sene, dile kolay! Sürekli halkın içinde bulunmuş, cami kürsülerinde, kahvehane köşelerinde, konferans salonlarında, okul bahçelerinde insanlarla oturup kalkmış, herkese ulaşmak için her vesileyi değerlendirmiş bir gönül insanı ve onu sevip-sayan, düşünce ve tavsiyelerine değer veren vefakâr arkadaşları için bu çok uzun bir süreydi. Bu müddet zarfında Hocaefendi, vatanından çok uzaklarda bir yandan hastalıklarla uğraşırken, diğer taraftan da yanına uğrayan bir-iki misafirle, onların getirdiği bir kucak dolusu selam yahut bir avuç sıla toprağıyla müteselli olmaya çalışıyordu. Sevenleri ise bir haber alamamanın hicranıyla bütün bütün hasrete boğuluyorlardı.

İşte, o çile günlerinde, iki-üç arkadaş, mübarek bir kaynağa yakın olma nimetinin şükrünü, bu özlemi bir nebze de olsa sona erdirerek edâ edeceğimize inanmıştık. Bu inançla, Allah'ın bize nasip ettiği güzellikleri ilgililere ulaştırarak o ulu çeşmenin suyunu mümkün olduğu kadar çok insanla paylaşmaya karar vermiştik. Bu niyetle, muhterem Hocaefendi'nin sohbetlerini, kalbine akan çağlayanlardan taşarak bir namaz sonrası yağmur damlaları gibi fem-i mübarekinden dışarıya sızan gönül nağmelerini, ondan istifade etmeye çalışan birkaç arkadaşının yönelttiği tasavvufî, itikâdî, fıkhî, tarihî, ender-i nâdirattan olmak üzere de siyasî ve aktüel sorulara verdiği cevapları defterimize kaydetmeye koyulmuştuk. Önceleri hatırlamamıza yardımcı küçük notlar tutuyorduk; fakat bu şekilde pek çok hususu kaçırmış oluyorduk. Daha sonra anlatılanları eksiksiz ve değiştirmeden aktarmak için sırayla ses kayıt cihazı, kamera ve bilgisayar programları kullanmaya başladık.

Allah'a sonsuz hamd ü senâ olsun ki, uzun bir süredir, "Bamteli" adı altında sesli ve görüntülü, "Kırık Testi" başlığıyla da yazılı metin olarak haftalık sohbetleri internet üzerinden yayınlamaya devam ediyoruz. Son senelerde mutad hâle geldiği üzere, her ikindi sonrası kıymetli Hocamıza birkaç soru soruyor ve ondan

aldığımız cevapları zaman geçirmeden dostlarımıza ulaştırmaya çabalıyoruz. Hüzünlü Gurbetin Muğteribi, bazen onbeş-yirmi kişilik bir muhatap kitlesine karşı konuşsa da; biz, o sohbetleri aşk ve iştiyakla bekleyen daha pek çok gönül insanı olduğunu biliyor, uzaktaki yakınların gereğince istifade edeceklerine inanıyor ve elden geldiğince vasıtalık vazifesini yapmaya çalışıyoruz.

İbretlik Hâtıralar

Muhterem Hocamız, genelde karşısındaki muhatapları ne sorarsa onu cevaplandırıyor ve onların açtığı mevzularla alâkalı duygu ve düşüncelerini dile getiriyor. Fakat soru-cevap faslı başlamadan önce on-onbeş dakika kadar, ya salonda bulunanlardan birini görmenin, ya o anda duyduğu bir cümlenin, ya biri karşısında asılı bulunan, diğeri de yanındaki sehpada duran iki panoda sürekli değişen tabloların, ya da namazda veya tesbihatta gözlerini yaşartan bir mülahazanın tedai ettirdiği hislerini ve fikirlerini seslendiriyor.

Umumiyetle misafirlere ikram edilen çaylar bitene kadar süren bu fasılda, Hocaefendi, evvelen ve bizzat o salonda bulunanlara hitap ediyor ve onların sıkıntılarını, ızdıraplarını, dertlerini ve devalarını sayıp döküyor. Böylece, selim bir kalbe yağan hakikat damlaları tekellüfsüz bir şekilde herkese mâl oluyor.

Aziz Hocamız, bazen gözlerini kapatıyor, sesini kısıyor, sanki gönlünü bütün bütün ötelere açıyor ve –Cenâb-ı Hakk'ın inayetiyle– oradaki herkese "Bunlar tam bana göreydi; bu sözlerin muhatabı benim!" dedirtip onları nefis muhasebesine sevkeden öğütleri art arda sıralıyor.

Ne var ki, hem belli bir konunun enine boyuna tahlili mahiyetinde olmayan, hem de daha dar bir daireyi muhatap aldığı ve bir manada hususi sayıldığı için çoğu zaman hafif bir ses tonuyla ve

karşılıklı hasbihâl şeklinde cereyan eden bu kısa sohbetler –ses ve kayıt kalitesinin de yetersizliği sebebiyle– ekseriyetle arşive hapis kalıyor.

İşte, bu hususi muhaverelerin hiç olmazsa bir kısmından da yararlanmak ve onları da temiz vicdanların istifadelerine sunmak için "İbretlik Hâtıraları" yazmaya karar verdik. Sohbetler için "mukaddime" sayabileceğimiz fasılların bazılarını olduğu gibi nakletmeye; muhterem Hocamızın bir çay sırasında, yemek esnasında ya da üç-beş kişiyle dertleştiği zamanlarda anlattığı mevzuları ve ders alınacak nitelikteki vak'aları kendi dilinden birer ikişer aktarmaya gayret ettik. Ortaya çıkan kitapçığın ismine de "M. Fethullah Gülen'in Ruh Dünyasına Ayna – İbretlik Hâtıralar" dedik.

Dışbükey de Olsa Bir Ayna

Kıymetli Arkadaşlar,

Önsöz mahiyetindeki şu satırları yazarken, aslında bir kısım endişelerle dolu bulunduğumu itiraf etmeliyim: Hakperest olmaya çalışırken bencillik yapmaktan, hakikati değil benliği nazara vermekten ve tahdis-i nimette bulunmak isterken ukalalığa girmekten Allah'a sığınırım. Dilerim, Cenâb-ı Hakk'ın bir lutfunu ve sevk-i ilahinin sürükleyiciliğini anlatırken meseleleri şahsıma bağlayıp kirletmemiş, ifadelerimde takdir edilme avcılığı gibi bir münasebetsizliğe düşmemiş ve nefsime pay çıkarma niyeti hiç gütmemişimdir. Vicdanımı yoklayınca, Üstad'ımızın da irşadıyla, ihsanların ihtiyacımın şiddetine göre gönderildiğine yürekten inanıyorum; "En çok ben muhtaçmışım ki, Allah Teâlâ bazı hadiselere şahit kıldı, bir kısım hakikatleri duyurdu ve onları nakletme fırsatı lütuf buyurdu." diyorum ve bu mazhariyetin netice itibarıyla bir istidraç olmasından gerçekten korkuyorum. Ne ki, her şeye rağmen nefse itimad edilemeyeceği de malum!

Maalesef, Rahmeti Sonsuz'un sayısız nimetlerinin hakkını veremedim. Gerçi, Mevlâ-yı Müteâl'in hiç değilse ötede bu garip kardeşinizi de güldürmesini O'nun merhametinden dilenirim; fakat ömrüm olursa ileride, kıymetini bilemediğim, gereğince değerlendiremediğim ve fevtettiğim bu lütuflardan dolayı çok ağlayacağımı düşünmekteyim. Zannediyorum, bilhassa yakın istikbalde bugünlerin hasret ve nedametiyle domur domur gözyaşı dökeceğim.

İşte, hem gelecek günlerde hem de ahirette duyacağım hicabı azaltmak için bütün gayretim. Hiç olmazsa, "Ya Rab, elimden bu geldi, azımı çok say!.." diyebilmek için bir kısım ibret-âmiz hatıraları sözden ve hâlden anlayacak insanlara nakledişim. Bir de, İbretlik Hâtıralar'ın, internette yayınlanmaya başlanmasından itibaren muhatap olduğum "Neden Hocaefendi hakkında yazmak gibi ağır bir işe cür'et ettin ve niçin başkasını değil de Fethullah Gülen'i konu edindin?" suallerine cevap teşkil etmesi içindir başlangıçta sergüzeştimi dile getirişim.

Hiç şüphesiz, muhterem Hocamızın baştanbaşa sıdk, sadakat, emniyet, tebliğ, iffet ve fetanet ile müzeyyen hayatını ve güzel ahlâkını gereğince anlatmak haddimin çok fevkinde. Elbette, onun ahlâk-ı âliye, hizmet-i Kur'âniye ve şehamet-i imaniye sahneleriyle dolu bereketli ömrünü bir kitaba sığıştırmak imkânsız. Hem aziz Hocamızın mesleğini, meşrebini ve hususî hâllerini, pek çok seciye ve hasletleri zatında ve hizmetinde toplayan şahsiyetini şümullü bir şekilde tarif etmek bir iki kişinin yapabileceği kadar kolay bir iş değil. Onu yakından gören ve hayat sergüzeşti içinde muvakkaten de olsa bulunan talebe ve dostlarını birer birer dinlemek, hepsinin önemli hatıralarını kaydetmek lâzım ki, Hocaefendi'nin ruh dünyasına münasip bir ayna tutulabilmiş olsun. Bu açıdan "İbretlik Hâtıralar" nihayet deryayı işaretleyen bir damladan ibaret. Kim bilir, belki de o, büyük cisimleri küçük

gösteren cinsten bir (konveks) tümsek aynadır. Fakat dışbükey bile olsa bu da bir ayna; doğru bakanlara mutlaka bazı yüce hakikatleri hatırlatacak olan basit bir vasıta.

Bu çalışmadaki maksadım, kat'iyen bir insanı göklere çıkarmak değil. Zaten aziz Hocamızın başkaları tarafından anlatılmaya ihtiyacı yok. Asıl gayem, dinimizin engince yaşanabilirliğini ve bazı göz alıcı güzelliklerini hadiselerin diliyle ve Hocaefendi'nin ahvaliyle anlatmayı denemek.

Eli Kalem Tutanların Vazifesi

Sâniyen, bazı medya organlarının zaman zaman yaptıkları neşriyattan da anlaşılıyor ki; İslâm'a düşmanca tavır alan bir kısım kimseler, ekseriyetle perde ardından bahaneler icad ederek dine saldırıyorlar. Belki, doğrudan doğruya Din-i Mübin'in aleyhinde bulunmuyorlar; fakat Kur'ân'a hizmet eden fedakâr ruhları karalamak suretiyle onları âtıl vaziyete getirip dinî inkişafın önünü almaya ve ahlâksızlığı yaymaya çabalıyorlar. Hatta aslında meziyet sayılan bazı hayırlı faaliyetlere ve onların temsilcilerine karşı türlü türlü iftira, isnat ve tezvirlere başvurmaktan da utanmıyorlar. Hilaf-ı vaki ve düzmece yayınlarla samimi mü'minlerin onurlarını kırmak ve onları ma'şerî vicdan nezdinde ademe mahkûm etmek istiyorlar. Diğer taraftan, kendi muzır mesleklerini, menfi ideolojilerini ve sahte kahramanlarını çeşitli medh ü senâlarla nazara veriyor ve onları adeta destanlaştırıyorlar.

İşte, böyle bir dönemde, dine hizmeti dokunan mü'minlerin her birinin müdafaa edilmesi, desteklenmesi ve faziletlerinin dillendirilmesi eli kalem tutan bütün inananlar için bir vazife olsa gerektir. Bu açıdan, vatanından cüdâ kılınmış, hadsiz zulümlere maruz bırakılmış ve pek çok gadre uğratılmış Fethullah Gülen Hocaefendi'nin de kırık dökük ifadelerle bile olsa anlatılması ve gerçek kimliğiyle insanlara tanıtılması lazımdır. Sayıları her geçen

gün azalsa da, kaleminin mürekkebinden garez akıtan, daktilosunun tuşlarına kinle dokunan ve bilgisayarının ekranını hınca boyayan kimselere bedel muhabbete, hoşgörüye ve diyaloğa kilitli pak simalar da bütün beyan vasıtalarını hakikat namına kullanmalıdırlar.

Evet, mesele, bir insanın övülmesinin ve yüceltilmesinin ötesinde bir ehemmiyeti hâizdir; dahası, yazılanlar çoğunlukla müdafaa kabilinden ve iddialara cevap olacak türdendir. Ayrıca, ele alınan mevzuların ve misallerin bir kısmı, tevazu ve mahviyet sahibi Hocamızın kendisinin anlatmayacağı, fâş edilmesini uygun bulmayacağı ve Rabbi ile arasında kalmasını arzulayacağı cinstendir. Onlar ancak bir şekilde meseleye muttali olmuş ikinci ya da üçüncü şahıslarca söz konusu edilirse topluma mal olabilecektir; son tahlilde onlarda konuşan da yalnızca hakikattir. Bu itibarla, inşaallah, "İbretlik Hâtıralar"ın bir amacı da hem Hocaefendi'nin maruz kaldığı mağduriyete cılız bir sesle dahi olsa itiraz etmek hem de kendi değerlerimizin bir kısmını farklı bir üslupla yeniden dile getirmektir.

Bu arada; Kur'ân-ı Kerim'den ve Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'den koparılmış bir İslâm olamaz. Mü'minler nezdinde, "falana göre" denilerek başlanılan ifadeler, şayet doğruysa dinin görüşüdür; eğer yanlış ise, şahsın hatalı yorumudur. Hocaefendi'den "ona göre" girişiyle aktardıklarımız da Zât-ı âlîlerinin dini esaslardan iktibas ettiği hakikatlerdir; tabii ki onların asıl menbaı da yine dindir. Bütün Hak dostları gibi muhterem Hocamız da, her zaman şu kâinatın mânevî güneşi olan Kur'ân-ı Hakîm'e ve din-i mübin-i İslâm'ın mübelliği Rehber-i Ekmel'e (aleyhissalâtü vesselâm) müteveccihtir; onun bütün hayatı, eserleri ve şahsiyeti bu iki ışık kaynağının ziyasına mâkestir.

Ayrıca, bu kitapçık –inşaallah– cemiyetçilik, meşrepçilik ve aidiyyet mülahazasından âzâde hislerle yazılmıştır. Şüphesiz,

tenâfüs yolunda, dine hizmet kulvarında ve hayır yarışında gıpta ve hasede açık bir rekabet söz konusu değildir. Çünkü bu yarışta herkes kendi rekorunu kırmakla vazifelidir ve her şahıs kendisi için takdir edilen olgunluk eşiğine ulaşmaktan sorumludur. Aynı zamanda, bu müsabakada herkes birbirinin yardımcısıdır. Zira her fert, şahs-ı mânevînin bir âzâsıdır. Bediüzzaman Hazretlerinin ifadesiyle, bütün mü'minler "Sahil-i selâmet olan Dârüsselâm'a ümmet-i Muhammediyeyi (aleyhissalâtü vesselâm) çıkaran bir sefine-i Rabbâniyede çalışan hademeler"dir.

Bu açıdan, diyebilirim ki, şimdiye kadar pek çok Hak dostunu ziyaret ettim; ellerini öptüm ve dualarını aldım. Allah'a ulaştıran değişik yol ve yöntemlerin öncülerine hep hayranlık duydum, ahirete yürümüşlerin şefaatlerini umdum; günümüzde hizmet eden haleflerine karşı da takdir hisleriyle doluyum. Ne ki, Allah bana muhterem Fethullah Gülen'in pınarından su içmeyi nasip etti; başkasının değil, onun hayatının bir kısmına şahit olmayı bahşeyledi. Dolayısıyla da, onun hatıralarından bir demet sunmaya çalıştım. Yoksa kendi Hocamı nazara verirken diğerlerini ademe mahkûm etmekten de Allah'a sığınırım.

Operacı Kadın ve Mühim Bir Ölçü

Serdedilen hususlara ilave olarak, bu kitabın kıraati esnasında şu noktanın da mutlaka hatırda tutulması gerektiğini söylemeliyim: Muhterem Hocamız, başka insanlara fetva vermesi ve yol göstermesi söz konusu olunca, "Kolaylaştırın, zorlaştırmayın; sevdirin, nefret ettirmeyin!" beyan-ı nebevîsine uygun şekilde hep kolaylık tavsiyesinde bulunmakta ve dinin genişliğinden istifade etmeyi salıklamaktadır. Hususiyle umum insanlık bahis mevzuu olduğunda, dini yaşanmaz hâle getirmemek gerektiğini belirtmekte; "Bu din kolaylık üzere vaz'edilmiştir. Hiç kimse kaldıramayacağı mükellefiyetlerin altına girerek onu geçmeye çalışmasın; galibiyet dinde

kalır" mealindeki hadis-i şerifin de vurguladığı gibi, bu dinin kolaylık üzerine tesis edildiğine dikkat çekmektedir.

Fakat aziz Hocamız kendi nefsiyle başbaşa kaldığında zora talip olmakta ve azamî takvaya tutunmaktadır; her meselede "azîmet"lere sarılmakta; nefse güç gelse de, Allah'ın emirlerini en mükemmel şekilde yapmaya ve ibadetlerini kılı kırk yararcasına, eksiksiz eda etmeye çalışmaktadır. Bir özre ya da zarurete binaen meşru kılınan ve "ruhsat" olarak adlandırılan kolaylıklardan elden geldiğince uzak durmaktadır. Bir hâdisede, azîmet ile ruhsat arasında seçim yapma durumunda kalınca, o daima azîmet yoluna yönelmektedir. Cenâb-ı Hakk'ın tayin ve takdir buyurduğu mübahlarda bile nefsine karşı müsamahasız davranarak, konumuna muvafık şekilde ihsan şuuruna ve itkan ufkuna bağlı yaşamaktadır.

Malumdur ki, İnsanlığın İftihar Tablosu geceleri mübarek ayakları şişinceye kadar kendisini ibadete verirdi. Bir gün Hazreti Aişe annemiz, O'nun bu hâlinden sual edince Resûl-ü Ekrem (aleyhi ekmelüttehâyâ vetteslimât) "Ya Aişe, Allah'a çokça şükreden bir kul olmayayım mı?" buyurmuştu.

İşte, muhterem Hocaefendi de Rehber-i Ekmel'e ittiba etme cehdiyle hep hamd, senâ, şükür ve sabır ufkunda dolaşmaktadır; her zaman çok şükreden bir kul olma gayretindedir ve adeta kulluğa doymamaktadır.

Bununla beraber; aziz Hocamızın engin hassasiyeti kat'iyen insanları hafife almasına sebep olmamakta ve onlarla dostluk kurmasına engel teşkil etmemektedir. Ona göre; insanı, insan olduğu için sevmek ve ona hürmet etmek lazımdır ki bu, Yaratıcı'ya saygılı olmanın gereğidir. Yoksa bir ferdin sadece kendisi gibi düşünenleri sevmesi ve sayması, ahsen-i takvim sırrına mazhar insana yakışan samimî bir sevgi ve saygı değildir, bir bencillik ifadesi ve nefsi putlaştırmanın neticesidir. Hele hele, temel

fikir ve tasavvurda aynı çizgide olduğu hâlde, tıpatıp kendisi gibi düşünmeyenleri horlayan ve hakir gören kimsenin yaptığı tam bir mürüvvetsizlik ve hodgâmlıktır.

Bu mülahazadan dolayıdır ki, Hocaefendi çokları tarafından bir yönüyle farklı dünyaların insanları kabul edilen Zeki Müren ve Aziz Nesin gibi kimseler henüz hayattayken onlarla tanışıklık kuramadığına, hiç olmazsa bir selam alışverişinde bulunamadığına ve fikir teatisi için uygun fırsatlar yakalayamadığına hep yanmıştır.

Aziz Hocamız, sıradan görünen ya da dine mesafeli durduğu zannedilen insanlar arasında bile pek çok gönül eri olabileceğine ve bazı kimselerin çok küçük bir amel ile de Cennet'e girebileceğine inanmakta; dolayısıyla, herkesin kendi nefsine karşı savcı başkaları için de avukat vaziyeti alması gerektiğini vurgulamaktadır.

Ezcümle, bir bayan misafirimizin bir anlık hâli aradan on sene geçmiş olmasına rağmen hâlâ Hocamızı hislendirmekte ve gözlerini yaşartmaktadır: Ülkemizde hoşgörü ve diyalog faaliyetlerinin bahar mevsiminin idrak edildiği dönemde çok çeşitli kesimlerden konuklarımız olurdu. Türkiye'nin her yanından ve toplumun hemen her bölümünden kıymetli insanlar Hocamızla görüşmek için gelirlerdi. Bazı gazetecileri ve sanatçıları ağırladığımız bir gün, misafir heyetin içinde operacı bir bayan da vardı. Hocaefendi, sohbet ederken bir ara hissedilir şekilde içini çekmişti ve ağlamaklı bir hâl almıştı. O esnada bunun sebebini anlayamamıştık. Konukları yolcu ettikten sonra merakla kendisine baktığımızı görünce Zât-ı âlileri şunu anlatmıştı: "Misafir hanımefendinin duyarlılığı ağlattı beni; Fakir ne zaman Resûl-ü Ekrem Efendimiz'in adını ansam, o elini sinesine götürüyor ve İnsanlığın İftihar Tablosu'na hürmetini ifade ediyordu. Opera bazılarına çok uzak bir dünya gibi görünebilir ve kimileri oradan gelmiş bir insandan farklı hâl ve tavırlar bekleyebilir. Fakat o saygıdeğer hanımefendinin Allah Resûlü'nü tazimle selamlaması çok samimiydi; O'na karşı muhabbetle dolu olduğu

her hâlinden belliydi." demiş ve o günden sonra da aynı hadiseyi ne zaman yâdetse hep ilk andaki duygularla dolmuştu.

Bu itibarla, hatırdan dûr edilmemelidir ki, "İbretlik Hâtıralar"da yer alan bir kısım hadiseler ve sözler muhterem Hocamızın kendi ufkunu, yakınlarından beklentilerini ve adanmış ruhlarda aradıklarını göstermektedir. Himmeti yüksek tutmayı salıklayan o türlü beyanları, sair insanları değerlendirmede bir ölçü kabul etmek azim bir hatadır.

Dualarınız İstirhamıyla...

Aziz Dostlar,

Son olarak, dört maddeyi daha hülasa edip önsözü bitireceğiz:

Bu çalışmada, doğrudan şahısları ilgilendiren ve hele kendimizle alâkalı olan acı tatlı hatıralara hiç yer vermemeyi tercih ettik; elden geldiğince umumun istifadesine açık hadiseleri seçtik.

Muhterem Hocamızın sohbetlerinden iktibas ettiğimiz bölümleri hafızamızdan ya da tutabildiğimiz notlardan değil, asıllarına sadık kalarak orijinal kasetlerden nakletmeye ihtimam gösterdik.

Akademik bir eser olmayan bu kitapçıkta, betahsis "Sevgili arkadaşlar, kıymetli dostlar..." gibi hitaplar kullandık; sohbet üslubuna bağlı kalmaya, resmiyetten uzak durmaya, gönlü gönlümüze yakın insanlarla hasbihal edercesine yazmaya ve içe yönelik bir dertleşmede bulunduğumuzu zaman zaman hatırlatmaya gayret ettik.

Yazıların doğumu esnasında "geçen gün, iki gün önce, evvelki hafta..." gibi ifadeler kullanmıştık; Ekim 2007 ile Ağustos 2008 arasındaki döneme ait makaleciklerden oluşan bu kitabı baskıya hazırlarken o türlü zaman işaret eden tabirlerin asıllarına da dokunmadık.

Bu vesileyle, hüzünlü gurbetin bir an önce sona ermesini diliyor; aziz Hocamızın sağlık, sıhhat ve afiyet içinde daha uzun seneler yaşayarak bundan sonra da gönüllerimizi doyurmasını Cenâb-ı Allah'tan diliyorum. Ayrıca, takdir, tenkit ve teklifleriyle destek olan dostlara, özellikle de İbretlik Hâtıralar'ın tamamını okuyarak bazı tashihleri işaretleme nezaketinde bulunan Cemal Türk Hocama, sohbetlerin ses kayıtlarını yapan Sinan Genç Beye ve bir de, iktibas edilecek mevzuların yazıya dökülmesi, konuların tasnifi ve yazıların tashihi sırasında yardımlarını hiç esirgemeyen Esra Şimşek hanımefendiye sonsuz teşekkürlerimi arz ediyorum.

Mevlâ-yı Müteâl'in merhametine, Allah Resûlü'nün şefaatine, Kur'ân-ı Kerim'in refakatine ve mü'minlerin dualarına vesile olması recâsıyla...

Osman Şimşek
Pennsylvania, 9 Aralık 2009
baharayolculuk@gmail.com

MÜ'MİN HASSASİYETİ VE ÖLÜLERİN ZANNI

Sevgili Arkadaşlar,

M. Fethullah Gülen Hocaefendi, Sevr mağarasının ve Barla menfasının izdüşümü bir tepenin üzerindeki şirin bir bahçe içerisine inşa edilmiş kardeş evlerden birinin sadece tek odasında kalıyor. Yatağı, çalışma masası, elbise dolabı, kütüphanesi, küçük buzdolabı, abdesthanesi, koşu bandı ve Türkiye'nin farklı illerinden gelen toprakları da mübarek bir hediye olarak içinde muhafaza ettiği müzeciği... evet, hepsi bu tek odaya sığdırılmış/sıkıştırılmış bir hâlde.

Hocaefendi, âhirete açık, dünyaya bütün bütün kapalı o ukbâ televvünlü odada sürdürüyor hayatını. Orada yazıp çiziyor, orada oturup kalkıyor, yürüyüşünü orada yapıyor, orada istirahat ediyor ve orada geceler boyu Cenâb-ı Hakk'a el açıp dua dua yalvarıyor. Önceleri derme çatma bir barınağı, evvelki gün bir cami penceresini ve dün tahta kulübeyi mesken edinen aziz Hocamız, bugün de o talihli mekânı biricik misafirhanesi olarak görüyor. O mütevazı oda, hasret ve hicranını bağrında saklıyor Hocaefendi'nin; gözyaşlarına şahit oluyor muzdarip sakininin.

Hocaefendi Yedi Tane Villada mı Kalıyor?

Garaz bataklığında çırpınıp duran bazı kimseler, herkesi kendi dünya tutkuları ve yaşama arzuları zaviyesinden değerlendirerek çiftliklerden, villalardan, lüks hayattan ve şatafattan bahsedip dursalar da, Hocaefendi tam dokuz senedir –hastanede geçirdiği zamanlar gibi bir iki istisna dışında– tek odacıkta sabahlıyor akşamlıyor. Dahası o oda, Türkiye'de olsa yirmi-otuz kişinin kalacağı bir öğrenci yurdu bile yapılamayacak kadar namüsait bir binada yer alıyor.

Genel itibarıyla, bulunduğu yerin imar planına göre sadece sekiz-on insanı bağrında barındırabilecek şekilde inşa edilen bina, kaderin cilvesiyle gelip kanatları altına sığınan misafirlerini kaldırabilecek özelliklere sahip bulunmuyor. Öyle ki, onun uzun süreli bazı mihmanları ancak çatı katında, tavan arasında minik barınaklar kurmak zorunda kalıyor. Ne namaz kılınan salon ne de yemekhane konuklarına rahat nefes aldırıyor. Kimi zaman mahcup bir talebenin "Lütfen secdeye giderken dizlerinizi hızlı vurmayın; yoksa..." sözü duyuluyor; müttaki evimizin de haşyetle secdeye gitmesinden korkuluyor. Evet, bu binada ne ses ne de ısı yalıtımından bahsetmek mümkün oluyor... Odalar arasına çoğu sonradan çekilen duvarcıklar ne izolasyonu mümkün kılıyor ne de sıcaklık ayarına imkân tanıyor.

Ey tahta kulübenin Batıdaki kardeşi Anadolu ocağı! Neden yüzünü astın ki şimdi?

Ey ışığı sönmeyen evlerin can yoldaşı! Niçin boynunu büktün ki bir yetim gibi?

Ne olur darılma bana bu sözlerimden dolayı... Senin kusurlarını fâş etmek değildir gâyem; eksikliklerini dile getirirken ne kadar mahzunum bir bilsen!

Sen bizim için saraylardan daha kıymetlisin. Senin yanında villaların ne haddine ki bahse değsin!

Biz köşkleri şatoları sana tercih eder miyiz hiç? Dokuz senemizi seninle geçirmişken, hatıralarımızı gönlüne nakşetmişken ve seni vefalı bir dost, samimi bir yoldaş, güvenilir bir sırdaş bilmişken, onca zaman sonra sana sırt döner miyiz hiç?

Anla beni cânânım; bir hakikati ifade etmeye çalışırken belki Sana karşı edepsizlik yaptım! Bazı kusurlarını anlatmasaydım, Hocamızın zâhidâne hayatını ve burada hangi şartlarda kaldığını ketmetmiş olmaz mıydım?

Hem yetmez mi sana; Hocaefendi dokuz senedir senin çatının altı haricinde bir yerde gecelemedi. Yetmez mi sana, değerli Misafir'in şu etrafındaki evlerin hiçbirinde üç beş saat bile kalmadı. Aylar geçti de kapından dışarıya adımını atmadı. Hastanede kaldığı zaman dahi seni özledi, orada durmaya katlanamadı ve ilk fırsatta sana koştu.

Öyleyse, partal bir eşya gibi bir kenara atılmaktan hiç endişe etme; bir gün unutulacağın zehabına kapılarak üzülme! Sen bizim göz nurumuz oldun ve inşaallah âhirete kadar bütün güzel bakışlılara da göz aydınlığı ve sürur kaynağı olacaksın.

Aziz Dostlar,

Saadet hanemizi rencide ettiğimin farkına varınca, sizinle dertleştiğimi de unuttum ve onun gönlünü almaya koyuldum. Artık sevimli evimizi daha fazla üzmeyeyim. Muhterem Hocamızın onun sadece bir odasında kaldığını, orada adeta hiçbir mahremiyetinin bulunmadığını, daha salona çıkar çıkmaz beş on insanla karşılaştığını, yemeğini dahi rahatça yiyemediğini, kendine çevrilmiş nazarlardan bir an bile kurtulamadığını, merdiven gıcırtılarından uyuyamadığını ama hâlinden asla şikâyetçi olmadığını ve hatta bu kadar nimetin şükrünü eda edemediğini düşünerek mahcup yaşadığını fısıldayıp geçeyim.

Şimdi mevzuyla alâkalı başka bir hususa değinecek, fakat akabinde bu mukaddimeyle ilgili çok önemli bir notu kaydedeceğim:

Hocaefendi'nin Muhterem Babasının Son Anları

İnsan, altından kalkılmaz hesaplarla ötelere gitmemek için hep temkinli davranmalı, sürekli temiz yaşamalı, ezkaza kirlenmişse hemen temizlenmeye çalışmalı; elinde fırsat varken günah ve kul hakkı gibi ağırlıklardan kurtulmanın yollarını araştırmalı ve ölüme her an hazırlıklı olmalıdır. Gıybetini yaptığı, hakkını yediği, bir kötülük ettiği kim varsa, onlara ulaşmanın ve helallik almanın bir yolunu mutlaka bulmalıdır. Hatta gerekirse, hak sahiplerine ulaşmak için bir gazeteye, bir televizyona ya da bir radyoya ilan vermeli; ne yapıp edip görülmemiş hesaplarla âhirete gitmeme cehdi sergilemelidir. Çünkü her şeyin hesabının inceden inceye görüleceği bir büyük mahkeme bizi beklemektedir.

Hayatını bu anlayış üzere örgüleyen Hocaefendi'nin mevzuyu şerh sadedinde anlattığı şu misaller ve vurguladığı hakikatler hepimiz için hayatî ehemmiyeti hâizdir:

Rahmetlik pederim, ömrünün âhirinde kansere yakalanmıştı. Hastalık aheste aheste metastaz olmuş ve her tarafını sarmıştı. Son dönemlerinde artık yerinden kalkamıyordu. Bu haberi alınca hemen memlekete gitmiş, bir müddet yanında kalmış ve gönlünü almaya çalışmıştım. Fakat birkaç gün sonra kendisinden izin isteyip yeni vazifeme başlamak için oradan ayrılmıştım. Vefat ettiği an başında bulunamamıştım.

Babam son anlarında zaman zaman kendinden geçmiş, sonra yeniden ayılmış. Bayılıp uğunma ve akabinde kendine gelme fasılları birbirini takip edip durmuş. Fakat ne zaman kıvrana kıvrana uyanır gibi olsa "O ceketi sahibine verin!" diyormuş. O sözü

tekrarlarken yeniden bayılıyor, bir kez daha ayılınca yine ilk sözü "O ceketi sahibine verin!" oluyormuş.

Meğer bir zaman yanımızda bazı işçiler çalışmış. İşi bitirip ayrılırlarken, onlardan birisi eski ceketini bizim samanlıkta unutmuş ve onu orada bırakarak çekip gitmiş. İşte, babama ölüm anında o ceketin hesabını soruyorlarmış. "Madem ev sahibi sendin, onlar da senin için çalışmışlardı; neden hemen bir arabaya atlayıp senin hanende kalan emaneti sahibine ulaştırmadın? Niçin arkasından koşup adama yetişmedin ve ceketini teslim etmedin?" tarzındaki ifadelerle eski bir ceketin hesabını istiyorlarmış. Demek, zâhiren önemsiz bir hadisenin hesabı dahi ne kadar ağırmış ki, rahmetlik babamın son sözleri "O ceketi sahibine verin!" şeklinde olmuş.

Ondan bir sene sonra dayım Abdurrezzak Efendi de kanserden vefat etti. O, Kur'ân ehli bir insandı, kıraatte üstad idi. Kur'ân talim edecek kadar ağzı düzgündü ve İlahî Kelam'a çok vakıftı. Öyle güzel Kur'ân okurdu ki, namazda onun önüne geçmeye utanırdım. Fakat rençberlikle meşgul olan bir ağaydı; kimseye Kur'ân öğretmemişti. Kanser olduğu dönemde, bir gün bana "Hacı Efendi, bir şeye çok üzülüyorum: Cenâb-ı Hak bana bu Kur'ân ilmini nasip etti ama ben dünya işleriyle uğraştım ve onu kimseye öğretmedim!" diyerek pişmanlığını ifade etmişti. Belki, kendisinde bir veli hassasiyeti yoktu ama namazı niyazı yerinde, dini hassasiyeti olan biriydi. Dayım kanser olduğunu sezince bütün köyü gezmiş, hemen her kapıyı çalmış ve karşısına çıkanlara "Ben gidiciyim, hakkınızı helal edin." demişti. Bu vaziyette bütün komşuları gezip helalleştikten sonra da gelip yatağa düşmüş ve bir daha da kalkamamıştı.

Vefatı esnasında dayım da aynı babam gibi, sürekli bayılıp kendinden geçiyor, sonra kendine gelip heyecanla başucundaki insana "Bir hak kaldı ki altından bir türlü kalkamıyorum!" diyormuş. O

an yanında, Alvar İmamı'nın oğlu Seyfettin Efendi bulunuyormuş. İkide bir konuşmaya azıcık takat bulunca, "Seyfettin Efendi, bir araba hesap getirdiler önüme!.." Falan caddede yürümene lüzum yoktu, niçin gezinip durdun orada? Filan yere giderken başını eğmen gerekirdi, neden kafanı kaldırdın da gözüne haram ilişti? Şurada niye kulağını korumadın da içine olumsuz bir ses girdi... O kadar çok hesap var ki... "Bunların hepsine cevap vermeye çalışıyorum; çok ince hesaplardan yüz akıyla kurtulmaya uğraşıyorum. Fakat Efendi, bir hesap var ki, bir türlü altından kalkamıyorum!.." diyor ve inliyor. Evet, benim cibilli yakınım, annemin abisi, dayım... Altından kalkamadığı hesabın ne olduğunu bilseydim, canımı ortaya koyarak onu öderdim; onu o yükten kurtarmak için her bedele katlanırdım. Fakat bilemiyorum ki, o neydi?

En yakınlarımdan seçtiğim bu iki misal de gösteriyor ki, bizi bekleyen hesap çok çetin...

Hassas hareket etmek, titiz davranmak, kılı kırk yararcasına yaşamak lazım!

Evet, hakiki mü'minler görülmemiş hesaplarla öteye gitmemeye çalışırlar. Bu hususta laubali davranan kimseler ise, demek ki âhirete, mahşere ve mizana tam inanmıyorlar.. onlar şeklî ve surî müslümanlıkta kalmışlar; atalarının inanmışlığına bağlı zâhirî bir inanca takılmışlar.. düşünerek, taşınarak, iç hesaplara girerek, engin derinliklere dalarak, her şeyin akını karasını, tayyibini habisini birbirinden tefrik ederek inanmamış ve o çizgide yaşamamışlar. Bu itibarla da, denebilir ki; böyle kimseler şayet bir zangocun çocuğu olsalardı, büyük ihtimalle kendileri de zangoç olurlardı.

Hocaefendi Ne Kadar Kira Veriyor?

Bir yönüyle, şahsî hakları takip edip onlarla alâkalı helallik almak kolaydır; nihayet muhatap bir ya da birkaç kişidir. Fakat

milletin malını veya herhangi bir vakfa ait olan eşyayı haksız yere harcamak ve böyle umumu ilgilendiren bir hakkı gasbetmek altından kalkılması çok zor bir vebaldir; çünkü o hâlde, muhatap bir toplum ya da koca bir millettir.

Bu mülahazadan dolayı, çok hassas davranmaya çalışıyorum. Bu salonda namaz kılarken seccade sermiyorum; zira halının parasını kendim verdim. Ne var ki, koridorda ya da diğer bir odada namaz kılacaksam mutlaka seccademi kullanıyorum. Bu bina da vakıf malı olduğu için, ücretini vermediğim ve kullanma hakkını satın almadığım bir mekâna secde etmekten korkuyorum; bana ait olmayan bir şeyin üzerinde secde edemiyorum. Kendi odam ile namaz kıldığımız bu salonun kirasını veriyorum; aylık ücreti mutlaka ödüyorum. Ne var ki, yine de içim rahat değil.

Endişe ettiğim bir hususu daha söyleyeyim: Bazı arkadaşlara bu odanın ve salonun kirasının takriben ne kadar olduğunu sordum. "Bu ikisinin kirası buranın şartlarında beş-altı yüz dolar eder." dediler. Bunun üzerine, her ay kira bedeli olarak –ziyadesiyle– bin dolar verdim ve veriyorum. Aslında buraları sadece kendim için kullanmıyorum, her zaman diğer arkadaşların istifadelerine de açık tutuyorum. Hele salonu hepimiz ortak kullanıyoruz. Fakat hâlâ bir şey kafama takılıyor; o zaafımı da belirteyim: Buraya gelen insanlar ekseriyetle benden dolayı geliyorlar; hepsi benim misafirim. Öyleyse, bu binanın bütününün kirasını ben vermeliyim. Şu anda buna gücüm yetmeyebilir ama "Bunu Allah bana sorar mı?" diye tereddüt ediyorum. Bu benim hesabım; el âlem de kendi hesaplarını düşünsünler. Ne ki, buraya gelenler madem benim misafirim; onlar düşünmüyorlarsa benim düşünmem lazım. Şimdilerde kafamda onu alıp veriyorum, "Acaba nasıl yapsam?" diyorum.

Böyle bir mevzuyu açmalı mıydım? Bu hissimi dile getirmem doğru mu? Bilemeyeceğim ama bir meseleyi tavzih etme

lüzumunu duydum. Hazreti Üstad da hesap verme sadedinde, "Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim... Bu tavuğun yazın çıkardığı bir küçük yavrusu vardı. Ramazan-ı Şerifin başında yumurtaya başladı, tâ kırk gün devam etti. Hem ne vakit annesi kesti, hemen o başladı, beni yumurtasız bırakmadı." diyor. Yediği yumurtaların nereden geldiğini dahi açıklıyor. Evet, o, mahkeme-i kübrayı düşünerek, daha buradayken millete hesap veriyor; nasıl yaşadığını anlatıyor, iaşesinin kaynağını belirtiyor, iktisad düsturuna dikkat çekiyor.

Biz de kılı kırk yararcasına yaşama mecburiyetindeyiz. Ağzımıza koyduğumuz şu lokmalar hakkımız mı, değil mi? Acaba ne yiyor, ne içiyoruz? Şu abdest suyunu kullanmaya hakkımız var mı?.. İşte, bu türlü sorularla her an hayatımızın muhasebesini yapmalıyız.

Ben zengin bir insan değilim; kitaplarıma takdir edilen telif ücretini de kullanmaktan endişe duyuyorum. Onun çok azını alıyor ve kira gibi borçlarımı o şekilde ödüyorum. Allah'ın huzuruna borçlu gitmemek için, nerede biraz kalmışsam, oranın kirasını mutlaka ödemişimdir. Bozyaka, Yamanlar, Fatih, Kestanepazarı ve Altunizâde'de ikamet ettiğim müesseselerin ücretlerini fazlasıyla vermişimdir. Şimdi de bu hususa itina gösteriyorum.

Bin Dolarlık Defter

Rahmetlik Hocam Alvar İmamı'nın torunundan bana bir tane defter kalmıştı. Onda el yazmasıyla Efe Hazretleri, Seyid Nigârî, Fuzulî gibi şahısların bazı na'atları, tevhidleri, ilahileri ve münacaatları yazılıydı. Onu Hoca'dan emanet almıştım, ara sıra bakıyordum. Neyse ki, evde bıraktığım bir gün çocuklar, onun bazı yapraklarını yırtmışlar, bazılarına kalem atmışlar. Buna çok üzüldüm; Erzurum'a götürüp tamir ettirdim. O yazıları ve çizgileri ne

yaptım hatırlamıyorum; o zaman daksil de yoktu, artık o çirkin yazıları nasıl temizledim bilemiyorum. Sonra defteri ilk fırsatta postayla gönderdim. Hoca Erzurum'da merkez vaiziydi, meşhur bir insandı; adını ve soyadını yazmış, Erzurum Müftülüğü diye adresi belirtip postaya vermiştim. Ne zaman sonra Hoca'yla karşılaştığımda, defterin eline geçip geçmediğini sormayı unuttum, oysaki sorabilirdim.

Aradan onca vakit geçmesine rağmen, defterin hesabı ötede karşıma çıkacak diye korkmaya başladım. Bu defa kardeşlerimden birine dedim ki, "Aslında o defter on dolar bile yapmaz; fakat sen şu bin doları al, ailesine ver; Hoca'nın bütün mirasçılarına bir miktar dağıtsınlar ve bana haklarını helal etsinler." Kardeşim gitmiş, "Acaba o defter size ulaştı mı, Hoca'nın kütüphanesinde var mı?" diye yengeye sormuş. O da, "Galiba o bize geldi, öyle bir defter hatırlıyorum." deyince, birader o meseleyi artık umursamamış, "Nasıl olsa defter yerine varmış" diye düşünmüş. Heyhat ki, ben açık seçik bir cevap alamadığımdan ve hep ihtimallerle konuşulduğundan bir türlü tatmin olamadım; biraderin damadı buraya gelince bir kere de ona sordum. "İçim rahat değil, Allah bana mahşerde bir de defter hesabı sormasın!.. O deftere ne olduğunu bir de siz araştırın." diyerek istirhamda bulundum. Hoca'nın evine yine gitmişler; defteri göstermemişler ama "Galiba kütüphanede var!" demişler. İki sene o meseleyi takip ettikten sonra birader yeniden buraya gelince, "Şu parayı al, Hoca'nın yakınlarına ver ve artık beni bu ızdıraptan, bu vicdan azabından kurtar." dedim.

Bunu mübalağa zannetmeyin; yaprak kadar bir emanet zimmetimde olarak Allah'ın huzuruna gitmeye razı olamam. Hem bu hassasiyeti fevkalâde bir mü'minlik de saymayın. Bu sıradan bir mü'min olmanın gereğidir, öyle takva, zühd, incelik falan değil. Bunlar, doğrudan doğruya, haram-helal kategorisi içinde

mütalaa edilecek mevzulardır; müslümanlığın kendisidir. Ya müslümansın, bunlara uyarsın veya uymuyorsan ötede başının çaresine bakarsın. "Zerre ağırlığınca hayır yapan onu bulur, zerre ağırlığınca şer yapan da onu bulur." (Zilzâl, 99/7-8) demiyor mu Kur'ân!.. Zerre kadar hayır yapmışsanız görürsünüz karşılığını, şer yapmışsanız da görürsünüz. Evet, ben, o defterin ötede yüzüme çarpılmasını ve sahibinin karşısında mahcup duruma düşmeyi asla istemem.

Dilersen Beni Çiğne Ama Hakkını Helal Et!

Rehberimiz Hazreti Muhammed'in (aleyhi efdalüssalavât ve ekmelüttahiyyât) hayatı, kılı kırk yararcasına hak-hukuk gözetmenin misalleriyle dolu değil midir? Biliyorsunuz; bir gün, Peygamber Efendimiz ashabına dönerek, "Sizden kime bir haksızlık yapmış isem, şimdi benden hakkını alsın, âhirete bırakmasın" diyor. Bu sözünü üç defa tekrar edince yaşlı bir sahabi olan Hazreti Ukkâşe ayağa kalkıyor. Bir savaşta, Allah Resûlü'nün değneğinin onun sırtına değdiğini söylüyor. Resûl-ü Ekrem, bir değnek getirtip hakkını alması için Hazreti Ukkâşe'ye sesleniyor. Bu manzarayı hayretle seyreden Hulefâ-yı Râşidîn Efendilerimiz, Peygamber Efendimiz'e bedel kendilerine kısas uygulanmasını istiyorlar, bu konuda ısrar ediyorlar; Allah Resûlü'ne kıyamıyor ve ağlıyorlar. Fakat Peygamber Efendimiz, öne çıkıyor, sırtını uzatıyor ve "Hakkını al!" diyor. Ukkâşe (radiyallahu anh) "Ya Resûlallah! Bana vurduğunuz zaman üzerimde elbise yoktu!" deyince, Peygamberimiz hemen sırtını açıyor. Bu sahneyi gören Sahabe-i kiramdan bazıları yüksek sesle ağlamaya başlıyorlar. Hazreti Ukkâşe, Peygamberimizin mübarek sırtına yaklaşıyor, dudaklarını yapıştırıyor, bir güzel öpüyor ve sonra da "Anam babam Sana feda olsun ya Resûlallah! Senden hak iddia etmek benim ne haddime!" diyor. Allah Resûlü, hakkını

helal etmesi için ona ısrar edince, Hazreti Ukkâşe, büyük bir mahcubiyet içinde, ahirette şefaatçı olması recâsıyla bütün haklarından vazgeçtiğini söylüyor.

Bu hadis-i şerifi hatırladığım bir gün, bir çocukluk arkadaşım aklıma geldi. On-onbeş yaşımdayken, üzerine yürümüş ve onu tehdit etmiştim; çok korkmuştu benden. Daha sonra bu hatamdan dolayı özür dilemek ve kendisinden helallik almak için çok gayret ettim ama buna bir türlü muvaffak olamadım. Uzun süredir bunun üzüntüsünü çekiyordum. Bu sene bir yolunu bulup onun yerine birini hacca gönderdim. Hora geçer mi geçmez mi; bu konuda tereddüdüm var. "Acaba bu hac, helallik yerine kaydolur mu?" bilemeyeceğim. Ne var ki, daha iyi bir çözüm yolu aklıma gelmedi. Kim bilir, Allah alır hac sevabını onun yanına koyar; o adama da der ki, "Bizim kıtmiri bırak, vazgeç ondaki hakkından!"

İnanın, gönlümün ve vicdanımın sesini dile getiriyorum; Allah'ın huzuruna birinin hakkını yemiş olarak gitmemek için başıma basılmasına bile razıyım. Allah'tan korkan ve hak-hukuk tanıyan bir insan, "Hakkımı helal etmem için başına basmak istiyorum" dese, ödenmemiş haklar sırtımda olarak ötelere gitmektense, öyle bir muameleyle karşı karşıya kalmayı tercih ederim. Çünkü Resûl-ü Ekrem Efendimiz'in hayat-ı seniyyelerinden öyle öğrendim.

Evet, hak haktır; zerre kadar da olsa hak haktır. O hakkı ödeyinceye ya da Mevlâ-yı Müteâl, bir vesileyle o hak sahibini razı edinceye kadar uçsanız bile Cennet'e giremezsiniz. Üzerindeki kul haklarından kurtulmayanlara Cennet kapıları asla açılmaz.

Can Dostlar,

İşte şimdi başa dönüyorum: Bu duygu ve düşünceyle tir tir titreyen, böyle hassas bir çizgi takip eden ve nazarlarını sadece Rıza ufkuna kilitleyen aziz Hocamız Amerika'da gününü gün ediyor

olabilir mi?!. Koca bir çiftlik içindeki yedi tane villada hayatın tadını çıkardığını hiçbir vicdan sahibi düşünebilir mi?!.

Husumete kilitli huysuz ruhların bu meseledeki güft u gûlarını işiten ama onlara hiç itibar etmeyen ilahiyatçı bir hocamız, ziyaretimize gelip de muhterem Hocaefendi'nin yaşayışını yakından görünce kâğıt kalem istemiş ve verdiğim kartın üzerine kendi yöresine ait şu cümleyi –telaffuz edildiği üzere– yazıp elime tutuşturmuştu:

"Öliler de sanir ki diriler helva yiyir."

VAZİFEMİZ EĞLENDİRMEK DEĞİL

Sevgili Arkadaşlar,

Bir gün, bazı kardeşlerimiz, Türkiye'den gelen birkaç doktora öğrencisinin bir Amerikan üniversitesinde düzenledikleri Hazreti Mevlânâ'yı tanıtma programını ve sema gösterisini anlatmışlardı. Rektöründen dekanlarına, hocalarından talebelerine kadar bütün üniversite camiasının programa büyük ilgi gösterdiğini ve herkesin çok memnun kaldığını belirtmişlerdi. Bunun üzerine muhterem Hocamız şunları söylemişti:

Meseleleri Mesaja Dönüştürmeli

Allah sa'yinizi bereketli eylesin, ihlâsınızı artırsın. Gerçekten herkes çok alâka göstermiş, programda kendi anlayışınca çok eğlenmiş ve salondan ayrılırken takdir hisleriyle dopdolu hâle gelmiş olabilir. Ne var ki, bizim için asıl önemli olan husus, milli ve manevi değerlerimiz ile ilgili bir şeyler verip veremediğimiz hususudur. Şayet, orada üzerinde durulan meseleleri değerlerimiz adına tutarlı bir mesaja dönüştürememişsek, insanlar herhangi bir konser dinliyor ya da bale seyrediyor gibi dinler, seyreder, biraz eğlenir ve çekip giderler.

Eskiden, iki-üç insan çapında açılım olduğu zamanlarda bir-iki muallim arkadaşımız vardı. Ne derece işin göbeğine otağlarını kurmuşlardı Allah bilir; lâkin onların hemen her zamanki mütalaaları şöyle olurdu: Acaba meselelerimizi anlatma ve her konuyu millî-manevî değerlerimize bağlı bir mesaja çevirme adına nasıl bir girizgâh bulmalıyız? Öyle makul bir argüman kullanmalıyız ki, kimse yadırgamamalı ve okulun genel havasına da aykırı olmamalı; fakat biz de faydasız uğraşılarla oyalanmak suretiyle abesle iştigal etmiş sayılmamalıyız. Türkçe dersi veriyorsak, Edebiyat dersine giriyorsak ya da Matematik, Fizik, Kimya öğretmenliği yapıyorsak, müfredatın işaret ettiği hususları mutlaka öğretmeliyiz, ama bununla beraber talebelerimizin ruhunda kendi öz değerlerimize karşı alâka uyarmayı da ihmal etmemeliyiz. Bu açıdan, ders mevzularını güzel ahlâk ölçüleri çerçevesinde değerlendirmek için hangi vesilelere başvurmalıyız?

Evet, o mefkûre insanlarının en çok sordukları suallerden birisi buydu; onlar, hep kendi alanlarıyla ilgili münasip girizgâhlar ararlardı. Hemen her saha için mutlaka uygun bir münasebet araştırır ve birkaç cümleyle de olsa, sözü ulvî hakikatlere çekmeye çalışırlardı. Hatırlarım, benim en çok zorlandığım husus, Matematik'ten bu işin içine nasıl girileceği meselesi olmuştu. Matematik bütün ilimlerin temeli, esası; artık bugün belki pek çok yol bulunmuştur. Ne var ki, o ilk dönemde ondan girizgâhlar bulup kendi duygu ve düşüncemizi ifade etme fırsatı yakalama, müfredat programına bağlılık içinde ve milli eğitimimizin esaslarına ters düşmeyecek şekilde argümanlar ortaya koymak çok zordu.

Günümüzde de türlü türlü aktivitelere katılıyorsunuz; iftar veriyorsunuz, bayramlaşma toplantıları tertip ediyorsunuz ve bahsettiğiniz gibi semazenlerle kendi kültürümüze ait bir güzelliği sergileme imkânı hazırlıyorsunuz. Fakat şayet öz değerlerimizin kendi cazibesi ve şirinliği çerçevesinde, yanlış

anlamalara meydan vermeyecek bir şekilde ve gayet yumuşakça hangi millî-manevî güzelliklerimizi seslendirebileceğinizi düşünmüyorsanız işi eksik yapıyorsunuz demektir. Ne yapıp edip, programlarınızı kendi kültürümüzün esaslarını anlatma hususunda kabule karîn hâle getirmeniz icap eder. Vâkıa, hüsn-ü kabul görmesi beklenen, muvafakat edilen, hoşnut olunan ve makbul bulunan şey manalarına gelen "kabule karîn" tabiri daha başka mevzular hakkında kullanılır ama bu mesele için de istimal edilmesinde bir mahzur olmasa gerektir. Evet, asıl üzerinde durmanız gereken mesele, muhataplarınızı temel düşüncelerinizi dinlemeye müheyya hâle getirmek için programınızı nasıl icra edeceğiniz hususudur.

İnsanların eğlenmeye açık yanları vardır; bu açıdan, programlarınıza gösterecekleri alâka sizi aldatabilir. Oysaki davetinize icabet eden insan sayısı az olsa ve halk ortaya koyduğunuz faaliyete alâka göstermese bile önemli olan doğru şeyler yapmanız ve doğrunun peşinde olmanızdır.

Siz her zaman insanları derinleştirmeye talip olmalı ve onları marifet hesabına doymazlığa alıştırmalısınız. Bütün muhataplarınızı birer "Hel min mezîd – Daha yok mu?!" kahramanı hâline getirmelisiniz. Her meseleyi kendinizi bulmaya, özünüze ermeye ve insanları Cenâb-ı Hakk'a yönlendirmeye vesile kılmalısınız.

Aksi hâlde, davetinize icabet eden insanlar "Nefis bir-iki saat geçirdik burada, çok zevkli oldu, şimdiye kadar görmediğimiz çok zengince bir şeyi bize tattırdınız; böyle eğlenceli bir gösteriyi bir daha bekleriz." diyecek ve benzerlerine göre daha zevkli bir eğlenceden dağılıyor olmanın hazzıyla evlerine gideceklerdir. Oysa size düşen, –eskiler istidradî derlerdi– satır aralığında ya da moda tabirle antr-parantez bazı şeyler anlatmak, eğlendirirken düşündürmek ve hoşça vakit geçirtirken aynı zamanda kalbde ve zihinde kalıcı tesir bırakacak bazı mesajlar da vermektir.

O'nu Anlatma Gayreti

Bu mevzuda Siyer ve Megazi kitaplarında çok açık beyanata rastlamamakla beraber, değişik yerlerde pek çok ima ve işaret yakalamak mümkündür. Resûl-ü Ekrem Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) değişik vesileleri değerlendirerek insanları bir araya getiriyor ve diyeceğini diyor. Mesela panayır panayır dolaşıyor, alacağı cevabı bildiği hâlde insanlara "Buraya niye geldiniz?" diye soruyor; "Ticaret için..." denir denmez, "Size buradakinden daha hayırlı ve kazançlı bir ticaret söyleyeyim mi?" mukabelesinde bulunuyor. Bütün münasebetlerini mesajını duyurma istikametinde değerlendiriyor. Hatice Validemiz yakınlarını çağırıyor, onlara yemek yediriyor; Allah Resûlü de o bir araya gelmeyi vesile sayarak dile getirmek istediği hakikatleri seslendiriyor. Bazı itirazlar olursa, uygun cevaplar veriyor; söyledikleri Allah'ın inayetiyle kimilerinin ruhunda olumlu makes buluyor, bazıları hemen hüsn-ü kabul gösteriyor; bir kısım kimseler de anlatılanları tepkiyle karşılıyor; fakat Resûl-ü Ekrem her fırsatı bu istikamette değerlendirmekten dûr olmuyor.

Bu zaviyeden meselelere bakacak olursak, her şeyi meselelerimizi anlatmaya bağlamamız gerektiği zâhirdir. Yanlış anlaşılmasın; bir çağrı hesabına olmayan bütün aktivitelerin boş ve faydasız olduğunu söylemek istemiyorum; fakat yapıp ettiklerimizin abesle iştigal olabileceği endişesini taşımamız icap ettiğini anlatmaya çalışıyorum.

Evet, Allah'a raci olmayan her şey bir yönüyle abesle iştigal etme demektir. Bir sözün, bir davranışın ya da bir faaliyetin abes sayılmaması için, ya doğrudan doğruya O'na işaret etmesi, O'na götürmesi, O'na ulaştırması, O'nunla insanlar arasındaki engelleri bertaraf etmesi, ya da aynı neticeye götürecek tali yollara açılıyor olması gerekir. Neyin, nerede, nasıl değerlendirileceği meselesine gelince; o, şartlara, toplumun keyfiyetine ve kültür farklılıklarına göre beldeden beldeye değişiklik arz edebilir.

Bir dönemde, camiye hiç gelmeyen insanların ayağına gitme ve hiç değilse, kahvehanelerde zaman tüketen kimselere de el uzatma yolları araştırılmıştı; senelerce sürmüştü o gayretler. İnsan kazanıldı mı, kazanılmadı mı bilemeyeceğim; ama o hâlis faaliyetlerin faydalı olmadığını söyleyemem. Orada da Allah'ın bir lütfu olmuştur muhakkak.

Aslında, bir yerde kumar türü oyunlar oynanıyorsa, oraya girip çay içmemeyi itiyad edinmişimdir. Fakat inandığım hakikatler adına bazı şeyler anlatma ihtimaline binâen, tavla oynanan ve kumar kâğıtları havada uçuşan bir mekâna da girmiş, yanımdaki bir iki arkadaşla beraber orada epey vakit geçirmişimdir. Vermeyi düşündüğüm mesajın hürmetine sigara dumanına da, zarın sesine de, o kâğıtların –hele ben konuşmaya başlayınca– farklı bir ritimle yere indirilişine ve masaya vuruluşuna da katlanmışımdır. Fuzûlî'nin,

"Yâr için ağyâre minnet ettiğim aybeyleme,
Bağban bir gül için bin hâre (dikene) hizmetkâr olur!"

sözüyle teselli bulmaya ve Hakk'ın hatırı için her türlü kabalığı göğüslemeye çabalamışımdır.

"Keşke sevdiğimi sevse kamu halk u cihan,
Sözümüz cümle heman kıssa-ı Cânân olsa!"

demiş; bir şekilde sözü Cânân sohbetine getirmeye ve sevdiğimi herkese sevdirmeye çalışmışımdır.

"Afitâb-ı hüsn-ü hûbân akıbet eyler ufûl,
Ben muhibb-i lâ yezâlim "lâ uhibbü-l âfilîn"

diyen yanık insanın hislerine iştiraken, güzel yüzlerin güzellik güneşinin sonunda batıp gideceğini, dolayısıyla fani güzelleri değil, batmayan ve sonu olmayan Güzel'i sevmek gerektiğini herkese anlatmak istemişimdir.

Evet, batıp gidenler kalbî alâkaya değmiyor; ben Lâyezâl'in sevdalısıyım; gurub ve tulu' etme şanından olmayan, mevcudiyetini her ân-ı seyyale hem de her şeyle hissettiren bir Zât'a meftunum. Gelin her fırsatta O'ndan bahsedelim, sözü O'nunla başlatıp O'nunla bitirelim. İşte, söz o zaman gerçek kıymetini bulur, zaman da değerlendirilmiş olur. O'nsuz bir söz artık bir sözdür; O'nun zikriyle kıymet kazanmayan dakikalar da ruhsuz zaman parçalarından ibarettir.

Şayet, bu esaslar faaliyetlerimizin rengini ve desenini belirlemiyorsa, yedirip içirmelerimizin, yapılan masrafların, harcadığımız zamanın ve ortaya konan onca çabanın hesabını sorarlar ötede!.. Hele âhirette boşa tüketilen zamanın hesabını vermek çok zordur. Zaman, Allah'ın isimlerinden bir isimdir; Allah Resûlü "Dehr'e sövmeyin" derken bu hususa da dikkat çekmiştir. Dehrin (zamanın) –izafî olarak– Allah'a nisbet edilmesinde önemli bir nükte vardır; demek ki o çok kıymetlidir ve onun kıymeti ancak rıza-yı ilahîyi tahsille karşılanabilir. Zaman, Hakk'ın hoşnutluğunu tahsil mevzuunda en kestirme yol olan i'lâ-yı kelimetullah uğrunda değerlendirilirse gerçek kıymetini bulur.

Bu itibarla, yapacağımız programlarda insanları bir adım daha Allah'a yaklaştırmıyorsak abesle iştigal ediyoruz demektir. İnsanları eğlendirmek ve onlara hoş dakikalar geçirtmek bizim vazifemiz değildir; sadece cismâniyete hitap eden programlar bizim için zaman israfı sayılır ve günaha girmemize sebebiyet verir.

Hakk'a Yakın Bir Kul

Kıymetli Dostlar,

Aziz Hocamız ağrılarla kıvrandığı bir anda, hastalıkların Cenâb-ı Hakk'ı daha derinden duymaya vesile olduğundan bahsederken şu hatırasını anlatmıştı:

Çok ehl-i ızdırap gördüm. Fakat hiç unutamayacağım bir enfes insanı Manisa'da vazife yaparken tanıdım.

Bir gün arkadaşlarım dediler ki; "Burada eskiden camide müezzinlik yapan biri vardı; on beş senedir felç, yatağa mahkûm yaşıyor."

"Haydi, onu ziyaret edelim." dedim; kalkıp daha önce hiç görmediğim o zatın evine gittim. Yetmişli yıllarda, altmış-yetmiş yaşlarında bir insandı. Pırıl pırıl bir yüzü ve kısa bir sakalı vardı. Öyle nuranî idi ki, sarılıp elinden ayağından öpesi geliyordu insanın.

Birinin yardımı olmadan yatakta o yana bu yana dönemeyecek durumdaydı. Bir de o sıralarda fıtık gibi bir rahatsızlık da her zamanki hastalığına inzimam etmişti. Katlanılması güç sancılarının olduğundan bahsetti, çok acı çektiğini anlattı; fakat hâlini rapor ederken etrafa tebessüm saçıyordu, hatta gülüyordu. Allah'tan gelene razı olduğu her kelimesinden belliydi. Konuşurken içinin sesini dile getirdiği anlaşılıyordu. Sözlerinin ses tellerinden değil, kalbinden geldiğini hissediyordunuz onu dinlerken.

Ağrı, sızı ve ızdıraplarından bahsederken bir aralık şöyle dedi:

"Hocam, o sancı bir tutunca bazen dayanılmaz gibi oluyor. İşte, tam o esnada Cenâb-ı Hakk'ın mevcudiyetini ve beni görüyor, duyuyor, biliyor olduğunu öyle derinden hissediyor ve O'na öyle derin bir iştiyak duyuyorum ki burnumun kemikleri sızlıyor."

Izdırap demir pençesine alıp kıvrandırdığı zaman bile vuslat iştiyakıyla burnunun kemiklerinin sızlaması, gözlerinin dolması ve O'na iştiyak! Ne müthiş bir şey!

Ben hayatımda öyle adam hiç görmedim desem hilaf-ı vaki beyanda bulunmuş olmam. Unutmam o zatı hiç... Bakın içimde bir imrenme var ona karşı. O duruma Allah maruz bırakmasın; fakat ona benzemek, maruz kalınan musibetlere katlanmaktan ve hâlinden hiç şikâyetçi olmamaktan geçiyor.

Demek, dert rampasına çıkıp ızdırap kanadıyla dikey olarak Allah'a yükselen ne insanlar var. İsmail Hakkı beyin pederi Emin Efendi de, çok mübarek bir zattı. O da kanserdi; zor oturup kalkıyordu. Bir akşam namazı sonrası evine gittiğimiz zaman evvâbîn kılarken bulduk onu. Hasta ve ayağa kalkamaz bir vaziyette olduğu hâlde evvâbînini bile aksatmıyordu.

Sorma, hiç sorma; Hakk'a yakın ne kullar var, hiç sorma!

Ötede o sâlih kullarla beraber olmayı istiyorsan, hâline razı ol; her hadise karşısında feryad koparma.

"Dertliyim dersen belâ-yı dertten âh eyleme,
Âh edip ağyarı âhından âgâh eyleme! ..."

El-âleme ne diye dert yanıyorsun?

Allah'ı insanlara şikayet etmenin manası ne?

Kimin gücü yeter O'nun verdiğini defetmeye?

DÜNYA GÜLEN'İ KONUŞURKEN...

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin bütün sohbetleri tevhid hakikatine çağrı mahiyetindedir; onun bulunduğu her mekân bir sohbet-i Cânân meclisidir. Ona göre, hususiyle bir hak âşığı, iman hizmeti hesabına yapılan işlerde, şahsen en ufak bir dahlinin olmadığına nefsini iknâ etmeli; her muvaffakiyetin Cenâb-ı Hakk'ın lütfu, bereketi, ihsanı ve inâyetiyle gerçekleştiğine gönülden inanmalı ve böylece hem şirkten kurtulmalı, hem de bencillik hâsıl eden vehimlerden uzak kalmalıdır.

Hâlis mü'min, illâ bir şeyi kıskanacaksa, her hayırlı işin, her başarının ve her semerenin Cenâb-ı Allah'a verilmesi konusunda kıskanç davranmalıdır. Mesela; bir yerde, vefâdan mı bahsedildi; hemen sözü evirip çevirmeli, "Mevlâ-yı Müteâl'den daha vefalı dost mu var ki? Küçük bir kusurunu gören herkes sana sırtını dönebilir; annen, baban, yârin, yârânın sana küsebilir. Fakat en büyük günahları işledikten sonra bile ciddi bir nedâmet hissiyle tevbe edip 'Rabbim' dediğinde mutlaka 'Kulum' diye icabet eden Rabb-i Rahim'dir ki, O sana asla darılmayacak ve seni hiçbir zaman kimsesizliğe terk etmeyecektir." demelidir, demeli ve Allah'tan bahsetmek dururken, başkalarının anlatılması karşısında kıskançlık duymalıdır.

Her fırsatta bu hususa vurguda bulunan Muhterem Hocamız, her girizgâhı değerlendirip tevhid hakikatini dile getirir ve hep Allah'a çağırır. Şirke karşı çok hassastır. Görünme, duyulma, tanınma ve bilinme arzusu gibi şirk şaibesi taşıyan fiillerin en küçüğüne dahi savaş ilan etmiş gibidir. Hususiyle dost ve arkadaşlarını, felaket sebebi saydığı bu çirkinliklerden korumak için adeta çırpınmaktadır.

Bundan dolayı, muhatapları kendisine de inşirah kaynağı olan bir kısım hizmetlerden bazı güzel haberler aktarınca, onların şevklerini kırmaz, heveslerini kursaklarında bırakmaz; fakat mutlaka sözü bir şekilde Cenâb-ı Allah'ın inayetine ve kulların acz u fakrine getirir, tevhide davet hususunda yapacağı uyarılarını yapar.

Onun bu tavrı sadece şefkattendir; acır dostlarına, merhamet eder onlara, razı olamaz şirk gayyalarına yuvarlanmalarına...

Bir Telefon Konuşmasının Ardından

Hocamızın bu duygusunu dışa aksettiren hadiselerden birine birkaç gün önce şahit olduk. İkindi sohbeti sırasında bir telefon geldi. Günümüzün fikir işçilerinden birisi çok seçkin bir heyetle mühim bir programa gideceğini söyleyince, aziz Hocamız yine sanki program hiç umurunda değilmiş gibi sözü hemen inâyet-i ilâhiyeye getirdi; Cenâb-ı Hakk'a teveccühün lüzumuna değindi ve tatlı bir üslupla mesleğimizin esaslarını zikretti.

Telefonu kapatınca "Belki biraz daha yumuşak, takdir edici ve şevklendirici bir tarzda konuşabilirdim!.." dedi ve sözlerine şöyle devam etti:

Neyin rıza-yı ilahîye muvafık olduğunu, hangi amelin Cenâb-ı Hakk'ın hoşnutluğunu kazandıracağını ve saflar arasında nerede bulunmanın bizi O'nun rızasına taşıyacağını bilemeyiz. Biz hep niyetlerimizi tashih etmeli ve şurada-burada görünmeyi değil, hâlis bir kul olmayı hedeflemeliyiz.

Bir insan vardır ki, cephede ilk safta durur; fakat niyeti hâlis değildir. Onun maksadı sadece arz-ı şecâat etmek, cesaretini herkese göstermektir. Şahsî bir kısım planları vardır, onları gerçekleştirme kasdıyla, kendi hesapları için koşar; kendini ifade etme düşüncesiyle öne atılır. Önde koşuyor gibi görünür; heyhat ki, aslında gönlüyle gerilerin de gerisindedir.

Kimisi de vardır ki, her nasılsa ayaklarına bir pranga vurulmuş ve olduğu yerde kalakalmıştır. Hak yolunda şevkle koşanları hicranla seyretmekte ama kendisi onların yanında bulunamamaktadır. Zâhiren geridedir, en arka saflarda görünüyordur; fakat onun gönlü hep aşkla hizmet edenlerle beraberdir; yüreği onlar için çırpınır durur. "Aralarında bulunamadım, bari onlara dua edeyim!" der; başını yere koyar, Mevlâ'ya yalvarır ve gözyaşı döker. İşte, bu kalb insanı, en gerilerde görünse bile hakikatte ve Hak katında en ön safta yer almakta ve cephedekilerle beraber gazâ sevabını paylaşmaktadır.

Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in beyanını hatırlayın! Söz Sultanı, cihada gittikleri bir sefer esnasında yanındaki ashabına diyor ki: "Medine'de kalan öyle insanlar vardır ki, geçtiğiniz her vadide ve yürüdüğünüz her mesafede onlar sizinle beraberdirler. Hastalık onları Medine'de hapsetmiştir." Demek ki, şayet bir insanın gönlü hizmet heyecanıyla dolu ise, o, herhangi bir sebepten dolayı arkada kalmış olsa da, niyetinin hulûsuna binâen en öndekilerden biri gibi kabul edilecek ve onların aldığı sevabı alacaktır.

Bu açıdan, neyin ve nerede durmanın rızâ-yı ilâhiye muvafık olduğunu biz bilemeyiz. Kadirşinas vicdanlar bu konuda bazı şeyler söyleyebilir ama onlar da kesin hüküm veremezler. Onun için insan önde durur, aslında çok geridedir; ortada bulunur, belki de işin içinde bile değildir, bazen de çok geride görünür, fakat en öndekilerle beraberdir.

Muselâ; bir insan, mescide saatler önce gelmiştir. İlk safta oturma ve ilk safın sevabını alma onun hakkıdır; cami adabı da bunu gerektirir, evet, kim önce gelirse ön safta oturmaya o hak kazanır. Fakat o kalkar sessizce geriye çekilir, arkada bir safta durur; bir başka mü'min kardeşinin ilk safa geçmesine, hutbeyi rahat dinlemesine ve gereğince istifade etmesine imkân tanır. "Yeter ki, anlatılanları daha iyi anlasın; varsın ilk safın sevabını o alsın! Kim bilir, Cenâb-ı Hak onun hürmetine beni de bağışlar." der ve arkaya çekilir. İşte, böyle bir insan, geride de dursa öndedir.

Hep önde görünmek için, ille de görülebilecek bir noktada durma ve kendini ifade etmek için uygun bir konumda bulunmaya çalışma, hafizanallah, uçurumun kenarında dolaşma demektir. Bu şekilde kendini tehlikeye atan ve manen ölüme yürüyen bir adam da –bütün parmaklar onu işaret etse bile– gerilerin tâ gerisindedir.

İşte, bu mülahazalardan dolayı telefondaki arkadaşımıza çok şirin konuşmadım. Kimse hakkında sû-i zan etmem; her öndekinin aslında sadece "görünen" biri olduğunu hiç düşünmem. Çünkü öyle bir düşünce kalbin gıybeti sayılır ve günah olur. Fakat dostlarımın yanlış fikirlerin ve kirli duyguların tesirine girmelerine de rıza gösteremem. Mesela, o kardeşimizin, çok önemli kimseleri pek mühim bir hizmete götürüyor olduğunu düşünsem ve bundan memnun olsam bile, neyin Allah rızası için olduğunu tam bilemediğim için "temkin" tembihinde bulunmayı da ihmal edemem.

Ey ihsan ve keremi bol Rabbim!

Gönüllerimize öyle bir haşyet duygusu sal ki, sanki Seni görüyormuş gibi olalım, hep Senin tarafından görülüyor olma şuuruyla oturup kalkalım. Kalblerimiz haşyetle dolsun, taşsın ve biz hep Senin rızana koşalım!

Evet dostlar,

İki gün önce bir gazetede, Londra'da yapılan "Değişen İslâm Dünyası: Fethullah Gülen Hareketinin Katkıları" isimli

konferansla ilgili bir haber vardı. Haberin başlığı "Dünya Gülen'i Konuşuyor" şeklindeydi. Buraya kadar arz etmeye çalıştığım sözleri aziz Hocamızdan duyunca, gayr-i ihtiyarî dudaklarımdan şu cümle dökülüverdi: "Dünya onu konuşuyor, o da hep Allah'ı..."

Klompen'in Üzerindeki "Fethullah" Yazısı

Geçtiğimiz hafta, Hollanda'dan ziyaretimize gelen kıymetli bir misafirimiz muhterem Hocamıza hediye etmek üzere bir çift klompen (ağaçtan yapılmış ayakkabı) getirdi.

Hediye almak istemediği hâlde, samimi gördüğü kimseleri kırmaktan çok çekindiği için getirilenleri –kerhen– kabul eden ama onları ilk fırsatta bir muhtaca vermeyi de itiyad edinen Hocaefendi, kendisine uzatılan tahta ayakkabıları tam alacaktı ki, üzerlerinde "Fethullah" yazılı olduğunu gördü.

Bir arkadaşımızın "Hocamızın adını taşıyan ayakkabılar ayağa takılmaz ki; edepsizlik olur?" diye fısıldadığı aynı anda, Hocaefendi'nin sesi yükseldi:

"Gerçi ayakkabılar ayaklar altında gezer; fakat bunları başımızın üzerine koymamız icap eder; çünkü üzerlerine Rabbimizin ismi nakşedilmiş!.." dedi ve onların kitaplığın en üstüne konulmasını istedi. Sonra da şu hakikat damlalarını sıraladı:

Bu ayakkabılar, üzerlerinde benim adım bulunduğu için değil, lafza-yı celâl yazılı olduğu için ayağa takılamaz. Keramet ismimde değil, onun içinde "Allah" lafzı bulunmasındadır. Sadece lafz-ı celâlenin ya da ona izafe edilen herhangi bir kelimenin ayakkabı gibi bir şeye yazılması yanlıştır.

"Allah" lafzı ism-i Zât'tır; bu ism-i şerif, değişik delâlet çeşitleriyle bütün ilâhî isimleri câmi'dir ve Hazreti Zât'ın unvan-ı mübeccelidir. Onun ifade ettiği manayı başka bir kelime ile ifade etmek de mümkün değildir.

Bazen namaz takkelerine "Allah" nakşı işleniyor. Arkadaşlara böyle takkeler verdiğimde mutlaka tembihte bulunuyorum; "İhtiyaç yerine girerken onu başınızda taşımasanız!" diyorum. Gerçi, öyle bir davranış çok ciddi bir kusur ve büyük bir kabahat değildir; fakat Rabbimizin mübarek ismine –hele Kur'ân hattıyla yazılı ise– çok saygılı olmak gerekir.

Bazen de annelerimiz, atlet ve gömlek gibi giysilerimize böyle bir nakış işleyebilirler. Mesela, bana gönderilen gömleklerin yakalarına da yine "Fethullah" yazıyorlar. Tabii, onları o şekilde kullanamıyorum; üzerinde lafz-ı celâle taşıyan bir gömleği giymiş olarak banyoya falan girmeyi tehlikeli buluyorum, saygısızlık yapmış olmaktan korkuyorum.

Öyle bir hassasiyetim de var ki; bir yerde, Rabbimizin mübarek nâm-ı celilini bir münasebetle yazmışsam, onu silmede akla karayı seçiyorum. Rabbimizin ismini doğrudan doğruya, bir hamlede silmemeye çalışıyorum; evvela "lam"ın bir bacağını koparıyorum, sonra "he"yi siliyorum. Böylece, o kelimeyi lafz-ı celâle olmaktan çıkarıp daha sonra geri kalan harfleri silebiliyorum. Bunu bazıları biraz fazla bulabilirler ama bence çok nazik bir konu ve dikkat edilmesi gereken bir husus.

Şimdi, o gömleği giyebilmek için yakasındaki işlemeyi sökmem icap ediyor. Sıradan bir etiketmiş gibi makasla da kesip atamıyorum. Harf harf sökmek aklıma geliyor. Fakat neyi sökeceğimi düşününce gönlüm dağidar oluyor.

Kıymetli arkadaşlar,

İşte, çok samimi hislerle gönderildiğine ve getirildiğine inandığım Hollanda klompenleri böyle mühim bir hakikate daha uyanmamıza vesile oldu. "Allah" lafz-ı celâlesinin hattında bile bizim sezemediğimiz manaları fark eden ve her gördüğünde onu öpüp koklama hisleriyle dolan kıymetli Hocamız bu vesileyle bize bir kere daha devrin Bişr-i Hafileri olma yolunu gösterdi.

Haddizatında, Hocaefendi, Bişr-i Hafi'nin menkıbelerde anlatıldığı kadar karanlık bir döneminin olduğuna hiç inanmaz. Onun kitaplarda nakledilen tevbesini, bir bataklıktan kurtulma hamlesi değil, Hak dostluğuna yürüme yolundaki ciddi bir adım olarak kabul eder; çünkü o, zannedildiği şekildeki bir bataklığa hiç düşmemiştir. Zaten, devrinin şartları da o çizgideki rivayetlerin doğru olmasına manidir.

Şu kadar var ki, Hazret'in, kutlular kervanına katılmasına vesile olduğuna inanılan hâdise pek ibretâmizdir: Yağmur damlalarının gökten sicim gibi boşaldığı bir gece yarısı Bişr-i Hafi evine dönmektedir. Nasılsa, çamur içindeki bir kâğıt dikkatini çeker. Üzerinde besmele yazılı olduğunu görünce o kâğıt parçasını yerden alır; çamurunu temizler, lekelerini siler, sonra besmeleyi öper, yüzüne gözüne sürer. Eve gelince de onu gül yağı ile bezer ve duvara asar. O gece Merv'in gönül erleri Hazreti Bişr'i rüyada, onların bile can attığı manevî ihsanlar içinde görürler. Gelip ona müjde verirler ve derler ki: "İsm-i celilini temizlediğin gibi Allah Teâlâ da seni temizledi; O'nun adını taşıyan kâğıda hürmet edip onu yücelttiğin için Cenâb-ı Hak da seni aziz kıldı."

Ashâb-ı Kirâm Şahs-ı Manevî ile Beraber

Fıkıh Usulü kitaplarında bir ıstılah olarak ele alınmamış olsa da, muhterem Hocamızın, kullanmakta bir mahzur görmediği ve geniş manalar yüklediği bazı kavramlar vardır. "Subjektif mükellefiyet" ifadesi de bunlardan biridir.

Ehlullah, akıllarından geçen sevimsiz her düşüncenin ve bir anlık da olsa kalblerine bir buğu gibi düşen her çirkin duygunun bir tokat olarak suratlarına çarpılacağından korkmuş; sadece söz ve fiillerini değil, duygu, düşünce ve hayallerini dahi hep temiz tutmaya çalışmışlardır. Bu kurbet ufkunun üveykleri, her zaman O'nu görüyor ya da en azından O'nun tarafından görülüyor olma

şuuruyla yaşamışlardır. Dolayısıyla da başkalarının çok normal ve tabiî saydığı meselelere onlar ihtiyatla yaklaşmış ve hatta konumlarına uygun görmedikleri pek çok mübaha da hiç yaklaşmamışlardır. İşte bu, belli seviyenin insanlarının özel hâllerine ait hususî bir münasebettir; o münasebete göre de, hususî bir mükellefiyet söz konusudur ki, Hocamız ona "subjektif mükellefiyet" demektedir.

Muhterem Hocamızın, bu ufkun kahramanları arasında saydığı insanlardan biri de "Çöğender İmamı" olarak bilinen H. Salih Efendi'dir. Hocaefendi, Allah karşısında edepli olmaya misal verdiği ve Gönüllüler Hareketi hakkındaki hüsn-ü zanları dillendirdiği bir sohbette bu Hak dostuyla alâkalı şunları anlatmıştı:

Çok ciddi, vakur bir insandı, güldüğüne hiç rastlamadım. Hep Allah'ın huzurundaymış gibi dururdu; sanki gördüğümüz âlemin ötesinde bazı şeyleri müşahede ediyormuşçasına dalgın dalgın bir hâl aldığı çok olurdu. Hayatı boyunca hiç kanepe gibi yüksek bir yerde durmamış, hep dizleri üzerinde oturmuştu. Yatağa boylu boyunca hiç uzanmamış, belki elli sene rahat bir döşekte yatmamıştı; hep bir köşeye kıvrılmış, uykusunu öyle gidermişti. Doksan yaşında vefat edeceği zamana kadar bu hâl ve tavrında bir değişiklik olmamıştı. Vefatında evine gittiğim zaman, oğulları yüzündeki örtüyü kaldırıp bana gösterdiler; çehresi pırıl pırıldı, nur gibiydi. Dediler ki "Biz elli seneden beri babamızın ayağını uzattığına hiç şahit olmadık; ayaklarını tam olarak uzattığını işte şimdi görüyoruz!.."

Salih Efendi, bir gün yanına oğlunu, damadını ve bir de Of Müftüsü'nü alıp Bozyaka'ya gelmiş. Fakat ziyaretleri, bazı arkadaşlarla iman hizmetine dair bir kısım meseleleri görüştüğüm bir zamana denk düşünce, onlara "Hocamız şu anda müsait değil!" denilmiş.

Toplantıya ara verdiğimiz bir sırada bana dediler ki: "Çöğenderli Salih Efendi" diye birisi geldi, biz de meşgul olduğunuz için geriye çevirdik." Bu sözü duyunca adeta beynimden vurulmuşa döndüm;

çok üzüldüm. Çünkü Salih Efendi gerçekten hakkında hüsn-ü zan ettiğim bir zattı. Çok coşkun vaaz ettiği dönemleri hatırlarım, pek heyecanlı konuşurdu. Onun tavır ve davranışlarında, hatta mimiklerinde İslâm'a tam inanmış bir insanın ruh hâleti okunurdu.

Hemen kalkıp aşağıya indim. "Acaba nereye gitmişlerdir; nereye baksam, onları nerede arasam?" diye düşünürken, müftülüğün de içinde bulunduğu, Kestanepazarı'ndaki binayı yoklamak aklıma geldi. Oraya vardım, mahfile çıktım; baktım ki oturuyorlar. Onun ellerini öptüm, diğerlerine de sarıldım. Çok özür diledim; "Bir yanlışlık olmuş, kalkın gidelim." dedim. Birbirlerinin yüzüne baktılar; Salih Efendi'nin çehresinden memnuniyeti belli oluyordu. Makamı Cennet olsun, "Vallahi, öyle birisi davet ediyor ki, icabet etmemek mümkün değil, hadi gidelim" dedi. (Bu söz onun hüsn-ü zannını ifade ediyordu, yoksa Fakir'in kıymetini değil.) Onları Çeşme'ye götürdük, oraları ve samimi arkadaşları gördüler. Sonra da, o yümünlü ayağıyla her yere bereket taşıması için beraberce oradan oraya dolaştık durduk.

Salih Efendi, hizmet erlerinin samimiyetine yürekten inanıyordu; hüsn-ü zannı kavî idi. Çok önemli işler yapıldığına dair kanaati tamdı. Ashab-ı Kiram'ı bizimle beraber gibi görüyordu. Süleymaniye Camii'ne miydi, yoksa Fatih'e miydi, şu anda hatırlayamadım, arkadaşlar vaaza davet ettiklerinde "Tabii ki geleceğim. Sahabe'nin hazır bulunduğu bir yere ben nasıl gitmem!" demişti.

Şimdi siz bu türlü sözleri bazılarının hüsn-ü zannına verebilirsiniz. Ben de şahsım adına o sözlere kat'iyen sahip çıkamam, onlardan kendime asla pay ayırmam. Ashab-ı Kiram benimle beraber olmayabilir; hatta beni gördükleri için heyetten bile uzaklaşabilirler. Fakat heyetin konumu açısından, Sahabe efendilerimizin şahs-ı manevî ile beraber olduklarına yürekten inanıyorum. Çünkü mübarek bir mefkûreye adanmış ruhlar bir bütünlük teşkil etmektedirler; söz konusu olan bir şahs-ı manevîdir.

Hem onlar, iddiasız gönül erleridirler, öyle şeyhlik, âlimlik, kutupluk, gavslık... gibi iddiaları yoktur onların. Tevazu ve mahviyet ruhu vardır gönüllerinde.. Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in ve ehl-i Sünnet'in yolunda hizmet etme azmi vardır sinelerinde.

Bugün kendini bilmez bir kısım densizlerin, imanlarının önüne geçen hasetleri yüzünden, yanlış anladıkları bazı meseleleri İslâmî bir yanlışlık yapılıyormuş şeklinde seslendirerek bu harekete hücum etmeleri onların nefsanî hırıltılarıdır; cevap vermeye değmeyecek kadar değersiz beşerî zaaflarının hırıltılarıdır. Ne ki, temelde bu hizmeti kendi felsefesiyle ele alan insanlar ortaya konan hayırlı faaliyetleri samimane takdir etmektedirler.

İşte, Salih Efendi'nin sinesi de bu takdir hisleriyle doluydu, adanmış ruhlara çok farklı bakıyordu. Onların bir araya geldiği bir program söz konusu olunca, "Nasıl gitmem; şu anda bütün Ashab-ı Kiram'ın ruhaniyatı orada hazır!.." diyordu. Manevî bir gözle görerek mi bunu söylüyordu, bilemeyeceğim. Bu önemli bir iddia ve büyük bir sözdür; Allah âhirette onun hesabını da sorar. Bu hakikati çok iyi bilen ve hep bir ayağı ötedeymiş gibi yaşayan o Hak dostunun rastgele konuşacağına hiç ihtimal vermiyorum.

Varsın bazı nâdanlar şahs-ı manevînin bu kudsiyetini anlamasınlar ve onu kâle almasınlar. Şayet, yürüdüğünüz yolun doğruluğundan eminseniz; Allah'a güvenmiş, sa'ye sarılmış, hikmete râm olmuşsanız, hedefiniz rıza-yı ilahî ise ve azminiz i'lâ-yı kelimetullaha düğümlenmişse, falanın filanın dedikodusuna hiç aldırmayın. Bu yolda yalnız olmadığınıza ve asla kimsesizliğe terkedilmeyeceğinize inanın ve yürüyün Cuma yamaçlarına...

CAMBAZIN ÇIĞLIĞI

Aziz Dostlar,

Varsın esbabperest kimseler her hadiseyi sebeplere bağlasınlar ve her müşkili maddi sebeplerle halledeceklerini sansınlar!.. Bize gösterilen yol ve bizden istenen vazife; sürekli Müsebbibü'l-Esbab'a yönelmek, hususiyle geceleri O'na yakarışla aydınlatmak ve böylece onulmaz gibi görünen ferdî, içtimaî, hatta kürevî dertlerimize dermanı O'nun dergâhında aramaktır.

Hem nefsimizle alâkalı hastalıklarımızın şifası hem de içinde yaşadığımız toplumla ilgili problemlerin çaresi samimi bir gönülle O'na teveccüh etmekten geçmektedir.

Izdırap şahsî ise insanın tek başına "Rabbim!" demesi inşiraha kavuşması için yeterli olabilir; fakat sancıyı bütün toplum çekiyorsa, hüzün koca bir milletin hüznüyse, keder bütün ümmeti ağlatıyorsa ve topyekün insanlık iç içe elemlerle inliyorsa, işte o zaman küllî bir tevbe, küllî bir teveccüh ve küllî bir yakarış lazımdır.

Sel, yangın, deprem ya da bugün belki de hepsini değişik şekillerde içinde barındıran terör belalarına karşı en büyük kalkan

da yine –sebepleri yerine getirmekle beraber– bir kere daha tek yürek olup O'na dönmektir.

İşte şu son günlerde bizim iklimimizde sohbetler hep bu mihver üzere cereyan ediyor. Dolayısıyla, bu hafta size muhterem Hocamızı dinlerken not aldığım iki hatıra, bir küçük hikâye ve iki âyetten çıkarılan enfes iki nükte ile "küllî teveccüh" konusunda bazı hususları aktarmaya çalışacağım:

Allah'ın Havl ve Kuvveti

1952 senesinde Pasinler zelzelesiyle pek çok köy yerle bir olmuştu. Alvar'da ve bizim köyde de bazı yerler yıkılmıştı. Sarsıntıların hâlâ devam etmekte olduğu bir esnada Alvarlı Efe Hazretleri'nin oğlu Seyfeddin Efendi çoluk çocuk herkesi arkasına topladı. Kış mevsimindeydi, her taraf kardı; bugünkü gibi hatırlıyorum, kara bata-çıka ilerliyorduk. Kendisi en önde yürüyor ve arkasındakilere dua ettiriyordu.

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

dedirtiyordu. Hazret bu dua sayesinde deprem ve sel gibi afetlerin def' olacağına itimat ediyordu. Zira Hazreti Yunus bin Metta'nın kavminin ilahî azap gelip kapıya dayandığı bir anda hep beraber bu duayı okumaları vesilesiyle kurtulduklarına inanıyordu.

Yunus Aleyhisselam, putlara tapan Ninova halkını senelerce Allah'a iman ve ibadet etmeye çağırmıştı ama ahali iman etmedikleri gibi ona pek çok ezâ ve cefâda bulunmuşlardı. Fakat Hazreti Yunus hiç yılmadan ve ümitsizliğe kapılmadan onları hak dine davet ederek, iman etmedikleri takdirde üzerlerine Allah'ın azabının geleceğini söylemişti. Ninova halkı uzun bir müddet devam eden bu ikaza da kulak asmamıştı. Bunun

üzerine, Yunus Nebi, büyük bir üzüntüyle oradan ayrılıp aralarından uzaklaşmıştı. Onun uzaklaşmasıyla beraber de gökyüzü kararmış, kapkara bir bulut şehri kaplamaya başlamıştı. Ninovalılar işte o zaman, Allah'ın azabının gelmekte olduğunu anlamışlar, pişmanlıkla kıvranmışlar ve hep beraber iman edip Mevlâ-yı Müteâl'in dergâhına el açmışlardı. Ninova halkı tek yürek ve tek dil olmuştu adeta;

سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

diye diye inlemiş ve rahmet-i ilahiyeyi galeyana getirmişlerdi. "Cenâb-ı Hak eksik sıfatlardan berî ve bütün noksanlıklardan münezzehtir, her türlü hamd ü senâ O'na aittir. Allah'tan başka ilah yoktur. Yegâne büyük Allah'tır. Hakiki güç ve kuvvet yüceler yücesi Allah'ındır." mealiyle –kabaca– özetleyebileceğimiz sözlerle yakarışa geçince kurtuluşa ermişlerdi. Onlar, kendi acz u fakrlarını anlayıp, Kadîr u Ganî'ye el açınca, Cenâb-ı Erhamu'r-Rahimin de hiçbir kavme nasip olmayan bir necatı onlara lutfetmişti; helak olmalarına ramak kala gazab-ı ilahi dinmiş, gazap bulutları çekilip gitmişti.

Evet, küllî dertler, küllî teveccüh ister. Milletin huzura kavuşması için, hiç olmazsa toplumun ekseriyetinin aynı hislerle meşbu olması ve Allah'ın havl ve kuvvetine sığınması gerekir. Nur Müellifi'nin üslubuyla diyeyim: Belaların def u ref'i ve menfaatlerin celbi ancak Allah'ın havl ve kuvvetiyledir.. musibetlerden korunma ve arzulara ulaşma ancak Allah'ın havl ve kuvvetiyledir.. günahlara karşı sabredip ibadet u taate muvaffak olma, dünyanın cazibedar güzellikleri karşısında sarsılmama ve hep ötelere müteveccih yaşama ancak Allah'ın havl ve kuvvetiyledir.. her türlü azap ve nıkmetten halâs olup,

hadsiz nimetleri bulma ancak Allah'ın lütûf u merhametiyledir.. dalâlet ve kötülüklerden uzak kalıp, hakka, hakikate ve güzelliklere mazhar olma, ancak Allah'ın ihsanıyladır.. ve binbir türlü elem ve kederden kurtulup hadsiz emellere nâil olma, ancak Allah'ın havl ve kuvvetiyledir.

Ne zaman, en azından mü'minler bu gerçeği tam idrak eder ve gönülden O'na sığınırlarsa, işte o zaman insanlığın huzuru adına ümitler tekrar yeşerebilir demektir.

Hazreti Yunus'un Duası ve Hâlimiz

–Allah bilir– Ninova halkının toptan dua ve istiğfar ettikleri aynı anda Hazreti Yunus (aleyhisselâm) da balığın karnında لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ diye yakarışa geçmişti. "Ya Rabbî! Yegâne ilah Sensin, Senden başka hakiki ma'bud yoktur. Sübhansın, bütün noksanlardan münezzehsin, Yücesin. Doğrusu kendime zulmettim, yazık ettim. Affını bekliyorum Rabbim!" (Enbiya, 21/87) sözleriyle Allah'a yalvarıyordu. Bu ifadelerine kim bilir daha ne engin manalar sığdırıyordu: Belki de tenezzül buyurup bizim anlayacağımız şekilde konuşsaydı şöyle diyecekti:

Ey Mabud-u mutlak, maksud-u bi'l-istihkak! Sen'den başka gerçek bir ilah, hükmü her şeye geçen bir hâkim ve dilediğini himayesine alacak bir hâmi yoktur. Seni tesbih u takdis ediyorum. Sen, noksan sıfatlardan münezzeh ve müberrasın. Şu an içinde bulunduğum durumda bana tabiatın ve esbabın herhangi bir tesiri ve yardımı olamaz. Denizin dalgalarına kimse hükmedemez. Balığa kimse sözünü geçiremez. Şu karanlıktan kimse beni kurtaramaz. Hiç kimse beni içimi kavuran kalbî sıkıntılardan inşiraha kavuşturamaz. Bütün bu esbaba tesir edebilecek biricik Müsebbib Sensin. Senin havl ve kuvvetinin her şeye yeteceğine iman eden birinin esbaba tesir-i hakiki tanıması mümkün değildir. Nitekim esbaba

sırtımı dönüyor, Seni tenzih ediyor ve Müsebbibü'l-esbab Rabbim, Senin merhametine sığınıyorum. Ben kendi kendime zulmettim; ama affına sığınmaktan başka da bir yol bilmiyorum.

Hazreti Yunus, "لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ" cümlesiyle istikbalini Mevlâ-yı Müteâl'e havale ediyor; "Ey talihsizlerin sığınağı, ey âcizlerin güç kaynağı, ey dertlilerin tabibi, ey yolda kalmışların hâdîsi, yol göstereni! Geleceği hakkımda aydınlatacak Sensin. Nur, Münevviru'n-nûr ve Musavviru'n-nûr Sensin. Ben halkımın kalbine Senin envar-ı marifetini koymaya çalıştım. Ancak onlar bunu almamak için direndiler. Bu hakikati onların gönüllerine yerleştirecek olan da Sensin, Sen bilirsin!.." manalarını da içeren duasını seslendiriyordu.

Aslında, "Kalbleri tenvir edecek, gönülleri diriltecek yegâne Hâdi Sensin. Her şeyin zimamı ve anahtarı Senin elindedir. Sen istersen her şey rahatlıkla olur. İstemezsen, en rahat şeyler dahi çok çetinleşir." anlamlarına gelen bu ifadeyle, Hazreti Yunus bize de bir yol öğretiyor, geleceğimizi aydınlatabilmemiz için elimize bir fener veriyor: Bugün dine ve dindara düşman bir kesim, mü'minlerin etrafını çepeçevre sarmış ve adeta esbap sukût etmiş; mü'minler eli kolu bağlı, mefluç bir durumda... İşte "لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ" sözü bu menfiliklere maruz günümüzün mü'minine şöyle demesini talim ediyor: "Allah'ım! Bu kadar ağır şartlar altında bütün zararları defetmek, bütün menfaatları celbetmek ancak Senin güç ve kudretinle mümkün olur. Kaba kuvvet temsilcilerine, istikbal ve ikbal hırsıyla gözü dönmüş kimselere akıl vermek, onları hidayete erdirmek sadece Senin yapabileceğin bir iştir. Zulümler karşısında bize de sabr-ı cemil ver, husumete kilitlenmişlere karşı yardımcımız ol; istidadı olanları Din-i Mübinle şereflendir, zalimlere de varlığını duyur."

Yunus Aleyhisselam denize atıldığı anda; deniz, balık, gecenin karanlığı, çeşit çeşit zulumât ve düşmanları onun aleyhinde

ittifak etmişlerdir. Bu durumda Hazreti Yunus'un öyle bir zâta teveccüh etmesi lazımdır ki, o zâtın hem denize, hem balığa, hem de gecenin karanlığına hükmü geçebilsin. Bu da bilkülliye esbabı nefyedip Cenâb-ı Hakk'a teveccüh etmekle olacaktır. İşte tam da bu noktada Hazreti Yunus "سُبْحَانَكَ" demiştir ki, bu kelime burada, "Bütün esbabı tesirden azlettim. Her şeyden yüz çevirdim. Sadece ve sadece Sana döndüm. Sen tutarsan kurtulurum. Sen bırakırsan batarım. Tut beni Allahım, tut ki edemem Sensiz; tutmazsan elimden kalırım kimsesiz!.." anlamına gelmektedir.

"إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ" ifadesi de mü'minlere şu duygularla dolmaları gerektiğini iş'ar etmektedir: Ey Rabb-i Rahîm! Mücrimiz, düşkünüz, derbederiz. Yakın tarihimiz itibarıyla hiç bu kadar dağılmamış, bu kadar zaafa düşmemiş, bu kadar Senden uzak kalmamış ve asla bu ölçüde Sensizlik yaşamamıştık. Biz, sürekli "Sen Sen" diyenlerimiz de dâhil, bir kısım aldatan ve şaşırtan duygulardan mürekkep varlıklarız. Şehvetimiz ve öfkemiz galebe çalabilir, sabırsızlık bize hükmedebilir ve biz bununla nefsimize zulmetmiş olabiliriz. Bu perişaniyetimizi Senin huzurunda itiraf ediyor; takatsizliğimizi, güçsüzlüğümüzü dile getiriyor ve Senin sonsuz kuvvetine sığınıyoruz. Nazar-ı merhametini hakkımızda celbetmeye çalışıp diyoruz ki: "Senin gibi merhametli bir Zât, bizim gibi defalarca çamura düşmüş kalkmış, sonra yine düşmüş kimselerin imdadına koşar, ellerinden tutar, onları çamurdan çıkarır. İşte bizim bu hâlimizi, Senin de o mübarek, mukaddes, müberra, muallâ ve münezzeh âdetini Sana arz ediyor, hakkımızda nazar-ı merhametini diliyor ve dileniyoruz."

Hâsılı, Yunus bin Metta üç kelimecik içine, binlerce cümlenin istiab edemeyeceği duygu ve mülahazaları sıkıştırmış, her biri dünya ve ukba kapılarını açacak mübarek üç kelimecikle

hissiyatını bir nebiye yakışır tarzda Rabbimize takdim etmiş ve işte o zaman sırlı bir elektrik düğmesine dokunulmuş gibi balığın karnı onun için bir tahte'l-bahr (denizaltı) olmuştu. Bu tahte'l-bahr onu sahil-i selamete çıkarmış ve sahilde şecere-yi yaktin, onun için koruyucu ve gölge edici bir ağaç hâline gelmişti. Daha sonra da, Kur'ân'ın ihbarıyla, Hazreti Yunus memleketine dönerken onu yüz bin insan karşılamış ve hepsi birden imanlarını ikrar etmişlerdi.

Evladı Ateşe Düşmek Üzere Olan Bir Anne Gibi...

Kıymetli Gönül Dostları,

Sözü biraz uzatacak olsam da, arzu ediyorum ki, Hocamızın dikkat çektiği çok önemli bir mevzuyu ve hoş bir nükteyi size de nakledeyim:

Yunus b. Metta, bütün esbab sukût edince acz u fakra sığınıyor ve nazar-ı şefkati kendi üzerine celbediyor. Tam çaresizliğe düştüğü anda asıl kuvvetin ışığını görüyor. Çaresizlik onu nur-u tevhidi aramaya yönlendiriyor. Nur-u tevhid içinde sırr-ı ehadiyete vukuf peyda ediyor. Yani, Allah'ın varlığını ve birliğini vicdanında, latifelerinde ve bütün benliğinde derinden hissedince, Zât-ı Ulûhiyet'in hususi teveccühünü kavrama mazhariyetine eriyor.

"Benim Rabb'im benim Rabb'im;
Sen'den başka yoktur Rabb'im!
Dostluğunda vefa gördüm;
Sen'in vefan çoktur Rabb'im!"

manasını da içeren "Lâilahe illa ente" sözünü dile getirerek "muztar" kaldığını ve yalnızca O'na dayandığını ifade ediyor.

Kur'ân-ı Kerim;

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قَلِيلاً مَا تَذَكَّرُونَ

"O (ilah kabul ettikleri) nesneler mi üstün yoksa çaresiz kalıp Kendisine yalvaran insanın duasını kabul edip sıkıntısını gideren ve sizi dünyada halifeler (söz sahipleri) yapan Allah mı? Hiç Allah ile beraber başka tanrı mı olur? Elbette olmaz! Ne de az düşünüyorsunuz!" (Neml, 27/62) âyet-i kerimesi bütün çaresiz fertlere ve problemlerle mücadele eden toplumlara yol gösteriyor:

Allah Teâlâ, çalacağı kapıyı iyi bilen bir insan ızdırar hâline düşünce, darda kalıp çaresizlikle inleyince ve "artık bittim" deyince –umumiyetle– o kulunun imdadına yetişir. O anda önemli olan ihtiyacının farkına varıp, yetersizliğini anlayıp "tek çare" bilerek Mevlâ'ya yönelebilmektir. Bir çukura yuvarlanmak, bir uçurumdan düşmek ya da bir suda boğulmak üzere olan bir mü'min, çaresizliğini gönlünde duyup da samimiyetle Cenâb-ı Hakk'a teveccüh ederse, Rabb-i Rahim'in fevkalâdeden inayetine mazhar olması büyük bir ihtimaldir.

Bir Hak dostu mevzuyla alâkalı şöyle bir hadise anlatmaktadır: Bu Hak dostu çarşıya indiği bir gün, orada kurulu olan panayırda bir cambazın ipin üzerinde yürüdüğünü ve ipin alt tarafında da bir palyaçonun etrafta toplanan halkı eğlendirdiğini görür. Başını çevirip onu biraz seyrettiği esnada, –ihtimal Hazret'in manevi havası oraya da tesir etmiştir– yapmış olduğu ters bir hareketten dolayı ip cambazının ayağı kayar ve yere düşmeye başlar. İşte o sırada cambaz için esbab bilkülliye sukût etmiştir. Onun, öyle birisine teveccüh etmesi lazımdır ki, kurtulması için hiçbir vesilenin bulunmadığı o anda onu muhafaza etsin. Yere doğru düşen cambaz, hayattan ümidini kestiği dakikada içinden gele gele, dolu dolu, yüreği yırtılırcasına "Allaaaah!" der inletir her yanı. Beklenmeyen şey olur; Cenâb-ı Hak onun kurtuluşuna yerdeki

palyaçoyu vesile kılar ve cambaz palyaçonun iri göbeğinin üzerine düşer. Neticede palyaço ölür; cambaz ise kurtulur. Bu hadiseyi değerlendiren Hak dostu der ki: "Hayatımda bir kere böyle Allah deseydim, ben de kurtulurdum."

İşte bu, muztarın Allah demesidir; esbab tamamıyla sukût etmiş, o da gözünü her taraftan kesmiş, nazarını tek noktaya yoğunlaştırmış, bütün kalbiyle O'nun dergâhına yönelmiş. Izdırarı ona Allah duyurmuş, çaresizliği hissettirmiş. Nitekim, "*...çaresiz kalıp Kendisine yalvaran insanın duasını kabul edip sıkıntısını gideren ve sizi dünyada halifeler (söz sahipleri) yapan Allah..*" mealindeki beyan-ı ilahi de bu ızdırarı hissetmeyi nazara veriyor. Bu âyet, özellikle üç hususa dikkat çekiyor: Muztarın duasına icabet edileceğini, başındaki olumsuzluğun, kötü hâlin kaldırılacağını ve bir de şayet bir toplum ızdırar havasında küllî bir teveccühte bulunursa onların yeryüzünde söz sahibi olacaklarını ima ediyor.

Demek ki, şahsî ya da ailevî hayatınız adına belalarla çepeçevre kuşatılabilir ve Yunus Nebi'nin balığının karnındaymış gibi bir ızdırar hâline düşebilirsiniz. Böyle kendi durumunuz itibarıyla çaresizlik içinde olduğunuz bir anda, –Hazreti İ. Hakkı'nın sözüyle– "Nâçâr kalacak yerde / Nâgah açar ol perde / Derman olur her derde / Mevlâ görelim neyler / Neylerse güzel eyler." deyip O'na dönerseniz, O da sizi halâs eyler.

Fakat bir de, o kötü hâli, o fenalığı, o sıkıntılı durumu ve o ızdırarı millet hesabına ve âlem-i İslâm'ın maruz kaldığı musibetler adına algılama mevzuu vardır. Topyekün mü'minlerin ve âlem-i İslâm'ın başındaki belaların bir muztar vicdanıyla algılanacağı âna kadar inananların yeryüzünde huzurun mimarı olmaları imkânsızdır. Söz konusu âyeti dikkatlice mütalaa ederseniz, göreceksiniz ki, önce tek fertten bahsediliyor, darda kalana yardım edileceği söyleniyor; ne var ki, hemen sonra "sizi dünyada denge unsuru yapan Allah" sözüyle mesele ferdîlikten çıkartılıp

içtimaî hâle getiriliyor. Şu hâlde, mü'minler, kendi şahsî ve ailevî hayatlarıyla alâkalı musibetler karşısındaki duyarlılıklarını, bütün inananları ilgilendiren mevzularda da ortaya koymazlarsa; kendileri ızdırar hâlindeyken hissettikleri çaresizlikle "Rabbiiiim!.." dedikleri gibi, müslümanların umumunu alâkadar eden meselelerde de "Allahım, bahtına düştüm!" diyerek inlemezlerse, en azından Hak yoluna gönül vermiş kimseler böyle yapmazlarsa, Allah inananları yeryüzünün denge unsuru ve dünyanın huzur kaynağı kılmaz. İçtimaî problemler toplumun umumunun ızdırar hâliyle Cenâb-ı Hakk'a teveccüh etmesiyle çözülebilir. Bu da, başkalarını yaşatmayı yaşamaya tercih edebilecek, insanların ebedî mutluluğu bulabilmeleri için inim inim inleyecek ve mazlumların zulüm cenderesinden kurtulması istikametinde şahsî hayatı adına duyduğu ızdırar ölçüsünde ızdırap yudumlayacak mefkûre kahramanlarının varlığına vâbestedir.

İslâm dünyası denilen coğrafyada böyle bir ızdırar hâli var mı yok mu, ona siz karar verin. Sadece bu husustaki nihai kararınıza bakarak mazlum ve mağdur milletlerin istikballerini tayin mevzuunda doğru bir hüküm ortaya koyabilirsiniz.

Hazm-ı Nefs Üzerine Bir Hatıra

Ahmed Feyzi Abi, çok olgun ve hazm-ı nefs sahibi bir insandı. Üstad'a çok sâdıktı; hep onu seslendirir ve her yerde onu dillendirirdi. Hakikaten feyzi, feyezânı coşkundu, konuşurken ifadeleri şelâle gibi gürül gürül akardı. İzmir'e ilk gittiğim günlerde sadece bir yerde Risale dersi yapılıyordu. Bir müddet sonra bir ders de Karşıyaka'nın bir bölgesinde başlatılmıştı. Her hafta birkaç arkadaşla gemiye biniyor, karşı tarafa geçiyor ve bazı dostların evlerinde müzakere yapmaya çalışıyorduk; orada da bir nuraniyet olsun, orada da tevhid seslendirilsin, orada da Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'den bahsedilsin ve orada

da hakayık-ı imaniye dillendirilsin istiyorduk. O mahalle manen biraz yoz gibi görülüyordu. Belki ehl-i dünya açısından, kalburüstü insanların bulunduğu yerdi ama aslında dinden bir hayli uzaklaşmış kimselerin, Mehlika Sultan âşıklarının ârâm eylediği bir merkez gibiydi. Ders nerede olursa olsun, Ahmed Feyzi Abi de ekseriyetle gelirdi.

Bir gün, meseleyi sadece kendi bildikleri ve kendi anladıkları bir hizmet felsefesine bağlayan, ille de böyle yürünecek diyen, herkes için bir disiplin takdir edip o disipline uymayanları hizmet dairesi dışında gören birkaç arkadaş da derse katılmıştı. Ahmed Feyzi Abi, kitap okurken, bir ara sözü döndürüp dolaştırıp ihtilaf ve iftiraklara getirdi. "Bu arkadaşları kaç defa ikaz ettim; meseleyi daraltmamalarını, 'İzmir'de farklı mütalaalar oluyor, iş geniş tutuluyor' diye güft u gû yapmamalarını söyledim. Fakat anlamıyorlar; oysa bu da makbuldür, bu da makbuldür, bu da..." diyerek bazı hususlardaki rahatsızlıklarını saymaya başladı. Bu sözlerinin başka meclislere de taşınıp daha büyük kavgalara sebebiyet vermesinden korkarak edep ve saygıyla hemen sözünü kestim. "Abi, ne olur müsait bir zamanda onları bana anlat" dedim. O, hiç aldırmadan sözlerine devam etti. Bir süre sonra yine dayanamadım, farklı mülahazaları dillendirdiği her yere yayılacak ve ruhlara iftirak, ihtilaf düşüncesi atılacak endişesiyle bir kere daha "Abi, kurban olayım o meseleyi sonra bana anlat.." dedim. Hazret birden öfkelendi, "Sen kim oluyorsun ki, sana anlatayım!" dedi. Bu defa da ben biraz da sun'î öfkeyle celallendim, "Asıl sen kim oluyorsun ki Eserlerin olduğu yerde konuşuyorsun, bırak hakikat konuşsun!.." dedim; oradan bir kitap alıp birinin eline verdim ve "sen oku" diye işaret ettim. Bunun üzerine o tek kelime konuşmadan dersi dinledi ve herkesle beraber oradan çıkıp kaldığı eve gitti.

Ertesi sabah Kestanepazarı Kur'ân Kursu'nun müdür odasında oturuyordum; çok erken bir vakitte beyninden kurşun yemiş

gibi bir hâlde, –canım çıksın– ezile ezile geldi. "Bana hakkını helal eder misin?" deyip sarıldı. Oysa babam yaşındaydı, bilinen, kabul edilen, saygı gören bir insandı; benim özür dilememi bekleyebilirdi ve belki de bu hakkıydı. Gerçi fitneye meydan vermemek için mecbur kaldığım o davranışımı oradakiler de tasvip etmişlerdi ama ben kendimi o tavırlarımdan dolayı hâlâ suçlu sayarım; onun yaşını, hulûsunu, herkes tarafından kabul edilmiş bir insan olmasını ve düşüncesindeki haklılığını nazar-ı itibara alarak daha yumuşak bir üslup kullanabilir ve daha farklı bir yolla ikaz edebilirdim. Öyle yapmadığım için bunca sene sonra bile hâlâ pişmanlık duyarım. Fakat ondaki büyüklüğe ve hazm-ı nefse bakın ki, kendisini suçlu görmüş, sabahın o saatinde gelip özür dilemiş ve benden helallik istemişti.

EVLİLİĞE DAİR MÜLAHAZALAR

Sevgili Dostlar,

Kış tatilini keyfiyet talimi hesabına değerlendiren ve bir haftalık kamp boyunca her anını tenvir etme gayreti gösteren hamiyetli insanların daveti üzerine, bir programlar serisi için Amerika'nın Chicago şehrine gitmiştim. Misafir kaldığımız oteli yedi günlüğüne de olsa herhangi bir öğrenci yurduna çeviren; diyar-ı gurbette ezan sesiyle hasret gideren, tesbihatla vecde gelen; Kur'ân dersleri, müzakere meclisleri ve eğitim seminerleri sayesinde hemen her konuda bilgi edinen ve kadını-erkeğiyle, genci-ihtiyarıyla büyük bir iştiyak içinde konuşmacıları dinleyen güzel insanlara hitap etme sıramı savdıktan sonra müteâkiben kürsüye çıkan Vehbî Vakkasoğlu Hocamızı dinlemiştim. Vehbî Hocamız, o günkü sohbetinin konusu olarak Hazreti Mevlânâ'nın hayatını seçmiş ve onun güzel ahlâkından misaller vermişti. Bir aralık sözü, Mevlânâ'nın kendi talebelerini görüp gözetmesine ve onların hemen her ihtiyaçlarıyla ilgilenmesine getirmiş; ezcümle, iki mürîdini nasıl evlendirdiğini ve onların yuva kurmaları için ne türlü yardımlarda bulunduğunu anlatmıştı.

Sohbet sonrasında çay içerken, arkadaşlarımızdan bazıları Hazreti Mevlânâ hakkında zikredilen üstün vasıfları hatırlatmış; aynı sıfatları üzerinde taşıyan M. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin pek çok açıdan ona benzediğini söylemişlerdi. O sırada bir kardeşimiz söz istemiş ve "Hocaefendi'nin, evlenen talebelerine çok kızdığını ve sitem ettiğini duyduk; zannediyorum, bu iki Hak dostu sadece bu meselede farklılık sergiliyorlar!.." demişti.

Sahiden öyle miydi? Aziz Hocamız tanıdıklarının evlenmesine karşı mıydı? İzdivaca meylettiklerinden dolayı dostlarına kızar mıydı? Ev-bark edinmek isteyenleri kendi hâllerine mi bırakırdı?

O gün, dilimin döndüğünce mevzuyla alâkalı bir kısım hususları anlatmaya çalışmıştım; fakat daha sonra da farklı yerlerde benzer sorularla karşılaştım. Faydalı olacağı zannıyla, aziz Hocamızın hayatından birkaç örnek vererek ve kendi sözlerinden bazı paragrafları naklederek bir iki noktaya dikkat çekmek istiyorum.

Hocaefendi'nin Düğünü

Fethullah Gülen Hocaefendi, Kur'ân-ı Kerim'i hatmettiği gün, ailesi bir şükür ifadesi olarak bütün köylüyü davet etmiş ve herkese yemek yedirmişti. O vakit henüz ne olup bittiğini anlayamayacak kadar küçük olan Hocaefendi, meraklı gözlerle gelip gidenlere bakıp hakkındaki takdirlere ve dualara mana vermeye çalışırken, merhume validesinin "Seni evlendiriyoruz; bu senin düğünün!.." sözünü işitmişti. Tabiatındaki hayâ derinliğine yetiştiği çevrenin kazandırdığı edep, iffet ve mahcubiyetin de eklenmeye başladığı bir dönemde duyduğu bu söz Hocaefendi'yi utandırmaya yetmişti. Evet, o an mahcubiyetten kıpkırmızı kesilmişti ama –kaderin cilvesi– sahiden Kur'ân'ı hatim merasimi bir manada Hocamızın ilk ve son düğünü olmuştu.

Gerçi, hayatının değişik safhalarında, kendisine izdivaç

teklif eden ve evlenmesinin yararlı olacağını söyleyen kimseler çıkmıştı; fakat başta bir iki defa azıcık meyleder gibi olduğu evliliği, daha sonra bazı mülahazalarına binâen tamamen hayatından çıkarmıştı.

Edirne'de bulunduğu günlerde Hüseyin Top Hoca çok üstelemiş ve Hocaefendi'nin aklına iyice girmişti. Şehrin eşrâfından, asil, nezih ve varlıklı bir ailenin izdivaçla ilgili bir taleplerinin olduğunu söylemiş ve en azından tanışmak maksadıyla bir ziyarette bulunmayı ona kabul ettirmişti. Bir bayram günü, nasıl olduğunu bile anlayamamıştı ki, Hocaefendi yanındaki dostuyla beraber kendisini o ailenin evinde buluvermişti. Ancak daha içeri girer girmez buram buram terlemiş, mahcubiyetten adeta lâl kesilmiş ve tek kelime konuşamadığı gibi, başını kaldırıp etrafına dahi bakamamıştı. Bu mahcubiyetine talepteki teknik bir yanlışlık da inzimam edince canı çok sıkılmış, ilk fırsatta oradan ayrılmış ve bir daha izdivaca kat'iyen teşebbüs etmeme kararı almıştı.

Hocaefendi, daha o zamanlar herkes tarafından çok takdir edilen, sevilen ve hemen her mecliste sürekli adı anılan bir insandı. Kendi kararı kesin olsa da, tanıdıkları her fırsatta ona bazı kimseleri yakıştırıyor, kendilerince aday bakıyor ve değişik imalarla tekliflerde bulunuyorlardı. Hatta bir defasında, aracısız ve vicahî bir taleple de karşı karşıya kalmıştı: Üzerine yönelen bakışlardan ve kendisini gösteren el-yüz işaretlerinden de kaçarak, Üç Şerefeli Cami'nin penceresine sığındığı, gece-gündüz orada yatıp kalktığı dönemde bir iffet kahramanı olan hocamız, vazifeli olduğu camide hadis dersleri verir; kendisini dinlemeye koşan her kesimden insana hak ve hakikati anlatmaya gayret ederdi. O sırada, Hayriye Hanım denilen oldukça yaşlı bir kadıncağız da Hocaefendi'ye adeta annelik yapar, onu gözü gibi korur, derse katılan bayanları çekip çevirir ve sohbetten sonra herkes ayrılmadan da camiyi terketmezdi.

Bir gün, aziz Hocamız hadis dersini bitirip caminin arka maksurelerinden birine çekilmek üzereyken, birisinin kendisine seslendiğini farketmişti. Caminin boşalmasını bekleyen bir genç hanım konuşmak istediğini söylemişti. Hocaefendi, davetsiz misafirine sorularını toplum içinde ya da Hayriye Hanım'ın eşliğinde sormasını söyleyip evciğine, yani pencere arasına yönelmişti ama o hanım özel konuşmak için ısrar etmişti. Bunun üzerine, Hocamız onu Allah'ın evinde Allah'tan korkmaya çağırmış ve bir güzel paylamıştı. Genç hanım, kötü bir niyetinin olmadığını, Allah'ın emri dairesinde hareket etmek istediğini ve hayırdan başka bir şey düşünmediğini söylese de, Hocaefendi'den yüz bulamamış ve sonunda biraz da öfkeyle, "Ne hâlin varsa gör; burada bu perişaniyetinle kal!" diye söylenerek çekip gitmişti.

Kirli zihinlere çirkin hayaller taşıması muhtemel bu hadiseyi anlattım ki, muhterem Hocamızın, çok münasip şartlarda neş'et ettiği için tabii olarak iffetli yaşadığı zannedilmesin; onun nezih hayatının, iradî olduğu anlaşılsın. Evet, o devrede yaşadığı muhit ahlâken büyük bir yıkım içindeydi; çarşı ve pazarıyla Avrupa şehirlerinden farksızdı; cami avluları dahi adeta ayyaşların ve hayâsızların yuvaları hâline getirilmişti. Bazı din adamlarının bile dinden haberi yoktu; imamın kızı, başka bir şeyde değil de dansta birinci gelirdi. Bir kısım müezzinler namaz dahi kılmazlardı; kimisi kâmeti getirip camiden çıkar, birkaç turist gezdirir; imamın selam vermesine can havliyle yetişir, müezzinliğini yapar ve giderdi; manevi hayat bu kadar derbederdi. Hele Erzurum'da doğup büyümüş bir insanın bu çevrede kendini muhafaza etmesi zorlardan zordu. Onun için, Hocaefendi de korunmanın tek çaresini caminin penceresine sığınmakta ve riyazet kaftanına sarılmakta bulmuştu. Aksi hâlde, dinç, kuvvetli ve hareketli bir gencin iffetli yaşaması zahirî şartlar açısından mümkün değildi.

Mezkûr cami penceresi, iki metre eninde ve bir buçuk metre derinliğindeydi. Hocaefendi'nin oracığa sığdırdığı bütün mal varlığı iki battaniye, iki tabak, bir yemek kaşığı ve bir de çay bardağından ibaretti. Aziz Hocamız, işi baştan sağlama alarak kendisini rehavete götürebilecek bütün sebep ve sâiklerden uzak kalmak istiyordu. Altına bir battaniye alıyor, diğerini üzerine örtüyor; kış mevsiminin o dondurucu günlerini ve hele gündüzün soğuğuna rahmet okutan gecelerini dahi hep böyle geçiriyordu. Zaten çok az yediği için de pek az uyumaktaydı; bazen günlerce bir şey yemediği olurdu; bilhassa hayvanî gıda almamaya azami dikkat ederdi.

İşte, böyle iradî ve titiz bir iffet çizgisinin neticesi olarak, vasıtasız yapılan izdivaç teklifi karşısında da tavrını değiştirmemiş; Hazreti Yusuf misillü yiğitçe davranmasını bilmişti. Aslında, muhatap olduğu ailelerin ekseriyeti iyi ve mazbut insanlardı; ne var ki, muhterem Hocamız çok önceden hükmünü vermiş, zorla kabul ettiği ilk ve son teşebbüs ziyareti akabinde de o kararını kesinleştirmişti; o kendisini tamamen Kur'ân hizmetine vakfedecek ve hiç evlenmeyecekti.

Peygamber Efendimiz'in İkazı

Askerlik vazifesini tamamlayıp eve döndükten sonra bu defa da babası, annesi, ablası ve bir de Enver amcası tarafından ısrarla evlenmeye zorlanan Hocaefendi, bazen onlara çok acı konuşur; İslâm'ın fedakârlık beklediği bir asırda varlığını Kur'ân'a hizmete adamasını yeterli bulmazmış gibi davranan ve kendisini izdivaca çağıran yakınlarına sitem ederdi. Bir gün merhume validesi, "Oğul, ben hayatta iken senin başını da bağlayalım!" deyince, aziz Hocamızın cevabı şöyle olmuştu: "Ana, benim ayaklarım Nurlar'la bağlı, siz de başımı bağlayacak olursanız ben nasıl hareket ederim!"

Muhterem Hocamız, öyle kat'i kararını bildirince ve diretince, Enver amcası ona "Şimdi biz ısrar ettik ama evliliğe yanaşmadın. Unutma, bir de otuz yaşındayken böyle ısrarlı bir teklif alacaksın; ondan sonra bir daha da aynı teklifi duyamayacaksın!.." demişti. Aradan yıllar geçmiş; Hocamızın Kestanepazarı'nda vazife yaptığı günlerin birinde, Yaşar Hocaefendi kendisini ziyarete gelmiş ve yakından tanıdığı biriyle evlenmesi hususundaki isteğini hararetle dile getirmişti. Hocaefendi, daha önceki kararından dönmeyeceğini söyleyince, Yaşar Hoca dostunun boynuna sarılmış; "Sen de dinlemezsen, beni kim dinler?" deyip ağlamıştı. İşte, o anda Hocaefendi, Enver amcasının seneler önceki kerametvâri sözünü hatırlamıştı; zira yaş ibresi tam otuzu göstermekteydi.

Her zaman mefkûresinin hayaliyle nefes alıp veren muhterem Hocamız, gözlerine başka hayalin girmesine müsaade etmeden yaşamayı hayat tarzı olarak benimsemiş ve o hâl üzere kırkına ulaşmıştı. 1978 yılında hizmete müteallik meşguliyetlerin yoğun olduğu bir gün, ev işlerine de zaman ayırması gerekmişti ve iyice birikmiş çamaşırlarını yıkarken bekârlık bayağı canına tâk etmişti. Sadece bir kısım işleri değil, hayatı da paylaşabileceği bir insanın yokluğunu hissetmiş ve bir aralık içinden "Acaba evlense miydim?" diye geçirmişti. Bu mülahazayı zihninde yoğurmamış, düşünce potasına dökmemiş ve onun üzerinde uzun boylu durmamıştı; şimşek süratinde gelip geçen bir fikir olarak onu nisyan deryasına bırakmıştı. Lâkin ertesi gün, o kadarcık bir mülahazaya bile mezun olmadığı hükmünü çıkaracağı bir haber almıştı. Sabahın nurunda, bir arkadaşı koşarak gelmiş ve şunu nakletmişti: "Gece rüyamda Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'i gördüm. Size selam söyledi ve 'Evlendiği gün ölür; cenazesine de gitmem!' buyurdu." Evet, bu bir rüyaydı ve genel prensiplerimize göre rüyayla amel etmek olmazdı. Fakat Hocaefendi, o ikazı şahsı adına bir işaret bilmiş, tercih ettirici bir faktör şeklinde ele

almış, Peygamber Efendimiz'in –rüyada söylenmiş de olsa– sözüne saygılı kalmış ve onu izdivaçla alâkalı kararının muhkemleşmesine subjektif delil saymıştı.

Sünnet'i Terk Değil, Farz'ı Tercih...

Kanaat-ı âcizanemce, Muhterem Hocamızı izdivaçtan alıkoyan başlıca üç sebep vardır:

Evvela; bir mü'min için biricik hedef Allah'ın rızasını tahsildir. Evlenme, yurt-yuva sahibi olma, bir iş kurma, mal-mülk edinme ve belli payelere ulaşma gibi meseleler bu asıl gayeye yardımcı ve vesile olmaları nisbetinde değer kazanırlar. Hocaefendi, ancak kendisini bütünüyle vakfetmek suretiyle vazifesini yapabileceğine ve Cenâb-ı Hakk'ın hoşnutluğunu kazanabileceğine inanmıştır. Bilhassa ümmet-i Muhammed için bir felaket asrı saydığı şu hâzır zamanda, bazı kimseler kendilerini bütün bütün topluma feda etmezlerse, mevcudiyetlerini yüce bir mefkûreye adamazlarsa ve maddî-manevî füyuzât hislerinden fedakârlıkta bulunmazlarsa, mü'minlerin yüzlerinin gülemeyeceğine, Resûlullah'ın namının cihanın dört bir yanına götürülemeyeceğine ve insanlığa kurtuluşa giden yolların gösterilemeyeceğine kanaat getirmiştir. Dahası, kendi adına, dini ihya etme yolundaki gayretlerin, aileden gelecek mutluluğun üstünde bir saadet vereceğini ümit etmiştir.

"Fakat Allah Resûlü evlenmiştir." diyerek, onun bu niyetine karşı çıkmak yersizdir. Zira Resûl-ü Ekrem asıl kudve ve şârîdir; O'nun bütün yapıp ettikleri bir yönüyle dindir. Bu itibarla da, O, hem düne hem bugüne hem de yarına yani bütün zamanlara, hem Arap yarımadasına hem Asya'ya hem de bütün dünyaya yani topyekün cihana hitap etmeli ve herkesi bağlayan objektif esaslar ortaya koymalıdır; en kuşatıcı ve en mükemmel rehber olmalıdır ki, Allah Resûlü de öyle yapmıştır. Başka hiçbir insanı O'nunla

mukayese etmemek lazımdır. "Bazı Hak dostlarının bir kısım hâl ve tavırları ise "sübjektif mükellefiyet" açısından ele alınmalıdır. (Mevzuyla alakalı daha geniş bilgi için Muhterem Hocamızın "Ölümsüzlük İksiri" kitabındaki "Sübjektif Mükellefiyet" başlıklı yazıya bakılabilir.)"

Ayrıca, aziz Hocamızın bu tercihi Sünnet'i terk değil, farzı tercih kategorisinde değerlendirilmelidir. Evet, izdivacın mübah, mekruh, haram, sünnet, vacip ve farz olan çeşitlerinin bulunduğu nazar-ı itibara alınırsa, kanaatimce evlilik Hocaefendi için olsa olsa sünnettir. Zira İslâm hukukçuları, şayet bir insan için nefsî ve şehevî arzularının peşine düşerek harama girme tehlikesi kat'î değilse, ama onun gönlünde evlenmeye karşı da tabiî bir rağbet varsa, böyle birinin evlenmesinin sünnet olduğunu söylemişlerdir. Fakat i'lâ-yı kelimetullah vazifesi farzdır; hele bazı dönemlerde farz içre farzdır. Sadece iki rekâtlık namaz kılacak kadar zaman kalmışsa sabahın sünnetinin terkedilip hemen farzının kılınması gibi, sünnet ile farzın çakıştığı yerlerde farzı seçmek esastır. İşte, mefkûrenin hakkını vermeye engel olabileceği düşüncesiyle bekârlığı ihtiyar etmek bir manada farzı sünnete tercih etmek demektir. Ayrıca, hiç evlenmemiş âlimler manasına gelen "el-Ulemâü'l-Uzzâb" unvanlı kitaplara bakılırsa, muhterem Hocamızın bu seçiminde ve anlayışında yalnız olmadığı, tarih boyunca yüzlerce Hak dostunun mücerred kalmak suretiyle kendisini İslâm'a vakfettiği görülecektir.

Zannediyorum; Hocaefendi'nin hayatını yakından bilenler, çocukluk dönemi hariç tutulursa tam altmış senedir gaye-i hayali olan rızâ-yı ilahîyi tahsil uğrunda nasıl ızdıraplı bir ömür sürdüğüne şahitlik edenler, onun bu tercihindeki isabetini kabullenecek ve fedakârlığını alkışlayacaklardır. Hayatı kendi cismanî dairesinden ibaret görenlere ve evliliği bir oyun zannedenlere bu hakikati anlatmak ise mümkün olmasa gerektir.

Sâniyen; muhterem Hocamızın fıkıh telakkisi içinde, bir insanın kendisi –başka geliri bulunmadığından dolayı– kat'î haram olmayan şüpheli şeyleri yese içse bile, ailesinin geçimini ona bağlaması doğru değildir. İnsan çoluk çocuğunu mutlaka helal rızıkla beslemelidir. Hocaefendi, irşad vazifesini –şahsı için– kulluk borcu bilmiş; o işle uğraşmasına mukabil kendisine takdir edilen resmî ücreti şüpheli saymış ve ancak zaruret miktarınca ondan istifade etmiştir. Hayatının büyük bir bölümünü fakr u zaruret içinde geçirmiş; "haram lokma" korkusundan dolayı günlerce aç kalmıştır. Düşük gelirli bir memur olarak çalıştığı senelerde, çoğunu hizmet-i imaniye yolundaki seyahat ve gayretleri için harcadığı maaşını kendisine zor yetirebilmiştir. Gıdaya ayıracak parası olmadığı için aylarca sadece patates haşlayıp onunla iktifa edecek kadar hassas yaşayan Hocamızın o dar imkânlarla bir başkasına bakması zordur; hele ailesinin rızkı için dahi olsa minnet altına girmesi imkânsızdır. Evliliği bir iki kez düşündüğü ilk dönemde, sürekli kendi kendine, "Acaba gayr-ı meşru bir kazanca tevessül etmek zorunda kalır mıyım? Esas vazifemi bırakıp dünyaya tâlip ve râgıp (istekli) olur muyum?" deyip ürpermiştir.

Sâlisen; mezkûr iki önemli sebebin yanı sıra, Hocaefendi'nin –kendi ifadesiyle– aşırı hassasiyeti ve fevkalâde titizliği de mücerred kalmasında belirleyici bir rol oynamıştır. Bir münasebetle bu hissini şöyle dile getirmiştir: "Kimsenin hayatını zehir etmeme düşüncesinin de ciddi bir tesiri olduğunu söyleyebilirim. Çünkü özellikle bazı mevzularda oldukça hassasım; aynı duyarlılığı beklediğim insanlarda onu göremezsem kırıcı olabilirim. Bundan dolayı, 'Acaba bir başkasının başına dert mi olurum?' diye düşünmüş ve 'Hakkım var mı benim bir insana zulmetmeye?' gibi mülahazalarla dolmuşumdur. Kendi ruh hâletim içinde beni tanımayanlar bu duygumu anlayamayabilirler. Fakat bazen belli bir seviyenin insanları gördüğüm en yakın arkadaşlarımda

beklentilerimi bulamayınca, bunca zamanlık yalnızlığımın da verdiği hassasiyetle, onları biraz rencide ederim ama bu bana çok pahalıya patlar. Öyle ki, birini azıcık üzsem, kendim kederden perişan olurum; kaderim gibi olan bu insanların ellerini öpercesine onlardan özür dilerim; 'Hakkınızı helal edin, canımı size vereyim!' derim. Haklı olarak hassasiyetimin gereğini ortaya koymuş bulunsam da, bir insanın benden dolayı üzülmesine dayanamam; içimde kopan fırtınalarla bir çam devirsem, onu tamir edene kadar uyuyamam; muhataplarım haklarını helal etseler bile ben kendimi bir türlü bağışlayamam. İşte, bu hâlim, bir masumeye hayatı çekilmez kılma ve böylece kendimi de bir azabın içine atma endişelerimi hep canlı tutmuştur."

Zeyd'in Nikahı ve Hocaefendi'nin Veliliği

Kıymetli Arkadaşlar,

Evet, muhterem Hocamız gibi bekârlığı tercih eden Hak âşıklarının özel durumları, objektif kural olarak kabul edilmemeli ve herkesten aynı fedakârlık beklenmemelidir. İradesinin hakkını verebilen öyle adanmışların hâllerinin subjektif olduğu nazar-ı itibara alınmalı ve meseleye dinin ruhundaki denge zaviyesinden yaklaşılmalıdır. Ne var ki, şahsî haz ve lezzetleri adına hiçbir mülahazası olmayan, nâm-ı celîl-i Muhammedî'nin her yanda duyulması için maddî-manevî nimetlerden ferâgatta bulunan bu kahramanların hasbîliği de mutlaka takdir edilmeli ve alkışlanmalıdır. Zaten aziz Hocamız misillü mefkûre insanları, i'lâ-yı kelimetullahtan başka hiçbir emel beslememiş ve varlıklarını sadece bu sevdaya vakfetmişlerdir; fakat kendi hususî hâllerini bir esas ittihaz etmemiş, herkesi bağlayan bir nümune şeklinde âleme sunmamış; bilakis, başkalarının nazarlarını dinin objektif disiplinlerine çevirmiş, talebelerini kendi elleriyle evlendirmiş ve onların yurt-yuva kurmalarına yardımcı olmuşlardır.

Muhterem Hocamızın izdivaca yönlendirdiği, hayırlı bir eş seçmesine yardım ettiği, düğün hazırlıklarının bir kısmını üstlendiği, nikâhında hazır bulunduğu ve dünya evine girdiğinde ihtiyaçlarını gördüğü insanların sayısı hiç de az değildir. O, evlilik konusunda da istişarenin hakkını veren, uygun zamanı gözeten, dinin disiplinlerine riayet eden ve izdivacı sadece talî bir mesele, rızaya bir vesile bilen bütün tanıdıklarını mutlaka desteklemiştir.

Bu cümleden olarak, aziz Hocamızın rahle-i tedrisinde beraberce diz çöktüğümüz arkadaşlarımızdan Zeyd, birkaç sene evvel evlilik için müsaade almış; işaret edilen insanlarla müşaverede bulunduktan sonra onların yardımıyla bir hayat arkadaşı tayin etmişti. Türkiye'de kaldığı süre içinde resmî işlemlerini yaptırmış ve bulunduğumuz yere gelmek üzere vize beklemeye durmuştu. Müstakbel eşiyle beraber, vize çıkar çıkmaz hicret yoluna düşmek niyetindeydi. Bu arada, her ne kadar resmî evrak tamamlanmışsa da, rıza-yı ilahîyi tahsil yoluna koyulurken "helalliği" ile seyahatinin bütün bütün mahzursuz olmasını ve nikâh akdinin "huzur"da gerçekleşmesini istiyordu. Acaba Hocaefendi, onca ızdırabının ve meşguliyetlerinin arasında kendilerine de zaman ayırıp huzurunda gıyabî nikâh duası yapılmasına razı olur muydu? Böyle bir talepte bulunmaktan hayâ eden ama Hocamızın duasına karşı da müstağni kalamayan Zeyd kardeşimizin o gün için nişanlısı, şimdi muallâ zevcesi, saygıdeğer Büyüğümüze –özetle– şöyle bir mektup yazmıştı:

"Şefkatli Efendim,

Talebelerinizden birine yol arkadaşlığına hazırlanırken Zât-ı âlînizin saadetli semtine "gelin" olacağımı düşünüyor ve bu nimet karşısında ne yapacağımı, nasıl şükredeceğimi bilemiyorum. Afv ve merhametinize sığınarak, izdivaç hususunda –keşke her meselede öyle olsaydı– vekâletimi kabul etmenizi

ve velîm olmanızı arzuluyorum. Nikâhımızın, velîm olduğunuz mecliste kıyılmasını Zât-ı âlînizden diliyorum. Mehir de dâhil her hususun sizin tarafınızdan belirlenmesinin hemşireniz için ayrı bir bahtiyarlık vesilesi olacağını arz eder; böyle bir istekte bulunma cüretimden dolayı affınızı dilenir, ellerinizden hürmetle öperim. Kendisini komşuluğunuza layık olmaya hazırlayan ve size sunacağı bir kaşık çorbanın hayaliyle "herle" yapmasını öğrenmeye çalışan hemşirenizin vize alabilmesi için de dualarınızı istirham ederim."

Bu mektubun, mübarek elleri bûs eylemesinin üzerinden beş on gün geçmiş; kalabalık bir grubun misafirimiz olmasından ve aziz Hocamızın meşguliyetlerinin birkaç kat artmasından dolayı arkadaşımızın ümidi neredeyse tükenmişti ki, o akşam bir müjdeci koşarak Zeyd Hocanın odasına dalmış ve sevinçle "Az sonra seni çağıracaklar!" deyivermişti. Vize işlemleri uzayınca vazifesinin başına dönen ve kulağı Türkiye'den gelecek haberde heyecanla bekleyen Zeyd, böylelikle ilk muştuyu almış oluyordu.

Yatsı namazı ikâme edildikten sonra muhterem Hocamız bazı misafirlerimize işaret edip kendi odasına girmelerini istemiş; diğerlerine de "Siz de gitmeyin, baklava dağıtacağım" demişti. Herkes "Hayırdır inşaallah!.." nakaratıyla dışa akseden bir merak içinde ne olup bittiğini anlamaya çalışırken bir ağabey "Zeyd'in nikâh duası yapılacak, Hocam onun baklavasını dağıtacak!" deyince bir latifedir, bir sevinçtir kaplayıvermişti ortalığı.

Hizmet etme bahanesiyle, bir iki arkadaş biz de girmiştik münevver odaya; içeride bulunmamızın bir hikmeti olsun diye, koşmuştuk herkesin her ihtiyacını düşünen Hocamızın daha önceden hazırladığı baklava tepsilerini kucaklamaya. İçerideki yaklaşık on beş kişinin hepsi hayranlık duyduğumuz ve kendileri gibi olmaya özendiğimiz büyük kâmetlerdi. O zaman anlamıştık ki, muhterem Hocamız Zeyd'e bir sürpriz yapmış ve bu

kıymetli misafirlerin de duada hazır bulunmaları için bir iki hafta beklemiş. Zât-ı âlîleri önce nikâhın önemini, rükünlerini ve yapılış şeklini anlattı; resmî nikâhın da "evlilik akdine yettiğini" ama bu şekilde ayrıca dua edilmesinin, Allah'ın adının anılmasının ve büyüklerin duasının alınmasının önemini vurguladı. O esnada Hocamızın o kadar sevecen ve o denli babacan bir hâli vardı ki, sekine televvünlü iklimindeki herkesi adeta mest etmiş ve kendisini seyreden bütün gözleri yaşartmıştı. Sonra o hiç tanımadığı ama iman hizmetinin bir ferdi olduğu için değer verip velîliğini kabul buyurduğu hemşiresi adına mehir tesbit edilmesini istedi. O sırada bizim Zeyd'in hâli tam seyirlikti. "Mehir olarak ne vereceksin?" sözünü işitince, zaten al al olan yanakları kulaklarına kadar kızardı. Sadece eliyle Abdullah Hocamızı işaret edebildi ve onu vekil tayin ettiğini belirtti. Muhterem Hocamız, latife yaparak, "Ben kız velîsiyim, mehri az tutarsanız razı olmam!" deyince takdirin kendisine ait olduğu söylendi. Hocaefendi, "Dörtte biri mihr-i muaccel, dörtte üçü de mihr-i müeccel olmak üzere şu kadar!.." hükmünü verince, Zeyd kulağımıza eğilip "Yahu ben bu parayı nasıl öderim?" dediyse de itiraz mümkün mü; onu cesaretlendirmek yine bize düştü: "Madem mehri Hocamız tayin etti, ödeyemezsen kapısına dayanırsın!.." deyip tebessümleştik.

Akabinde, muhterem Hocaefendi'nin ve senelerdir adlarını takdirle andığımız, hep önümüzde birer âbide gibi gördüğümüz diğer şahitlerin huzurunda, "meleklerin selam durduğu insan" iltifatına mazhar Samsunlu Hocamız kısa bir hutbe okudu, evlilikle alâkalı âyet ve hadisleri zikretti. Sonra Zeyd'e dönüp sordu "Falan kızı filânı tezevvüc ettin mi?" Kekeleye kekeleye cevap veren arkadaşımıza izdivacı kabul kelimelerini tam telaffuz ettirmek için bir iki tekrar yaptırdıktan sonra Zât-ı âlîlerine döndü: "Velîsi olduğunuz falan kızı filânı Âdem oğlu Zeyd'e tezvic ettiniz mi?" O mübarek dudaklardan "tezvic ettim" beyanı

dökülünce, hemen eller kaldırıldı, sesli bir dua yapıldı ve "âmin" sözüne karışmış temenniler dile getirildi. Dua biter bitmez, Zeyd kardeşimiz Hocamızın elini öpmeye koştu; "Ayıp oluyor, bizim böyle bir âdetimiz yok, sen de biliyorsun!" şeklinde mukabele görse de, hızlı bir hamleyle hedefine uzandı ve yed-i mübareki saklayan cübbenin yenine yüzünü gözünü sürdü.

Ne var ki, ertesi gün Zeyd Hoca'yı bir telaş almıştı; belirlenen mehrin acil kısmını hemen sahibine teslim etmeliydi. Bu arada, düğün ve yol masrafı için de bir hayli para lazımdı. Anne-babasından isteyemezdi, onların hâlleri belliydi; başkasından da talep edemezdi, zira bulunduğu yerin kredisini şahsî işleri için kullanıyor olmaktan çok korkardı. "Biz yardım ederiz!" desek de, bütün talebelerin eti-budu neydi ki!.. Birkaç arkadaş "Ne yapsak acaba?" diye düşünürken, biri yine koşarak gelip Zeyd'in çağrıldığını söyleyiverdi. Muhterem Hocamız, "Şunu al, hem mehrin peşin ödeyeceğin miktarını ver hem de ilk ihtiyaçlarını gör; inşaallah geri kalanı da sonra hallederiz." demişti. Zeyd, ona "alamam" diyemezdi; zaten öyle demesine de lüzum yoktu. Çünkü yeryüzünde minnet etmeden iyilikte bulunacak insanların zirvesinde Hocamız da vardı; o yapar eder ama bütün iyiliklerini hemen unutur ve ihsanlarıyla hiç kimseyi utandırmazdı.

Bu arada, Zeyd kardeşim mahrem sayacağı o şirin anları fâş etmemden dolayı belki rahatsızlık duyacaktır. Fakat onca şahit nezdinde gerçekleşen hadise zaten dar daireye mahsus olmaktan çıkmıştır. Ayrıca, maksadım onu ve tatlı hatırasını nazara vermek değil, Hocaefendi'nin meseleye yaklaşımını kendi gözlerimle gördüğüm müşahhas bir misalle somutlaştırmaktır. Hem o mazhariyete eren ilk ve son insan olmadığını ders arkadaşım da bilir; zira Hocamızın bu iltifatı umumîdir, bütün dostlarına şâmildir, çoğu zaman liyâkate bağlı cereyan etmemektedir ve şimdiye kadar ondan çok kimse nasiplenmiştir.

Kurb-i Sultân Âteş-i Sûzân

Can Dostlar,

Arz ettiğim hususlar mahfuz; günümüzün karasevdalılarının izdivacı meselesi, muhterem Hocaefendi'nin "Aklımı hislerimin önüne geçirmeye çalışıyorum!" dediği ve çağımızın şartları ile insanların temayüllerini müşterek mütalaa edince geri adım attığını düşündüğü hususiyle iki konudan biridir:

Aziz Hocamız iman hizmetine bedel ücret alınmasını asla kabullenememiş; adanmış ruhların gerekirse inşaatlarda çalışarak, taş kırarak, kerpiç taşıyarak, hatta hamallık yaparak alın teriyle iâşelerini kazanmalarını ve sonra da beklentisizce hizmet etmelerini dilemiştir. Fakat genişleyen eğitim ve diyalog faaliyetleri dairesi ve değişen konjonktürü nazar-ı itibara alınca, gönül erlerinin bütün mesailerini daha önemli bir işe teksif etmelerinin lüzumuna inanarak vazife yaptıkları kurumlardan "zaruret miktarı" ücret almalarında bir mahzur görmemiştir. Bununla beraber, herkesin "Acaba bunu hak ediyor muyum; yoksa âhiret nimetlerini dünyada yiyip tüketiyor muyum?" diye sürekli durumunu sorgulaması gerektiğini belirtmiştir.

Evlilik mevzuunda da halktan ve sıradan insanlardan değil ama yol arkadaşlarından ve talebelerinden elden geldiğince fedakârlık göstermelerini, izdivacı talî konumunda değerlendirmelerini, asla acele etmemelerini ve vakt-i merhunu gelince de belli bir gaye çizgisinde o işe girişmelerini istemiştir. Evet, aziz Hocamız, sadece önemli hizmetler göreceklerine inandığı ve gönlünde belli bir yere koyduğu kimselerden muvakkat ferâgatlar beklemiş; şayet umduğunu bulamamışsa, işte o zaman düşüncesi adına üzülmüştür. Söz konusu evliliklerin akabindeki, bizâtihî izdivaçtan değil muhataplarına biçtiği kıymetten kaynaklanan ve belki de kaderin bir cilvesi olan Hocamızın bazı hikmetli sitemleri ile iradî tavırları, kısa bir müddet bile olsa harem dairesinde bulunmuşların,

dünya evine girme sürecinde “Kurb-i sultân âteş-i sûzân buved.” hakikatini hakka’l-yakîn yaşamalarına, büyüklere yakınlığın yakıcı ateş olduğunu daha derinden duymalarına, dünyanın bir parmak balına mukabil mefkûreyi arkaya atmış olma korkusunun bitevî acılığını yudumlamalarına ve daha yolun başında kendilerine çeki düzen vererek, bu sayede hizmet yörüngeli hayatlarını arızasız sürdürmelerine vesilelik etmiştir.

Zannediyorum, muhterem Hocamıza mevzuyu istifsar sadedinde sorduğumuz bir sual ve aldığımız cevap bu meselenin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır: “İzdivacı tabiî, dinî ve mantıkî gördüğünüz ve bunu her fırsatta ifade ettiğiniz hâlde, mücerred kalmasını umduğunuz insanlar ve beklentilerinizle örtüşmeyen durumlar da oldu mu?” şeklindeki sorumuza Hocaefendi şu şekilde mukabelede bulunmuştur:

Hiç kimsenin mutlak surette mücerred kalmasını beklemedim; beklemem de. Çünkü Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, fıtrata uygun bir sünnet vaz’etmiş; o sünneti kendisi de uygulamış ve onun tatbik edilebilir bir sistem olduğunu ümmetine göstermiştir. O, en mükemmel rehber olduğundan objektif esaslar ortaya koymuştur. Bizim için örnek alınacak ve yoluna uyulacak yegâne insan da O’dur. Dolayısıyla, İslâm’da dünyadan tamamıyla el etek çekerek hiç evlenmeme ve çoluk-çocuğa karışmama şeklinde bir ruhbaniyet yoktur. Evlilik konusunda tabiî ve esas olan, Resûl-ü Ekrem Efendimiz’in sünnetine iktida etmektir. Normal şartlarda her Müslüman yuva kurmalı, çocuk sahibi olmalı; Peygamber sevgisiyle dolu bir neslin yetişmesine, devamına ve çoğalmasına katkı sağlamalıdır.

Bu açıdan, hiçbir zaman izdivacın karşısında olmadım, bilakis zamanının geldiğini düşündüğüm tanıdıklarımı o meseleye teşvik ettim; “İffet çok önemlidir; adanmış ruhlar bu mevzuda da hüsn-ü misal teşkil etmeli ve kat’iyen günaha girmemelidirler. Şayet

mâsiyete düşme tehlikesi söz konusu ise nikâhın koruyuculuğuna sığınmalıdırlar!" dedim. Fakat bu meseledeki aceleciliğin belki aile hayatı itibarıyla bile insanın başına çok büyük problemler getireceğinden hep endişe ettim. Diğer insanlara örneklik açısından belli konumdaki kimselerin zamansız teşebbüslerini bir yönüyle vazifeden kaçma saydım; "Hizmetin birazcık hatırı olmalı!.." mülahazasını taşıdım. Bu mevzuda da en azından görüşerek, konuşarak, danışarak ve hatta kılı kırk yararak hareket edilmesi gerektiğine inandım. Bazı insanların, iktiza ederse, elli beş yaşında izdivaç yapan rahmetlik Bayram Ağabey gibi sabırlı davranmalarını arzuladım.

Evet, hayat sadece teehhülden ibaret değildir. Asr-ı saadetten günümüze kadar hemen her zaman diliminde Cenâb-ı Hakk'ın ekstra lütuflarıyla serfiraz öyle kâmet-i bâlâlar yaşamışlardır ki, "uzzâb" namıyla anılan o insanlar, dünyayı ellerinin tersiyle itmiş ve kendilerini tamamen i'lâ-yı kelimetullaha vermişlerdir. Hayatları boyunca çoğunlukla günde on beş-yirmi saat çalışmış, ancak üç-dört saat uyumuşlardır. Yeme-içme için yaratılmadıklarını düşünerek ve sofra başındaki vakti dahi zâyi sayarak ömürlerinin büyük bir bölümünde günde bir kere yemek yemiş; bazen yalnızca bir bardak süt ile iktifa etmişlerdir. Bu iffet âbideleri, ilmi ve mefkûresini izdivaca yeğlemiş; hayatlarını dinin neşrine adamış ve her gün bir kısım hakikatleri kaleme alarak bir ömre raflar dolusu kitap sığdırmışlardır.

Nitekim Asrın Çilekeşi, "İzdivacı hiç düşünmediniz mi?" diye soranlara "Âlem-i İslâm'ın dertlerini düşünmek kendimi düşünmeme fırsat vermedi; Ümmet-i Muhammed'in ızdırabı bana onu unutturdu!" demiştir.

Hayallerdeki Gençler

İşte, ben de aklımla ve mantığımla değil de, kalbimle ve hislerimle, hep bu prototipi aradım. Hiç kimsenin o ruhânîlere

benzemesini şart koşmadım ama o türlü dostlara sahip olmaya can attım. Mesela; takdir-i ilahî ile geldiğim şu diyar-ı gurbette on sene kalacaksam ve kader beni onca sene sonra geriye döndürecekse, istedim ki, dostlarımdan bazıları "Yahu bu on senelik sergüzeştide şu adamdan ayrılmayalım!" diye azmetsinler.. ellerini açıp "Allahım, bize onunla beraber olma ve beraber dönmeyi lutfet. Cismâniyetimiz adına ölsek, bedenimiz itibarıyla çatlasak ve hasretten cayır cayır yansak dahi, ne olur Allahım, bizi bu beraber dönüşe muvaffak eyle!.." diyecek kadar yüreklerini ortaya koysunlar... Evet, böyle insanları aklımla ve mantığımla değil, gönlümle ve hislerimle beklemiş; bu duygumun yeterince anlaşılamadığını acı acı seyretmiş ve belki bu zaviyeden az da olsa inkisar yaşamışımdır. Zinhar, şimdi bunu dile getirişim, bir kısım arkadaşlarımı tecrim etme ve onları helalleşmeye yönlendirme şeklinde değerlendirilmemeli; yüce mefkûrenin hatırının ve dostun maiyyetinin her şeye üstün tutulması gerektiğine inancımın ifadesi olarak kabul edilmelidir.

Şayet, yeme-içme, çalışıp kazanma, çoluk-çocuğa karışma gibi meseleler fıtratın gereği olmasaydı, "Bizi bekleyen bunca hizmet varken, bu türlü şeyleri esas maksatmış gibi algılayan insanlar, kendi mantıklarına ihanet ediyorlar!" derdim. Ne var ki, Cenâb-ı Hak, bizi yaratırken hayatımızın bir yanını da öyle istek ve ihtiyaçlarla örgüleyip irtibatlandırmıştır. Fakat unutulmamalıdır ki, bu tabiî ve beşerî meyiller, rağbetler, ihtiyaçlar ve zaruretler, ibadet ü taat zümresinden sayılmamıştır; belki, ibadet ü taate koşacak mü'minlerin his ve mantık âlemine istikamet kazandırmaya vesile tâlî meseleler cümlesinden addedilmiştir.

Ne acıdır ki, bugün bazı kimseler, daha liseye intisap eder etmez, "Benim dünyaya karışmama yedi sene kaldı." deyip sabırsızlıkla ayları/yılları saymakta; hele üniversiteyi bitirir bitirmez, "Şimdi sıra bu işe geldi!" mülahazalarına kapılıp

kendilerince sıcak yuva hayalleri kurmaktadırlar. Boyunduruğun yere konduğu, ırzın çiğnenip namusun payimâl olduğu, her yanda ilhadın kol gezdiği ve Kur'ân'a hizmet düşüncesinin fedakâr ruhlar beklediği bir dönemde bu kadar bencillik, cismâniyete bu denli bağlılık ve bu ölçüde mefkûresizlik bilmem ki neyin ifadesidir?!.

Şahsen, o türlü düşünceleri İslâm'a, imana ve Kur'ân'a hizmet felsefemle telif edemiyorum. İmanlı bir gencin daha okul sırasında otururken, "Acaba benim bahtıma hangi karanlık nokta düşer ve elimde iman meşalem nereye hicret ederim? Acaba Rabbimi kimlere anlatırım? Acaba okul bitene kadar gerekli donanımımı tamamlayabilir ve hizmete/hicrete liyâkat kesbedebilir miyim?" hülyalarıyla nefes alıp vermesini bekliyorum ve Kur'ân talebesine ancak bu ruh hâletinin yakışacağına inanıyorum. Evet, yeri geldiğinde ve iktiza ettiğinde lisedeki bir talebenin bile evlendirilmesinden yanayım; ancak, izdivacı hayatın gayesi gibi algılayan ve hep onun peşinde koşan mü'min gençleri anlayamıyorum. Cismâniyetinin arkasına takılıp giden ve vakitsiz başını soktuğu dünya evinde bir hanepereste dönüşen her insanı, kayan bir yıldız gibi görüyor; kendimi kalabalıklar içinde yapayalnız kalmış ve sessizliğin sarhoşu olmuş bir adam gibi hissediyorum.

Ancak, bunlar, benim kalb ve ruh ufkuma ait mülahazalar.. Hazreti Pîr-i Mugan'ın gönül dünyasını yansıtan duygular... Herkesin bu seviyede ve arzu ettiğim ölçüde prototip bir insan olamayacağının farkındayım. Bazılarının "Âhiret düşüncesi tamam, mefkûre mülahazasına 'amennâ' ama biraz da dünya olsun!" demelerini mazur sayıp sineye çekmeye çalışıyorum. Ne ki, hiç olmazsa günümüzün karasevdalılarının bu mevzuda da gerekli fedakârlığı ortaya koyup, beni bütün bütün inkisâr-ı hayale düşmekten kurtaracakları ümidini gönlümde diri tutmak istiyorum.

İzdivaçtan Gâye El Ele Rıza-yı İlahiye!..

Sevgili Arkadaşlar,

Muhterem Hocamızın duygu dolu ve mefkûre buudlu bu sözlerini aktardıktan sonra Zât-ı âlîlerinin ısrarla üzerinde durduğu bir iki hususu daha hatırlatarak bu mevzuyu noktalayacağım:

Din, bir taraftan evlenmeyi meşrû kılıp onu teşvik ederken, diğer yandan da meseleyi gaye ile sınırlandırmaktadır. "Gayeli izdivaç", enine-boyuna düşünülerek yapılan, hissin yanında aklî-mantıkî temelleri de bulunan ve bir ömürlük beraberlikten ziyade ebedî saadeti hedefleyen izdivaçtır. Bu itibarla, evlenecek kimseler, birbirinin dış görünüşüne, üst-başına, kılık-kıyafetine, soy-sopuna ve servet ü sâmânına değil, ruh güzelliğine, ahlâk anlayışına, iffetli duruşuna, faziletli oluşuna ve karakter yüksekliğine göre karar vermelidirler. Bu karar aşamasında ise, hissî davranmaktan korkmalı, Allah'ın merhametine sığınıp doğruyu bulma hususunda O'na dua dua yalvarmalı ve kendilerini çok seven, öz canı kadar aziz bilen yakınlarının, dostlarının mülahazalarını da mutlaka almalıdırlar. Bir kere de, "tamam" deyince, artık birbirini ebedî hayat arkadaşı, candan bir hayırhah ve hizmette yardımcı görmeli; beraberce Allah'ın rızasına yürümelidirler.

Maalesef, şimdilerde hissîliğe takılıp giden ve neticede boşanmaya sebebiyet veren bir evlenme furyası başladı ki, onun kötü neticeleri karşısında yürekler parçalanıyor ve ehl-i vicdanın kaddi bükülüyor. İnsan için ya bir nimet, ya da bir nikmet olabilecek böyle bir mesele, akla, mantığa ve istişareye havale edilmesi gerekirken, beşerî heveslerin ve aldatıcı hislerin güdümüne bırakılıyor; bu da, hem fertlerin gönüllerinde hem de toplumun bünyesinde onulmaz yaralar açıyor. Evlenirken gerekli tetkikâtı yapmamış ve dinin prensiplerini gözetmemiş kimselere, iş gelip boşanma kertesine dayanınca, en âkilâne kriterlerin dahi hiçbir yararı olmuyor.

Bundan dolayı, toplumun rağbet ettiği ama pek büyük yanlışlıklar yaptığı iki konuda mesele çok ciddi ele alınmalı; hacca gitmeye niyetlenenler ile evlenmek isteyenler için mutlaka kurslar açılmalı; liyâkatini ortaya koyamayan ve diplomasını alamayan kimseler hacca gönderilmemeli ve kat'iyen evlendirilmemelidir. Haccın tamamiyeti, şuurlu ve eğitimli olmaya bağlı bulunduğu gibi, huzurlu bir aile hayatı sürdürebilmek de ancak konuyla alâkalı gerekli talim ve terbiyeyi tamamlamaya vâbestedir. Evet, dinin emirleri arasında hac ve evlilik için kurs açılmasıyla ilgili bir madde yoktur; fakat dinde câhil kalmaya, yuvayı bilgisizliğe kurban kılmaya, aile fertlerini bitmeyen kabalıklarla sürekli kırmaya ve sonunda boşanıp çoluk çocuğu boynu bükük koymaya da cevaz yoktur.

Âlî mektep bitirmek de izdivaca ehil olmak için yeterli değildir; psikoloji, pedagoji ve hatta ilahiyattan mezuniyet, içinde üfül üfül mutluluk esen bir ocağı tüttürmeye yetmemektedir. Rehber-i Ekmel (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in vaz'ettiği disiplinler çizgisinde ve ciddi bir irşad ekseninde belli bir olgunlaşma seyahatinden geçmeyen çiftlerin izdivacı ancak huzursuzluğu netice vermektedir. Oysa durumu izdivaca müsait olmayan bir insanın evlenmesi en azından mekruhtur, hatta kimileri için haramdır. Fıkıh kitaplarında, hanımına devamlı eziyet verecek ve sürekli zulmedecek kadar dengesiz bir erkeğin evlenmesinin haram ya da en azından mekruh olduğu belirtilmiştir.

Heyhat ki, günümüzde evler aşhane, ev erkeği kavas ve kadın da sadece aşçı gibidir; her taraftan sitem ve serzeniş sesleri yükselmekte, her yanda öfke, kin ve nefret tüllenmektedir. Böyle bir atmosferde akıl, mantık, muhakeme ve denge aramak da beyhudedir!.. Mesela; kadını putlaştıranlara inad, bir kesim, şefkat kahramanlarına karşı olabildiğine hoyratça davranmakta ve adeta onlara kan kusturmaktadır. Hâlbuki Resûl-ü Ekrem (aleyhissalatu vesselam) Efendimiz, Veda Hutbesi'nde "Ey İnsanlar! Kadınların haklarını

gözetmenizi ve bu konuda Allah'ın koyduğu ölçülere hassasiyetle uymanızı tavsiye ederim. Siz kadınları, Allah'ın emâneti olarak aldınız. Onları, Allah adına söz vererek helâl edindiniz. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır!" buyurmuştur. Demek ki, kadınların haremlerine sadâkatsizlikleri ihanet sayıldığı gibi, onlara karşı yapılan her haksız muamele de emanete hıyanettir. Şu hâlde, ister kadın isterse de erkek bütün mü'minler, izdivacın her adımını çok dikkatli atmalı ve emanetullaha ihanet etmemelidirler.

Evet, hâlihazırda nikâh kapısından geçmiş ve dünya evine girmiş bulunan hizmet erleri ise, izdivacı Cennet'e ve Rıdvan'a ulaştıracak bir burak kılmanın yollarını aramalı ve kendilerine her zaman şu soruları sormalıdırlar: Evlilik sayesinde dinimi tamamlama yoluna girebildim mi? Eskiye nazaran daha iyi bir kul olabildim mi? Gözlerimi ve zihnimi mâsivâdan ayırıp sadece "helalliğime" ve ubûdiyete yönelebildim mi? Eşime hayırlı bir yol arkadaşı olabiliyor muyum? Ebedî beraberlik niyetimi koruyor muyum? Ailem için yaptığım her işi âhiret yatırımı sayıyor muyum? Ben bir mefkûre adamı mıyım, eşim adanmış bir ruh mu, fakirhanem bir dershane fonksiyonu görüyor mu?.. Ve hâlâ "mefkûrem", hayatımın rotasını belirlememde en müessir unsur mu?

Nur Müellifi'nin ifadeleriyle bitirelim: Ne mutlu o kocaya ki, hanımının diyanetine bakıp onu taklit eder; refikasını hayat-ı ebediyede kaybetmemek için mütedeyyin olur. Bahtiyardır o kadın ki, kocasının diyanetine bakıp "Ebedî arkadaşımı kaybetmeyeyim!" diye takvâya girer. Binler veyl o iki bedbaht zevc ve zevceye ki, birbirinin fıskını ve sefahetini taklit ederler ve birbirinin ateşe atılmasına yardımcı olurlar.

GECELER

Kıymetli Arkadaşlar,

Muhterem Hocaefendi'ye göre; geceler Cenâb-ı Hakk'a açılmanın koyları ve vuslata ermenin rıhtımları gibidir. Gece namazı ise, İsra'ya bir davet ve Mi'raca bir çağrıdır. Evet, her mü'min, Resûl-ü Ekrem Efendimiz'in gökler ötesine yürüdüğü o saatlerde kalkıp Mi'racın gölgesinde farklı bir yükselişe geçebilir; şahsî hayatı adına bir nevî mi'rac yapabilir.

Vuslat Demleri

Aziz Hocamız, en ağır şartlar altında ve hastalıklarla kıvrandığı zamanlarda dahi gece namazını hiç kaçırmaz; teheccüdünü asla ihmal etmez. Her gece yarısı kalkar, "Seven sevdiğinin yanına gitti; âşık maşukuyla buluştu; Rabbim, ben de Sana geldim!.." diyerek namaza, evrâd ü ezkâra, tefekküre ve niyaza koyulur. Odasının kapısına ya da duvarına kulağınızı verseniz; içli içli yakardığını, bazen hıçkırıklarla inlediğini ve Cenâb-ı Hakk'a yana yakıla içini döktüğünü duyarsınız.

Muhterem Hocamız, kendisi her gecesini nurlandırdığı gibi, dostlarının da karanlıkları aydınlatmalarını ve kıyam-ı leyl ile ruhânîlik kazanmalarını ister. Hemen her fırsatta gecenin ihya edilmesi gerektiğini nazara verir; Rahman'ın kullarının Allah'ın rızası için secdede ve kıyamda geceleyen kimseler olduklarını (Furkan, 25/64); gecenin az bir kısmında uyuyup seherlerde istiğfar

ettiklerini (Zâriyât, 51/51); rahat döşeklerinden uzaklaşıp havf ve recâ dengesi içinde Cenâb-ı Hakk'a yalvarıp yakardıklarını (Secde, 32/16) anlatan âyetleri hatırlatır.

Geçen gün, mevzu dönüp dolaştı ve yine teheccüde geldi. Hocaefendi, muallâ validesini de yâd ettiği sohbette şunları söyledi:

Uyanmanın ve yataktan uzaklaşmanın çok zor olduğu demlerde kalkıp, rahat döşeği terk etmek ve Mevlâ-yı Müteâl'e iç döküp O'nun merhametine sığınmak çok önemlidir. Ne var ki, insan buna bir anda muvaffak olamayabilir. Fakat şayet tedbirli hareket eder, temkinli davranır ve bu hususta nefsini bir müddet zorlarsa, zamanla gece ibadeti de onun tabiatının bir yanı hâlini alır. Öyle ki, artık bir gece teheccüde kalkamasa, hayatında büyük bir boşluk meydana gelmiş gibi hisseder, gönlü dağidar olur. Evet, bir süre zorlana zorlana da olsa, nihayet gece kıyamını tabiatına mal ederse, gayrı Rabbine içini dökmek, Kur'ân'ın ruhanî atmosferine girmek ve Resûl-ü Ekrem'le bir nevi hasbihal etmek için geceleri sabırsızlıkla beklemeye başlar.

Hocaanne'nin Duası

Geceyi ihya niyetiyle ve Cenâb-ı Hakk'a müteveccih olarak uykuya dalmak da rahat uyanmaya ve dinç kalkmaya vesiledir. İlk kez muhtereme annemden duyup öğrendiğim, daha sonra birkaç küçük farkla bazı kitaplarda da gördüğüm çok kısa bir duanın istenen vakitte kalkma hususunda epey tesirli olduğuna inanıyorum. Validem, uyumadan önce şöyle derdi:

اَللّٰهُمَّ أَيْقِظْنِي فِي أَحَبِّ الْأَوْقَاتِ وَاسْتَعْمِلْنِي بِأَحْسَنِ الْأَعْمَالِ

"Allahım, beni vakitlerin en sevimlisinde, en uygun saatte uyandır ve nezdindeki en güzel amelleri işlemeye, katında makbul işlerle vakti değerlendirmeye muvaffak kıl!"

Evet, ben bu kısacık duanın çok tesirli olduğunu gördüm; bunu okuyunca hiçbir zaman saat kurmaya falan ihtiyaç duymadım. Zira

onu okuma ve ihtiva ettiği mülahazalarla dolma, Cenâb-ı Hakk'a gönülden yönelme ve kendini O'na emanet etme manasına geliyor. Allah Teâlâ da, Kendisine teveccüh eden insanı mukabelesiz bırakmıyor; en münasip bir anda onu uyandırıyor ve içine attığı ibadet ihtiyacı ya da iştiyakıyla sıcacık yatağından kaldırıyor.

Gerçi ben biraz da bir espriye bağlı olarak bu kısa duaya bir satır daha ekliyorum; uyumaya niyetlendiğim zaman, önce اَللّٰهُمَّ أَنِمْنِي فِي أَقْرَبِ أَقْرَبِ أَقْرَبِ اٰنٍ "*Allah'ım, beni en yakın, en yakın, en yakın zamanda uyut!*" diyor ve sonra da duanın diğer iki satırını söylüyorum. Çünkü uyumakta çok zorlanıyorum; bazen yarım saat, bir saat kıvranıyor ama bir türlü uykuya dalamıyorum. Dolayısıyla, "Allahım bana bir an önce uyuma fırsatı ver, ihtiyacım olan istirahati temin ettir; sonra da en münasip vakitte erkenden kaldır ve nezdinde en makbul sayılan güzel işleri yaptır." diyorum.

Evet, insan Cenâb-ı Hakk'a müteveccih olur ve O'ndan kulluk yolunda yardım talep ederse, Allah Teâlâ da onun içine o ibadeti ifâ etme aşk u iştiyakını ihsan eder. Allah Azze ve Celle zamanla en zorları bile kolaylaştırır. İşte o zaman altından kalkılması çok güç olan işler dahi, derin bir ibadet neşvesi ve bir zevk zemzemesi içinde yerine getirilebilecek kıvama ulaşır ve Allah'ın inayetiyle, insan onlarla meşgul olurken hiçbir ağırlık hissetmeyeceği bir ruh ufkuna kavuşur.

Bu zirveye de ancak iki kanat sayesinde varılır: İstiğfar, tevbe ve inâbeyle, şer düşüncelerinin ayaklarına zincir vurma, kötülüklerin önünü kesme; tazarru, niyaz ve dualarla da hayır temayüllerini güçlendirme, iradeyi takviye etme.

Devlet Kuşu

Can Dostlar,

Muhterem Hocamız, dünden bugüne iman hizmetine ait koordinatları doğru değerlendirebilenlerin kendi dönemlerindeki ilklerden olduklarını anlatırken şu hadiseyi misal getirmişti:

Ecdadı Rumeli'ye yerleşmiş evlad-ı Fatihandan olduğu için "Muhacir" unvanıyla anılan Hafız Ahmet Efendi, Barla'nın Yokuşbaşı Mescidi'nde imamlık yapmaktaydı. Hazreti Üstad, bir sürgün olarak bu beldeye gelince, Muhacir Ahmet bu Hak dostunu bir hafta kadar kendi evinde misafir etmişti.

İlk gece, ev halkı, kılık kıyafetiyle Doğu'yu aksettiren, modern çağın telakkilerine göre acayip görülen ve tarihin bilmem hangi döneminden gelmiş bir garip gibi duran Hazreti Bediüzzaman'ı merak, heyecan ve hayranlıkla seyretmişler, mahcup mahcup hep onu izlemişler ve kendi köşelerine çekilmişlerdi. O mübarek hanedeki herkes uykuya dalmıştı ama Kutlu Misafir geceleri hiç yatmıyordu; sabaha kadar evrâd ü ezkârıyla meşgul oluyordu.

Hazreti Üstad, gecenin sessizliğini kollayıp yine namaza ve duaya durmuştu. Derken "اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ، اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ" diyerek istiğfara başlamıştı ki, birden evin duvarları lerzeye gelmiş; taş, toprak, sütun, direk... hepsi tir tir titrer olmuş ve etrafı bir inilti kaplamıştı. Adeta bütün ev inliyor ve Hazreti Pir'in tesbihine iştirak ediyordu.

Hane fertleri arasında, bu sarsıntıyı ve tuhaf sesi ilk duyan evin hanımı olmuştu. Hemen Muhacir Ahmet Efendi'yi uyandırmış ve "Efendi kalk, evimize devlet geldi!.." demişti. Muhacir Ahmed de, hanımına iştirak etmiş; "Evet evet, başımıza devlet kuşu kondu!" diye karşılık vermişti.

Bu işareti alan ve hadiseyi iyi okuyan Muhacir Ahmet Efendi, vefat ettiği âna kadar, tam sekiz sene çoluk çocuğuyla beraber sadâkatla Hazreti Üstad'a hizmet etmiş ve o günden sonraki vaazlarında hep Nurları esas almıştı. O ahirete irtihal edince, Üstad hazretleri onun dünyadan göçmesinin, kendisini aynen yeğeni Abdurrahman'ınki gibi çok sarstığını ve ağlattığını söylemişti.

Bazıları duvarların inlemesini inanılmaz bulabilir. Oysa hayat şu üç buudlu âlemden ibaret değildir. Bu türlü hadiselerin benzerlerine çok rastlanmıştır ve böyle şeyler her zaman da

görülebilir. İnanmayan inanmasın; size kendi başımdan geçen bir vak'ayı da anlatayım:

Kestanepazarı'nda idareci olduğum dönemde, Tepecik'te bir ev tutmuştuk. Orası bir yönüyle kötülüklere açık bir mahalleydi; fakat o evde hikmetini bilemediğim bir ruhanîlik vardı. Bazı geceler geç vakitlere kadar orada kalır ve arkadaşların arasında zamanı ihya etmeye çalışırdım.

Yine mübarek gecelerin birinde, İşârâtü'l-İ'câz'dan okumaya başlamıştık. Birkaç saat sonra bazı arkadaşlar istirahat için odalarına çekilmişlerdi. Biz iki kişi müzakereye devam etmiştik. Tam, "Ey Habib-i Şefik! Ey Şefik-i Habib" ifadesini okurken, evin duvarlarından bir inilti gelmeye başladı. Ben dört-beş defa aynı iniltiliyi ve hicran dolu sesi duydum. Duvardan etrafa yayılan ses "Off.. off!" şeklindeydi.. size kasemle teminat veririm; duvar adeta bir insan gibi vuslat hasretiyle inliyordu.

Adanmış Ruhlar İçin Mühim Bir Ölçü

Sevgili Arkadaşlar,

Çok dikkat çekici bularak not defterime kaydettiğim, muhterem Hocamıza ait şu ifadeleri de sizinle paylaşmak istiyorum:

Doğrusu sakız çiğnemeyi sevmem, hele başkalarının yanındayken çok kaba ve saygısız bulurum. Fakat hoşuma gitmese de, kendi kendime kaldığımda bazen ben de sakız çiğnerim. Kulağım tıkandığında doktorlar bunu tavsiye etmişlerdi; yine aynı rahatsızlığın başgösterdiğini hissettiğim zamanlarda aynı çareye başvuruyorum.

Çiğnediğim sakızı ağzımdan atarken bir husus kafama takılıyor. Benim tesbih çeken dilimin tükürüğü var onun üzerinde; dilimden düşürmemeye çalıştığım tesbihe saygısızlık yapmış olmaktan korkuyorum. Evet, tükürük tükürüktür; meseleyi şahsıma bağlı düşünmeyin, söz konusu olan benim zatım değil. Ne var ki, ben hakir bir kul olsam da günde bilmem ne kadar "Sübhanallah",

"Elhamdulillah", "Allahu Ekber" diyorum; daha sonra ağzıma alıp çiğnediğim o sakız da bir manada zikirle, tesbihle, tahmidle ve tekbirle ıslanıyor. Öyleyse, üzerine bir mühür gibi tesbih nakşettiğim o tükürüğü ve tükürüğün bulaştığı sakızı rastgele nasıl atarım; dolayısıyla onu koyacağım yeri seçerken bile hassas davranıyorum.

Aslında insanoğlu, iç ve dış donanımı, –kaynağı Hak inayeti– güzellerden güzel sureti, vicdanî genişliği ve mâhiyet zenginliğiyle bir kıvam örneğidir, "ahsen-i takvîm" âbidesidir; bu itibarla da, bir insan olarak herkese saygı göstermek Yüce Yaratıcı'ya karşı ta'zimin gereğidir. Fakat evrensel değerleri çiğneyerek esfel-i safiline yuvarlandığından yüzüne tükürülmeyi hak etmiş öyle kimseler vardır ki, Allah'ın ismiyle köpüren tükürüğümü onların suratlarına fırlatmayı dahi kurban olduğum o isme karşı saygısızlık sayarım. Ne ki, iman ve Kur'ân hizmeti söz konusu ise, tükürüğümü bile yüzüne atmayacağım o zavallıların ayaklarını öpmeye de rıza gösteririm. Mesela; sahabe-misal bir neslin yetişmesine dayelik yapacağını ümit ettiğim bir müessesenin açılması için gerekirse başımı bir kaldırım taşı gibi öyle on adamın ayaklarının altına sererim.

Evet, bu bir çelişki gibi gözükse de öyle değildir. Biz öz değerlerimiz için her şeye katlanırız. Bir zamanlar bir duygu yoğunluğuyla "On tane insan Din-i Mübin'e inansın, dilerse Allah Teâlâ beni ayağımdan yüz sene assın!" demiştim. Belki de şimdiki çektiklerimin bir kısmı ondan dolayıdır.

Fakat değer, biliyor musunuz? İnanın değer!.. On tane insan benim Efendimi, hayır Kâinatın İftihar Tablosu Hazreti Muhammed'i, Hepimizin Efendisi'ni (sallallahu aleyhi ve sellem) tanıyıp sevsin de, isterse Rabbim ona mukabil her gün on kere canımı alsın. Bu mülahazamda samimi olduğumu zannediyorum.. ve öyle inanıyorum ki; O'nun gönüllere taht kurmasına bedel günde birkaç kez ölüp ölüp dirilsek yine de değer!..

MÜREKKEP TUTMAYAN SAYFALAR

Seneler var ki, dost ve arkadaşları muhterem Hocamız'dan kendileri ya da yakınları için bir kitap imzalamasını, o kitabın bağrına dua sadedinde birkaç satır nakşetmesini ister ve böyle mübarek bir hatıraya sahip olabilmek için adeta can atarlar. Bu taleplerini, fırsat bulabilirlerse bizzat ya da hiç olmazsa bir aracı vasıtasıyla iletir ve sabırsızlıkla hayatlarının armağanını beklerler. Çokları, bu işin aziz Hocamızı ne kadar çok meşgul ettiğini bilemez ve bazen bu konuda ısrarcı da olurlar.

Şefkat insanı, hiç kimseyi kırmak istemez; kendisine bir şekilde ulaştırılan hiçbir talebi geri çevirmez ve her işini itkan üzere yaptığı için de bazen onca meşguliyetinin arasında neredeyse bir saatini kitap imzalamaya ayırır. "Yazılarımı bile yazamıyorum!" diyemez; hayâsı mani olur da ellerinin sızladığını dahi söyleyemez. Madem kardeşleri isteme cür'etinde bulundu, o da muhataplarını incitmemek için ne pahasına olursa olsun onların arzularını yerine getirir, gönüllerini hoş eder ve hepsini sevindirir. Hocamızın rahatsızlıklarını ve meşguliyetlerini bilen kimseler, bu türlü beklentileri engellemeye yeltenir; işin, altından kalkılmaz bir hâl almaması için bir nevî "kötü adam" rolü üstlenir ve "Ne olur

yormayın, üzmeyin, zora koşmayın!." der ve perde görevi görmeye gayret ederler. Heyhat ki, çoğu zaman bunda başarılı olamazlar; onlar da adanmış ruhlardan hiçbirine kıyamaz, kimsenin gönlünü inkisar içinde bırakmaya dayanamazlar.

Siz de mi İmzalı Kitap İstiyorsunuz?

Geçtiğimiz hafta başında yine böyle bir talep iletilmişti Aziz Hocamıza. Aslında kendisine kütüphaneler dolusu imzalı kitap hediye edilse sezâ insanlardan biri olan Fas'lı ilim adamı Dr. Ferîd el-Ensarî'nin İstanbul'daki dostları onun için hatıra notu düşülmüş bir "Kulûbü'd-Dâria" istemişlerdi günümüzün Dua Kahramanı'ndan. Bildiğiniz gibi, Kulûbü'd-Dâria (Yakaran Gönüller), Fethullah Gülen Hocaefendi'nin, Gümüşhânevi Hazretleri'nin Mecmuatü'l-Ahzâb adlı eserinden derlediği, tasnif ve tashih ettiği dualardan oluşan bir münacaat kitabıdır. İşte, yeni baskısı yapılan bu güzel kitaptan bir tanesini imzalamasını istirham etmişlerdi Hocamızdan.

Muhterem Hocamız, bir gün sonra hediye için hazırladığı kitabı teslim ederken bir hayli yorgun görünüyordu. Meğer son baskıda ithal kâğıt kullanıldığı için kitabı imzalamakta oldukça zorlanmış. Parlak ve kaygan kâğıt bir türlü mürekkep tutmamış. Duygu ve düşüncelerini kısaca yazmaya çalışmış; kalemi bir kere satırlar üzerinde götürüp getirmiş ama nafile. Tekrar denemiş, sonra bir kere daha kesik kesik kelimelerin üzerinde kalem oynatmış. Zihninde tasarladığı metni ancak üç-beş defa üst üste yazdıktan sonra okunacak hâle getirebilmiş.

"Ne var bunda?" demeyin; Erbab-ı Hikmet bizim sıradan gördüğümüz hadiselere bile hikmet nazarıyla bakar ve onlardan pek çok ibret koparırlar. Zannediyorum; aziz Hocamızın kitap imzalama hikayesini anlattıktan sonra söylediği şu sözler de çoğumuza ibret kapısını aralar:

O yazının güzel düşmesinde hem mürekkebin işe yaraması, hem zeminin tutucu özellik taşıması, hem de kalemin sağlam olması gibi unsurlar söz konusu. Her kalem değil, iyi bir mürekkeple doldurulmuş güzel bir kalem çok kıymet ifade ediyor. Herhalde Kur'ân-ı Kerim'de de böyle değeri olan bir kalem üzerine kasem ediliyor. "Kaleme ve ehl-i kalemin satırlara dizdiklerine kasem olsun!.." (Kalem, 68/1) deniliyor. Demek ki, Kur'ân yazan, Kur'ân'dan damlayan hakikatleri yazan ve insanı Kur'ân ufkuna taşıyan manaları inci gibi dizen kalem Hak katında kıymetli sayılıyor ve onun üzerine yemin ediliyor.

Ne var ki, sadece kalemin sağlam olması yetmiyor; mürekkebi tutacak zeminin de yazıya elverişli olması icap ediyor. Bir yönüyle kalblerimiz de yazı tutan ya da tutmayan sayfalara benziyor. Hemen her nasihati içine alıp ondan istifade eden diri gönüller olduğu gibi, tebliğ ve irşadı hiç kabul etmeyen ölü yürekler de var. Kalemi tutan el ve elde tutulan kalem ne kadar selim olursa olsun, ondan dökülen mürekkebin manalı satırlara dönüşmesine müsait olmayan nice mürde gönüller var. Kalem hiç iz bırakmıyor onların çehrelerinde ya da okunaklı bir yazının meydana çıkabilmesi için defalarca aynı satırlar üzerinde kalemi götürüp getirmek lazım geliyor, bir nasihati belki yüz kere dinledikten sonra ancak "acaba" diyecek kadar alâkadar olan insanların hâli yazı tutmayan zeminlere ne kadar da benziyor. Efendiler Efendisi (sallallahu aleyhi ve sellem) "Eğer kalbinde haşyet olsaydı, mutlaka azalarına, tavır ve davranışlarına da aksederdi." buyuruyor haşyet iddiasındaki gayr-i ciddileri anlatırken. Demek ki, kalem o insanların kalblerinde iz bıraksaydı, o kalıcı satırların akisleri onların hâl ve tavırlarına da yansırdı.

Mürekkebin tutup tutmaması bana bir âyet-i kerimede (Ra'd, 13/17) anlatılan misali de hatırlattı: "O gökten yağmur indirir de vâdiler, dereler kendi ölçülerince dolup sel olur akar. Sel, suların

üstünde kabaran köpüğü alıp götürür." Evet, tekvinî emirler açısından seller gelir, dereyi lebâleb doldurur, sular köpürür durur. O coşkun akan sular sebebiyle ve fevkalâde durum itibarıyla sürekli kabaran köpükler, yağmur sularının dinmesinin ardından selle beraber akıp gider ve derenin dibinde sadece yutulup hazmedilen şeyler kalır.

İşte, kalbe de köpük misal pek çok şey uğrar ama orada yalnızca vicdanda sindirilebilen duygu, düşünce ve mülahazalar uzun süreli yer tutar.

"İnsanların zinet veya bazı eşyalar yapmak için ateşte erittikleri madenlerin de suyunkine benzer köpüğü olur." Kur'ân bunu hatırlatırken insanların iradesine vâbeste bir hakikati de nazara vermektedir. İnsanlar altın, gümüş, bakır ve kalay gibi madenleri takı, kap kaçak, araç gereç yapmak için eritirler, ateşin belli derecedeki hararetiyle bu madenler de tıpkı su gibi sıvı hâline gelirler. Bu eriyikler üzerinde sel suyunda olduğu gibi bir köpük oluşur. Bu iki köpükten birinde insanın hiçbir rolü yoktur, ikincisinde ise irade ve emek vardır. Her iki misalde söz konusu olan köpük de atılır gider. Fakat toprağın bağrında saklanan sudan ve madenlerden yapılan aletlerden istifade edilir.

"Allah hak ile bâtılı, böyle bir temsil ile anlatır: Köpük yok olup gider, insanlara faydası olan cevher kısmı ise dipte kalır. Allah işte böylece misaller verir." (Ra'd, 13/17) Her ne kadar bâtıl, zaman zaman kabaran köpükler gibi üste çıksa da, onun ömrü çok kısadır; o çekip gitmeye mahkûmdur; o gidecek, hak bâkî kalacaktır.

Çoğunlukla iradeye bağlı olarak elde edilen, bazen de Cenâb-ı Hak tarafından fazl-ı ilahi ile ekstradan verilen ilim ve marifet, geride kalan o su veya madenler gibidir; sağlam bir kaynağa dayanmayan bilgi kırıntıları, zan ve vehimler ise muvakkaten kabarıp sonra da sönüp giden köpükler misillü yok olmaya mahkumdur.

Evet, gelip insan gönlüne dökülen, dökülüp bir renk, bir şive, bir desen döktüren nice mülahazalar vardır ki, onların çoğu silinip gider, geride hiçbir emare bırakmazlar. Bazen lutf-u ilahi olarak, kimi zaman da insan iradesine bahşedilen bir mükâfat şeklinde akıp gelen mevhibeler de vardır ki, onlar derin izler bırakır, kalbe müessir olur ve gönüldeki tesiri azalara da aksettirirler.

Peygamber Efendimiz'in Mübarek Adı Anılınca...

Muhterem Hocamızla bütünleşmiş bazı hâl ve tavırlar vardır. Mesela, o, namaz için niyet etmeyi bütün masivayı arkada bırakıp sadece Cenâb-ı Hakk'a yönelme olarak anlar ve bu anlayışa muvafık davranır; namaza durunca adeta bu dünyadan bütün bütün uzaklaşır. Mevla-yı Müteâl'in huzurunda bulunduğu esnada her şeyden alâkasını keser; kimi zaman kalbini ve zihnini meşgul etmesi muhtemel bazı hususlar –hatta çok ulvî duygular– akıp gelecek olursa, başını iki yana hafifçe sallar, adeta o hâliyle "Beyhude yorulma, kapılar sürmeli!.." der. Fakat bu hâl onda gayr-i iradîdir, tabiîdir.

Özellikle namaz sonrasındaki dualarda kollarını genişçe açar, ellerini kaldırabildiği kadar kaldırır ve semadan bir kısım şeyler koparacakmışçasına Hakk'a yalvarır. Hususiyle, iman duygu ve düşüncesiyle alâkalı bir talebini Hazreti Mevlâ'ya arz ederken elleri ve kolları da hâl diliyle "Ver Allahım ver!" diye inler. Şayet, ümmet-i Muhammed'in (aleyhisselâm) bir derdini, bir problemini ve bir ızdırabını mülahazaya almışsa, yine başını iki yana doğru "Uzak et Rabbim, uzak et!" dercesine hızlı hızlı çevirir. Bir kere daha belirtmeliyim ki, Hocamızın bu tavrı, irade dışı olarak kalbinin refleksi ve tabiatının tepkisi şeklindedir.

Büyüklerinin her hâlinde bir hikmet arayıp onları taklide meyleden bazı dost ve arkadaşlarımız, aynı Hocamız gibi yapmaya başlayınca, muhterem Hocaefendi onları ikaz etmiş ve "Şayet

hareketleriniz içinizin yansıması ve tabiî hâlinizin gayr-i iradi uzantısı değilse, mübalağa etmiş, riyaya girmiş ve namazı da, duayı da kirletmiş olursunuz. Herkes kendi kulluk ufkuna göre bir çizgi tutturmalı ve asla taklide, sun'îliğe, riyaya düşmemeli!.." demiştir.

Aziz Hocamızın kendine has bir tavrı da İnsanlığın İftihar Tablosu'nun adını her duyuşunda ya da zikredişinde hemen toparlanması, öne doğru hamle yapması ve salavat getirdiği aynı anda adeta ayağa kalkacakmış gibi doğrulmasıdır. İşte, yine Resûl-ü Ekrem Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) isminin zikredildiği bir anda, O'na salat ü selam edip doğrulduğu bir sırada, salonda bulunanlardan bazılarının da kendisi gibi yaptıklarını görünce muhterem Hocamız şunları söylemiştir:

Bilhassa günümüzde, imandan sonraki en önemli mevzuların başında Hazreti Ruh-u Seyyidi'l-Enâm (aleyhi elfü elfi salâtin ve selâm) Efendimiz'e saygı meselesi gelir. Ne var ki, O'na karşı saygı ve hürmeti, bazı arkadaşlarınızın O'nun adını duydukları zaman ayağa kalkacakmış gibi yapmalarında aramamak gerekir. O türlü tavırlar bazen tekellüf (zorlama ve yapmacık) de olabilir. Şayet tabiatınıza mâl olmuşsa, onu siz hiç düşünmeden yaparsınız ve o mazur görülebilir. Fakat o hareket sizin için tabiî değilse ve bir refleks hâlinde içinizden kaynaklanmıyorsa, başkalarını taklit ederek öyle davranmanız tasannu olur. Öyle bir taklide riya bulaşır.

Gerçi, İnsanlığın İftihar Tablosu'nun (aleyhi ekmelüssalâvâti ve eblağutteslîmât) ismi zikredilince mezardaki emvat kıyam etse, Efendimiz'in yâd-ı cemîline karşılık o bile azdır. Bu itibarla, Nebiyy-i Muhterem Hazreti Muhammed Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) ismini duyduğumuzda biz de ayağa fırlasak sezâdır; ne var ki, dinin emretmediği bir şeyi ihdas etmek ve umumileştirmek büyük hatadır.. yeni icatlar çıkarmamak lazımdır.

Belki, Nâm-ı Celîl-i Muhammedî zikredilirken "Allahumme salli ve sellim ve barik alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve

ashâbihî ecmaîn – Allahım selam, rahmet ve bereketin Efendiler Efendisi Hazreti Muhammed Mustafa'nın, O'nun tertemiz, pırıl pırıl aile fertlerinin ve her biri bir i'lâ-yı kelimetullah kahramanı olan bütün ashabının üzerine olsun!" demeli ve bu salat ü selamların arkasına hep büyük büyük rakamlar takmalı. "Binlerce salat ü selam" demeyi kafi görmemeli, "milyonlarca"yı yeterli bulmamalı, "kâinatın zerratı adedince" ilavesini bile az saymalı ve ancak "biadedi ilmike ve biadedi ma'lumâtike" sözünü telaffuz edince "Oh şimdi oldu!" demelidir. Çünkü Allah'ın ilminin ve malumatının sınırı yoktur. Bu kayıt, "Allah'ım, Habib-i Ekrem Efendimiz'in, ailesinin ve ashabının üzerine sınırsız rahmetini sağanak sağanak yağdır!" manasına gelir. İşte, böyle bir iştiyakla O'na salat ü selam etmek O'nun hakkı, bizim de vazifemizdir.

Evet, bu O'nun hakkıdır; hem de Nam-ı Celîl-i Muhammedî'nin her zikredilişinde hakkıdır, bizim de borcumuzdur. Zira O gözlerimizi açmasaydı, bu kâinatı okumasıydı, hilkatin gayesini bize öğretmeseydi, echel gelip echel gidecek ve –hafizanallah– gözü kapalı, kulağı kapalı, kalbi kapalı, idraki kapalı varlıklar gibi yuvarlanıp bir çukura düşüverecektik. Öyleyse, M. Akif'in samimi sözleri her zamanki mülahazalarımızın esasını teşkil etmelidir:

"Dünya neye malikse O'nun vergisidir hep,
Medyûn O'na cemiyeti, medyûn O'na ferdi;
Medyûndur O masuma bütün bir beşeriyet,
Ya Râb, mahşerde bizi bu ikrar ile haşret"

Azîzim, Rehberim, Pîrim...

Söz gelmişken mevzuyla alâkalı bir hatıramı bir kere daha anlatacağım:

Bir dönemde Edirne'de cami penceresinde yatıp kalkıyordum.

Başucumda bir sürü kitap vardı, fırsat buldukça onlarla meşgul oluyordum ve neredeyse piyasaya yeni çıkan her kitabı okuyordum.

Talebelik arkadaşlarımdan Hatem Hoca, bir Ramazan-ı şerifte Edirne'ye uğramıştı. Ziyaretime geldiği bir gün pencerenin kenarına dayanmış konuşuyorduk. Aslında çocukluğumu geçirdiğim çevrede ruhânî bir hava hâkimdi ve o atmosferde herkes Peygamber Efendimiz'e karşı ciddi bir terbiye ile yetişirdi; öyle büyük bir saygı vardı ki, Nam-ı Celîl-i Muhammedî sağına soluna değişik sıfatlar eklenmeden ifade edilmezdi. Ben bir münasebetle, "Hazreti Muhammed böyle buyuruyor, Hazreti Muhammed şöyle buyuruyor..." gibi bir-iki söz ettim. Haddizatında, bugün çoğu kimse öyle bir ifadeyi saygı sayıyor, kimi İlahiyatçılar dahi "Peygamber" deyip geçiştiriyor. Fakat Hatem Hoca yüzüme garip garip baktı, gözlerini gözlerime dikti ve "Yâhû, sen ne olmuşsun böyle! O senin babanın oğlu mu ki, ondan bu kadar rahat bahsedebiliyorsun?" dedi.

Böyle bir ikaz karşısında, ilk anda fren yemiş araba gibi biraz zangırdadım. O anda içimde hâsıl olan sarsıntıyı tam ifade edemem; fakat çok sarsıldığımı söyleyebilirim. Ne var ki, biraz düşününce, –Rabbim şahit– içimden ona "Allah senden razı olsun! Gerçekten ben ne olmuşum!.." dedim. Evet, söylediğim sözlerde, şimdikilerin hürmet ifadesi için fazla bile buldukları "Hazret" tabiri vardı; ama o, benim nazarımda Resûl-ü Ekrem Efendimizi (aleyhi ekmelüttehâyâ) tebcile yetmemeliydi ve ders arkadaşım haklı olarak beni ikaz etmişti.

O günden beri ona hep dua ederim; "Allah senden razı olsun. O benim arkadaşım, kardeşim değil. Ben O'nu anarken ne kadar tazim, tebcil ve takdir ifadesi biliyorsam hepsini sıralamalı, bir kafiye gibi cümlemin sonuna yerleştirmeli ve Ketencizâde gibi "Azîzim, rehberim, pîrim, efendim, şem'-i tâbânım / Ziya-i

himmetimdir her iki âlemde devrânım / Benimle müttefiktir bu recâda cümle ihvanım." deyip O'na karşı vefa ve sadâkatimi seslendirmeliyim.

Evet, dilerseniz, bu mülahazaları vicdanınızın kadirşinaslığıyla bir değerlendirin; sonra bu hürmet hislerini yüz bin defa katlayın ve Zât-ı Ulûhiyet hakkında ne ölçüde saygılı olmamız gerektiğini de hesap edin.

Cenâb-ı Allah'a Karşı Saygı

Muhterem Hocamız hususiyle "Zât-ı Ulûhiyet"le alâkalı konuşurken ya da yazarken, mücevher arayan bir madenci edasıyla uygun kelime ve tabirler arar. Yanlış bir şey söylemekten çok korkar, kelimelerin yetersizliğinden dolayı mecburen kullandığı bazı ifadeleri telaffuz ederken adeta tir tir titrer. Bazen böyle bir sohbet ya da yazı sonrası gözyaşlarını tutamaz, "Yoksa ulûhiyet hakikatlerini çok mu hırpaladım?" der ve için için ağlar. Bu endişeden dolayı, yazdığı makaleleri, şiirleri, tuttuğu notları, bir tomar kâğıdı ve onlarca günlük emeği yaktığı zamanlar olmuştur.

Geçtiğimiz günlerde, aziz Hocamızın bu yanını çok yakından bilen, Kalbin Zümrüt Tepeleri'nde seyahati en önemli vazifelerden gören, Hazret-i Cemil'in cemal sıfatının pek çok tecellisine mazhar olan ve bulunduğu her atmosferde sohbet-i Cânân havasını hâkim kılmaya uğraşan kıymetli bir ağabeyim, Hocamıza şu manada bir sual sordu:

"Efendim, Beka Billah, Ulvî Alemler, Nazar ve Teveccüh, Vahdet-Kesret, Ehadiyet-Vâhidiyet başlıklı makalelerinizde olduğu gibi bilhassa Zât-ı Ulûhiyetle ve ulvi hakikatlerle alâkalı yazılarınızda "yine dîk-i elfaza takıldık", "yolcunun duyuş ve sezişleriyle mukayyet", "hikmetine bağlı istisnalar mahfuz", "tabir caizse", "Allahu a'lem"... türünden pek çok "cümle-i mu'terize"

(Bir cümlede anlamı açıklayıcı durumda olup iki virgül, iki çizgi ya da parantez arasına yerleştirilmiş cümle veya ara cümlecik) kullanıyorsunuz. Bu, saygı anlayışınızdan mı kaynaklanıyor?

İşte bu enfes soruya karşılık muhterem Hocamız şunları söyledi:

Zannediyorum, o üslup bir temkinin ve tedbirin ifadesidir. Çünkü o ulvi hakikatler, bizim idrakimiz açısından çok aşkın meselelerdir; dolayısıyla onlar hakkında yazarken ya da konuşurken çok tedbirli olmak icap eder.

Bu mevzuda denmesi gerekenleri, işin hakikatini bilenler kendilerine göre söylemişlerdir. Onların sözlerinin de te'vile ve tefsire açık yanları var mıdır; o meseleleri içlerinde duydukları gibi mi dile getirmişlerdir, yoksa Ehl-i Sünnet'in usuluddin adına ortaya koydukları disiplinlere bağlı kalarak mı ifade etmişlerdir, bu mevzuda da mülahaza dairesi açıktır. Fakat bizim büyük kabul ettiğimiz, her zaman saygı duyduğumuz ve ufkuna hayran olduğumuz İmam Gazâlî, Şah-ı Geylanî gibi kimseler ve ulûhiyet hakikatine vukufu açısından insanın başını döndüren Muhyiddin ibni Arabî ve İmam-ı Rabbanî hazretleri misillü zatlar, esrar-ı ulûhiyet ve esrar-ı rubûbiyetle alâkalı bazı şeyler söyleyince biz onları saygıyla karşılarız; ne var ki, o meseleleri tam bilemediğimizden dolayı da, onların kestirip attığı yerlerde bile kestirip atamayız ve kesin hükümler ortaya koyamayız. Şahsen böyle bir tedbir ve temkini, o ulvî hakikatlere karşı saygı ifadesi kabul ediyorum ve ömrüm oldukça da bu kanaati taşıyacağım.

Burada şu hususu da –istidradî olarak– arz edeyim: Cenâb-ı Allah'tan her zaman iman-ı kamil istemeliyiz; fakat esrar-ı imanın duyulması mevzuunu da ihmal etmemeliyiz. Rabbimizden imanımızı ziyadeleştirmesini dilediğimiz gibi, yakin ve marifetimizi artırmasını da talep etmeliyiz. "Seni hakkıyla bilemedik ey Ma'ruf!." demeli ve hep O'nu hakkıyla bilme peşinde olmalıyız.

Onu bir ölçüde bilsek de, mahiyet-i nefsü'l-emriyesine uygun bilemediğimizi itiraf ederek, Zâtının nasıl bilinmesini murad buyuruyorsa Kendisini bize öyle bildirmesini de O'ndan dilenmeliyiz. Çok önemli olan bu istekte ısrar etmeli ve onun hakikatinin vicdanımızca sezilmesini, duyulmasını kendimiz için maksad-ı aksâ saymalıyız. Hayatımızı bu en büyük gayeye kilitlemeli ve hep onu talep etmeliyiz. Can u gönülden, "Ne olur Allahım, esrar-ı ulûhiyetini ve rubûbiyetinin sırlarını bana da bildir; içimi marifetle donat, beni yakinin zirvelerinde gezdir ve ulvi hakikatleri vicdanıma sezdir!" demeliyiz.

Belki okuduklarımız nazarî olarak hayatımıza bir yön veriyor ama aynı zamanda bize bir gem de vuruyor, bizi belli bir çizgiye çekiyor. Maalesef, çoğumuz itibarıyla, sathilikten bir türlü kurtulamıyoruz; daha da kötüsü, "inandık" dediğimiz şeylerin hakikatini idrak etmeyle alâkalı şiddetli bir arzuya da sahip değiliz. Marifette derinleşme ihtiyacını hissetmiyormuşuz gibi bir hâlimiz var; bu ihtiyacı hiç olmazsa dualarımızda dile getirmekten de uzağız. Bu açıdan da, bizim şu anki durumumuz sorgulanabilir; bize "Madem siz bu meseleye gerçekten inanıyor ve saygı duyuyordunuz, öyleyse, neden bari dualarınıza onu da dahil etmiyordunuz?" denebilir.

Hani, Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, Kur'ân-ı Kerim okuyan bir insana buyuruyor ki, "Bu okuduğun Kur'ân ama hani onun gözyaşı; bunun ağlaması nerede!.." Çünkü o Allah'ın kelamı; onu Mevlâ-yı Müteâl'den gelmiş olmasının taravetiyle, Cibril-i Emin'in ağzından döküldüğü anki halâvetiyle ve Enbiyalar Serveri tarafından tebliğ edildiği zamanki letâfetiyle dinliyor gibi dinlemek veya öyle tilavet etmek gerekmektedir. Böyle okuma ve dinlemenin de ağlamaksızın olması düşünülemez.

İşte, bize de "Madem marifette derinlik istiyordun, nerede O'nu hakkıyla bilme arzusu, hani bunun kavlî ve fiilî duası?!." denebilir.

Şu hâlde, çatlayasıya arkasına düşmemiz gereken hedef bu olmalı; biz hep onu takip etmeli ve onu elde etmeye çalışmalıyız.

Bu devletin herkese hemencecik nasip olması söz konusu değildir; o bir dâd-ı Hak'tır, Allah vergisidir, bir mevhibe-i ilahiyedir. Derler ya "Kabiliyet dâd-ı Haktır, herkese olmaz nasip!" Kabiliyet (bazıları âdemiyyet de demişlerdir) Allah vergisi olduğu gibi, marifette derinliğe erme, esrar-ı ulûhiyete vakıf olma ve rubûbiyet sırlarına vukuf kesbetme de ilahî bir lutfa vâbestedir. Fakat onun arkasında olmak her mü'minin vazifesidir ve herkes şiddetle onu istemelidir.

Şu kadar var ki, –öyle büyük bir bahtiyarlık bana nasip olmaz– ama esrâr-ı ulûhiyet adına söylenenleri doğrudan doğruya Sâdık u Masdûk Efendimiz'in fem-i güheri nebevisinden duysam; mesela, bana "Zât-ı ulûhiyet hakkındaki mülahazaların şöyle olsun!" dese, ben yine de, kendi idrak ufkum açısından bu sözleri doğru anlayamamış olabileceğimi düşünür ve algılamalarımda kırılmalar meydana gelmiş olabileceği ihtimali üzerinde dururum. Sonra da, Zât-ı Ulûhiyetle alâkalı mevzular karşısında temkinimin ve kalbimin tir tir titremesinin gereği olarak yine "cümle-i mu'terize"lere sığınır, ifadelerimi bazı kayıtlar altına alır ve sürekli antrparantezler kullanırım.

Bu mülahazalarımdan dolayıdır ki, Kalbin Zümrüt Tepeleri'ndeki cümlelerin bazısını belki otuz defa silip yeniden yazdım. "Min indi nefsî" sayılabilecek hükümlerden çok ürperdim, "Ya Rabbi, bunu ifadede Sana karşı bir saygısızlık seziyorum." dedim ve ulvi alemlere dair karaladığım bazı şiirleri yaktım, bir kısım notlarımı sildim ya da yırtıp attım.

FETHULLAH GÜLEN KÜRSÜSÜ VE ÖTELER İŞTİYAKI

Bütün Hak dostlarının ortak özelliği olan tevazu ve mahviyet, Muhterem Hocaefendi'nin de en bariz vasıflarından biridir. O, şahsında zâtî hiçbir kıymet görmez; kendini insanlardan bir insan veya varlığın herhangi bir parçası kabul eder. Tabiatına mal olan tevazu ruhuyla nefsini, kapının alt eşiği, meskenin sergisi, yolların kaldırım taşı, ırmakların çakılı ve başakların samanı sayar; Alvar İmamı'nın sözlerini gönülden tekrarlar: "Herkes yahşi men yaman / Herkes buğday men saman."

Tevazu Yapılmaz, Mütevazı Olunur!..

Hayatı boyunca kılı kırk yararcasına yaşayan, ömrünü dine hizmete adayan, her gecesinin büyük bir bölümünü namaz, Kur'ân, dua ve tefekkürle nurlandıran; şayet bir çocuğun başını sıvazlayacaksa bunu bile Allah Resûlü'nün sünnet-i seniyyesine uygun düşecek şekilde yapmaya çalışan Hocaefendi'yi tanımayanlar, onun bazı söz ve tavırlarını kavramakta zorlanabilirler.

Dünden bugüne selef-i salihînin nasıl bir mahviyet çizgisi takip ettiğini bilemeyenler, İmam Rabbanî'nin "Nefsim itibarıyla kendime hiçbir zaman eşek nazarıyla bile bakmadım!" sözünü işitmeyenler veya Hazreti Bediüzzaman'ın "Nefis cümleden ednâ, vazife cümleden âlâ" ve –bir hadisten mülhem– "Allah bu

dini fâcir bir adamın eliyle dahi te'yid eder, o hâlde sen kendini o racul-i fâcir bilmelisin" şeklindeki ifadelerini idrak edemeyenler, aziz Hocamızın kendisini yerden yere vuruşunu da anlayamaz ve onun mahviyetinin gereği olan ifadelerini kendi seviyelerine göre yorumlamaktan kurtulamazlar. Ya herkesi kendileri gibi sanarak su-i zanlara girerler ya da "tevazu yapıyor" der geçerler.

Hayır, Hocaefendi asla tevazu yapmaz; çünkü tevazu yapılmaz, yapma sözünün tevazuya izafesinde sunîlik ve gösteriş manası vardır. Tevazu bir kalb ameli olarak yaşanır, sonra da onun akisleri hiç düşünülmeden ve niyet edilmeden söz, hâl ve tavırlardan dışa yansır. Evet, aziz Hocamızın anlayışına göre; iradî tevazu, iradî mahviyet ve iradî hacâlet kibir, gurur ve ucubdan daha tehlikeli ve daha öldürücüdür. Tevazuya niyet, tevazuyu kibre dönüştürür; mütevazı görünmek için mahcup mahcup durmak, bu maksatla alçakgönüllülük sayılan ifadeleri peşi peşine sıralamak çok çirkin bir riyakârlık ve koca bir yalandır. Bu tür davranışların arkasında –çoğunlukla– başkalarına "estağfirullah" dedirtme kastı da vardır. Eğer, süklüm püklüm olmalar, eğilmeler, temennâ durmalar insanın tabiatının bir neticesi ve gönlün dışarıya aksetmesinin bir sonucu değilse, bunlar şirk işmam eden "estağfirullah" yatırımlarıdır.

Mahviyeti tabiatının bir derinliği hâline getirememiş bir insan, Üstad Hazretleri'ni takliden, "Ben yokum, benim kudret ve ehliyetim de yok, konuşan yalnız hakikattir!" dese, herkesin elini eteğini öpse ve günde belki yüz defa kendini nefyettiğini söylese de o mütevazı sayılmaz. Çünkü bu söz onun gönlünün sesi değildir; o tavır ve davranışlarında sunîlik vardır, o nefyin altında da herkes tarafından farkedilme dileği bulunmaktadır. O bir fert olarak "Ben yokum" dese de, belki bin tane insanın kendisini tanımasını, bilmesini ve isbatını beklemektedir. Yüzü yerde görünse de gözü hep takdir alkışlarındadır. Böyle bir duygu ve düşünce kayması ise açık kibir, gurur ve ucubdan daha tehlikelidir. Açık kibir bellidir, farkedilebildiği ve bilindiği için ondan dönme ihtimali vardır.

Fakat tevazu ve mahviyetin altına gizlenmiş kibir, gurur ve ucubdan kurtulmanın yolu yoktur. Bunlar öldürücü virüslerdir.

Bu itibarla, muhterem Hocamızın tevazu ve mahviyetinin icabı olan söz ve tavırları kendi kurbet ufku açısından değerlendirilmelidir.. ve bilinmelidir ki; o, ilâhî inâyetle fevkalâde bir muameleye tâbi tutulmazsa, halkın en şerlisi derekesine düşmekten bile korkar; korkar da, –seviyesi itibarıyla– benlik hesabına içinde belirebilecek en küçük bir kıpırdanışa karşı hemen harekete geçip onu olduğu yerde boğma cehdi ve gayreti ortaya koyar. Hep temkinle oturur, temkinle kalkar ve temkin serasında yaşar.

İşte, hayatını böyle bir kulluk ufkuna göre örgüleyen Hocaefendi, bugün bütün dünya çapında parmakla gösterilen ve hakkında akademik araştırmalar yapılan bir insan hâline gelmiştir. Şimdilerde o, Hazreti Sâdık u Masduk'un "Yüzü yerde olanı Allah yükselttikçe yükseltir, kibre girip çalım çakanı da yerin dibine batırır." beyanına canlı bir misal teşkil etmektedir. Ne var ki, Mütevazı İnsan, her tarafta adının anılmasından ve hakkında övgülerde bulunulmasından çok rahatsız olmaktadır.

Aziz Dostlar,

Sözü uzatmadan, hemen bu haftanın hatırasına da geçebilirdim; fakat arz edeceğim notların, özetlemeye çalıştığım düşünceler zaviyesinden ele alınması gerektiğine inanıyorum. Haddime düşmediği hâlde, Hocamız hakkında yapmış bulunduğum yukarıdaki değerlendirmelerin mahcubiyetini yaşayarak da olsa sadede geçiyorum:

Bir Açılışa Davetin Ardından

Geçen gün sabah namazından sonra bir kardeşimiz, "Elçiye zeval olmaz." düşüncesiyle, muhterem Hocamıza bir mektup arz etmek üzere salona girdi. Avustralya'nın Melbourne şehrinden gönderilen mektup oranın en itibarlı üniversitelerinden birinin idarecileri tarafından yazılmıştı. Hocamızın şahsiyeti,

düşünceleri, eserleri ve fikir mimarlığını yaptığı diyalog, eğitim ve kültür hareketi gibi mevzularda daha şümullü araştırmalar yaptırmak için bir kürsü açmaya karar veren ve bu mevzuda gereken hazırlıkları tamamlamış bulunan yetkililer, Hocamızı İslâmî Çalışmalar Enstitüsü'nün bünyesinde kurdukları Fethullah Gülen Kürsüsü'nün açılışına davet ediyorlardı.

Elçilik vazifesini yapan şahıs daveti kendisine takdim eder etmez, kötü bir haber almışçasına muhterem Hocamızın yüz çizgileri değişti; sırtına koca bir dağ yüklenmiş gibi çehresinde sıkıntılı bir ruh hâli belirdi ve dudaklarından şu sözler döküldü: "Bilseniz orada burada adımın anılmasından dolayı ne kadar sıkılıyorum; hakkımdaki teveccühler karşısında Rabbimden ne kadar utanıyorum. Bazen 'Allah canımı alsa da bu tür teveccühlerle hiç karşılaşmasam, bu takdirkâr ifadeleri hiç duymasam' diyor ve bir an önce ölümü arzuluyorum. Acaba ben bu iltifatların ve medihlerin eri miyim? Ötede bana bunlara layık olup olmadığım sorulursa ne derim?"

Evet, aziz Hocamız, "Kendi adıma açılan bir kürsü hakkında ne söyleyebilirim ki? İnsanların hüsn-ü zanlarına, samimi gayretlerine ve insanlık hesabına ortaya koydukları hayırlı faaliyetlere saygımın gereği kısa bir teşekkür mektubu gönderebilirim." diyerek sözlerini noktaladı. Sonra da "Kürsü'nün kendi adına açılıyor olmasından dolayı rahatsızlık duyduğunu, bu büyük eğitim ve diyalog hizmetlerinin bir şahsa verilmemesi gerektiğini; diyalog hizmetlerini, kültürler arası yakınlaşmayı ve herkesin konumuna saygıyı kim ortaya koyarsa koysun alkışlanması icap ettiğini ve açılan müessesenin başarısının sadece bir insanı ya da hareketi tanıyıp tanıtmasıyla değil, bütün insanlığa hizmet etmesiyle ölçüleceğini" dile getiren bir cevap gönderdi.

O gün "İkindi Yağmurları" başlamadan önce, bir misafirimizin ihtiyarlıkla alâkalı bir sorusu üzerine, muhterem Hocaefendi sözü yine hakkındaki çalışmalara ve takdirkâr beyanlara getirdi ve şunları söyledi:

Şu son dönemde, Cenâb-ı Allah'ın canımı almasını o kadar çok arzu ediyor ve ölümü o denli özlüyorum ki, anlatamam. Şurada adımdan bahsediyorlar, burada medhiyeler diziyorlar... Bu çok tehlikeli bir hâl. Ya denildiği kadar hayr ü hasenatım yoksa kadr ü kıymetim zannedildiği kadar âlî değilse!.. Bazı kaynaklarda, ölen kimseyi mezarında sorguya çeken Münker ve Nekir adlı meleklerin, hakkında övgüler sıralanan ve "Şöyle iyiydi, böyle kıymetliydi!" denilen kimseye "Söyle bakalım, sahi sen onların dediği gibi miydin?" şeklinde sualler yönelttiklerinden, sonra da mübalağalarla anlatılan kimseleri cezalandırdıklarından bahsedilmektedir.

Hakiki bir mü'min, Allah'ın rızası için dünyada kalmalı, Allah için yaşamalı, Allah için oturmalı, Allah için kalkmalı ve her şeyi Allah için yapmalı. Kendisinin söz konusu edildiği bir yerde ise, hayattan istifa etmeli. "Rabbim, istifa dilekçemi veriyorum. Senin icraatına karışamam ama artık hayat benim götürebileceğim gibi değil! Sırtıma bana ait olmayan şeyleri yüklüyorlar, her gün biraz daha ağırlaşıyor yüklerim!" demeli ve eklemeli:

Dünya denen bu ise, tam ifritten bir azap,
Gönüllerde burkuntu, dimağlarda bir sancı.
Gayri hayat bir dert, onu duymaksa ızdırap,
Bilmem nasıl geçecek hiç dinmeyen bu acı..?

Yetiş ey Ebedî Dost, yetiş ki pek bunaldım!
Kılıcım kesmez oldu, terkeşimde tek ok var;
Aşılmaz bu tepeler Sen olmadan, inandım..
Ve inanç kuşağında yâr oldu bana ağyâr...

En tatlı hülyâlarla koşayım hep yolunda,
Anladım Sen'den gayri her şey aldatan serab!
Noktalansın bu hayat ölümün kollarında,
Değil mi ki Sen'i buldum; buldum Sen'i ey Râb!

Sahi Sen Öyle misin?

Evet, "İlle hayatın şu biriminde yer alayım, şurada şu işi paylaşayım, bu işe ben nezaret edeyim, şu işin içinde ben de bulunayım!.." gibi şeytanî mülahazaların önünü kesmek için "öteler iştiyakı" ile yaşamak çok önemlidir. İnsan ancak bu duygu sayesinde burada Allah için olabilir. Allah için olan da, şeytan için olmaktan kurtulur.

Şeytan için olma, her fırsatta kendinden bahsettirme şeklinde tezahür eder. Şeytanın oyuncağı hâline gelen kimse ister ki; âlem onu dillere destan yapsın, adeta kahramanlaştırsın, hakkında "falan birimin ya da falan müessesenin başında filan var; o, bizim canımızdır, cânânımızdır, pir-i muganımızdır, şems-i tabanımızdır" desin, onu göklere çıkarsın. –Hafizanallah– kabirde işte böyle bir adama, "Sahi sen öyle misin?" derler. Şayet, methedildiği gibi değilse, o zaman iyice yerin dibine batırırlar.

Bu itibarla, insan kendinden emin değilse –ki hiç kimse kendisinden emin olmamalı-, mübalağalı beyanları benimseyecek ve hakkındaki iltifatları kabullenecek kadar zayıf karakterli ise, daha baştan tedbirini almalı ve kendisini sıfırlamak için bütün cehd ü gayretini ortaya koymalıdır. Allah korusun, bir gün, tiranlar, firavunlar ve münafıklar gibi herhangi bir katkısının olmadığı işlerden dolayı övüldüğü zaman bile memnuniyet duyacak, yapmadığı şeyler söylenince dahi şişecek, böbürlenecek ve sevinecek bir zavallı olmaktan çok korkmalıdır. Zira bu, bir nifak sıfatıdır ve münafık kafirden daha eşeddir.

Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, huzurunda bulunan bir insan, oradaki başka birini övünce, "Kardeşinin boynunu bıçaksız olarak kestin" buyurmuştur. Evet, bir insanı yüzüne karşı övmek onun boynunun koparılması demektir. Çünkü herkes kendisini yok sayarak ve o medh ü senaları başkalarına havale ederek o ağır yükü sırtından atamayabilir. "Falan insan, filan noktada şöyle hizmet ediyor, çok önemli işler görüyor!" şeklindeki bir söz

kulağına geldiğinde bundan hoşlanan bir insan da tehlikeli alandan çıkamamış ve uçurumun kenarından uzaklaşamamış sayılır.

Sâdıkların Şiârı

İşte, böyle tehlikeli bir vetireye girmeden Allah'a yürümeyi arzu etmek sadâkat ifadesidir. İnsan parmakla gösterilmeye başladığı andan itibaren; önce, övüldüğü zaman utancından ve Allah korkusundan dolayı el açıp "Ey Rabbim! Sen beni benden daha iyi bilirsin. Ben de kendimi başkalarından daha iyi bilirim. Ey Âlemlerin Rabbi! Halkın bende zannettiği iyilik ve faziletleri bana nasip et ve bende olup halkın bilmedikleri günahlarımı da affeyle! Söyledikleri güzel sıfatlar karşısında beni, kendini beğenmişlik ve gurur gibi hastalıklardan koru!" diye dua eden Hazreti Ebu Bekir'in (radiyallahu anh) yaptığı şekilde Allah'a sığınmalı.. sonra da, "Allah'ım bu alkışlar başımı döndürecek ve beni benden, beni özümden edecekse, öyle bir su-i akıbete uğramadan al emanetini. Hele, artık dinime hizmet edemeyeceksem, öyle bir hayatı, yük taşıyan bir merkubun yaşamasına benzetiyorum; dakikalarım, saniyelerim, saliselerim içinde hep i'lâ-yı kelimetullahı düşünmeyeceksem, kendimi sırtı semerli bir mahluktan farklı göremiyorum. Dolayısıyla, böyle bir hayat yerin dibine batsın, gayri yaşamak istemiyorum!" diyerek içini dökmelidir. Evet, bu duygu ve düşünce, Allah'a sadâkatin ifadesidir; bu mülahazaları paylaşmayan bir kimse sâdık değildir.

Nitekim, İnsanlığın İftihar Tablosu hayat-ı seniyyelerini dine hizmete bağlamış ve bize de o ufku göstermiştir. Öyle ki, daha Mekke'de az sayıda insanın iman ettiği bir sırada, Nasıbin (Nusaybin) cinlerinden bir grup gelip, kendisinden Kur'ân dinledikten ve dinin bazı esaslarını öğrenip iman ettikten sonra onlardan biat almış; akabinde, İbni Mesud'un (radiyallahu anh) yanına dönünce, "Demek ki benim öbür tarafa göçme zamanım geldi. Ben ins ü cinne peygamber olarak gönderildim; Mekke'de bu işi götürecek insanlar var, bugün cinlerden de iman edenler oldu; artık vazifem

bitti!" manasına gelecek sözler söylemiştir. Âdeta, bize "Vazifesiz burada durmanın âlemi yok!" demiştir.

Şimdi, Rehber-i Ekmel'in daha Mekke dönemindeki bu mülahazalarını alın, sadâkat nişanesi Hazreti Yusuf'un onca çilenin akabinde Mısır'ın azizliğine ulaştıktan, anne-babasına kavuştuktan, kardeşleriyle buluşup barıştıktan sonra en mesut ve bahtiyar olduğu bir anda gözlerini âhiretin yamaçlarına dikmesi, ölümü istemesi ve "Sana tam itaat içinde bir kul olarak canımı al ve beni hayırlı, dürüst insanlar arasına dahil eyle!" demesiyle irtibatlandırın. Bu iki tabloyu aynı çerçeve içinde mütalaa edince aynı hususun ortaya konduğunu göreceksiniz: Vazife tamam olunca Cenâb-ı Hakk'a vuslatı arzu etme.. ilahi aşk u iştiyakla dolup bir an evvel O'na mülaki olmayı isteme...

Evet, bu talep sâdık olmanın gereğidir. Bir insan, iman ve Kur'ân hizmeti adına yapacağı ciddi bir şey kalmadığını düşünüyorsa, terhisini şiddetle arzu edebilir. Çünkü ondan ötesi bir yandan hareketsiz ve aksiyonsuz bir hayattır; diğer taraftan da, takdir edilen bir insan olmaya, hayırla yad edilmeye, her yerde görünmeye ve şöyle böyle her işe müdahale etme durumunda bulunmaya rağbetin her geçen gün daha da artarak insanı felakete sürüklemesi kuvvetle muhtemeldir. Bu açıdan da, sâdık insanların şiarı, samimiyetle "Allah'ım, hizmet adına yapacağım bir vazife olduğu müddetçe hayatımın bir kıymeti vardır; fakat artık vazifem bitmişse ve sadece halkın pöhpöhüyle başbaşa kalacaksam, şayet Senin dinine hizmet edemeyeceksem, beni bir dakika bile yaşatma!" diyebilmeleridir.

Şu kadar var ki, sâdıklar "Ya Rab, kirpiklerimde öbür tarafın ışıkları tülleniyor, gayrı beni oraya alabilirsin. Evet, Senin iznin ve rızan olmadan ben hiçbir yere gidemem ama artık terhis beklediğimi söyleyebilirim!.." derler. Lâkin can ü gönülden cemâl-i İlahiyi arzu etmelerine rağmen, "hadi gel" çağrısını duyacakları âna kadar dünyanın sıkıntılarına yine katlanır ve her ân-ı seyyaleyi "Refik-i A'la" hülyalarıyla geçirdikleri hâlde O'nun takdirine rıza göstererek, bu defa da "vuslata karşı sabır" sevabı kazanırlar.

HÂKİM DEĞİL HÂDİM GEREK

Muhterem Hocamızın aradığı, arzuladığı, hep nazara verdiği ve yetiştirmek için adeta çırpındığı "adanmış ruh", belli ölçüde de olsa, nefis tezkiyesine ve kalb tasfiyesine nâil olmuş; dolayısıyla da, tevâzu, mahviyet ve hacalet ahlâkı kazanarak, "İnsanlar içinde insanlardan bir insan ol!" düsturunu gönlüne yerleştirmiş bir Hak âşığıdır.

İnsanlardan Bir İnsan

Aziz Hocamızı en çok memnun eden sahnelerden birisi, en önde koşan ve halk arasında belli bir konumu olan büyüklerin, sıradan insanlarla beraber, basit görünen ve küçüklerin yapması âdet kabul edilen işlerin bir ucundan tutmalarıdır. Yemek mi dağıtılacak, salon mu süpürülecek, çay servisi mi yapılacak... şayet "hoca", "ağabey", "âmir" ya da "başkan" addedilen biri de hemen kalkıp hâlis bir niyetle, riyasız ve süm'asız bir edayla o işin bir kısmını üzerine almışsa, işte o an Hocaefendi'nin mesrur olduğu ve ümitlerinin yeşerdiği bir andır.

Ona göre; mefkûre insanları, yaş, makam ve mansıp bakımından büyüdükleri hâlde, gönül itibarıyla hâlâ kendilerini küçük

görüyor ve tevazu ile kanatlanıyorlarsa, o nispette canlı kalabilir, hizmet edebilir ve başkalarına müessir olabilirler. Aksi hâlde, her sene biraz daha küstahlaşır, gün be gün özden uzaklaşır; sürekli iltifat avlayan, alkış arayan, kendini "farklı" sayan bir enaniyet anıtı hâlini alır ve gönüllüler halkasına dâhil olabilecek kimseleri de bencillikleriyle bîzâr edip kaçırırlar.

Mefkûre kahramanları için İnsanlığın İftihar Tablosu'nun tevazu ve mahviyeti hüsn-ü misal olmalıdır. Herkes bir iş görürken, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) kat'iyen yerinde durmamış, hemen yapılacak şeye iştirâk etmiş, küçük-büyük demeden o işin bir ucundan tutmuş ve her hayırlı faaliyette Ashabıyla beraber bulunmuştur. Dahası, ayakkabılarını tamir etme, elbisesini yamama, koyun sağma ve hayvanlara yem verme gibi işleri de hiç küçük görmemiş, zaman zaman bunları kendi üzerine alıp ailesine yardımcı olmuştur. Sofrasına hizmetçisiyle beraber oturmayı ve meclisini her zaman fakirlere açık tutmayı asla bir eksiklik saymamış, aksine bunları güzel ahlakın bir buudu olarak ortaya koymuştur.

Rehber-i Ekmel'in rahlesinde yetişen Ashab-ı Güzin efendilerimiz de birer tevazu ve mahviyet timsali olarak yaşamışlardır. Mesela; Hazreti Ömer, (radiyallahu anh) halife olduğu dönemde, omuzunda kırbayla su taşıdığını gören birisi, "Bu ne hâl ey Allah Resûlü'nün halifesi!" deyince, "Dış ülkelerden bir kısım elçiler gelmişti, içimde şöyle böyle bir şeyler hissettim; o hissi kırmak istedim." sözüyle mukabele etmiştir. O da gerektiğinde sırtında çuval çuval un taşımış ve herhangi bir insan gibi her işte herkesle beraber çalışmıştır.

İşte, Aziz Hocamızın bir mefkûre adamında görmek istediği en önemli özelliklerden birisi, Allah Resûlü'nün ve selef-i salihînin temsil ettiği bu güzel sıfattır; "insanlardan bir insan olma" tevazu ve mahviyetidir.. bilhassa son senelerde bu hususiyetin en bariz olarak açığa çıktığı zaman dilimi ise kurban mevsimidir.

Kurban Şöleni

Muhterem Hocaefendi, bu hususu hatırlattığı ve kurbana dair hatıralarını anlattığı bir sohbetinde şunları söylemiştir:

Evvela Kestanepazarı Kur'ân Kursu'nda ve daha sonra da diğer öğrenci yurtlarında fakir talebelerin et ihtiyacını karşılama düşüncesi bir kurban âdetinin doğmasına vesile oldu. Zamanla bu âdet, ayrı zaviyeden bir infak mevzuu hâline geldi; kurban kesimi, et dağıtımı, deri tasadduku... derken, Anadolu'nun fedakâr insanları Kurban bayramını muhtaçları sevindirmek için bir yardım seferberliğine dönüştürdüler. Bir kurban kesse bütün ailesine fazlasıyla yetecek olan kimseler, onunla yetinmeyip imkânları el verdiği ölçüde fedakârlıkta bulundular; kimisi "Benden on tane" dedi, kimisi de yirmi, otuz, kırk... kurban kesmeyi va'detti ve hepsi sözlerini yerine getirdiler.

Öyle ki, hizmete doymayan bu hasbî mü'minler, takdire şayan bir aşk u iştiyakla her sene kurban mevsimini de kollamaya başladılar. Kurban vacibini eda etmenin yanı sıra, güçleri yetiyorsa, bütün aile fertleri adına ayrı ayrı bağışta bulundular; bu ibadeti nafile kabilinden birkaç defa katlayarak sevabını geçmişlerinin ruhuna hediye yolladılar. Adeta, muhtaç kimselere hiç olmazsa bayramda et yedirebilmek ve tasadduk edilen derilerle fakir talebelerin bir kısım ihtiyaçlarını görebilmek için yeni yeni vesileler ihdas ettiler. Belli bir dönemde nasıl infakta bulunup okullar, yurtlar, kurslar açmışlarsa; ya da elinden tutulması gereken öğrenciler için burs verme yarışına girişmişlerse.. girişmiş ve hatta bazıları itibarıyla belki başkasına borçlanma pahasına bu dine sadâkat borcunu ifâ etmeye çalışmışlarsa, kurban mevsiminde de ayrı bir civanmertliği sergilemeye koyuldular.

Ben şimdi o hakiki bayramlardan ve mübarek koşuşturmalardan mahrûmum; fakat o tatlı günleri her zaman hayırla yâd

ediyorum. Her kurban bayramında, Allah rızası ve muhtaçların hatırları için onur ve gururumuzu ayaklarımız altına aldığımız o şirin zaman dilimlerini hicranla anıyorum. Bir yönüyle, şartlar artık eskisi gibi olmasa da, hâlâ aynı hâlis niyetle ve temiz duygularla oradan oraya mekik dokuyan bahtiyar ruhları hayranlıkla tahayyül ediyorum.

Arkaya dönüp baktığımda, gerçekten çok zevk aldığım vakitlerin başında kurban ile alâkalı işleri icra ettiğimiz zamanları görüyorum. Hemen her sınıftan insanın sırf rıza-yı Bârî için bir araya gelip iyi-kötü, büyük-küçük demeden herhangi bir işe omuz vermesi ne kadar güzeldi. Bazıları kurban keser, bazıları kesileni yüzer, bazıları deri tuzlar ve bazıları da bağırsak temizlerdi. Bunları yapanların arasında öğretmen, imam, doktor, esnaf, tüccar, işçi, çiftçi... toplumun her kesiminden insan vardı. Hiç kimse yaptığı işi hafife almaz; kimse rıza-yı ilahîden başka bir beklentide bulunmazdı.

Bugün gibi hatırlıyorum; bir Kurban bayramında İzmir'de bizim Fettah Camii'nin avlusunda böyle Cennetlik bir manzara olmuştu. Farklı çevrelerden gelen insanlar da vardı; onlar da bizimle beraber kan ter içinde çalışıyorlardı. Bir aralık Doktor Mustafa beye ve o günlerde Kur'ân hizmetini yeni tanımış olan kardeşi Doktor Bahri beye gözüm takılmıştı. Bu iki kardeş de paçalarını sıvamış, o pisliklerin içinde bağırsak düğümlüyorlardı. Evet, kurbanlar kesiliyor, deriler tuzlanıyor, bağırsaklar temizleniyor ve işkembeler ayrılıyordu; ama bütün bunlar bir ibadet neşvesi içinde yapılıyordu. Her fert "insanlardan bir insan"dı, herkes neferdi; makam ve mansıbı ne olursa olsun, aslında oradakiler kuzudan koçtan önce enaniyet ve gururlarını kurban etmiş ve mahviyetle, tevazuyla tam bir kulluk çizgisi yakalamışlardı.

Öyle inanıyordum ki, gök ehli o sahneyi hayranlıkla seyrediyor, melekler onu kaydediyor ve ruhânîler de alkışlıyorlardı. Aynı

inancım o zamandan bugüne dek aynı duygu ve düşünceyle ortaya konan benzer gayretler için de geçerlidir.

Çünkü ihlas ve tevazu ile yürütülen bu faaliyetler adeta hizmetin imecesiydi. Fedakâr ruhlar, bir araya gelir ve önce belli bir yerdeki işi tamama erdirirler; sonra da, şayet hâlâ vakit varsa, kalkar başka bir mekana gider, oradaki vazifeyi de itmam ederlerdi. İbadet neşvesi içinde çalışırken, bir de birbirlerine tatlı tatlı laf çarpmaları vardı ki, görülmeye değerdi. "Sen şöyle yaptın, ben böyle ettim" der, birbirlerini şevklendirirlerdi. Böyle nefis iki-üç gün geçirirler de, vazife bitene kadar yorulmak nedir bilmezlerdi. Öyle zevk u şevk içerisinde bulunurlardı ki, bayramın birinci günü evlerine bile gidemezlerdi. İşte, çok şahit olduğum o enfes manzaralar sebebiyledir ki, tarifi imkânsız güzellikteki o günler benim için "hey gidi günler..."dir; onlar, çileli de olsa, nurlu istikbali bağrında büyüten hâlis hizmet günleridir.

Mükâfatı Cennet Olan Yarış

Heyhat ki, bazı kimseler daha o günlerde bile o yapılanlara "şov" demişlerdi. Varsın kısır görüşlü bir kısım nâdanlar "şov" diye isimlendirsinler; Allah niyetlerimize göre bize muamele eder. Aslında, hiç kimse şov için o türlü şeylere katlanmaz/katlanamaz. Hiç unutmuyorum, Ali Rıza Güven Bey de hayatıyla alâkalı belgeselde bu meseleyi dile getirmiş; "İnsan bu hizmetlerin va'dettiği semerelere inanmamışsa, bunları asla yapamaz." demiş ve gözyaşlarını koyuvermişti.

Sen her sene aynı mevsimi bekleyeceksin, bayramı iple çekeceksin.. önce enaniyetini, gururunu, onurunu, makamını, mansıbını, rütbeni ve pâyeni kurbanlık bir koç gibi yatırıp Allah için kesip atacaksın.. sonra sırf rıza-yı ilahi için insanlara el açacak "Allah aşkına bir iki kurbanla da siz katkıda bulunun!" deyip başkalarını da hayra sevkedeceksin.. bayram günlerinde de hayvan

boğazlayacak, deri tuzlayacak, işkembe ayıracak ve bağırsak düğümleyeceksin... Bunların hiçbiri gösteriş için yapılabilecek şeyler olamaz.

Ancak ahirete iman edersen, vesile olduğun kurbanların Sırat'ı geçmen için bir burak olabileceğini umarsan ve o gayretlerinin ebediyet adına va'dettiği neticeleri ötede eksiksiz bulacağına inanırsan, işte o zaman kan ter içinde bir ahiret şöleni yaşayabilirsin. Evet, o yorucu ve nefse zor koşuşturmacalar, inancın sayesinde senin için riyasız bir hizmetin rekabetsiz yarış şöleni hâlini alır. Kur'ân-ı Kerim'in "İşte yarışacaklarsa insanlar, bu Cennet devletine konmak için yarışsınlar!" (Mutaffifin, 83/26) buyurduğu müsabakanın yolu açılır.

Şu kadar fakir müslüman en azından bir bayram günü yardım bekliyor. Afrika incileri sizden uzanacak elleri intizar ediyor; senede bir de olsa et yiyebilmenin ümidiyle yolunuzu gözlüyor. Hususiyle Doğu'da ve Güneydoğu'da sizin samimiyetinize gönülden inanan kardeşleriniz, onları bu sene de unutmayacağınız recâsını besliyor. İşte, sizin için eşsiz bir yarış kulvarı.. öyleyse, bu cennet devletine konmak için yarışmalı değil misiniz!..

Allah Teâlâ şimdiye kadar bu hususta cehd ü gayret ortaya koyan arkadaşlarımızın sa'ylerini meşkur eylesin; bizi de mağfurînden kılsın, kalblerimizi kaydırmasın, İslâm'da sabit kadem etsin. İmkanım olsa ve şartlar da el verse, ben yine aynı faaliyetlerin içinde bulunmak, hiç olmazsa o samimi insanların arasında süpürgeci olmak isterdim; eski (estağfirullah hiç eskimeyen) günlerde olduğu gibi, hiçbir şey yapamazsam bile geceyi ve herkesin istirahata çekilmesini bekler, akşama kadar uhrevî sahnelere ev sahipliği yapan bahçeyi temizlerdim.

Aradan seneler geçti; o gün üstü başı kan içinde deri taşıyan insanlar, bugün profesör oldular, önemli konumları ihraz ettiler; fakat o tevazu ve mahviyetlerini hiç değiştirmediler. Birkaç sene

önce, New Jersey'de bir evde misafir kalmıştık. Bahçe ve içindeki havuz çok kirlenmişti; iyi bir temizlik yapmak icap ediyordu. Bir aralık pencereden dışarıya baktım; birkaç arkadaş ellerinde fırçalarla çoktan çalışmaya başlamışlardı. O sırada, bir profesör arkadaşımız paçalarını sıvayıp hemen havuza daldı; neredeyse boylu boyunca suya kapaklanıverecekti. Talebelik döneminde olduğu gibi o gün de hiç yüksünmeden temizlik yaptı. Hayâlen o zamana bir kere daha gittim; kendisinin haberi olmadı ama gördüğüm o manzara karşısında çok sevindim. Kendi kendime "İşte, hizmet insanın mahviyeti!.." dedim.

Evet, hizmet söz konusu olunca, mefkûre insanlarının katlanacakları işlerde sınır mevzubahis değildir. Bunların ellerine süpürgeyi tutuşturursanız, hiç tereddüt etmeden kapıyı bacayı süpürürler; bir kürek verip, "Gidin umumi ihtiyaç yerlerini temizleyin" deseniz, konumlarını düşünüp de asla "Ben mi?" mukabelesinde bulunmazlar. İ'lâ-yı kelimetullah yolundaki hiçbir işi hafife almaz ve hiçbir vazifeden kaçmazlar. Çünkü tevâzu, mahviyet ve hacalet ahlâkıyla ahlaklanmış ve "insanlardan bir insan" olmayı bahtiyarlık saymışlardır onlar.

HÂDİSELERİN DİLİ

M. Fethullah Gülen Hocamızın dikkat çeken yönlerinden biri de, "te'vîl-i ehâdîs"e çok önem vermesidir. Genel olarak, "tevil-i ehâdîs" tabiri; söz ve hadiseleri yorumlamak, eşyânın melekûtî yönlerini anlamaya çalışmak, basiret ve firaset nazarıyla bakıp nesnelerden ve olaylardan manalar çıkarmak; rüyadaki ya da gerçek hayattaki bir ifadenin veya vak'anın, hadiseler zincirindeki yerini, ileride varacağı noktayı, onun akıbetini ve nihaî manasını kavramaya gayret etmek demektir. Aziz Hocamız, işittiği hiçbir beyanı ve şahit olduğu hiçbir hadiseyi rastlantıya vermemekte, onda mutlaka bazı hikmetler bulunduğunu düşünmekte ve zaman zaman değişik vesilelerle bu mülahazasını dile getirmektedir.

Çayın Dökülmesi ve Hocaefendi'nin Nasihati

Geçenlerde, sohbet öncesi mahmurluğu atıp anlatılanları daha dinç bir vaziyette dinleyebilmek için bir nevi âdet edindiğimiz üzere ikindi namazı sonrası çay servisi yapılmıştı. Herkesin çayını yudumladığı bir esnada, nasıl olduysa güzel bir insanın bardağı

devriliverdi ve çayı döküldü. Belki bardağı deviren başkasıydı ama elbisesine çay dökülen insan muhterem Hocamızın nazının geçtiği ve rahat konuştuğu bir büyüğümüz olunca, Hocamız "Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla!.." kabilinden hepimize şu nasihatte bulundu:

Bir bardağı devirdiğiniz zaman bile, "Acaba bu hangi zihnî inhirafıma bir tokattı?" demelisiniz. "Acaba aklımdan ne geçiriyordu ve neyi tasavvur ediyordum ki, böyle bir tokata maruz kaldım?" diye düşünmelisiniz. Şayet böyle düşünmüyorsanız, bir manada, Allah'ın bazı cüz'iyyâta karışmadığına inanıyorsunuz ve O'nun meşietinin hadiselerin cüzlerine taalluk etmediğine kâilsiniz demektir. Oysa her şeyin zimamı ve her şeyin anahtarı O'nun kudret elindedir. O, cüz'iyyata da, külliyata da karışır. Her şey O'nun taht-ı tasarrufundadır. Kaldı ki, kâinatta hiçbir hâdise tesadüf eseri değildir. Kuluna şahdamarından daha yakın olduğunu beyan eden Yüce Yaratıcı, galaksileri idare etmenin yanında, aynı anda sizin alyuvarlarınız ve akyuvarlarınız üzerinde de tasarrufta bulunmaktadır. O hem yegâne Hâlık'tır hem de bütün varlığı ayakta tutan yegâne Kâim ve mahlukatın tamamını iradesi istikametinde idare eden yegâne Mürîd'dir. Bu itibarla da, meydana gelen her hadise O'nun iradesiyle vuku bulmaktadır; dolayısıyla kâinâtta hiçbir şey tesadüfî değildir.

Bu açıdan, başınıza gelen her hadisenin bir hikmete binâen cereyan ettiğine ve musibetlerin çoğunlukla kendi kusurlarınızdan kaynaklandığına inanmalısınız. "Başınıza gelen her musîbet, işlediğiniz günahlarınız (ihmalleriniz ve kusurlarınız) sebebiyledir." (Şura, 42/30) âyetine öncelikle nefsinizi muhatap saymalısınız. Gerçi, ekser tefsirciler, bu ilahî beyanın günahkârlar için olduğunu kabul ederler; çünkü Nebilerin, velilerin ve Hak dostlarının maruz bırakıldıkları musibetler de söz konusudur. Fakat bir insanın, kendi başına gelen musibetleri kendi hatalarının neticesi

olarak görmesi ve bunu ilahî bir ikaz addetmesi temkinli olmasının gereğidir.

Şu kadar var ki, insan sevimsiz hadiseler ve musibetler karşısında kat'iyen teşe'üm (uğursuz sayma, şerre yorma) yoluna gitmemelidir. Zira musibetler, zâhiren nahoş olsalar da, sonuçları veya melekût cihetleri itibarıyla mü'min için rahmet buudunda tecelli eden ilâhî ikazlardır. Mesela, Cenâb-ı Allah, ayağınıza bir dikenin batmasına izin verir, görünüşte bu bir şerre davetiyedir; fakat o sayede siz teyakkuza geçer ve daha büyük bir dikenin –belki dikenlerin– tahribatından kurtulursunuz.

Evet, kâinatta rastlantı olmadığını düşünerek, hadiseleri "tevil-i ehâdîs" zaviyesinden değerlendirmeye çalışmak makbul sayılsa da, bazı musibetlerden kötü manalar çıkararak teşe'üme girmek mahzurludur. Çünkü bir kısım şeyleri uğursuz sayarak, onların gelecekte mutlaka belli neticeler vereceğine inanmak ve bu zanna bağlanarak hareket etmek bir çeşit kehanettir; böyle bir uğursuzluk düşüncesi ise dinimizde merduttur. Çay dökülür dökülmez "Acaba hangi bela geliyor?" demek ve bir felaket beklemek mü'mince bir davranış değildir. Bir baykuşun gelip binanızın tepesine konmasına ve çirkin çirkin ötmesine "boş ve anlamsız" diyemezsiniz. Zira onun başka yerde değil de sizin çatınızda ötüp durması asla tesadüf olamaz. Ne var ki, ondan dolayı teşe'ümde bulunmanız ve ona bağlı bazı hükümler vermeniz mü'min kimliğinize hiç yakışmaz.

Aynı husus, bazı olayları ve tevafukları uğurlu saymak manasına gelen "tefe'ül" için de geçerlidir. Nesnelere ve hâdiselere güzel manalar yükleyip, onları nazara alarak ileriye matuf şeyler hakkında kesin hükümler ortaya koymak da bir tür kehanet sayılır.

İnsanlığın İftihar Tablosu (aleyhissalâtu vesselâm) nesneleri ve hadiseleri hayırsız saymayı, şundan bundan uğursuzluk çıkarmayı (teşe'ümü) reddetmiş; fakat tefe'ülü bütün bütün kesip atmamış,

onu doğru değerlendirmek gerektiğini belirtmekle iktifa etmiştir. Hatta bizzat kendisi Hudeybiye'de Süheyl bin Amr'ın adından dolayı tefe'ülde bulunmuştur. Anlaşma yapmak üzere Kureyş tarafından gönderilen heyetin başında Süheyl bin Amr'ın olduğunu duyunca, Rasül-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) kolaylık, mülayemet ve yumuşaklık ifade eden "Süheyl" ismiyle tefe'ül ederek "Artık işimiz kolaylaştı!" buyurmuştur.

Suçlu Kim?

Bu itibarla, bazı hadiseleri iyiye yorsanız bile, onlardan kesin hükümler çıkarmamalısınız; çirkin gördüğünüz vak'alar karşısında da uğursuzluk düşüncesine ve telaşa kapılmamalısınız. Size göre ahvâl-i âdiyedeki değişikliklerle ve fevkalâdeden tecellilerle karşılaştığınızda Allah'ın meşietinin, gelmesi muhtemel belaları savabileceğini mülahazaya almalı ve gönülden O'na sığınmalısınız. Musibetleri bir teveccüh çağrısı olarak görmeli ve menfi hâller karşısında O'na daha samimi yönelmelisiniz.

Evet, o türlü durumlarda, önce istiğfar eder, "Allah'ım bizi bağışla." dersiniz; sonra da "Gizli sadaka gazab-ı ilahiyi söndürür!" hadis-i şerifine istinaden bir miktar sadaka verirsiniz. Sadaka, sadâkat nişanıdır; bu, "Allah'ım bu küçük hadise vesilesiyle, Senin kapının boynu tasmalı sâdık bendeleri olduğumuzu bir kere daha itiraf ediyoruz; Sana inanıyor, Sana güveniyor ve Sana sığınıyoruz!" manasına gelir. Siz Allah'a bu ölçüde teveccüh eder ve öyle bir sadakayla sadâkatinizi gösterirseniz, Cenâb-ı Hak da muhtemel belayı def' eder; şayet bir vebaliniz varsa, o sadakayı günahınıza keffaret sayar.

Nitekim, yanında teşe'ümden bahsedilince, Rehber-i Ekmel (aleyhissalâtu vesselâm) Efendimiz, "Uğursuzluk düşüncesi bir mü'mini yolundan alıkoymasın. Şayet, sizden biri hoşlanmadığı bir şey görecek olursa, şu duayı okusun:

اَللّٰهُمَّ لاَ يَأْتِي بِالْحَسَنَاتِ إِلاَّ أَنْتَ وَلاَ يَذْهَبُ بِالسَّيِّئَاتِ إِلاَّ أَنْتَ
لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِكَ

Allahım, hayırlar ancak Sen'dendir; kötülükleri de sadece Sen defedebilirsin. Yegâne havl ve kuvvet sahibi de Sensin, güç ve kuvvet Sen'dendir."

Diğer taraftan, kimi zaman bazı insanlar iradelerinin yetersizliğinden dolayı, kendi ihtiyarlarıyla istikameti ve adaleti ayakta tutamazlarsa, Cenâb-ı Hak onların bir kısım tasarruflarına kısıtlama getirir. İsterseniz buna "cebrî istikamet" ya da "cebrî adalet" de diyebilirsiniz. Mesela; şayet bir insan, başkalarının gözleri önünde diğerlerinin yemediği bir şeyi yerse, orada bir adaletsizlik vuku bulduğundan, lokmalar onun boğazında kalır, içmek istediği su nefes borusuna takılır. Bu uyarıdan sonra o insan artık o hususta daha dikkatli davranır; âlem yiyorsa o da yer ve herkese ne düşüyorsa, o da o kadar nasiplenir. İşte, anlayabilenler için Cenâb-ı Hakk'ın bir de böyle cebrî tahdit kuralı vardır. Rahmeti Sonsuz, kulunu hem tecziye eder hem de o fazlalığa karşı tembihte bulunur; "Öyleyse siz de tartıyı adaletle yapın, sakın teraziyi, dengeyi aksatmayın." (Rahman, 55/9) âyetinin tokatını vurur. Bir manada, fert planında bozulan ölçü ve tartının toplum çapında da dengesizleşeceğini ihtar eder ve "Öyle yapma!" der.

Öyleyse, durup dururken çayı üstüne neden dökeceksin ki?

Bak, güzelim çay senin başına iş açtı; gidip elbiseni yıkaman icap etti.

"Falanın gözü değmiştir!" diyebilirsin ama dememelisin; hatta bunu hiç düşünmemelisin. Sen hemen kendi nefsine dönmeli ve içini kontrol etmelisin. Atf-ı cürüm vesilesi arayacağına, iç istikametini gözden geçirmelisin. Muhtemel mücrimler arasında sana

en yakın olan yine kendi nefsin; öyleyse, herkesten önce onu tutup sanık sandalyesine oturtmalı ve sorguya çekmelisin.

Suçlu olması ihtimal dahilindeki on tane adam kaçışıyor olsalar ve siz de "Mücrimleri yakalayın!" çağrısını duysanız, evvela kime hamle yapar, önce kimi yakalarsınız? Tabii ki size en yakında bulunan adamı... O hâlde, sizin de maznunlar arasında olduğunuz bir hadisede, niçin uzağa bakasınız ki!.. En yakındaki dururken, uzaktakine neden el uzatasınız ki!..

Suçlu tam önünüzde, hatta içinizde.. hep sizinle...

Bu kalb kirli, bu hayal lekeli, bu zihin dağınık ve bu tasavvurlar kırık.. kendi hakkınızda bu hükmü verebiliyorsanız, artık yapışın nefsinizin yakasına...

Allah Bundan Hoşnut Olur mu?

Sevgili Dostlar,

Madem söz çaydan açıldı; Muhterem Hocamızın çay demleme usulü, "bir bardak, iki bardak.." değil de "yarım, bir ya da bir buçuk bardak" diyecek kadar ölçülü çay içmesi, çayda kullandığı tatlandırıcı gibi bu konudaki âdet ve hassasiyetlerini başka bir yazıya bırakarak, mevzuya dair bir notu daha aktarmak istiyorum:

Geçenlerde, Aziz Hocamız, kendisine takdim edilen çayı çok beğenince şunları söylemişti:

Bazen arkadaşlar böyle güzel çay yapıyorlar; o zaman, bir iki bardak daha içesim geliyor.

Aslında, insan ne yaparsa yapsın, işini çok iyi yapmalı, her meseleyi "itkan" üzere ortaya koymalı.

Biliyorsunuz, "itkan" herhangi bir hakikate yakından vakıf olup ona tam inanmak ve onun gereklerini pürüzsüz, sağlam bir şekilde uygulamak demektir. Kur'ân-ı Kerim, mü'minlere

"Yaptıklarınızı Allah da, Resûlü de, mü'minler de görecekler; bu şuurla çalışın!" (Tevbe, 9/105) buyururken itkana işaret etmektedir. Bu ilahi beyan, "Amellerinizi Allah'ın ve Resûlü'nün teftişine arz edecek şekilde arızasız ve mükemmel yapın." demektir. Rehber-i Ekmel Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de bir hadis-i şeriflerinde, "Allah, işlerini itkan üzere yapan insanı sever." buyurmaktadır.

Bu mevzudaki dini emir ve tavsiyeler çok şümullüdür. Mesleği ve vazifesi ne olursa olsun, her mü'min her türlü işini Allah'ın hoşnutluğuna ve Resûl-ü Ekrem'in beğenisine sunuyor gibi ortaya koymalıdır.

Öyleyse, şayet mühendisseniz, vazifenizi bu şuurla eda edin ve Hak nezdinde makbul semereler üretin.. çiftçiyseniz, tarlanızı bu anlayışla sürün, seranıza bu düşünceyle girip çıkın ve Allah indinde hoşa gidecek ürünler verin.. hekimseniz, hastanıza karşı her tavır ve davranışınızda "Mevlâ-yı Müteal bu muamelemden memnun mu, Kalblerin Tabibi bu mualecemi beğendi mi?" sorusunun cevabını arayın.. bir derginin ya da gazetenin mizanpajından sorumluysanız, ele aldığınız her sayfayı Allah'ın takdirine arz ediyor gibi hazırlayın; her adımda "Rabb-i Rahim bu sayfayı, bu üslubu ve bu çizgileri beğenir mi; Resûl-ü Ekrem Efendimiz çalışmamı görünce tasvip ve takdir eder mi?" diye kendi kendinizi sorguya çekin.

Şüphesiz, Allah Teâlâ her hâlinizi görüyor; O dilerse sizinle alâkalı tabloları Peygamber Efendimiz'in nazar-ı şuhuduna da takdim eder. Dolayısıyla, her işinizi teftişe sunuyor gibi ortaya koymalısınız. Her hareketinizi ilahi hoşnutluğa ve nebevî beğeniye bağlamalısınız.. ve unutmamalısınız, bu anlayış, insanlara beğenilme ve alkışlanma peşinde koşmak değildir; Allah Teâlâ'nın razı olduğu bir işi başkalarına da sevdireceğini daha baştan kabul etmek demektir.

KARDEŞLİK UFKU VE ÎSAR RUHU

M. Fethullah Gülen Hocaefendi'ye göre; hakiki mü'min, aynı yolda yürüyüp, aynı mefkûreyi paylaşanlarla asla rekabete girmez.. onlara karşı kat'iyen kıskançlık duymaz.. aksine, kardeşlerinin noksanlarını giderir, eksiklerini tamamlar.. ve hep bir vücudun uzuvlarından herhangi bir organmış gibi hareket eder. Hatta makam, mansıp, paye, şöhret, nüfûz, müessiriyet.. gibi maddî-manevî hemen her konuda ihvanını öne çıkarır ve kendini gerilerden gerilere çekilerek arkadaşlarının başarılarının dellalı gibi davranır.

Her fırsatta uhuvvet anlayışımızı bir kere daha dile getiren ve bize îsar hasletini, yani en hâlisâne bir tefânî düşüncesiyle şahsîliklere karşı bütün bütün kapanıp, yaşama zevkleri yerine yaşatma hazlarıyla dolma ufkunu hedef olarak gösteren aziz Hocamız –bir münasebetle– mevzuyla alâkalı şunları söylemişti:

Hem dünyevî hem de uhrevî işlerinizde Allah'ın inayetine mazhar olmak istiyorsanız, çatlamayacak, yırtılmayacak ve kırılmayacak bir kardeşlik çizgisi takip etmelisiniz. Dünya bomba olup başınızda patlasa, yine de önce "kardeşim" diyecek kadar hasbî olmalısınız. Rıza-yı ilahiyi arzuluyorsanız, ona en

kestirmeden ulaşma yollarından birinin de uhuvvet ruhu olduğunu hep hatırda tutmalısınız. Öyle ki, bugün iyilik ve güzellikte kardeşlerinizi kendi nefsinize tercih etmek ve bir fenalık söz konusu olduğunda hemen öne atılıp onları korumakla işe başlamalısınız; fakat yarın bununla da yetinmemeli, şayet ikinizden birinin hayatı söz konusu ise, "Ben artık ötelere gitsem de olur, ama senin yaşaman lazım!" diyebilmelisiniz. Evet, "Ben ölsem de büyük bir boşluk olmaz, hizmet çadırı çökmez; ama senin eksikliğin direklerin kırılmasına sebebiyet verebilir!" diyecek kadar kardeşlik havuzunda erimelisiniz.

İşte, basit ve mürekkep diyebileceğimiz uhuvvet seviyelerinin ötesinde, bir de mük'ab (kat kat, dürülmüş, katmerli) kardeşlik ufku vardır ki, bu anlayışın en güzel misalleri Ashab-ı Kiram'ın arasında görülmüştür. Sahabe efendilerimizin hususiyle Allah Resûlü'ne ve onun sâdık yârânlarına cevap verirken kullandıkları ifade "Anam-babam, tatlı canım sana feda olsun!" sözüdür. Sahabe mesleğini temsil eden adanmış ruhlar da "Ruhum sana kurban!.." diyecek ve bunu gönlünün derinliklerinden kopup gelen duygularla dile getirecek ölçüde birbirlerini kardeş bilmelidirler.

Hocaefendi'nin Yerine Ölmek İsteyen Sâdık

Bazılarınız Halim Baba'yı hatırlarsınız. Kestanepazarı'nın kuruluşunda koşturmuş bir insandı. Beşinci Kat'ta kalmayı hayatının gayesi hâline getirmiş sâdık bir dosttu. Ruhuna en ağır gelen hadise ayrılıp uzakta bir yerde kalma olmuştu; öyle ki, o dönemde de vefat etti, belki de kederinden öldü.

O fedakâr insan, Nur'ları tanıdığı zaman elli beş yaşındaydı. "Ne alırsan bir lira" diyerek seyyar bir arabayla ticaret yapıyordu; kirada bir ekmek fırını da vardı ama bu alışverişten de vazgeçmemişti. Yaşını başını almış olmasına rağmen hep yanımızda

kalmaya çalışırdı. Benden hiç ayrılmak istemezdi; sofrada yanıma oturur, namazda hemen ardımda durur ve bir yere giderken de koşup arabada yerini alırdı.

Fakat bütün bunları yaparken farklı bir mülahazası vardı: Ne zaman bir yere gidecek olsam, onu ön koltuğa oturmuş, hazır bekliyor olarak bulurdum. Mesela, vaaza gideceğim zaman hemen heyecanla koşar, telaşla arabanın ön kapısını açar ve şoför mahalline oturuverirdi.

Aslında öteden beri ben de hep ön koltukta seyahat etmeye alışmıştım; önde başka biri olunca yanımda "selamlık" taşıyormuşum gibi hissediyordum, bunu sevmiyordum. Hatta bir sebeple tutuklandığımda bile, gayr-i ihtiyari gidip polis arabasında şoförün hemen yanına oturmuştum. Meğer, orası komiserin ya da amirin yeriymiş. Bir memur gelip uyarmıştı; "Hocam, sen oraya oturmayacaksın, senin yerin arkası!.." demişti.

İşte, yolculuğa çıkacağımız vakit, alıştığım üzere ön koltuğa geçmeye niyetlensem de, ne zaman arabanın yanına gelsem Halim Baba'nın o yeri çoktan kaptığını görürdüm. Bir gün dayanamayıp sordum: "Efendi, neden bu kadar tehalük gösteriyorsun; bu öne oturma merakı da neden?" dedim.

Verdiği cevap ancak hâlis bir mü'mine ve candan bir kardeşe yakışacak türdendi: "Hocam, kötü niyetli insanlar var, sana zarar vermelerinden korkuyorum; şu sakalımla, kılık-kıyafetimle öne oturuyorum ki beni Hoca zannetsinler de vuracaklarsa beni vursunlar."

Evet, Halim Baba, kendi hayatını istihkar ediyor ve benim yaşamamı ehemmiyetli görerek, her ihtimale karşı nefsini bana siper yapıyordu. Ben böyle bir hüsn-ü zanna ve fedakârlığa değer miyim değmez miyim, onu bilmem; fakat o, kardeşliğin, vefanın ve sadâkatin gereğini sergiliyordu.

Halim Baba'daki bu îsar ruhunun mükâfatını ben ödeyemem; canımı bile versem, yine de o kahramanlığa layık bir mukabelede bulunmuş sayılmam. Bundan dolayı, onun ve öyle sâdık dostların ecirlerini her şeyi gören, bilen, Hazreti Rakîb, Hazreti Müheymin Cenâb-ı Allah'a havale ediyorum, Mevlâ-yı Müteâl, kendi büyüklüğü, azameti ve ululuğuna göre mükâfatlarını versin ve onları Cennet'iyle, Cemal'iyle, Rıdvan'ıyla sevindirsin.

İnanıyorum, içinizde de kardeşlerine o kadar değer veren ve uhuvvet yolunda gerekirse canını dahi feda edebilecek olan gönül insanları vardır. Değer verilen insanın mutlaka o kıymet ölçülerine uyması ve o kıvamda olması da şart değildir. Çünkü îsar ufkunda seyahat eden insan, niyetinin ve teveccühünün karşılığını mutlaka alır; diğeri de hakkındaki hüsn-ü zanları hak edip etmediğine göre ötede hesaba çekilir.

Millet Ruhuna Kıydılar!..

Muhterem Hocamız bir sohbetinde, dâvâ adamının hususiyetlerini anlatırken sözü Murat Hüdavendigâr'a getirmişti. O büyük Sultan'ın, yüz bin kişilik Haçlı ordusunu yendiği Birinci Kosova Meydan Muharebesi başlarken "Ey Rabbim! Şu Murat kulunun günahları yüzünden masum askerlerimi cezalandırma. Onlar, buraya kadar, sadece Senin adını yüceltmek için geldiler. Şânına lâyık bir zafer lûtfet ki, bütün Müslümanlar bayram yapsın. Müslümanları mansûr ve muzaffer eyle. Ve dilersen o bayram gününde şu Murat kulun Sana kurban olsun. Önce beni gâzi kıldın, şimdi de şehadetle sevindir." diye niyazda bulunduğunu anlatmıştı. Yüce Hünkâr'ın, zaferyâb olduktan sonra en küçük bir gurura kapılmadığı gibi dizleri üstüne çöküp, şükür duygularıyla ağlayarak yüce Rabbine dua dua yalvardığını ve bu duasını tamamladıktan kısa bir süre sonra kahrolası bir

elle hançerlenerek şehit edildiğini belirtip sözlerine şöyle devam etmişti:

Murat Hüdavendigâr hazretleri tam bir dâvâ adamıydı ve dâvâsına hizmet ederken beklentisizdi; devlet ve servet derdinde değildi. Hep ordusunun başında ve muharebe meydanlarındaydı ama aynı zamanda tekyedeki bir derviş kadar ibadet düşkünüydü. Bir gün hocasına gelip, "Siz nasıl oluyor da ilk tekbirde Kâbe'yi görebiliyorsunuz; ben senelerdir uğraşıyorum ama ancak ikinci veya üçüncü tekbirde Kâbe önümde beliriyor." demişti. O kadar berrak ve Allah'la irtibatlı bir gönlü vardı ki; pusulayla değil de, kendi kalb gözüyle ayarlıyordu kıbleyi. İmam bir tekbirle hemen namaza durduğundan onun da gördüğünü zannediyor ve diyordu ki, "Ne mutlu sana, sen daha ilk tekbirde Kâbe'yi görüyorsun, ben çocukluğumda yaptığım hatalardan mıdır nedir, iki veya üç tekbir almadan göremiyorum onu!"

İşte, milletin başı bu.. milli ruh kökü bu.. köksüz zalimlerin kuruttukları kök bu!..

Anlıyor musunuz bir kısım nankörlerin kendi değerlerini, kendi ruh ve mânâ köklerini ne ölçüde baltaladıklarını ve o muhteşem çınarı nasıl kuruttuklarını!.. Anlıyor musunuz nereden nereye geldiğimizi, hayır gerilediğimizi!..

Maalesef, kendi özlerinden ve bağrında neş'et edip geliştikleri millet ruhundan nefret eden bir kısım zavallılar, yüzlerce senelik tarihî müktesebâtı değersiz bir metâ gibi fırlatıp attılar. Bizi ayakta tutan dinamikleri bir bir budadılar ve yeni nesilleri köklerinden uzaklaştırdılar.

Yapılan sadece bir milleti yok etmek değildi; çünkü zalimler millet ruhunu öldürüp mezara koymakla ve üzerine koca koca taşlar yığmakla yetinmediler. Bölgede onun şuuraltı kredisine karşı da savaş açtılar, onu hafızalardan silmek ve herkese unutturmak istediler. Sonunda dünyanın en önemli bir denge

unsurunu yerle bir ettiler. Koca bir coğrafyada huzurun bendini de yıktılar.

İşin doğrusu, şahsıma yapılan her türlü haksızlığı bağışlayabilirim, bütün şahsî haklarımdan vazgeçebilirim, senelerdir bana zulmeden kimseleri dahi affedebilirim; fakat millet ruhuna kastedenleri, bizi mana köklerimizden koparanları ve etrafımızın kan seylaplarına dönüşmesine zemin hazırlayanları affetmek gelmiyor içimden.

Ötede göreceğiz ne büyük zulüm irtikap ettiklerini ve zalimler orada çekecekler cezalarını...

Hacı Kemal'in Recâsı

Bunu söylerken, sanmayın ki kendi akıbetimden korkmuyorum. Hayır, zalimlerin hesap vereceklerini düşünürken dahi hesabı görülmemiş bir kısım haklarla âhirete gitmekten ürperiyorum. Havf ve recâyı dengelemeye çalışıyorum. Korku hissinin ağır bastığı zamanlarda recâya sığınmayı deniyorum. Bazen Merhum Hacı Kemal'in bir sözü imdadıma yetişiyor; onu düşünüyor ve o sözle biraz ümitleniyorum:

Bazı arkadaşlarla beraber Malatya'ya gitmiştik. Ben bir odada kalıyordum, Hacı Kemal ve birkaç arkadaşımız da ikisi-üçü beraber olmak üzere diğer odaları paylaşmışlardı. Sabah namazı sonrası mıydı, yoksa kuşluk vakti miydi bilemeyeceğim; abdest almaya giderken, odaların birinin önünde, hafif bir gülüşme sesi duydum. Hacı Kemal çok zeki bir insandı; kendine has nükteleri vardı, tatlı tatlı şakalar yapardı. O sırada da, bir yatağın üstüne oturmuş, şakalaşıyor ve gülüşüyorlardı. Odanın kapısından başımı uzattım ve "Ne oldu da öyle gülüyorsunuz, Cennet'ten müjde mi aldınız ki böyle seviniyorsunuz?" manasına gelecek bir iki cümle söyledim. Aslında, bu, keyifle gülen birine karşı Resûl-ü

Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in ikazıydı. Dolayısıyla, "Bu laubalilik de neyin nesi? Mü'minlerin başında onca dert varken, böyle çakırkeyf olmak da ne demek? Cennet'ten müjde aldınız desem, bilmem ki bu hâlinizle oraya gidebilir misiniz?" manasına gelen bir tembihde bulunmuş oldum.

Sonra abdest alıp döndüm; baktım ki Merhum Hacı Kemal, benim dediğimi de değerlendirmiş, arz-ı hâlde bulunuyor gibi konuşuyor ve inkisâr içinde diyor ki; "Benim gibi bir garibi Cehennem'e koyacak da ne olacak sanki?!."

Merhum'un o sözü söylediği andaki hâlini ve ses tonundaki ilahî merhamete iltica havasını hiç unutmam. Bazen benim de aklıma gelir; "Bu kıtmiri de lütfuyla Cennet'ine alsa ne olur ki!" Allah Resûlü (aleyhissalatu vesselam) Efendimiz, "Hiç kimse ameliyle Cennet'e giremez!" buyurmuyor mu?!. "Sen de mi?" diye soranlara, "Evet, Allah, fazlı ve rahmetiyle sarıp sarmalamazsa ben de amelimle Cennet'e giremem" demiyor mu?!. İşte, O'nun rahmetinin enginliğini düşününce korku hissim yerini recâya devrediyor; içimde ümit duyguları yeşeriyor.

Zaten, asıl kulluğu ümit ve korku ortasında, havf ve recâ dengesinde aramak gerekiyor. İnsanın kendisini emniyette görmemesi için bazen havfe yönelmesi ama ye'se düşmemesi için de Allah'ın rahmetini düşünmesi icap ediyor.

Evet, Alvar İmamı'nın dediği gibi;

"Ne ilmim var ne a'mâlim,
Ne hayr u taâte kaldı mecâlim;
Garîk-î isyanım, çoktur vebâlim,
Acep rûz-i cezada ne ola hâlim!"

deyip korkuyla ürperdiğim anlar çoktur; vefat ânı yaklaştıkça ölmekten değil de güzel gidememekten daha çok korkmaya başladığımı söyleyebilirim. Fakat hayatım boyu hiçbir zaman

ye'se düşmedim. Belki, Cenâb-ı Hakk'ın lütuflarını değerlendiremediğimi ve bir manada O'ndan habersiz yaşadığımı düşündüğüm ve kendimi gırtağıma kadar pislik içinde hissettiğim vakitler de olmuştur; ne var ki, o hâlimde bile hiç ümitsizliğe kapılmadım.

Ümitsizlik, maddî ve manevî bütün terakkîlerin önündeki en büyük engeldir. Rahmeti Sonsuz bir Rabbim olduktan sonra ne diye ye'se düşecekmişim ki!..

Tabiî, endişe duyma başkadır, ye'se kapılma daha başka.. Allah Teâlâ, kalblerimizi endişe hissinden mahrum etmesin, ye's bataklığına ise hiç düşürmesin.

Her hayırlı işi yapacaksın ama kulluğun gereğini yerine getirip getiremediğin hususunda endişeyle tir tir titreyeceksin. Bununla beraber, Allah'ın rahmetinden hep ümitvâr olacaksın. Recâyı ahlakının önemli bir derinliği kılacaksın. Hem İslâm'ın geleceği, hem milletimizin ikbali, hem insanlığın istikbali ve hem de kendi ebedî hayatın adına ümidi ahlak edineceksin..

MESAFELER KURBAN OLDU!..

Bu bayram yine mahzun başladı bizim iklimde. Muhterem Hocaefendi, bayramın ilk günü sabah namazına çıktığında yağmur yüklü rahmet bulutu gibiydi. Belli ki, duaların makbul olduğu o geceyi de ümmet-i Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) için niyaz ederek geçirmiş, Müzdelife'deki yakarışlarla beraber kendi münacaatının da semalara yükselmesini dilemişti.

Bayram Sabahı Yetim Edâsıyla...

Namazın farzında birkaç sureyi peş peşe okumuş; sıra Duha suresine geldiğinde sesi iyice titremeye başlamıştı. "Öyle ise, sakın yetimi güçsüz bulup hakkını yeme, sakın onu küçümseyip üzme. El açıp isteyene de kaba davranma, onu azarlama." (Duha, 93/9-10) mealindeki âyetleri bitirdiğinde artık hıçkırıklarını tutamaz olmuştu. İçine hapsedip yüreğine akıtmaya çalıştığı gözyaşları gayri bendini yıkmıştı.

İhtimal, "Rabbim, 'yetimi üzme, el açanı azarlama' buyuruyorsun; Sen bize emrettiğin bir güzelliği yapmamaktan münezzehsin. Şayet bu bir güzellikse, bütün güzellikler Senin şanındandır.

İşte bir bayram sabahı yetim ve dilenci edasıyla yine kapındayım; kovma beni Rabbim, boynu bükük gönderme dergâhından!.." mülahazasıyla ağladı, ağladı.

Sonra o esnada o mecliste hazır bulunan herkesi duaya çağırdı; bir de Cenâb-ı Hakk'a cemaat hâlinde ve küllî bir dille tazarru ve niyazda bulunulmasını istedi. Herkes kendi payına düşen evrâd ü ezkârı bitirdi ve böylece namaz vaktine kadar el-Kulûbü'd-Dâria'nın tamamı okunmuş oldu.

Bayram namazı buruktu. İşin doğrusu, aziz Hocamızla beraber olanların "gurbet" diye bir derdi yoktu; Hak Dostu'nun maiyyeti hasret ve hicran duygularını bastırmaya yetiyordu. Heyhat ki, gurbeti acı acı yudumlayan da yine oydu.

M. Akif'in Sûdanlısının,

"Kemiklerim bile yanmıştı belki sahrâda;
Yetişmeseydin eğer, yâ Muhammed, imdâda:
Eserdi kumda yüzerken serin serin nefesin;
Akar sular gibi çağlardı her tarafta sesin!"

sözleri salonda yankılanırken, modern çölde kavrulmak üzere olduğunu düşünen Peygamber Aşığı yine ağlıyordu. Kim bilir, belki o da sadece Sevgili'nin üfül üfül nefesiyle serinliyordu.

Çoğu kimseler için lokmaların boğazda düğümlendiği bir kahvaltının akabinde, şefkatli Hocamız etraftan gelen misafirlerle bayramlaştı; çocuklara çikolata dağıttı ve harçlık verdi. Peygamber Efendimiz'in (aleyhissalatu vesselam) bir sünnetini yerine getirerek, komşu evlerden gelen birkaç bayan misafirin bulunduğu salona uğradı, onlara da selam verip üç-beş dakikalığına onların bayramlarını da kutladı. Sonra dışarıdaki kara ve soğuğa rağmen, kendi kurbanının başına geçip vazifesini eda etti.

Bu hüzün havası gün boyunca hiç dağılmadı, bayram meltemi

bizim ile sanki uğramadı. Her ne kadar sorularımızla recâ duygusunu öne çıkarmaya çalışsak da, insanlığın içler acısı durumu ve ümmet-i Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) acıklı hâli sohbetlere bayram neş'esinin hakim olmasını engelledi.

Doğu-Batı Kucaklaşması

Fakat ikinci gün bir anda her şey değişti. Türkiye'den ekrana yansıyan görüntüler sayesinde o hüzün, yerini sevinç, takdir ve tebrik hislerine bıraktı.

Bir davet yankılanmıştı bir buçuk ay kadar önce Türkiye sathında.. kendisi suyun ötesinde de olsa, kalbi hep dostlarının yanında atan muhterem Hocamız, hicran, hasret ve aşkla bir çağrı yapmıştı Anadolu insanına. "Gidin" demişti, "Gidin, Doğu'ya ve Güneydoğu'ya!.. Sevgiyle, aşkla, şefkatle, karşılık beklemeden, hiçbir maddî menfaat gütmeden ve ayrılığı gayrılığı düşünmeden gidin kardeşlerinizin yanına. Dostluk köprüleri kurun; kardeş şehirler, kardeş ilçeler, kardeş köyler ve kardeş aileler oluşturun. Bir kere daha kardeşlik destanı ortaya koyun. Hele siz bir gidin, göreceksiniz; güllerle karşılanacaksınız, orada muhabbet bulacaksınız ve gönüller kazanacaksınız. Bölge halkının da sizi bağırlarına bastıklarına şahit olacaksınız."

Dilden dökülen kelimeler sadece kulaklarda yankılanır; ya kalbden çıkıp gelen sözler.. onların akis mahalli gönüllerdir. Onun sözleri kalblerde yankı buldu; adanmış ruhlar kara-kışa, soğuğa-buza, yakına-ırağa aldırmadan yollara koyuldu.

İşte, o fedakâr ruhların manzaraları televizyon ekranlarından sinelerimize akmaya başlar başlamaz, Pennsylvania'nın soğuğu yumuşamaya, karı erimeye ve buzu çözülmeye yüz tuttu.

Biliyor musunuz dostlar, az sonra beşinci güne gireceğiz ama biz hâlâ sevinç gözyaşları döküyoruz. Nâdanlar ne derse desin,

bu kardeşlik seferberliğinin manasını anlamayan anlamasın; biz hâlâ yaşlı gözlerle Türkiye'yi mehd-i uhuvvet hâline getiren sevgi erlerini uzaktan da olsa seyrediyor ve "bin bârekallah" diyoruz.

Aziz Hocamız, bayram süresince o enfes tabloları gözyaşlarıyla izledi; hem Anadolu'nun hasbî insanlarına dualar etti hem de onların samimi gayretleriyle alâkalı bazı yorumlarda bulundu. Muhterem Hocaefendi özetle şunları söyledi:

Kurban ibadeti ve diğer sâlih ameller dün de esas itibarıyla aynı şekilde değerlendiriliyordu; fakat bugün zamanın yorumu da işin içine katıldı, zarurete binaen formatla biraz oynandı ve aynı zamanda gayr-i iradi bir strateji de gerçekleştirilmiş oldu. Hizmet erleri, önceki senelerde Kurban Bayramı'nı daha çok deri toplama ve muhtaç talebelerin et ihtiyacını karşılama fırsatı olarak görüyorlardı. Bu bayramı ise, doğu-batı kaynaşması adına çok önemli bir vesile kabul ederek, bayramlaşmak ve yardımlaşmak için ülkenin bir ucundan diğerine koştular.

Televizyonda seyrettim kurban seferberliğine çıkmış şefkatli insanları; yüreğimin yağı eridi senelerdir hasretini çektiğimiz tabloları müşahede edince... Meseleyi sadece üç-beş kilo et dağıtma işi olarak görmeyin; bazen bir gül uzatmakla ve bir tebessümle gönüller fethedersiniz. Hele neredeyse bir asırdan beri kardeşliğe ve sevgiyle kucaklaşmaya hasret kalmış, hatta onu beklemeyi de unutmuş kimseler nezdinde samimiyetiniz çok hora geçer.

Diğer taraftan; zannediyorum, inanan insanların elleriyle ortaya konulan bütün hayırlı faaliyetlere gözlerini kapayan, kulaklarını tıkayan ve onları ademe mahkum etmek isteyen kimseler, bu hayır yarışını da görmezlikten gelecekler; televizyonlarında ve gazetelerinde bir satırla olsun ondan bahsetmeyecekler. Türkçe Olimpiyatlarını, Sevgi Okulları'nın başarılarını ve diyaloğun meyvelerini yok saydıkları, hatta bunları bir şov olarak algıladıkları

gibi, Kurban vesilesiyle sergilenen Doğu-Batı kucaklaşmasına karşı da kör ve sağır gibi davranacaklar.

Belki de, yine haset ve kin duygularına mağlup olup, onca güzel işi ve o uhuvvet destanını "Güneydoğu'da irtica" haberleriyle karalamaya çalışacaklar. İşin perde arkasını göremeyecekler; "Üç-beş kilo etten ne olur ki?" diyecekler. Kurban eti değil, aslında gönüllerden kopan sevginin dağıtıldığını, gönül verilip gönüller alındığını bilemeyecekler. Hatta büyük bir kadirşinaslıkla bu destana ışık tutan Samanyolu Televizyonu gibi mesuliyet hissi taşıyan bir-iki yayın kuruluşunun bu konudaki programlarını da mübalağa olarak adlandıracaklar. Dahası, bilgiçlik taslayarak "Hayır gizli yapılır." diyecek ve o kardeşlik tablolarının neşredilmesinden dahi rahatsızlık duyacaklar.

Yardım Dağıtırken Kamera Olmalı mıydı?!.

Mevzuyla ilgili şu hususun hatırda tutulması gerektiğine inanıyorum: En güzel ve en dokunaklı ses Allah'a yakaran her insanın kendi sesidir. Bir gece vakti, hiç kimsenin olmadığı ve duymadığı bir yerde sesinizi yükseltseniz; sizi sadece O'nun duyduğunun şuurunda olarak elinizden geldiğince, nağmenin en yanığıyla elem ve emellerinizi dillendirmeye çalışsanız ve "Rabbim" diye inleseniz, kendi kalbinizden yükselen o nağmelerin size çok tesir ettiğini göreceksiniz. Çünkü duygu ve düşüncelerinizle kalbinizin bamteline dokunduğunuz aynı anda, yüreğinizden kopup gelen muhrik sesinizle dilinize-damağınıza ve gözünüze-kulağınıza da ibadet yaptırmış olacaksınız; böylece daha derin bir konsantrasyona ulaşacaksınız. Ayrıca, etrafınızdaki canlı cansız bütün mahlukâtı evrâd ü ezkârınıza ortak etmiş, bir nevi onlara serzakirlik yapmış olacaksınız.

Belki bütün bu mülahazalardan dolayı, Nur Müellifi de bazen dualarını sesli okur ve herkesin duyabileceği bir ses tonuyla

zikredermiş. Bir keresinde Hazreti Üstad diyor ki, "Bu gece evrâd ile meşgul olurken nöbetçiler ve başkaları işitiyorlardı. Kalbime geldi ve 'Acaba bu izhar, sevabımı noksan etmiyor mu?' diye telâş ettim. Sonra Hüccetü'l-İslâm İmam Gazalî'nin meşhur bir sözü hatırıma geldi. O, 'İzhar, çok defa ihfâdan daha ziyade efdal olur' demiş. Yani, açıktan ve sesli okuyunca başkaları da istifade ederler, hatta gafletten uyanıp belki de taklit etmek ve kendileri de aynısını yapmak isterler."

İşte, öyle inanıyorum ki, sadece bu duygu ve düşünceden dolayı arkadaşlarımız yanlarında kamera da götürüyor, orada yaşananları kaydediyor ve o ulvi hislere herkesi ortak etmeye gayret gösteriyorlar. Hem yardım edenlerin hem de kendisine el uzatılan kimselerin konuşmalarını, hislerini ve heyecanlarını televizyon, radyo, gazete ya da İnternet yoluyla en uzaktakilere bile ulaştırmaya çalışıyor ve böylece çok geniş bir dairede aynı tatlı heyecanların yaşanmasını sağlıyorlar. Aynı zamanda, bütün imkân sahiplerini o güzel işe sevketmiş ve herkesin kardeşlik duygusuyla şahlanmasına zemin hazırlamış oluyorlar.

Kim ne derse desin; Ankara'dan, İstanbul'dan, İzmir'den, Türkiye'nin batısındaki bütün illerden ve hatta bazı Avrupa ülkelerinden Diyarbakır'a, Van'a, Hakkari'ye, Batman'a, Şırnak'a, Kars'a ve daha pek çok ile, ilçeye, köye –dahası Afrika'ya, Orta Asya'ya, Güney Amerika'ya– bayramlaşmaya, kucaklaşmaya ve yardımlaşmaya giden sevgi erleri, –Allah'ın izni ve inayetiyle– çok önemli bir iş başardılar; hem bölge insanına bayramı tattırdılar hem de bizim gibi gurbette bulunan kardeşlerinin bayramlarını hakiki bayram yaptılar. Eskiden de olduğu ve fıkıh kitaplarına geçtiği gibi, başka yerlerde daha muhtaç kimseler varsa, zekat, sadaka ve kurbanların oralara intikalinde mahzur bulunmadığını, belki o insanlara yardım etmenin ziyadesiyle sevap kazandıracağını düşünerek, "Kimse Yok mu?" diyen herkesin kapısına

koştular. Yöre halkına hakikaten çok huzurlu, çok neşeli ve çok sevinçli bir bayram yaşattıkları gibi, kendileri de biraz meşakkate bedel uhrevî pek çok kazanca nâil oldular.

Vazifeye Devam!..

Bu itibarla, varsın bazıları yapılanları görmesin; varsın kimileri en samimi gayretleri şov olarak adlandırsın; şayet siz o faaliyetleri kendi vicdanınızda güzel buluyorsanız ve rıza-yı ilahiye de muvafık görüyorsanız, hiç endişe yaşamayın, kınayanların kınamalarına aldırmayın. Bir iş hakkında Kur'ân, Sünnet ve sizin vicdanınız "iyi" diyorsa, o iş mutlaka iyi ve güzeldir. Bir de, Allah düşmanları, Peygamber hasımları ve Kur'ân muarızları o işin aleyhinde bulunuyorlarsa ve onu olumsuz şekilde kurcalıyorlarsa, o güzel işe devam etmeniz için bu da çok kuvvetli bir referanstır. İnsî ve cinnî şeytanların sizinle uğraşmaları ve hasenâtınıza mani olmaya çalışmaları doğru yolda yürüdüğünüzün emaresidir. Çünkü Hazreti Pir'in ifadesiyle, "Mühim ve büyük bir umur-u hayriyenin çok muzır mânileri olur. Şeytanlar o hizmetin hâdimleriyle çok uğraşır."

"Öyleyse, ne yapmalıyız?!." derseniz, size bir meczubun çok akıllıca bir sözüyle cevap verebilirim:

Edirne'de iki tane meczup dostum vardı; bunlar namaz kılar, bazı ibadetlerini yerine getirirlerdi ama çok tuhaf hâl, tavır ve davranışları da olurdu. Bir gün, onlardan birisi gelip yanıma oturdu. Bazı meselelerle alâkalı konuşuyorduk ki, birden başını çevirdi, nazarlarını bir noktaya kilitledi, uzun süre o yana baktı ve "geldiler" dedi. Ben kimseyi göremesem de, o insanın hissiyatına saygımın gereği olarak gerçekten bazı ruhaniler gelmiş ve onların huzurunda bulunuyormuşum gibi bir vaziyet aldım. İsterse hekimler "halüsinasyon görüyor" desinler; fakat ben onun hâlini saygıyla karşıladım. Bir müddet öylece bekledikten sonra

"Kim geldi?" diye sordum. "Üstad Hazretleri, Süleyman Efendi Hazretleri ve bir de Kutup geldi." dedi. Kutup saydığı insanın adını söylemedi; ihtimal ki, daha çok yakınlık duyduğu bir zatı kastediyordu. Yine, onun duygularına hürmetimin gereği olarak, gözünü diktiği yere doğru ben de bakışlarımı teksif ettim. Tabiî ki, isimleri sayılan o büyük insanlara karşı alâkasız duramazdım; toparlanıp edeple doğrulmam için onların adlarının anılması bile yeterliydi. Bu hâl üzere sessizce biraz bekledikten sonra o sükutu yırtarak, "Ne söylüyorlar?" dedim. Verdiği cevap ibret almam için kâfi idi: Diyorlar ki, "Vazifeye devam!.."

Evet, muhterem Hocamız, bunları anlattı ama sözlerini burada bitirmedi:

Ey Anadolu'nun fedakâr insanları...

Ey bize bayram yaşatan, yüzümüzü ağartan kahramanlar..

Ey adanmış ruhlar!..

Allah sizden ebediyyen razı olsun. Siz dün ellerinizi göğsünüze vurdunuz, "Biz bu yola kurbanız!" dediniz ve hiçbir makul teklife itiraz etmediniz; bugün de aynı civanmertliği ortaya koydunuz ve değil Güneydoğu ya da Afrika, göklerde kentler kurulsa mesajınızı yıldızlar ötesine taşıyabilmek için de can atacağınızı gösterdiniz.

Ey "Kimse Yok mu?" diyen herkesin imdadına koşan bahadırlar!..

Biliyor musunuz, yaklaşık dokuz senelik gurbete son verebilecek en kuvvetli daveti siz yaptınız; Hüzünlü Gurbet'in Garibi için en tesirli çağrı sizin hayırda yarış görüntüleriniz oldu. Bakın, fedakârlık sahnelerinizi yanaklarından süzülen yaşlar içinde seyreden Aziz Hocamız daha ne dedi:

"O muhteşem kardeşlik manzaralarını gördüğüm günden bu yana, ben de aynı hayır kervanında yer almanın hayaliyle

yaşıyorum. –Hâşâ– Cenâb-ı Hak'la pazarlık yapılmaz, O'na "Beni gelecek seneye kadar yaşat ki, ben de oraya gideyim!" falan denmez. Öyle bir edepsizlikte bulunacak ve yarınlar hesabı yapacak değilim. Fakat Allah Teâlâ gelecek seneye kadar bırakırsa, elime yardım poşetlerini alıp o kardeşlerimin arasına katılmayı çok arzu ederim. Güneydoğu'da gezip dolaşmak ve özellikle oradaki kanaat önderlerinin ellerini öpmek isterim."

Sevgili dostlar,

Bu faslı da noktalarken üç hususu kısaca hatırlatmak istiyorum:

Evvelâ; bize vazifeye devam etmek ve bu gurbeti bitirecek daveti hâl diliyle yapmak düşüyor.

Sâniyen; bu Kurban bayramının bu kadar tatlı ve şirin olacağını hiç ummazdım. Önümüze böyle güzel bir hizmet vesilesinin çıkacağını zannetmezdim. Cenâb-ı Allah hepimize, "Rabbimin kelimelerini yazmak için eğer okyanuslar mürekkep olsaydı, hattâ onlara bir misli daha takviye gönderilseydi, denizler tükenirdi de, Rabbimin kelimeleri yine bitmezdi." (Kehf, 18/109) âyetinin bir tecellisini daha gösterdi. Ve bu bayram ihtar etti ki; biz gönlümüzü Allah'a verdikten sonra O mutlaka önümüze hiç hesaba katmadığımız pek çok hayır yolu çıkaracaktır. Öyleyse biz, O'na müteveccih kalmaya bakalım.

Sâlisen; yardımda bulunduğunuz insanlar çok kadirşinastır, onlar bu kardeşlik ellerini asla karşılıksız bırakmazlar. Fakat yapılanları herkes unutsa ve hiç kimse takdir etmese de, sema ehli sizi hep alkışlayacak ve unutmaktan münezzeh olan Zât adlarınızı nezd-i ilahisinde sürekli anacaktır.

MÜJDE.. VE DOSTLARI TAKVİYE

Sevgili Dostlar,

Muhterem Fethullah Gülen Hocamız, Temmuz-2006'dan itibaren Sızıntı dergisi başta olmak üzere bazı mecmualar için yazdığı makalelerine ara vermişti. Belki ülfet olduğunu düşünmesinden, belki sükutun çığlıklarıyla seslenmek istemesinden ve belki de hususiyle her fırsatta "Bir şekilde başkalaşan, her şekilde başkalaşabilir" deyip bizi kendimiz olmaya çağırdığı ve özümüzü korumamız için inleyip durduğu hâlde, bizde beklediği güzel tesirleri göremeyişinden dolayı tam bir buçuk senedir mutad yazılarını yazmıyordu. Gerçi, aziz Hocamızın ikindi sohbetleri bizi sürekli beslemeye devam etti; fakat bizzat onun kaleminden çıkan makalelerin yeri bambaşkaydı ve onların yokluğundan hasıl olan boşluğu başka bir şeyle doldurmak da mümkün değildi.

İşte, uzun bir bekleyişin ardından muhterem Hocamız bir kere daha eline kalemini aldı ve Sızıntı için başyazı yazdı. Bu vesileyle, bu haftaki İbretlik Hâtıralar'ın başlığına "Müjde!.." dedim. Evet, müjdemi isterim; isteğimin ne olduğunu bilirsiniz; sizinkinden farklı değil ki!.. Tabiî ki duadır tek talebim.

Öze Çağrı

Biliyor musunuz, aslında, onca zaman hasret kaldıktan sonra heyecanla okuyacağınızı umduğum makalenin başlığı ve muhtevası bizden istenenleri çok güzel ifade ediyor; Hocamızın sevenlerinden beklentilerini dile getiriyor.

Muhterem Hocamız, "Bizim de Kendimiz Olduğumuz Günler Vardı" başlığını uygun gördüğü makalesinde özümüzü muhafaza etmemizin ve kendimiz olmamızın lüzumu üzerinde duruyor. Bakış açısına göre, bir zaviyeden sitemini, bir yandan da ümidini seslendiriyor:

Ara sıra belli saik ve çağrışımlarla "hey gidi günler"e seyahatte bulunduğu zaman "Eyvah! Ne kadar başkalaşmış, ne kadar kendi ruhumuzdan uzaklaşmış, ne kadar renk atıp soluklaşmış ve bir kısım fanteziler uğruna ne kadar kendi kendimize etmişiz!" diye düşünüp hayıflandığını ve ürperdiğini söylüyor.

Fakat özümüzü bulup kendimiz olarak kalacağımız hususunda ümidini hep muhafaza ettiğini; düşünce ve tahayyül dünyamızda hâlâ bize ait ince, zarif, yarı açık yarı kapalı bir hayli hususiyetlerin ve renklerin tüllendiğini görerek sevindiğini belirtiyor.

Biz olarak kalmamızı ve biz olarak yaşamamızı Cenâb-ı Allah'ın en büyük teveccühlerinden biri saymamız lazım geldiğini ifade ederek, hep kendimiz gibi düşünmek, kendimiz gibi davranmak, hemen her zaman kendi sesimizle soluklanmak, ruh ve mana köklerimizden fışkıran disiplinlere bağlı hareket etmek, kendi kültür değerlerimizi yine kendi üslubumuzla seslendirmek ve kat'iyen kendi kendimize yetmediğimizin ifadesi sayılan fantezilere girmemek için çok ciddi cehd ü gayret göstermemiz gerektiğini vurguluyor.

Evet dostlar,

Sızıntı dergisinde tamamını okuyabileceğiniz enfes makaleden sadece bir iki cümleyi özetleyerek size müjde vermek istedim. Şu duygumu da ifade etmeliyim ki; aylarca sonra böyle bir makalenin yazılmasının ve bir kere daha gözümüzün nuru mecmuamızın başyazısına kavuşmasının, Kurban bayramındaki fedakârlıklara Allah Teâlâ'nın bir hediyesi olduğunu zannediyorum. Makalelerin devamı gelir mi gelmez mi henüz bilemiyorum; fakat Hocamızın kalemi elinden düşürmemesinin adanmış ruhların iştiyaklarına ve okuma, okutma, müzakere meclislerine mevzu yapma şeklinde bu nimetin şükrünü eda etmelerine bağlı olduğunu düşünüyorum.

Bu sevinçli haberi verdikten sonra bu hafta aktarmak istediğim notlarıma geçiyorum:

Bin Kere Gasbedilse de Yeniden Yaparız!..

Muhterem Hocamız, iman hizmetine aşk u iştiyakla devam edebilmemizin iki mühim vesilesi olduğunu anlattı: Bunlardan birincisi; iç mukavemettir. Mefkûre insanının, Allah'ın izni ve inayetiyle, en korkunç hadiseleri bile kolaylıkla aşabileceğine ve onların hasıl ettiği kayıpları telafi edebileceğine gönülden inanması ve dolayısıyla, Cenâb-ı Hakk'a tevekkül ederek itminan içinde bulunmasıdır. İkincisi ise; adanmış ruhların kalbî ve ruhî mukavemeti artırma hususunda birbirlerini tutmaları, desteklemeleri ve takviye etmeleridir.

Bu mevzunun işlendiği bir sohbette şunları kaydetmişim:

Bir dönemde, dindarlara çok büyük haksızlıklar yapılıyor, baskılar uygulanıyordu. Mesela; bir bahaneyle, Kur'ân kursları kapatılıyor, öğrenci yurtlarının kapısına kilit vuruluyor ve binalara el konuyordu. Bazı dostların müesseseleri ellerinden alındığı için,

ben de bir kısım endişelere kapılmıştım. Nice sıkıntı, fedakârlık ve çile ile kurulan bir müessesenin sudan bahanelerle âtıl hâle getirilebileceğini düşündükçe çok üzülüyordum. Bundan dolayı, inşaatına başladığımız bazı binaların eksik ve kusurlu hâlleriyle öylece bırakılmaları tavsiyesinde bulunmuştum. Böyle bir teklif yaparken, Kur'ânî bir nükteyi nazar-ı itibara almıştım. Malum olduğu üzere, Hazreti Hızır, denizde çalışan birtakım fakirlere ait olan gemiyi deliyor, onu kasden bir miktar zedeliyor ki, bütün sağlam gemileri gasbeden zalim hükümdar o gemiye de el koymasın. Bu espriye bağlı olarak dedim ki; "Bu binaları blokajlarında arızalı bırakalım, bir sürü eksiğiyle öylece kalsın. Bazı zalimler, el koyma kasdıyla gelip baksalar bile, inşaatı tamamlamak için çok para gerektiğini düşünüp niyetlerinden vazgeçsinler!.."

Arkadaşlar teklifimi kabul edip uyguladılar. Gerçekten de, bazı kötü niyetliler gelip inşaatları kolaçan ettiler; arsalara alıcı gözle uzun uzun baktılar; fakat yapmaları gereken masrafı düşününce, onları üzerlerine almayı cazip bulmadılar ve çekip gittiler. Ne var ki, belli bir dönemden sonra bir kısım hasım ruhlu kimseler şiddet, hiddet ve öfkelerini devam ettirdiler; bu sefer göz koydukları binaları gasba yeltendiler. Ben yine "Biraz temkinli hareket edelim; adımlarımızı mayınlı tarlada yürüyor gibi düşünerek, taşınarak atalım. Milletin el emeğini ve alın terini üç beş haramîye peşkeş çektirmeyelim!" türünden bazı şeyler söyledim. İşte o zaman Merhum Hacı Kemal, "Hocam, siz tasalanmayın; onlar el koyarlar biz yenisi yaparız, onu da kapatırlarsa bir diğerini açarız; onlar yüz tanesini gasbetseler, Allah'ın inayetiyle, biz yüzbirincisini inşa ederiz!.." dedi.

Hacı Kemal'in o tevekkülünü ve azmini hiç unutamıyorum. O tam bir aksiyon adamının ruh hâletini dile getiriyordu aslında. İç mukavemeti kavî idi. Bin türlü musibet karşısında dahi sarsılmayacak bir duruş ortaya koyuyordu.

Evet, "Böyle yaparlar, şöyle ederler" düşüncesiyle, şerre kilitli kimselerin olumsuz tavır ve davranışlarına takılırsanız hiçbir hayırlı faaliyeti hakkıyla ortaya koyamazsınız. Her zaman başka bir şeyden korkar ve titrersiniz. Çok önemli bir şeyi başka bir korkudan dolayı terkedersiniz. Tedbirli ve temkinli davranmanın bir yeri vardır ama hiçbir hadise karşısında sarsılmadan, Allah'a itimad içinde kendi hizmetine bakmanın da kendine göre bir yeri vardır. Bu açıdan da, sürpriz hadiselerin aşılabilmesi için her mefkûre kahramanının mukavemet sistemini güçlendirmesi gerekmektedir.

Mehmet Kırkıncı Hocaefendi'nin Ziyareti

Diğer taraftan, sarsılabilecek dostları takviye etmek, onların manevî, kalbî ve ruhî hayata ait bağışıklık sistemlerini güçlendirmek lazımdır. Yol arkadaşlarına moral vermek, onlara sahip çıkmak ve yalnızlık hissettirmemek çok önemlidir.

12 Mart'ı takip eden günlerde haksız yere tutuklanmış ve askeri hapishaneye konulmuştuk. O sıralar, Mehmet Kırkıncı Hocaefendi de aranıyordu. Buna rağmen, bizi ziyarete geldi ve tel örgünün öbür tarafında bazı rüyalar anlattı, bize moral verdi. Rüyasında, rahmetlik Bekir Berk Ağabeyi Ravza-yı Tâhire'nin içine aldıklarını söyledi. Bana da, "Seni de falanın yanında gördüm; filan mukarreb kul sana bir saat hediye etmişti." dedi. Öyle sıkıntılı bir anda, o rüyayı yorumlayabildim mi; "Saat nizam demektir; düzendir, ahenktir, sistemli harekettir ve sabırdır" diyebildim mi bilemiyorum. Fakat Kırkıncı Hocaefendi bize bakıp ağladı orada; o bizim hâlimize gözyaşı döktü ama o ağlarken ben onun dostluğundan dolayı çok sevindim. Belki benim de gözlerim yaşarmıştı; ama, içimde bir meltem esintisi, derin bir ferahlık hissetmiş, güç bulmuş ve sevinmiştim. Onun gelişi, "Sizi gördüm rüyamda." deyişi ve bizim için ağlayışı büyük moral olmuştu bize.

O şartları yaşamadan böyle bir desteğin ne kadar kıymetli olduğunu anlamak zordur. Dört duvar arasındasınız, her gün hakaret görüyorsunuz. "Yat-kalk, sağdan say, bilmem ne, lan..." en çok duyduğunuz kelimeler. Herkesinki gibi sizin adınız da "lan" olmuş. Bütün hassasiyetinize rağmen, doğru dürüst abdest alıp namaz dahi kılamıyorsunuz. İhtiyaç için çıkacak olsanız, birkaç saat beklemek zorunda kalıyorsunuz. Dahası, en mukavemetli bilinen insanların dahi sarsıldığını görüyor ve çok üzülüyorsunuz. İşte, öyle bir anda ve o şartlarda, değer verdiğiniz bir insanın size destek çıkması çok büyük bir inşirah kaynağıdır.

Herkesin başına bir kısım musibetler gelebilir. Bazen insan kendi iç mukavemetiyle onları aşabilir; fakat kimi zaman da bağışıklık sistemi ayakta durmaya yeterli olmayabilir. Bazı hastalıklara karşı antibiyotik verildiği gibi, bazen dış takviye de gerekebilir. Dolayısıyla, kubbedeki taşlar misali ancak başbaşa verince sağlam kalabilecek olan fertlerin heyetteki diğer insanlar tarafından sürekli kollanması, görülüp gözetilmesi şarttır.

Evet, şayet başbaşa vermez ve birbirimizi desteklemezsek, bugün olmazsa yarın birer birer dökülürüz; dökülmemek için birbirimize destek olmamız lazımdır.

Eşrefpaşalılar ve Dosta Sahip Çıkma

Böyle bir mülahazayla, yine haksız yere tutuklanan bir dostu ziyarete gitmiştim; onun memnuniyetini de hiç unutamıyorum:

Eşrefpaşa'nın külhanilerinden bazı insanlar vardı. Kutsal külhaniydi onlar. Onlardan biri haykırınca başkalarının dudakları uçuklardı. Birkaç tanesi bir vesileyle camiye gelmiş, vaaz dinlemiş ve bir daha da halkadan ayrılmamıştı. Allah rahmet etsin, geçenlerde vefat eden Zafer Bey de onlardan birisiydi. Zaman zaman ziyaretime gelirlerdi; ayrı yerleri vardı onların. Gidip yanlarına

oturur ve onlara özel bir lisanla konuşurdum; bir yönüyle, onlarla hususi sohbet ederken ayrı bir ben olurdum.

Bu Eşrefpaşalılardan birisi de Kumcu İbrahim Efendi idi. Bir gün, benim orada olduğumu zannederek bir evi basmışlar, içeride buldukları herkesi tevkif etmişlerdi. Benimle irtibatı olduğunu düşünerek İbrahim Efendi'yi de nezarethaneye atmışlardı.

Kumcu İbrahim Efendi, daha önce hiç öyle bir hadise yaşamamıştı; ama bu defa adamcağızı derdest edip götürmüşlerdi. Tutuklanması bir yana, içeride olduğu müddetçe kum arabası çalışamayacak ve çoluk-çocuğu iaşesiz kalacaktı. Mesele bana bağlandığı ve "falanın adamları" dendiği için bu hadiseye ziyadesiyle üzülmüştüm. Ne var ki, sadece üzüntü ve kederin yeterli olmayacağını biliyordum.

Hemen bir arabaya bindim, İzmir Emniyet Müdürlüğü'nün önünde arabayı ârâm eyledim; kapıda şöyle bir göründüm. Benim orada olduğumun haberi İbrahim Efendi'ye anında ulaşmıştı. Polisler içeriye girip çıkarken ona, "Fethullah Hoca, Emniyet Müdürlüğü'nün önünde seni bekliyor." demişlerdi. O, tutuklanmayı da göze alarak hemen yanına koşmam karşısında öyle moral bulmuştu ki, serbest kaldıktan sonra arkadaşlarına şöyle demişti: "Hocamın gelişi beni öyle cesaretlendirdi ki, vallahi artık o andan sonra gerekirse orada altmış sene kalabilirdim!.."

HEDEFİN KADAR KIYMETLİSİN

Sevgili Dostlar,

Şayet bir insan, Cenâb-ı Hakk'a tazarru ve niyazda bulunurken, ihtiyaç listesinin başına Zât'ıyla münasebette derinleşmeyi koymuyorsa; başka ne isterse istesin, bütün taleplerinden önce ve hepsinden ziyade marifet, muhabbet, aşk ve iştiyak dilemiyorsa, en önemli meseleyi tâli mütalaa etmiş ve onu arkaya atmış demektir.

Doğru Tercih

Taleplerini hep bu inanç istikâmetinde seslendiren, muhterem Fethullah Gülen Hocamızın yanında müzakere yapacağımız ya da Risale okuyacağımız zaman, –kendisinin tavsiyesi üzerine– istiâze, besmele, hamdele ve Peygamber Efendimiz'e salat ü selam ile söze başlıyor; peşinden şu duayı okuyoruz:

رَبَّنَا زِدْنَا عِلْمًا وَإِيمَانًا وَيَقِينًا وَتَوَكُّلاً وَتَسْلِيمًا وَتَفْوِيضًا وَثِقَةً وَاطْمِئْنَانًا وَمَعْرِفَةً وَمَحَبَّةً وَعِشْقًا وَاشْتِيَاقًا إِلَى لِقَائِكَ

وَعِفَّةً وَعِصْمَةً وَفَطَانَةً وَحِكْمَةً وَصَدَاقَةً وَإِخْلَاصاً وَوَفَاءً وَحَافِظَةً وَذَاكِرَةً وَصِحَّةً وَعَافِيَةً دَائِمَةً كَامِلَةً.

"Rabbimiz ilmimizi, imanımızı ve yakînimizi ziyadeleştirmeni diliyor; tevekkülümüzü teslim, tefviz, sika ve itmi'nan zirvelerine yükseltmeni talep ediyor; marifetimizi, muhabbetimizi, hizmet aşkımızı ve Sana kavuşma hususundaki iştiyakımızı artırmanı arzuluyor; bizi birer iffet, ismet, fetânet ve hikmet insanı kılmanı istiyor; sadâkatimizi, ihlâsımızı ve vefâmızı azamî seviyeye çıkarman için yalvarıyor; algılama, öğrenme, akılda tutma ve hatırlama melekelerimizi kuvvetlendirerek, maddî-manevî, tam ve daimî sıhhat ve âfiyet vererek ilahî muradını anlama kasdıyla başladığımız müzakeremizi bütün bu mazhariyetlere vesile kılmanı sonsuz rahmetinden dileniyoruz. Duamızı kabul buyur Rabbimiz..."

Bu dua vesilesiyle, evvelâ Mevlâ-yı Müteâl'e teveccühte bulunmuş ve her şeyden önce O'nun rızasını aradığımızı ikrar etmiş oluyoruz. Biz, kâsır fehmimizle mezkur münacaatın muhtevasını gereğince anlayamamış olsak da, aziz Hocamızın bu konudaki teşviklerine ve tembihlerine itimaden onu aksatmamak gerektiğine inanıyoruz.

Zira Hak nezdinde insana talebinin kıymetine göre değer biçilir; insan, peşine düştüğü gaye ölçüsünde daha üst mertebelere yükseltilir. Kimisi mala, mülke, bağa, bahçeye; kimisi makama, mansıba, şöhrete, pâyeye; kimisi keşfe, kerâmete, zevke ve hâle.. kimisi de doğrudan doğruya meâliye tâliptir. Ne ki, iman, marifet, muhabbet, aşk ve iştiyakın değerler hanesinde doldurduğu yerleri başka hiçbir matlubun karşılaması mümkün değildir.

Dahası, velîlik, kutupluk ve gavslık gibi makamlar da birinci maksat yapılmamalıdır. Muvahhid bir mü'min, bütün bunları mülahazaya aldığı zaman da tercihini yine iman-ı billah, marifetullah, muhabbetullah, aşk u şevk istikametinde kullanmalıdır. O, gavslığı değil, bir gavsın mazhar olduğu iman, marifet ve muhabbet ufkunu dilemelidir. İşte, böyle bir talepte ısrarlı olmak, şuurlu

tercih yapmanın, Hakk'ın rızasını üstün tutmanın, yerinde kararlı durmanın ve Mevlâ'ya sâdık kalmanın ifadesidir. Dolayısıyla, en değerli insan, rıza-yı ilahî peşinde olan ve iman, marifet, muhabbet, aşk u iştiyak istikametinde derinleşmeye çalışandır.

Derisi Yüzülen Dil

Aziz Hocamız, mevzuyla alâkalı sohbetinde, özetlemeye çalıştığım dibâceden sonra havf hissiyle iki büklüm olmuş bir vaziyette şunları söyledi:

Dehşetli günler, müthiş vakitler var önümüzde. Kabir, berzah, mahşer, hesap, sırat var az ileride...

Bugün bazı kimseler akıbetlerini hiç düşünmeden harama bakıyor, harama el uzatıyor, haram konuşuyor ve haram yiyip içiyorlar. Yarın, Hakk'ın divanına çıkacakları zaman ne yapacaklarını ve hayatın hesabını nasıl vereceklerini hiç düşünmüyorlar.

Ya harama bakan o gözler ötede oyulacaksa...

Ya gıybet döktüren o dudaklar parça parça yarılacaksa...

Ya yasaklara uzanan o eller teker teker kırılacaksa...

Ya haramla dolu o midelere irin salınacaksa...

Ya çirkin sözler dinleyen o kulaklara kurşun akıtılacaksa...

Ya yalan, iftira, bühtan, fuhuş ve münkerâta ait laflar telaffuz eden o diller yırtılacaksa...

İşte, bütün bu muhtemel akıbetler durup düşünmeye değer!..

Annemin annesinin adı Hatice idi; Edirne müdafii Şükrü Paşa'nın sülalesindendi. Hatice Ninem vereme yakalanmış ve sebepler açısından erken vefat etmişti. Annem onunla alâkalı şöyle bir hadise anlatmıştı:

Bir gün Hatice Ninem aniden bayılmış; bizim oralarda "kan tutması" dedikleri bir rahatsızlığa maruz kalmış; koma gibi bir

hâle düşmüş. Bir müddet baygın kaldıktan sonra kendisine gelmiş ama hâl ve hareketleri itibarıyla tuhaf bir vaziyet almış. Ne zaman sonra demiş ki: "Ben o hâlde iken insan kılığında iki tane melek yanıma geldi. Onlardan biri diğerine, 'Bunun dili çok kirli, derisini yüzmemiz lazım!' dedi. Bu sözün ardından, denileni yapmaya başladılar ve dilimin derisini tamamen yüzdüler."

Meğer, rahmetlik ninem, bazen galiz laflar edermiş, ara sıra da olsa sağa-sola uygunsuz sözler söylermiş; mesela, "Allah canını alsın.. Allah belanı versin.." dermiş. Fakat o hadiseden sonra bir daha ağzından öyle sözler asla çıkmamış; artık hiçbir çirkin beyanda bulunmamış.

Tabiî, böyle bir ikaz herkes için söz konusu olmaz; çünkü Cenâb-ı Allah, âdet-i sübhaniyesi açısından akla kapı açar ama ihtiyarı elden almaz. Bazı elçilerle irşatta bulunur, bir kısım işaretlerle uyarır; fakat imtihan perdesini bütün bütün aralamaz, insanın ihtiyarına rağmen bir vaziyet ortaya koymaz.

Nefsinizi Satın Almaya Bakın!..

Evet, bu dünyada imtihandayız, can hulkuma geleceği âna kadar da imtihan devam edecek. Çokları hiç beklemedikleri bir yerde kaybedecekler; belki zâhiren doğru dürüst yaşayacaklar ama neticede bir yamaçtan aşağı yuvarlanıp gidecekler. Kimileri bir hayat boyu ayakta dimdik durdukları hâlde, âhir ömürlerinde yüzükoyun yıkılacaklar; mü'mince yaşayacak, fakat küfür üzere ölecekler.. iradelerinin hakkını vermeyi son âna kadar devam ettirmedikleri ve gönülden Cenâb-ı Hakk'a yönelmedikleri için imandan nasipsiz olarak kabir çukuruna girecekler. Küfrü de imanı da yaratan Allah'tır, fakat bunların mayası insanın iradesidir. İşte bu hakikate karşı gaflete düştüklerinden dolayı, talihsizler arasına sürüklenecekler.

Dolayısıyla, asla kendinize, durduğunuz yere ve ortaya koyduğunuz amellerinize güvenmemelisiniz, akıbetinizden asla emin olmamalısınız!.. İşte bu sebepledir ki, günde yüz defa "Allah'ım ilmimizi, imanımızı, yakînimizi, tevekkülümüzü, teslimiyetimizi, tefvizimizi, marifetimizi, muhabbetimizi, şevkimizi ve Sana iştiyakımızı artır; bizi iffet, ismet, fetânet, hikmet, sadâkat, ihlâs ve vefâ burçlarına ulaştır; öğrenme, akılda tutma ve hatırlama kuvvelerimizi takviye buyur." diye dua etseniz, ben size "Keşke bunu ikiye katlasanız!" derim. Ertesi gün bu yakarışınızı ikiye katlamış olarak yanıma gelseniz ve arz-ı hâlde bulunsanız, yine hiç tereddüt etmeden "Keşke, bir kat daha artırsanız!" tavsiyesinde bulunurum. Çünkü Cenâb-ı Allah'a bu istirhamlarla teveccüh etmenin çok önemli olduğuna inanıyorum; dahası bu mevzuda O'na dayanmayanlara hiç kimsenin teminat verebileceğini sanmıyorum.

Nübüvvet hakikatine ne kadar saygılı olduğum malumunuzdur; risaletle alâkalı söz söylerken kılı kırk yardığımı bilirsiniz.. ve hele Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi ve sellem) toz kondurmamaya çalıştığıma şahitsiniz. Buna rağmen çok ağır bir söz söyleyeceğim:

Bana inanın, size kasemle teminat veririm; şayet, arz etmeye çalıştığım noktada kaybederseniz, Efendiler Efendisi bile size bir şey yapamaz. "Elimden bir şey gelmez, başınızın çaresine bakın!" diyeceği insanlar olduğunu kendisi ifade buyurmuyor mu?!.

Şefkat Peygamberi, bir defasında, kendi kavim ve kabilesine seslenerek "Nefsinizi Allah'tan satın almaya bakın; aksi hâlde ben, âhirette sizin adınıza bir şey yapamam!" demiş; hatta kendisine en uzak kabile ve oymaktan başlayıp en yakınlarına gelmiş ve "Ey Allah Resûlü'nün halası Safiyye, sen de nefsini Cenâb-ı Hak'tan satın almaya bak, yoksa âhirette senin adına da bir şey yapamam!" buyurmuştur. Efendimiz sözlerini o kadarla da bitirmemiş, son olarak kendi kızı ve ciğerpâresine:

يَا فَاطِمَةُ : اِشْتَرِي نَفْسَكِ مِنَ اللّٰهِ فَإِنِّي لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا "*Kızcağızım, sen de nefsini Allah'tan satın almaya bak; yoksa âhirette senin adına da bir şey yapamam.*" diye seslenmiştir. Resûl-ü Ekrem Efendimiz, bu sözüyle,

"إِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ" "*Allah, karşılık olarak Cenneti verip mü'minlerden canlarını ve mallarını satın almıştır.*" (Tevbe, 9/111) mealindeki âyete telmihte bulunmuştur.. ve böylece en yakınlarından başlayarak herkese ahiretin yamaçlarını işaret etmiş; hayat boyu temkin ve teyakkuzda bulunmak gerektiğini belirtmiştir.

Öyleyse, hep imanı, marifeti, yakinde derinleşmeyi, ihlas ve sadâkat abidesi olmayı hedeflemeli ve her zaman Cenâb-ı Allah'tan bunları dilemelisiniz.. sürekli dergâh-ı ilahinin kapısının tokmağına dokunmalı ve Mevlâ-yı Müteâl'e müteveccih olduğunuzu ortaya koyarak marifet ve muhabbet isteğinizi yenileyip durmalısınız. Bu talebi ne kadar çok tekrar ederseniz edin, yine de yakarışınızı az bulmalı ve bu mevzuda هَلْ مِنْ مَزِيدٍ "Daha yok mu?!." ufkunda dolaşmalısınız.

Yakınlarınız Hakkında Ömerî Olun!..

Kıymetli Arkadaşlar,

Ötede ellerimizin kollarımızın kırılmaması ve midelerimize kan irin akıtılmaması için pek önemli gördüğüm (daha doğrusu Hocamızın çok ehemmiyet verdiğine şahit olduğum) başka bir hususa geçmek istiyorum:

Muhterem Hocamızın en çok üzerinde durduğu konulardan biri de; işleri hep ehline teslim etme, bu hususta kat'iyen bir tanıdığı ya da yakını kayırmama; hele emanet edilen imkânları hak etmediği hâlde sadece dostluk ve akrabalık irtibatı bulunan kimseler için kullanmama mevzuudur.

Aziz Hocamıza göre; akrabasını kayırma suretiyle onları kendisine yakınlaştıran kimse, Allah'a yakın olan nicelerinin yanından uzaklaşmasına zemin hazırlamış olur. İnsan, kendi maddî imkânları el veriyorsa, rıza-yı ilahi için yakınlarını görüp gözetebilir, bu İslâm'daki sosyal adaletin gereklerinden biridir; fakat umumun malını ve başkaları tarafından verilen imkânları onlar için kullanamaz.

Bu mevzuyla alâkalı olarak da, ikindi sohbetlerinin birinde şunları kaydetmişim:

Akrabasını öne çıkaran ve onları kendisine yakın eden kimse, çok yakında durması mümkün ve faydalı olan insanları etrafından uzaklaştırmış olur. Bu itibarla, Kur'ân hâdimlerinin Ömerî meşrep olmaları iktiza eder.

Hazreti Ömer Efendimiz, hilafeti zamanında bir gün, yanına oğlu Abdullah'ı da alarak Medine sokaklarında dolaşmaktadır. Sokağın birinde, gayet zayıf ve bakımsız bir çocuk görünce, "Acaba bunun kimsesi yok mu? Çocuğa hiç ihtimam gösterilmemiş." der. Hazreti Abdullah, "Babacığım, tanıyamadın mı yoksa? O senin torunun, benim de kızımdır." diyerek mukabelede bulunur. Hazreti Ömer, oğluna biraz sitem edince, "Babacığım, ne yapayım, elimde imkânım yok ki! Sen halifesin, bana biraz yardım etsen torununa daha iyi bakardım." der. İşte o zaman Mü'minlerin Emiri, "Vallahi oğlum, diğer Müslümanlara yaptığımdan daha fazlasını sana yapamam. Onlara ne veriyorsam sana da ancak o kadar verebilirim. Halkın hakkını kendi evladıma yediremem." cevabını verir.

İşte Ömerî olmak, bu şuurla hareket etmek demektir.

Aslında, Hazreti Ömer'in yolu İnsanlığın İftihar Tablosu'nun yoludur. Allah Resûlü, herkese bol bol ganimet dağıttığı zamanlarda dahi kendi ailesinin payını olabildiğine kısmış, hane-i saadetinin iaşesi hakkında çok hassas davranmış ve mü'minlere ait

tek hurmanın onların boğazından geçmesine fırsat vermemiştir. Dahası, Hazreti Ali dururken, Hazreti Ebu Bekir'i intihap etmesi ve Hazreti Ömer'e işarette bulunması bile Resûlü Ekrem'in bu hassasiyetini göstermeye yetecek bir misaldir.

Bu itibarla, çok hakperest olmak lazım. Bir emanet kimin hakkıysa, onu öne çıkarmak lazım. Kardeşi değil, amcayı değil, yeğeni değil, amca oğlunu değil.. ya da kabilenizden, aşiretinizden veya köyünüzden kendinize daha yakın bulduğunuz birini değil.. kim ehil ise onu gözetmek lazım.

Eski yıllarda, Diyanet'te sözümün geçtiği günlerde, sadece yakınlarıma değil, bilhassa Erzurumlulara mesafeli durmaya çalışmıştım. Vazife ya da tayin hususunda yardım ricasıyla kapımı çalmak isteyenlere hiç randevu vermemiş, onlarla görüşmeye bile yanaşmamıştım. Kendisini iyi yetiştirmiş bir tanıdığım vardı; çok güzel sesliydi. İyi bir yerde müezzinlik talep ediyordu. Bu hususla ilgili olarak defalarca geldi gitti; benimle görüşmek istedi. Epey bir süre benden beklediği cevabı alamadı. Bir gün merdivenlerden inerken hem ağladı hem de sitem etti; "Benim suçum Erzurumlu olmak mı?" dedi. Tabiî ki, Erzurumlu olmak suç değildi; fakat onun düşünemediği bir husus vardı: Bir Erzurumluyu kayırırsanız, seksen küsur vilayetliyi küstürürsünüz.

Hâsılı, eğer hâlis bir Kur'ân hâdimi olmak istiyorsanız, mutlaka Ömerî mesleği esas almalısınız. Şayet, birine bir emanet tevdi edecekseniz, aşiretiniz, kabileniz, köyünüz, kentiniz ve anne-babanızla münasebetiniz açısından size yakın olan insanları değil, uzakta da bulunsa o emanete ehil olan birini yanınıza celbetmelisiniz. Belki o zaman, bazı yakınlarınıza bir ölçüde mahrumiyet yaşatmış sayılırsınız; fakat iki-üç akrabanıza bedel uzaktan bin tane yakın kazanırsınız ve herhangi bir kıskançlığa da sebebiyet vermemiş olursunuz.

OKUNMUŞ ALTIN VE DUANIN GÜCÜ

Sevgili Dostlar,

Bazı medya kuruluşlarına yansıyan haberlerden hatırlayacağınız üzere; birkaç hafta önce, Dr. Alp Nuhoğlu bey bir arkadaşıyla beraber M. Fethullah Gülen Hocamızı ziyaret etmişti. Yemek esnasında Alp Beyefendi, birkaç cümle ile prematüre doğan bebeğinin rahatsızlığından bahsetmiş ve Allah'ın varlığına inanan her insandan beklenecek şekilde dua istemişti. Tabiatına mal olan tevazu ve mahviyetinden dolayı misafirlerinin yanında daha bir mahcuplaşan Hocaefendi, "Allah afiyet versin!" kadarlık bir ifadeyle hayır duasında bulunmuştu.

Gördüğü hiçbir çocuğu eli boş bırakmayan, en azından avucuna üç-beş çikolata tutuşturan aziz Hocamız, yanına getirilen ya da doğumu kendisine bildirilen bebeklere ve sünnet ettirilen çocuklara küçük de olsa bir hediye vermeyi itiyad edinmiştir. Onun bu âdeti aramızda iyi bilindiğinden dolayı, o gün bir ağabeyimiz üzerinde Kur'ân'dan bir âyet ve nazar duası bulunan küçük altınlardan bir tane de Doktor Bey'in göznuruna hediye olarak takdim etmişti. Heyhat ki, çok samimi bir atmosferde, hâlis bir niyetle ve bir geleneği yerine getirme kasdıyla, bir misafirin yeni

doğmuş çocuğuna centilmenlik ifadesi olarak verilen çeyrek altın bazı çevreler tarafından sağa-sola çekildi ve farklı yorumlara mevzu edildi.

Hocaefendi'nin Yerini Bulan Havaleleri

Aslında, Hocaefendi'ye ve adanmış ruhlara çamur atmak için her fırsatı kollayan bir kısım odakların, bu basit mesele sebebiyle bir fırtına daha koparmaya çalışmaları tam onlara göre bir işti. Zira sevmedikleri, beğenmedikleri, ademe mahkum etmek istedikleri ve anlamak için bir kere olsun kulak vermeyi düşünmedikleri kimseleri karalamak, hırpalamak ve yaralamak onların karakterlerinin gereğiydi. Ayrıca, Hocaefendi hakkında tertip edilen Londra Konferansı ve yine Avustralya'da Hocamızın adına açılan kürsü gibi faaliyetler, bu hâsid ruhları adeta delirtmişti. Onlara göre; Gönüllüler Hareketi müsbet manada medyada yer almamalıydı; Hocaefendi mutlaka gündemden düşmeli ya da menfi olarak anılmalıydı. İşte, mal bulmuş Mağribî gibi yapıştıkları "dualı altın" bu mülahazalarını gerçekleştirmek için güzel bir fırsattı. Tabii, dinî değerlere şiddetle karşı ve manaya da büsbütün kapalı olan, Allah kabul etmeyen, Peygamber tanımayan ve ahirete inanmayan bir kısım kimseler de bu inkâr ve itiraz korosuna dâhil olmak için sıradaydılar. Nitekim hiç olmazsa insanların inanç ve hissiyatlarına saygılı davranmaları gereken bu huysuz ruhlar, sadece Hocaefendi'ye ya da adanmışlara değil, İslâm'a, dini esaslara ve duaya inanan onca müslümana da saldırdılar, hakaretler yağdırdılar.

Tartışmaların çok sıcak olduğu o günlerde muhterem Hocamızın mevzuyla alâkalı mülahazalarını aktarmayı çok düşündüm; fakat polemiklere katılmış olmamak için bu niyetimi şu âna kadar erteledim. Şimdi müsaadenizle bu konudaki bazı hususlara değinmek istiyorum:

Evvela, bütün dünyada, tedavi esnasında duaya başvuran hastaların moral bakımından çok daha iyi ve daha ümitli olduklarına, emsallerine göre daha çabuk iyileştiklerine dair binlerce araştırma yayınlandığı, yüzlerce istatistik ortaya konduğu hâlde, ülkemizde bir kısım kimseler duanın tesirsizliğine dair bir-iki uydurma yazıyı nazara verdiler ve duanın gücünü inkar ettiler. Hatta bazıları sapla samanı karıştırırcasına, İslâm'ın dua telakkisiyle diğer kültürlerin duayla meditasyon anlayışını beraberce ele aldılar, aralarındaki büyük farka gözlerini kapadılar; dua ile dua terapisini aynı çizgide yorumladılar.

Oysa her mü'min hayatı boyunca defalarca duasının kabul olduğunu görmüş, sebepleri aşkın bir şekilde bazı isteklerinin gerçekleştiğine şahit olmuştur. İnanmayanlar kendi başlarına yansınlar, hakiki mü'minler düzmece istatistiklere ihtiyaç duymayacak ölçüde duanın tesirine dair yakîne ulaşmışlardır. Duanın kabulünün dâînin büyüklüğüyle de alâkası yoktur; kırık bir kalble ve samimi hislerle dergâh-ı ilahînin tokmağına dokunanlara bugün olmazsa yarın mutlaka icâbet edilmektedir ve inananlar bunun şahitleridir.

Binaenaleyh, kısa bir süre düşünsem, size Hocamızın kendileri için dua ettiğine ve sonrasında şifa bulduklarına şahit olduğum insanlardan on tanesini bir çırpıda sayabilirim. Bazılarının "Şeyh uçmaz, müritleri uçurur." dediklerini duyar gibiyim. Hayır, bizde ne şeyhlik var ne de müritlik. Dahası, biz onu uçurmuyoruz; bilakis, kadr ü kıymetine uygun olarak tanıtmaktan aciz kalıyoruz! Fakat kasemle ifade edebilirim ki, büyüklüğü böyle şeylerde aramadığımız ve mesleğimize de uygun bulmadığımız için birkaç kişi arasında mahrem kalan onlarca hadise görmüş ve yaşamışımdır. Sadece duaların kabul olduğunu görme de değil, dine ve dindara düşmanlık eden kimselerden muhterem Hocamızın Allah'a havale ettiklerinin başlarına gelenleri ibretle ve hayretle

seyretmişimdir. (Söz gelimi birinci tekil şahıslı ifadeler kullansam da bu mevzuda yalnız değilim; Hocamızı tanıyan herkesin aynı kanaatte olduğunu zannederim.)

Haddizatında, Hocaefendi, kimseye beddua etmez, hiç kimsenin Cehennem'le cezalandırılmasını istemez; herkesin hidayetini diler. Fakat olmadık iftiralarla ve uydurma laflarla mü'minlere saldıranlar hakkında "Allah'ım kâbil-i ıslahsa, hidayet eyle; şayet vicdanı çürümüşse ve zehirlemekten zevk alır hâle gelmişse, artık onu Sana havale ediyorum." der. İşte, bu türlü havaleler sonrasında, bir kısım zâlimlerin cezalarını bulduğuna çok şahit olunmuştur. Mazlumların sahibi Allah'tır; mazlumun duası geri çevrilmeyen dualardandır. İnanmayan inanmasın; münkesir bir kalbin âhına hemen "Kulum" dendiğinin binlerce misali vardır.

Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in, "Allah derdi de devayı da indirmiştir; her derdin bir devası vardır. Öyle ise, tedavi olun ama şifayı haramda aramayın!" buyurarak ifade ettiği hakikate göre, felç dâhil her türlü hastalığın çaresi mevcuttur. Bu çare, bazen zahirî sebeplerin eliyle, yani tedavi yollarına başvurmak suretiyle gelir; bazen de hiçbir sebebe müracaat etmeksizin, doğrudan doğruya Cenâb-ı Hakk'a yalvarmak ve O'ndan şifa dilemekle elde edilir. Mesela; Rehber-i Ekmel'in (aleyhissalatu vesselam) tavsiyelerine uyarak, ağrıyan yerine elini koyup üç defa "bismillah" dedikten sonra:

بِسْمِ اللّٰهِ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللّٰهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ مِنْ وَجَعِي هٰذَا

"Vücudumda duyduğum ağrının şerrinden ve neticesinden korktuğum şu acıdan, Allah'ın izzet ve kudretine sığınırım!" duasını tekrarlayan ve samimi bir kalb ile Hazreti Şafî'ye teveccühte bulunan bir kula, Allah Teâlâ sebepler üstü şifa ihsan edebilir. Evet, bir mü'min, hâlis bir ubûdiyet sayılan dua vesilesiyle Cenâb-ı Hakk'a yönelince sebepleri bütünüyle aşabilir ve "nur-u

tevhid içinde sırr-ı ehadiyetin zuhuru ile" Rabbin husûsî bir muamelesine mazhar olabilir.

Hocamızın Bacağı Dua Sayesinde Kesilmekten Kurtuldu!..

Bazıları duanın müessiriyetini inkâr etseler de, aziz Hocamız başından geçen ve pek çok dostunun şahit olduğu bir hadiseyi şöyle anlatmıştır:

1972 senesinde bacağımda dayanılmaz bir ağrı zuhur etti ve bu hâl aylarca sürdü. Bazen hiç hareket edemedim, evden dışarı çıkamadım. Doktorlar önce kemik erimesinden şüphe ettiler; sonra –bağışlayın– kalçada bir deformasyon olduğunu söylediler. İzmir Tepecik'te Devlet Hastanesi'ndeki bazı hekimler konsultasyon yaptılar ve bacağımın vaziyetini çok olumsuz gördüler. Benden bir şey gizlermiş gibi aralarında uzun uzun konuştular; ihtimal, verecekleri haber karşısında çok sarsılacağımı düşündüler. Bugün bana kanser olduğumu da söyleseler, umurumda değil. Bir gün fazla yaşamayı dahi istemiyorum. Gayrı vuslatı arzuluyorum. Sadece kardeş, dost ve arkadaşlarımın vifak ve ittifakını düşününce, "Bu dünyaya onların gül hatırlarına biraz daha sabredebilirim!" diyorum.

Fakat o gün henüz otuz küsur yaşlarındaydım; gençlik yılları sayılan dönemi idrak ediyordum. Belki çok kötü bir haberden dolayı ziyadesiyle üzülebilirdim. Bundan dolayı, hekimler istişarelerinin neticesini biraz saklı tuttular; fakat sonra aralarında konuşurken, bana da duyuracak şekilde seslerini yükselttiler. "Kalçadan alınması lazım, bacağın kesilmesi icap ediyor!.." türünden sözler söylediler. Bunları duyunca hiç etkilenmedim diyemem. O şok anında insanın içine birden bire hafif de olsa bir sis, bir duman çöküyor. Sâdık u Masdûk Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) buyuruyor ki "Gerçek sabır, bir musibetin gelip çarptığı ilk andaki sabırdır." Tahammülü zor bir hadiseyle karşılaştığınız zaman

"gık" bile demeden ona katlanmanızdır hakiki sabır. Mesela; aniden vurup kolunuzu kopardıkları anda şikâyet feryatları yükseltmeden buna katlanabiliyorsanız siz sabırlı bir insansınız demektir. Yoksa kadere taşlar attıktan, Cenâb-ı Hakk'ı kullarına şikayet ettikten ve isyana daldıktan bir süre sonra ağrılarınızın dinmesinin, dostlarınızın gelip teselli etmelerinin ve acınıza ortak olmalarının akabinde başınıza gelene tahammül etmeye karar vermeniz sabrettiğiniz manasına gelmez. Hadisenin şok tesiri esnasında "Allah'tan gelene razıyım!" diyebiliyorsanız, ancak o zaman sabrı anlamış sayılırsınız.

İşte, bacağımın kesilmesi gerektiğini öğrendiğim o anda, öyle bir şok yaşadım; hafifçe birkaç adım attım ve kapının sövelerine dayandım. Sonra silkindim; "Rabbim, şimdiye kadar iki ayak vermiştin, artık birini alıyorsun, Sana hamdolsun!" dedim. Birden dünyanın yükünün üzerimden kalktığını hissettim. Kim bilir, belki de o esnada –Üstad'ın ifadesiyle– "İman tevhidi, tevhid teslimi, teslim tevekkülü, tevekkül saadet-i dareyni iktiza eder." hakikatinin inşirahını tattım.

O günlerde, Doktor Cevdet Alptekin'e de gittik; kendisi o sıralar bacak kesme vakalarıyla meşhurdu. Bana henüz bir şey dememişti ama hemen yanımızdaki bir adama bacağının kesilmesi gerektiğini söylemişti. Adamcağızın kızı ağlamaya durdu, adam da çok fena bozuldu. Boyacılık yaptığını sonradan öğrendiğim adam nazarlarını kendi bacağına dikti, uzun uzun öyle ayağına baktı. Aynı teklifle karşılaşmamın çok muhtemel olduğu bir anda, o psikolojiyi onunla beraber yaşadım. Bir orada onunla beraber, bir de idama mahkûm edilen bir adamın asılması anında diyanet görevlisi olarak vazifelendirildiğim sırada aynı ruh hâletini yaşadım. Adam ayağına bakıyor, "Bu ayak kesilecek öyle mi?" diyor; şöyle bir dönüyor, kendi kendine konuşuyor, "Ben, bu Ramazan'da oruç da tutmuştum, teravihe de gitmiştim ama..." diyerek hezeyan

içinde mırıldanıyor. Onun o andaki hislerini duymadan bu sözlerin manasını kavrayamazsınız; nasıl çaresizce kıvrandığını anlayamazsınız... Ve nihayet adamın ayağını kestiler, bir müddet sonra onu ayağı kesik bir hâlde boyacılık yaparken gördüm.

His ve duygu yoğunluğu açısından dolu dolu geçirdiğim o dönemde bir gün zor güç yürüye yürüye eve geldim. Kardeş apartmanında kalıyorduk. Ramazanın içindeydi; demek ki, vaaza da gidemiyordum. Çocukluğumda dedemden öğrenmiştim; daha mini minnacık olduğum dönemde, başının çok şiddetli ağrıdığı bir vakit, beni yanına çağırmıştı; "Gel, başımı tut ve salat ü selam oku" demişti. Demek ki, Allah Resûlü'ne salat ü selam sayesinde ağrısının dineceğine inanıyordu. Dedemin o hâlini hatırladım. Gece, sahurdan evvel kalktım; bir kaba zeytinyağı koydum, salat ü selam okuyarak, zeytinyağı sürdüğüm bacağımı bir güzel ovdum. Cenâb-ı Hakk'a şu sözlerle teveccühte bulundum:

مَوْلاَيَ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا أَبَدًا / عَلَى حَبِيبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ
هُوَ الْحَبِيبُ الَّذِي تُرْجَى شَفَاعَتُهُ / لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَحِمِ

"Ey Yüce Rabbim, Sahibim ve Efendim! Bütün yaratıkların hayırlısı olan Habîbin Muhammed'e sürekli sonsuz salât u selâm eyle! Zira Senin Habîb'in, içimize endişe salan bütün musibetler ve katlanmak zorunda olduğumuz bütün korkular karşısında şefâatını umduğumuz yegâne Zâttır."

Bu satırları defalarca okuduktan sonra da şu mısraı çokça tekrar ettim:

لَو نَاسَبَتْ قَدْرَهُ اٰيَاتُهُ عِظَماً /اَحْيَا اسْمُهُ حِينَ يُدْعَى دَارِسَ الرِّمَمِ

"Mucizeleri O'nun kadr u kıymetine denk büyüklükte cereyan etseydi, mübarek ismi anılınca çürümüş kemikler bile cana gelirdi." mealindeki bu sözün gönlümde tutuşturduğu mülahazalarla Şefkat

Peygamberi'nin himmetine ve onun şefaatiyle Rabb-i Rahim'in merhametine sığındım. "Yapısı bozulmuş bir uzuv ya da ölmeye yüz tutmuş bazı hücreler ne ki, İnsanlığın İftihar Tablosu'nun adı hürmetine Allah Teâlâ çürümüş kemikleri dahi ihya edebilir" düşüncesiyle, Resûl-ü Ekrem'in (aleyhissalatu vesselam) ruhaniyatından bir iltimas talebinde bulundum. Buna birkaç gece devam ettim. Bir hafta geçti ya da geçmedi ağrılarım yavaş yavaş azaldı ve nihayet sona erdi. Rahmeti Sonsuz'a şükürler olsun, o gün bugündür bacağımla alâkalı öyle bir problem yaşamadım.

Evet, dua, Cenâb-ı Hakk'a esbab üstü teveccühün unvanıdır. Allah'a inanmayanlar, O'nun sebepler üstü icraatının varlığını da kabul etmezler. Böylelerine duanın gücünü anlatmak ve onları Allah'ın ekstradan lütuflarının bulunduğuna inandırmak çok zordur. Oysa şahsen o kadar çok hadiseye şahit olmuşumdur ki.. Alvar İmamı ya da Salih Efendi Hazretleri gibi ağzı dualı bir Hak dostunun kanserli bir insana dua ettiğini ve biiznillah o hastanın şifayâb olduğunu kaç defa görmüşümdür.

Bu, hekime gidilmesin demek değildir. Kemoterapi, radyoterapi yapılmasın manasına gelmemektedir. Tıbbın mutlaka bir yeri vardır; tabii ki teşhis ve tedavi adına gerekenler ortaya konulmalıdır. Fakat bunların yanı sıra duaya da başvurulmasının ne mahzuru vardır? Pozitivizm üzerine müesses olan tıbbımız düne kadar rehabilitasyonu bile kabul etmiyordu; akupunkturu bir tedavi metodu saymıyordu; alternatif tedaviyi kökünden reddediyordu; kiropraktiği bir aldatmadan ibaret görüyordu. Bazıları hâlâ bu sahalara karşı oldukça mesafeli dursalar da, bunların hepsi yavaş yavaş tıp sahasına giriyor. Bir ilim adamının dediği gibi, "Biz tecrübî ilimlere bağlı olan bu tıp alanında, koskocaman bir masanın ancak bir köşesi kadar bir yere muttali olabildik; önümüzde keşfedilmesi gerekli olan daha şu kadar büyük bir saha var." Öyleyse, hangi değişmez ve sabit kurallara göre duanın tesiri yok sayılabilir ki!

Kanaat-i âcizâneme göre, fizik-metafizik münasebeti zaviyesinden de bir husus gözardı edilmektedir: İnsan, bir hastalığın pençesine düştüğü zaman, ruhu açısından nasıl bir panik yaşarsa, o şahsın beden hücreleri de biyolojik hayatiyetleri itibarıyla öyle bir panik yaşarlar. İşte insan, böyle bir durumda "Rabbimin inayetiyle, benim bu hastalığı aşmam mümkündür" inancıyla toparlanabilirse, kanseri bile –Allah'ın izniyle– aşabilir. Çünkü onun bedenine hükmeden ve zîşuur bir kanun-u emrî olan küllî ruh, Allah'a itimadın hasıl ettiği yüksek bir moral gücü ile vücuttaki hücrelere enerji pompalar. Bu moralden nasiplerini alan hücreler de panik havasından kurtulur ve –Allah'ın inayetiyle– bünyede yapılması gerekli olan tamiratı yaparlar.

Hocaefendi ve Dua Listeleri

Aziz Dostlar,

"Okunmuş Altın" mevzuu medya tarafından abartılıp, bazı kesimlerce Hocaefendi aleyhine propaganda malzemesi hâline getirildiği günlerde, yapılmak istenenlerden biri de Aziz Hocamızın –hâşâ– piyasada muskacı ve üfürükçü olarak bilinen kimseler sınıfına indirgenmeye çalışılmasıydı. Sanki, dinde dua okuma yokmuş da, bunu çıkaranlar sadece muskacılarmış ve –hâşâ– Hocamız da onların yaptığını yapıyormuş gibi gösterilmek istendi.

Evet, dinimizde muğlâk ifadeler, bilinmeyen isimler, anlamsız kelimeler ve kesik harfler ile demir ve tuz kullanarak veya ip bağlayarak rukye yapmak haram kılınmıştır. Allah Teâlâ'dan başkasına dua etmek ve masivadan yardım dilemek de şirktir.

Şu kadar var ki, İslâm âlimleri, Allah Teâlâ'nın kelamı, isimleri veya sıfatlarıyla yapılması, malum kelimeler kullanılması ve umulan faydanın Cenâb-ı Hak tarafından gönderildiğine inanılması

şartıyla dua okumanın ya da yazmanın caiz olacağı üzerinde ittifak etmişlerdir.

Nitekim Hazreti Aişe validemizin rivâyet ettiği bir hadis-i şerifte, “Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) son hastalığında Muavvizeteyn’i okuyup kendisine üflüyordu.” denilmektedir. Hakeza, akrep sokmasına karşı Fatiha ile rukye yapıldığına dair hadis varid olmuştur. Yine Resûl-ü Ekrem’in bazı hastalara Muavvizeteyn okuyup, onları sağ eliyle meshettiği ve peşinden de şöyle söylediği nakledilmektedir: “Ey insanların Rabbi olan Allah’ım hastalığı gider; buna şifa ver. Şifa veren yalnız Sensin. Senin şifandan başka şifa yoktur. Hastalıktan eser bırakmayan bir şifa ver!”

Bu malumat ışığında belirtmeliyim ki: Hocamızdan da çokları dua istemektedirler; hatta nazı geçenler isim listesi göndermektedirler. Aslında o listelerin altından kalkmak ve bütün isimleri teker teker okumak çok zordur. Bunun için de, yanında kalan kimseler, Hocamızın rahatsızlıklarını, meşguliyetlerini ve istirahatini düşünerek sütre vazifesi görmeye çalışmakta; “Ne olur, Hocamıza gadretmeyelim; bakın yazılarını yazacak vakit bile bulamıyor ama her gün isimleri sayıp, onlara dua etmek için bir sürü vakit ayırmak zorunda kalıyor!..” demekte, bu konudaki talepleri azaltmaya gayret göstermekte ve hatta bazen –dua isteyenlere hak vermekle beraber– kırıcı bile olmaktadırlar. Fakat ne yapsınlar! Hocamız eline ulaştırılan isimleri hiç olmazsa bir kere zikretmekte ve haklarında dua etmektedir. Kendisine ulaştıktan sonra o isimleri bir kerecik de olsa anmadan, listeyi elinden almak mümkün değildir. Dahası, o isimlerin sahiplerine hürmeten listeleri çöpe atmamakta, yakmamakta, parça parça etmemektedir; sadece toprağa gömülmesine izin vermekte ve bunu da hayırla te’vil etmektedir. Dua talepleri karşısındaki mülahazaları şu şekildedir:

Aslında, her zaman, umumi manada herkesi kuşatacak dualar ediyorum. Fakat bazen hususi dua istekleri de oluyor. Kimi

zaman onlarca isim verilince her gün dünya kadar insana dua ediyorum. Benim duamdan ne olur ki!.. Fakat madem hatır ortaya koyuyorlar ve "Ne olur 'amin' de!.." diyorlar; ben de hüsn-ü niyetli bu insanlara hürmeten "Allah'ım beni de, onları da Kendi yolunda hâlisâne hizmete muvaffak kıl!" diye Rabbime niyaz ediyorum. Kendim için ne istiyorsam onlar için de aynısını istiyorum. "Ey Yegâne Merhametli Rabbim! Bizi âlim, ârif, hâlîm, çok çok tevbede bulunup dergâhına teveccüh eden, âh u enînlerle sürekli kapının tokmağına dokunan, mütevazı, huzurunda hep elpençe divan duran, Kur'ân ahlakıyla ahlaklanan, vakur, ciddi, mehabetli, muhlis (ihlası kazanmış), muhlas (ihlasa erdirilmiş), bütün icraat-ı sübhaniyenden razı olmuş ve Sen'in rızana ermiş, Sen'i her şeyden daha çok seven ve münezzeh sevgine mazhar kılınan ve daima kalbi haşyetle atan, dudakları münacaatla kıpırdayan salih kullarından eyle!" mülahazalarıyla yakarıyorum.

Diyebilirim ki; bu meselenin içinden kolayca sıyrılmayı, bir yönüyle işi onların teveccühüne bağlamada buldum: "Bunlar yanılıyorlar, ben dua edecek insan değilim; madem teveccüh etmişler, ya Rabbî, bunları hüsn-ü zanlarında yalancı çıkarma!" niyazıyla el açıyorum. Benden dua isteyenleri kırmıyorum; taleplerini yerine getirmeyi dostlar arasındaki münasebetler açısından çok lüzumlu görüyor ve bir vefa borcu sayıyorum. Fakat Cenâb-ı Hakk'a teveccüh ederken, kendimi nefyetmenin yanı başında, o insanların iyi niyetlerini boşa çıkarmaması için Rabbime yalvarıyorum.

Kıtmîr Duası ve Nazarlıklar

Kıymetli Arkadaşlar,

Az önce de değindiğim üzere, muhterem Hocamızın hususiyle yeni doğmuş bebeklere hediye ettiği, hem hacim hem de maddî değer açısından küçük, altın ya da gümüşlerin üzerindeki "Kıtmîr duası" da tenkitlere medar oldu. Oysa Hocamız boş bir

kolye vermek yerine üzerine nazar âyeti olarak bilinen beyan-ı ilahiyi ve Ashab-ı Kehf'in isimlerini nakşettirmiş; böylece, verdiği küçük paracıkların sadece göz aydınlığı değil aynı zamanda hayır duası yerine geçecek bir hediye olmasını istemişti.

Hocamızın bu konuyla alâkalı anlattıklarına geçmeden önce şu hususu hatırlatmak istiyorum:

Bildiğiniz gibi, nazar; bakma, fikir, mülahaza, niyet, iltifat, teveccüh ve kem göz manalarına gelmektedir; Türkçemizde daha çok "nazara geldi", "nazara uğradı", "nazar değdi" ve "nazar etti" şeklinde bir fiille beraber kullanılmaktadır. Arapça'da, göz değmesinin karşılığı "isabetü'l-ayn"dır.

Hazreti Âişe validemizin rivayet ettiğine göre, Rehber-i Ekmel Efendimiz, "Nazardan Allah'a sığınınız. Çünkü göz değmesi gerçektir." buyurmuştur.

Muhterem Hocaefendi, dinin yasak saydığı rukyeden ömür boyu hep uzak olmuştur; dinde bir aslını görmediği hiçbir duayı, iksiri, tılsımı ya da formülü herhangi bir derdin devası olarak hiçbir insana tavsiye etmemiştir. Değişik rahatsızlıkları olan kimseler bir dua yazmasını ya da işaret etmesini istediklerinde, hemen Peygamber Efendimiz'in dualarına bakmış ve onlardan birisini göstermiştir. Mesela, Hazreti Osman (radiyallahu anh) tarafından rivayet edildiğine göre; Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Bir kul her günün sabahında, her gecenin akşamında üç defa şu şekilde duâ ederse, o kişiye hiçbir şey zarar veremez:

بِسْمِ اللهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Adını anıp durdukça bana yerde ve gökte hiçbir şeyin zarar veremeyeceği Allah'ın ismiyle (sabaha erdim, akşamladım). O ki, Semi' ve Alîm'dir, her şeyi işiten ve bilendir." İşte, aziz Hocamız illa bir kimseye dua öğretecekse, Sâdık u Masdûk Efendimiz'in

bu türlü beyanlarına nazar etmekte; rahatsızlığını anlatan insanın durumunu gözeterek, hadis-i şeriflerde yer alan dualar arasından ona en uygun olanını salık vermektedir.

Muhterem Hocamız Kıtmîr duasıyla alâkalı olarak da takriben şunları söylemiştir:

Kıtmîr, hurma çekirdeğinin üzerindeki ince zarın adıdır. Bu kelime, hakir, küçük ve değersiz şeylerde mesel olmuştur; bir şeyin kıymetsizliğini ifade etmede kullanılır. Mesela; "Falanın dinden nasibi kıtmîr kadardır!" denirse, bu o şahsın dinden nasipsizliğini gösterir. Ayrıca, Kıtmîr, Ashab-ı Kehf'in köpeğinin ismi olarak zikredilmiştir.

Bu kelime Kur'ân-ı Kerim'de iki yerde geçmektedir. Hazreti Üstad, "Hafız Osman hattıyla ve basmasıyla olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın yazılan kelimeleri birbirine bakıyor. Meselâ, Sûre-i Kehf'te "ve sâminühüm kelbühüm" kelimesi altında yapraklar delinse, Sûre-i Fâtır'daki "kıtmîr" kelimesi az bir inhirafla görünecek ve o kelbin ismi de anlaşılacak!" derken bu iki yere işaret etmiştir.

Ashab-ı Kehf, Allah'ın emir ve yasaklarından yana olduklarından ve putperestliği reddettiklerinden dolayı adının Dakyanus olduğu söylenen Roma askerî valisi tarafından takibata uğratılmış ve inançları sebebiyle cezalandırılmak istenmişlerdi. Zalim valinin zulmünden kaçan bu mü'minler evlerini gizlice terk ederek şehrin yakınlarında bulunan bir mağaraya saklanmışlardı. Derken, Allah'ın riayetiyle uykuya dalmışlar ve üç yüz sene ya da az daha fazla bir süre orada o hâlde kalmışlardı. Cenâb-ı Hak onları o mağarada senelerce sıyanet buyurmuştu.

Allah'ın hususi hıfzına mazhar bu mübarek insanların isimleri tefsir kitaplarında genel olarak şu şekilde zikredilmiştir: Yemliha, Mekselina, Meselina, Mernuş, Debernuş, Sazenuş, Kefeştatayuş ve bir de onların başında bekleyen çoban köpeği Kıtmîr.

Kitap ve Sünnet ile sabit değilse de, bazı Hak dostları nazar dualarına teberrüken bu kutlu isimleri de katmışlardır. Önce bir daire şeklinde, "O kâfirler Zikri (Kur'ân'ı) işittikleri zaman, hırslarından neredeyse seni bakışlarıyla kaydıracak, âdeta gözleriyle yiyecekler! Ve o "delinin teki!" derler. Delilik nerede, o nerede? Onun hiç delilikle ilgisi mi olur? Şu Kur'ân başka değil, ancak bütün alemlere bir derstir." (Kalem, 68/50-51) mealindeki âyet-i kerimeleri yazmış; sonra o daireyi içe doğru Ashab-ı Kehf'in isimleriyle devam ettirmiş ve ortaya da "Kıtmîr" kelimesini koymuşlardır. Bazıları, "Kıtmîr"in ortaya yerleştirilmesine itiraz etmişlerdir; fakat ehlullah, onu diğerlerinden ayırma kasdıyla ortaya almışlardır. Ayrıca, kendilerini "Kıtmîr" yerine koyup, "Allah'ım bu âyetler ve şu isimleri etrafıma sur yap ve onlar hürmetine beni koru!" demek istemişlerdir.

Çok hayırlı işler de yapmış olan ve biraz dilden de anlayan bir zat, öyle bir nakşı görünce hafakanlara girmiş, küplere binmiş ve "Bu ne saygısızlık, köpeği Kur'ân-ı Kerim'in âyetleri içine yazıyorlar." demişti. Oysa o isim zaten Kur'ân'da geçiyor. Dahası, o kelimeyle kastedilen de sadece bir kelb değil. Orada daha derin mülahazalar gözetiliyor. "Allah'ım, Sen Ashab-ı Kehf hürmetine bir kelbi bile üç yüz sene muhafaza ettin; bu biçareyi de Hazreti Muhammed'in (aleyhissalatu vesselam) bir kelbi kabul et; kendimi onun yerine koyuyor, etrafımı kuşatan şu âyetler ve isimlerinin arkasına sığındığım o makbul kullar hürmetine beni de himayene almanı diliyorum!" manası kastediliyor.

Az önce de belirttiğim gibi, bu duanın bu şekilde tasnif edilmesi, Kitab'a ve Sünnet'e dayanmamaktadır; bu Ehlullah'ın keşfettiği ve faydasını gördüğü bazı sırlar cümlesindendir. Fakat hıfzedenin ve asıl teveccüh edilmesi gerekenin kim olduğu bilinirse, nazardan korunmak için onu bir vesile yapmakta mahzur yoktur.

Belli bir dönemden sonra imam olarak vazife yapan çok hâlis bir arkadaşım vardı. Boyu kısa, bacakları da çarpıktı. İki de bir gelir, "Yahu, Fethullah Efendi, bana yine birinin nazarı çarptı!" derdi. Aşağılama ya da hafife alma kasdıyla değil de, kendisine nazar değdiğini söylediği andaki sevimliliğinin sürüklemesiyle, "Be adam nazar senin nerene çarpar, alttan gelse yamuk bacaklarının arasından geçer, üstten gelse boyunu aşıp gider." derdim. Yine bir gün, ciddi bir inanmışlık içinde ve çok terbiyeli bir edayla "Fethullah Efendi, ben yine nazara uğradım!" dedi. O gidince, kendi kendime düşündüm, "Bunun dediği doğrudur; insan, sadece boyu posu, edası endamı ve kılık kıyafetinden dolayı değil, başka hususiyetleri sebebiyle de nazara gelebilir. Kiminin ahlakı güzel olur, kimi güzel Kur'ân okur, bir başkası kelam ehlidir, diğerinin ilmi derindir. Bunların her birinden dolayı insana nazar isabet edebilir." dedim ve onun hakkındaki evvelki düşüncemden vazgeçtim.

Hadis olarak rivayet edilen bir beyanda deniliyor ki; "Göz değmesi, deveyi kazana, adamı mezara sokar." Bediüzzaman hazretleri bu meşhur kaideyi hatırlatarak "Benim kat'î kanaatim geldi ki, nazar, beni şiddetle müteessir ve hasta eder. Çünkü bana bakan, ya şiddetli adâvetle veya takdirle nazar eder." demektedir. Öyleyse, alıcı ve alkışlayıcı bir nazarla herkesin yüzüne bakmamak lazımdır. Yoksa farkında olmadan çarpabilirsiniz, nazarınız kem olabilir. Bu açıdan, ille de takdir nazarıyla bakacaksanız, "mâşâallah" sözünü ihmal etmemelisiniz; şayet birini beğenmiyor ve onu nahoş görüyorsanız, "Allah'ım beni öyle eyleme, onu da ıslah et!." demelisiniz.

Hâsılı, o kem gözleri başka şeylere celbedip zararlarına mani olma kasdıyla "kıtmîr duası" denilen metni yazıp bazılarına verenler ve onu kullananlar olmuştur. Şahsen, üzerinde dua nakışlı öyle bir parayı ya da yazılı parçacığı üstümde taşıma ihtiyacı hiç duymadım ve hiç kullanmadım. Fakat kullananları da hiç

kınamadım. Şayet, Müessir-i Hakiki'yi biliyorlarsa; dua yazılı bir altın, gümüş ya da kağıttan medet ummuyor, ona tesir-i hakiki vermiyor, onun koruduğunu düşünmüyor ve onu sadece bir vesile kabul ediyorlarsa, yaptıklarının yanlış olduğunu düşünmedim.

Evet, dinimizde nazardan korunmak için, "nazarlık" denilen mavi boncuk, sarımsak, at nalı, kuru kelle, minyatür süpürge ve benzerlerini, içinde ne yazılı olduğu bilinmeyen ya da garip birtakım şifreler ihtiva eden muskaları, nereye olursa olsun takmak bid'at sayılmıştır. Onların zatında koruyucu olduğunu düşünmek ve onlara tesir-i hakiki vermek çok tehlikelidir. Hıfz u himaye eden onlar değildir; fakat akîdeye sâdık kalma şartıyla, kem nazarlı kimselerin nazarını dağıtma adına o türlü şeylerin bulunmasına da bütünüyle itiraz etmemek gerektir. Önemli olan akîdede inhirafa düşmemektir. O kuru kelleden bir şey olsaydı, kendi etini korur, kendi asli yapısını muhafaza ederdi. Onun kendisine faydası yoktur; ama kem nazarlı bir adamın gözü ona takılabilir; adam "Bu ne ki?" deyip onunla uğraşırken oradaki insanlar sıyanet edilmiş olabilir. Kötü bakışlar o türlü vasıtalarla kırılabilir ve onlar dikkati dağıtmaya matuf kullanılabilir. Sözlerim yanlış anlaşılmasın, "Her köşeye bir nazarlık asalım, her kapıya bir nal takalım!" demiyorum; bunları isabetli kabul ettiğimi de söylemiyorum. Fakat ulu orta her şeyin aleyhinde bulunmanın doğru olmadığını ifade etmeye çalışıyorum. Bugün her şeye ircâ edilen pozitivist düşüncenin yanlışlığına dikkat çekiyorum.

HİPOGLİSEMİ GEÇİREN YIĞINLAR

Can Dostlar,

M. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin en çok rahatsız olduğu hususlardan biri, muhatabının söz, hâl, tavır, hareket ve hatta mimikleriyle mübalağalara girmesi, olduğundan farklı görünmesi ve gönlünden vize almamış duygularını seslendirmesidir. Şayet, "Sizi canımdan çok seviyorum" cümlesi, kalbden kopup gelen ve vicdandan "doğrudur" mührünü alan bir hissin ifadesi değilse, Hocaefendi'ye göre o söz yalandır. Bir toplantıya rağbetin çokluğunu anlatmak için "Binlerce insan iştirak etti" denilmişse ama aslında katılımcıların sayısı ancak "yüzlerce" ile dile getirilebilecek kemmiyette ise, bu beyan da hilaf-ı vakidir. İlk bakışta, kabarık listelerin, göz alıcı brifinglerin ve hayret verici raporların aşk u şevki arttıracağı zannedilse bile, ehl-i firaset nazarında bunların hiçbir kıymeti olmayacaktır; bilakis, öyle mübalağalı anlatımlar, temiz bir vicdanda mutlaka aksülamel yapacaktır. Binaenaleyh, karşısındaki insan kim olursa olsun, aziz Hocamızın ondan istediği tek şey mutlak doğruluktur.

Bir gün, muhterem Hocaefendi rahatsız olduğu bazı beyan ve tavırlar üzerine ortaya konuşarak, kimseyi rencide etmemeye

çalışarak ama herkesin kendisine pay çıkarmasını da arzulayarak şunları söylemişti:

Yalana Karşı Savaş

Yalan söyleyen de, farklı görünen de kendini mahvetmiş olur. Hilaf-ı vaki söz, tavır, davranış ve hatta bakış, mimik ya da göz kırpış Allah'ın bildiğine muhalif olması açısından, O'na karşı korkunç bir yalandır.

Mü'min her şeyi doğru söylemeli ve her zaman doğru davranmalıdır. Çünkü İslâm doğruluğu tespit etmek için gelmiştir. Evet, ondan önce de doğruluk vardı ama ara sıra ve bazı kimselere has bir edayla ortaya çıkmaktaydı. Din-i Mübin, sıdk ve sadâkati umum müslümanların vasfı hâline getirmiş ve onu insanlık arşının direği olarak yerleştirmiştir.

Heyhat ki, ikbal düşüncesi, istikbal endişesi ve şahsî planı olan kimseler hem doğru konuşmuyorlar hem de olduklarından farklı görünüyorlar. İ'lâ-yı kelimetullah dışında hesapları bulunan ve başka gayeler arkasında koşturan aldanmışlar, süslü ve mübalağalı beyanlarla alkış devşirmeye çalışıyor; boylarını aşkın tavır ve davranışlarla takdir toplamaya kalkışıyorlar. Dolayısıyla da, onların ağızları sağı gösteriyor ama kalbleri sola bakıyor. İç-dış bütünlüğünü bir türlü sağlayamıyorlar; çelişkilerden hiç kurtulamıyorlar... Belki melekler de şaşırıyorlardır onların hâllerine; "Acaba hangisini yazsak?" der gibi bakıyorlardır birbirlerine... Fakat bir bilen var, her şeyi aslıyla faslıyla bir gören var. Allah var!..

Ve az ötede bütün sırların ortaya saçılacağı bir gün var. Kur'ân haber veriyor; "Gün gelir, bütün gizli hâller ortaya dökülür." (Tarık, 86/9) diyor. Gönüllere hapsedilen niyetler, inançlar, sevgiler, kinler ve maksatlar büyük buluşmada belli olacak; o gün kalblerde meknî duran her şey açığa çıkacak...

Hangi davranış içten gelerekti? Hangi söz samimiydi? Hangi beyan vicdanın sesiydi? Hangi gözyaşı kalbin gayr-i iradî taşmasının ifadesiydi?.. O gün hepsi ortaya dökülecek!..

Bugün insanları aldatmak kolay, yarın aldanmayan Bir'inin huzurunda el pençe divan durma var. Burada her söz ve hâl belli çiplere, Rabbanî disketlere kaydoluyor; onların hepsinin arz edileceği Büyük Mahkeme var.

Her beyan, hâl ve hareketiyle en doğru olan Hazreti Sâdık u Masdûk'a bile "Sana nasıl emredilmişse öyle dosdoğru ol!.." (Hûd, 11/112) buyurmuyor mu Cenâb-ı Allah?!. Doğrulukta elli bin defa endazeden geçmiş, sıddık olduğu ortaya konmuş, nezd-i ilahide sadâkati tescillenmiş ve kendisine sıdkı hususunda teminat verilmiş bir Rehber-i Ekmel'e "dosdoğru ol" denmesi, bu konuda hiçbir teminatı olmayan insanlara ne ifade etmeli acaba?

Şayet, adanmış ruhlar hilaf-ı vaki beyana, mübalağaya, riyaya, süm'aya ve tasannuya karşı savaş ilan etmezlerse, koca bir geleceği yalan işgal edecektir. Yalanın va'dettiği istikbal ise bellidir; akıbet, doğruluğun yerle bir edilmesidir. Allah korusun, işte o zaman, devrilen doğruluk abidesini ne kartellerinizle, ne holdinglerinizle, ne gazetelerinizle, ne televizyonlarınızla, ne okullarınızla ve ne de muhteşem binalarınızla yeniden ikâme etmeniz mümkün olacaktır. Zira insanlığı huzura kavuşturacak iksir, yalan üzere birleşmiş tâbîlerin kesreti ya da müesseseleri değil, az sayıda da olsa, doğruluğu esas edinmiş sâdıkların keyfiyeti ve samimiyetidir.

Cürmüm İle Geldim!..

Öyleyse, ne olur tam kalbinizden gelmiyorsa söylemeyin, diliniz gönlünüze tercüman değilse konuşmayın. Allah aşkına, işin içinde azıcık da olsa iradenizin dahli varsa, huşulu bir

insan tavrıyla boynunuzu eğmeyin; hislenmişçesine burnunuzu çekmeyin, gözyaşlarınız söz dinlemiyormuş gibi bir edaya bürünmeyin...

Hele Allah'a karşı yalan söylemekten, Hazreti Sâdık u Masdûk'u yalanınıza alet etmekten ürperin; çok korkun, titreyin. Şayet, O aklınıza geldiğinde gerçekten burnunuzun kemikleri sızlamıyorsa, gözleriniz dolmuyorsa, kelimeler boğazınızda düğümlenmiyorsa, ne zaman O'nu ansanız kararınızın kalmadığını söyleme gibi bir mübalağayı seslendirmeyin.. ne olur O'na karşı yalan söylemeyin. Dahası, hiç olmazsa size emanet edilen nesilleri yalana alıştırmayın.

Televizyonda "Yetim Kız" ilahisini seyrettim. Bir kızcağız,

"Yetim kızın başını okşayan mübarek el,
Ben de yetim bir kızım ne olur bana da gel!"

diyor ve yanaklarındaki yaşları siliyordu. Her vicdan sahibi misillü ben de çok duygulandım; kendimi o yetimlerden biri sayıp ağladım. Ne var ki, bir mülahaza bir buğu gibi gelip zihnimi sarınca irkildim. Ya bu ilahiyi söyleyen o şirin kız yetim değilse, daha bu yaşta ona yalan söylettirilmiş olmuyor mu? Yetim olmadığını bile bile ona o mısraları söylettirmek ve sonra da onu alkışlamak, bir yönüyle kızcağıza yalan söylemeyi telkin etmek sayılmaz mı? O çocuk daha o yaşta yalana alışmaz mı?

Hayır, meseleyi çok hassas bir teraziyle tarttığımı ve gereğinden fazla hassas davrandığımı zannetmeyin. En büyük yalanlar, çok küçük hilaf-ı vaki beyanlarla başlamıştır. Bir de, gerçek olmayan sözlerin içinde Allah ve Resûlü'nün sevgisi gibi ulvî hakikatler varsa, o zaman minik sayılan inhirafların varıp nereye dayanacağını kestirmek çok zordur. Bu itibarla da, insan mutlaka "Ne zaman anarsam Seni / Kararım kalmaz Allah'ım / Senden gayrı gözüm yaşın / Kimseler silmez Allah'ım" diyecekse, önce "Bir

ilahide geçtiği üzere...” ya da “Bir şairin dediği gibi...” kayıtlarını düşmeli ve “Bu sözler benim gönlümün sesi değil ama çok hoşuma gidiyor; inşaallah bugün sözlerini dile doladığım bu mana bir gün kalbimde de çiçek açar!” demelidir. İlla bir çocuğa,

“Gül sevgin yeter bana ey sevgili Resûlüm,
Öyle muhtacım Sana ne verirsen kabulüm!”

dedirtilecekse, ona da bu sözün muhtevası güzelce anlatılmalı, onun içinde Resûl-ü Ekrem’e karşı gerçekten bir sevgi meşalesi tutuşturulmalı ve çocuğun en azından mülahaza planında “Biri şöyle diyor.” veya “İnşaallah, ben de Peygamber Efendimiz’i bu ölçüde sevebilirim!” demesi sağlanmalıdır.

Artık, ayağımın birini iyice öbür tarafta hissediyorum. Onun için, bazı yamuk yumuk davranışlardan şimdilerde daha çok rahatsızlık duyuyorum; ağızlardan dökülen mübalağalar ve hilaf-ı vaki beyanlar içimde tiksinti uyarıyor. Bakışlardaki anlamsızlık vicdanımda ürperti hasıl ediyor. Kulak kabartılan ve değer verilen meseleler, beni “Bunlar adanmış bir insana yakışır mı?” mülahazalarına sevkediyor. Evet, şimdi öbür tarafa kendimi daha yakın hissediyorum, kirpiklerimin ucunda ahiret şafağının sökün ettiğini görüyorum ama en çok hâlâ yalandan kurtulamamış kimselere üzülüyorum.

Kendi hakkımdaki düşüncelerimi merak ediyorsanız; bugün odama girdiğimde, Kuddusî’nin meşhur şiirinden bir-iki mısra aklıma geldi: “Ey rahmeti bol Padişah / Cürmüm ile geldim Sana / Ben eyledim hadsiz günah / Cürmüm ile geldim Sana... Gerçi kesel fısk ü fücûr / Ayb u zelel çok hem kusûr / Lâkin Senin adın Gafûr / Cürmüm ile geldim Sana... Bin kerre bin ol pâdişâh / Etsem dahî böyle günâh / Lâ-taknetû yeter penâh / Cürmüm ile geldim Sana.” İçerde bunu mırıldanıp durdum. O’na cürmüm ile gidiyorum ama sonsuz rahmetine sığınıyorum.

En Büyük Musibet

Sevgili Arkadaşlar,

Geçenlerde Aziz Hocamız, ağır bir hipoglisemi (aşırı hâlsizliğe, terlemeye ve hafif baygınlığa yol açacak şekilde kandaki şeker oranının düşmesi hâli) geçirmişti. hâlsizlik ve baygınlıktan henüz kurtulamamış olmasına rağmen, İkindi Yağmurları'nda inkıtaya sebebiyet vermemek için her zamanki gibi sohbet-i Cânân'a başlamıştı. Mukaddime faslındaki sözleri şöyleydi:

Bu defa hipoglisemi gerçekten çok ağır oldu. Ayakta duramadım, gözlerim de iyice karardı. Hiç takatim kalmadı. Böyle bir sarsıntıdan sonra kendime gelmem de epey vakit alıyor. O süre zarfında, muhakemem yeterince çalışmıyor, sağlam düşünemiyorum; çünkü beyin şekersiz kalıyor, oraya hemen şeker zerketmek de mümkün olmuyor.

Aslında, bu türlü rahatsızlıklar ve dünyevî musibetler dert değil; esas, insanlığın beyni şekersiz, topyekün yığınlar hipoglisemi geçiriyorlar; daha da kötüsü hastalıklarının ne olduğunu da bilmiyorlar. Şayet, hadiseleri keyfiyetlerine göre tasnif edecekseniz, en başa insanlığın hâl-i pürmelâlini koymalısınız; zannediyorum, meseleleri selim vicdanla değerlendirseniz, bundan daha büyük bir hadise bulamazsınız.

Hazreti Pir, Hastalar Risalesi'nde diyor ki; "Eğer günahlarını düşünmüyorsan yahut ahireti bilmiyorsan veya Allah'ı tanımıyorsan, sende öyle dehşetli bir hastalık var ki, milyon defa sendeki bu küçük hastalıktan daha büyüktür; ondan feryat et!"

Evet, en büyük dert imansızlıktır. Onunla kıyaslanınca, çocuğunuzdan yediğiniz zoka ya da eşinizden gelen zıpkın gibi ailevî problemleriniz çok basit sayılır; sürgünler, zindanlar, işkenceler... çok hafif kalır.

Baksanıza Muzdarip İnsan ne diyor: "Bana ızdırap veren

yalnız İslâm'ın mâruz kaldığı tehlikelerdir. Yoksa şahsımın mâruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeye bile vaktim yoktur. Bugün iman kalesi tehlikededir; benim ızdırabım, yegâne ızdırabım budur. Keşke bunun bin misli meşakkate mâruz kalsam da iman kalesinin istikbali selâmette olsa!"

İşte, bunlar, hangi derdin daha büyük olduğunu çok iyi keşfetmiş ve vicdanında onun ızdırabını derinden duymuş bir insanın solukları. Evet, en büyük dert imansızlıktır, ondan daha büyük dert yoktur. Günümüzde, yığınlar sürü hâlinde birbirlerini Cehennem'e sürüklemektedir. Bu hâl karşısında sancıdan çatlamak, en azından bir kenara oturup ağlamak gerekmektedir. Heyhat ki, müslümanların ekserisinde böyle bir mukaddes hafakandan bahsetmek de mümkün değildir.

Maalesef, insanlar kendi küçük hesaplarına ağladıkları hâlde, cayır cayır yanmaya koşan kimselere karşı azıcık olsun acıma hisleriyle heyecana gelmiyorlar. Bu kadar bir duyarlılık olsa, zannediyorum, o zaman bazıları "Öyleyse, şimdi ne yapmalı?" diyeceklerdir. Bu mesuliyet duygusu olmayınca, "Bana ne düşüyor?" diyen insan adedi ancak iki elin parmakları sayısıncadır. Evvela, dert ve ızdıraptan delirecek hâle gelmeleri lazım insanların; herkesin "Söyleyin Allah aşkına, bu derdin dermanı adına ben ne yapayım; insanları ateşten kurtarmak için kendimi alevlerin içine mi atayım, yoksa şu kabaran inançsızlık dalgalarının kucağına mı salayım!" demesi lazım. Bir insanda bu kadar ciddi bir metafizik gerilim varsa, ona "Şunu yapmalısın" denebilir. Aksi hâlde, bugün müslümanları dahi insanlığın huzuru hesabına harekete geçirmek pek zordur.

Görüyorsunuz; bazıları kendi küçük işleri için bir sürü günaha giriyorlar; hoşlarına gitmeyen bir meseleden dolayı dünya kadar gıybet ediyor, hatta hâlisâne hizmet edenleri bile çekiştiriyorlar. Ufacık bir hesapları altüst olunca yeme-içmeden kesiliyor ve

adeta dünyaya küsüyorlar. Fakat ümmet-i Muhammed'in (aleyhissalatu vesselam) dertlerine sıra gelince, onlara hiç dönüp bakmıyorlar, adeta üzüntü dahi duymuyorlar ve normal gidişatlarında hiçbir değişikliğe maruz kalmıyorlar.

Kimseyi hesaba çekme niyetinde değilim; fakat acaba ümmet-i Muhammed'in alev alev hâline bakarak, ömründe bir gece uykusunu terketmiş, yüzünü secdeye koymuş ve sabaha kadar "Allah'ım inananlara merhamet et!" diye ağlamış kaç tane insan gösterebilirsiniz? Şayet, herkes başını öne eğecekse ve bu soru cevapsız kalacaksa, çok ciddi bir yokluk yaşadığımızı kabul etmemiz gerekmez mi? Evet, maalesef, ciddi bir yoklukla karşı karşıyayız.

Hiç kimseyi rencide etmek için söylemedim bunları; sadece içime saplanan zıpkınları dillendirmek istedim. Ne ki, "Talebim gerçekleştirilmedi, sözüm dinlenmedi" deyip gıybet eden; ferdî bir meselesini büyütüp halkanın dışına çıkan ve şahsına ait bir bardak suda kıyamet koparan ama ümmet-i Muhammed'in problemlerine hiç eğilmeyen insanların varlığı da bir gerçek.

Siz Nasılsınız?!.

Kıymetli Dostlar,

Bu yazıda size aktarmayı planladığım notlar, biri düşündüren diğeri de tebessüm ettiren iki nükteden oluşuyor:

Muhterem Hocaefendi'yi rahatsız eden hususlardan bir diğeri de, "Sizi çok iyi gördük?" türünden kalıp ve klişe cümlelere muhatap olmasıdır. Ona göre; "Sizi iyi gördük" sözü hem mübalağa hem de hilaf-ı vaki beyandır. Şayet, cismanî açıdan ve sağlık zaviyesinden bakılarak böyle söyleniyorsa, bu tesbit yanlıştır; çünkü Aziz Hocamız en iyi olduğu gün bile on-on beş ünite ilaç kullanmaktadır. İç içe rahatsızlıkları olan ve onca ilaç alan bir insan nasıl

iyi olabilir ki!.. Yok, eğer manevî hayat itibarıyla bir değerlendirme yapılıyor da "iyi" teşhisi konuyorsa, bu da çok büyük bir iddiadır ve birincisinden daha büyük bir hatadır. Tabii ki, o türlü beyanlar bir yönüyle, bir dileği, ümidi ve recâyı da ifade eden mecazi sözlerdir. Ne var ki, başkaları için bir mahzur taşımasa da, büyükler nezdinde sözün ibresi mutlak doğruyu göstermelidir.

Keza, ecdadımız, kendi emsallerine ve büyüklerine asla "Nasılsınız?" sorusunu sormamışlar ve muhataplarını doğruyu söylemek ile karşıdakini üzmek arasında bırakmamışlardır. Çünkü ehlullah kendilerini hiçbir zaman iyi görmemiş, soranlara "iyiyim" dememiş; ama kalblerine bir kıymık gibi batan ve "iyiyim" demelerine mani olan kusurlarını başkalarına açmayı da istememişlerdir.

Binaenaleyh, bir gün bir misafirimiz Muhterem Hocamıza "Nasılsınız?" diye sorunca, onun cevabı şöyle olmuştur:

Ne diyeyim ki, bari ben de seleflerim gibi cevap vereyim: Bir ayağı çukurda olmasına rağmen, öbür tarafa nasıl gideceğini, devrilerek mi yoksa meleklerin kanatlarında uçarak mı öteye geçeceğini, kabirde Münker-Nekir'in suallerine karşılık ne diyeceğini, mizanda sevap kefesinin mi yoksa seyyiatının mı ağır geleceğini, "Hadi yürü!" hitabını duyduğu zaman Cennet'e mi sevkedileceğini, Allah korusun Cehennem'e mi sürükleneceğini... bilemeyen bir insanın nasıl olması beklenirse, işte ben de öyleyim!..

***

Aziz Hocamız, bir sohbette Hazreti Üstad gibi büyüklerin söz ve yazılarının ilham ürünü olduğundan; İhtiyarlar Risalesi, Hastalar Risalesi ve Haşir Risalesi misillü eserlerin bugün özellikle Batı ülkelerinde çok alâka gördüğünden ve büyük bir ihtiyacı karşıladığından bahsederken söz dönüp dolaşmış ve "İntâk-ı bilhak" mevzuuna gelmişti.

İntâk-ı bilhak; insanın inâyet-i Hak ile bir hakikati bütün açıklığıyla dile getirmesi, hatta bazen kendisi arzu etmediği hâlde gerçeği olduğu gibi seslendirmesi, farkına varmadan Hakk'ın sevkiyle doğruyu kendi aleyhine olacak şekilde söylemesi ve kimi zaman da saklı tutmak istediği bir meseleyi sürçülisan ile ele vermesi demektir.

Ezcümle; tekye ve zaviyelerin kapatılmasının kararlaştırıldığı ve o türlü müesseselerin basıldığı bir dönemde, şeyh efendilerden birisi biraz ürkmüş, derdest edilmekten endişe duymuş ve kendisini emniyet altına almanın yollarını aramış. Nihayet, talebelerini kendi başlarının çaresine bakmaları için serbest bırakmış ve yanında kalan üç-beş müridine şöyle tembihte bulunmuş: Şayet, askerler bizim dergâhı da basarlarsa, onlara deyin ki: "Şeyh efendi itiyad etmiş, evrad okuyor."

Güya, bu sözle, orayı kapalı tuttuğu ve kimseyle meşgul olmadığı intibaını uyarmak, böylece cezalandırılmaktan kurtulmak istemiş. Hakikaten çok geçmeden askerler onun mekânına da baskın yapmışlar; herkesi tutuklamışlar ve onu sormuşlar. Müridlerin birisi, (dil sürçmesi neticesinde olmayacak bir söz söylemek suretiyle bir şey gizlendiğini ele verircesine) intâk-ı bilhak ile şöyle demiş:

"Şeyh efendi irtidat etmiş, Tevrat okuyor!.."

ÖZ YÜREKLİ YİĞİTLER

Sevgili Arkadaşlar,

Zamanımızın en büyük hastalıklarından biri kıskançlıktır. Maalesef, bugün, "Kur'ân talebesi" olduğunu söyleyen kimseler arasında dahi gönlü haset ateşiyle yanmakta olan bir sürü insan vardır. Öyle ki, şimdilerde –çoğu kez– kardeş kardeşi, arkadaş arkadaşı, bir belletmen diğerini, öğretmen de başka bir öğretmeni kıskanmaktadır. Niceleri "Aman benim çıraklarım kimseyle görüşmesin; talebelerim başkasına teveccüh etmesin, halkamdakiler benden gayrısına gitmesin!" düşüncesinde olduklarını hâl ve tavırlarıyla dışa vurmaktadırlar. Pek çokları, bir hakikatin anlatılmasına matuf bile olsa, kendilerinin haricindekilere müracaat edilmesinden rahatsızlık duymaktadırlar.

Oysa hepimiz ümmet-i Muhammedi (aleyhissalâtü vesselâm) sahil-i selâmete çıkaracağına inandığımız bir geminin hizmetçileriyiz. Gerçi, başkasında görülen bir olgunluğa imrenme, o güzel sıfatı yakalama azmiyle gayret gösterme ve hayırlı bir neticeyi elde etmek için müsabaka yaparcasına çalışma diye tarif edebileceğimiz "tenâfüs"e izinliyiz. Ne var ki, bu rekabetsiz yarışta da kendi rekorumuzu kırmakla vazifeli ve kendimiz için takdir edilen olgunluk eşiğine ulaşmaktan sorumluyuz.

Bu itibarla, şayet gerçek bir Kur'ân talebesi isek, biz asla haset edemeyiz, hatta hasede sınır komşusu olan gıpta alanında da dolaşamayız; belki sadece tenâfüste bulunur ve hayırda yarışırız. Evet, biz kendi payımıza düşen bir hizmeti ve elimizden gelen bir işi tamamlamaya bakarken, aynı zamanda her arkadaşımızı, dostumuzu ve kardeşimizi rakip değil, mübarek bir yardımcı olarak görmeye mecburuz.

Ezcümle, bu seferki hasbihalimizde M. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin bu mevzuyu anlatırken vurguladığı bir hususu aktaracağım:

Sen Ona Git!..

Talebeliğim sırasında, klasik usûle göre dersler aldığım gibi, aynı zamanda o dönemde mevcut Allah dostlarının saadethânelerine de devam ediyor, oralardan da istifade etmeye çalışıyordum. Meslek ve meşrep açısından hiçbir ayrım gözetmeden, hem Nakşî hem de Kadirî dergâhlarına gidiyor; istidadım ölçüsünde bütün büyüklerin insibağıyla boyanmaya gayret ediyordum. O meclislerde pek müessir nasihatlere kulak verdim, âdâb ve erkân adına çok güzel düsturlar dinledim. Duyup dinlediklerim arasında bu yolun bir esası olarak dile getirilen bir edep vardı ki, ona gerçekten hayran kaldım. Bir mürşidin, kendi çırağını belli bir süre yetiştirdikten sonra ona "Artık senin bizden alacağın kalmadı; falan beldede şöyle bir Hak dostu var, sen ona git; gayrı ancak o sana rehberlik yapabilir!" demesine ve kendisini sıfırlayarak müridini daha engin bulduğu bir mürşide yönlendirmesine adeta bayıldım.

Bu hakperestlik anlayışına göre; düz bir insan, gelip yetişmek ister, ilim tahsil etmek arzu eder, daha çok ilim, marifet ve hakikat.. gibi hususların mebâdîlerini öğrenmek için gayret içinde bulunduğunu söyler. Böyle mübtedî bir Hak yolcusu "tâlib" adıyla dergâha alınır. O, hemen mürîd olarak kabul edilmez, önce

bir müddet denenir. Bu insan maneviyâta inanıyor mu? Seyr u süluk-i ruhaniye tâbi tutulsa terakki eder mi? Bu mesleğin sabit disiplinlerine uyabilir mi? Bu kabiliyette bir insan mı? Şayet, bu suallerin cevabı müsbet şekilde ortaya çıkar ve tâlib ilk imtihanları geçerse, artık o, el tutan, birine intisap eden, manevî hayatı adına bir kâmil insanın rehberliğine giren; dahası, şahsî istek ve dileklerinden vazgeçerek dinin emirleri çerçevesinde bir üstada teslim olup inkıyad eden manasına "mürîd" unvanını alır. Sonra Allah'ın rızasını kazanma hedefine bağlı, belli bir disiplin içinde O'na yürüyen; kendi uzaklığını aşmaya çalışan bu hak yolcusu zamanla seyahat erkânını iyice öğrenerek bir "sâlik" mertebesine yükselir. Eğer, yol âdâbına riayet ederek ilerlerse, gün gelir beden ve cismâniyetle alâkalı hicaplardan bir bir sıyrılıp kendine ait uzaklıkları aşar, Cenâb-ı Hakk'ın maiyyetine ulaşır, zevken ve keşfen O'na "vâsıl" olur.

Ne var ki, bütün bu mertebelerde gözetilen bir incelik vardır. O dergâhın mürşidi huzuruna gelen herkesi özel hâllerine göre ayrı ayrı değerlendirir; onları birer birer tâliblikten mürîdliğe, sâlik iken vâsıllığa yürütür. Fakat çırağı fevkalâde istidadlı çıkar da, mürşid herhangi bir noktada kendisinin yetmediğini görürse, hemen ona başka ulvî bir kapı gösterir. Hazret bakar ki, talebesinin yüksek bir kabiliyeti var; "Oğlum, sen gerçek inkişafını falanca yerde bulacaksın!" der ve ona bir mürşid-i kamili işaret eder. İşte bu, hakperestliğin göstergesidir.

Bu cümleden olarak, Ebu'l-Hasan Şâzilî hazretleri, onlarca velînin meclisinde bulunup kendilerinden istifade etmeye çalışmış, bu gayeyle pek çok seyahat yapmış, nihayet Irak'a giderek Ebu'l-Feth Vâsıtî'nin sohbetlerine katılmıştır. Bir gün, Ebu'l-Feth Vâsıtî hazretleri ona, "Sen hakiki mürşidini Irak'ta arıyorsun. Hâlbuki o senin memleketindedir; oraya dön!" buyurmuştur. O zamana kadar zahirî ilimlerde çok büyük mesafeler katetmiş

bulunan Ebu'l-Hasan Şâzilî hazretleri hemen memleketine dönmüş; aradığı zâtın, hayatını bir mağarada sürdüren İbn-i Meşîş-i Hasenî hazretleri olduğunu anlamış; dünyevî her şeyi arkaya attığının remzi olarak bir güzel gusül almış ve o güne kadar elde ettiği bütün meziyetlerini unutmuşçasına Pîrinin huzuruna koşmuştur. Ne var ki, gün gelmiş, o Hazret de "Benden alacağın bu kadar!" deyip Ebu'l-Hasan Şâzilî'nin nazarlarını bir başka ufka ve yola tevcih etmiştir.

Haddizatında, bizim mesleğimizde böyle bir silsile, şeyhlik, mürîdlik ve el verip el alma gibi unsurlar yoktur. Fakat asla hasede düşmeden, hiç kıskançlığa girmeden ve hatta bir yönüyle hasede hem-hudud olan gıptaya bile tenezzül etmeden vazifelerimizi yerine getirebilmemiz için söz konusu hakperestliğin bizim için de çok manalar ifade ettiği âşikârdır. Allah Teâlâ'nın hakkımızda takdir buyurduğu konuma razı olarak hayırda yarışmamız ve sadece kendi nefsimizi rakip kabul ettiğimiz bu müsabakada kardeşlerimizi samimi birer yardımcı olarak görmemiz ancak böyle bir hakperestlik şuuruyla mümkün olacaktır.

Evet, kardeşlerimizi kıskanmamız ve çıraklarımızı onlardan uzak tutmamız bir yana, onları şerefte, makamda, teveccühte, hattâ maddî menfaatlerde kendimize tercih etmemiz gerekmektedir; zira bu şekilde hareket etmek ihlasın bir buududur ve iman hizmetinin temel düsturlarından biridir. Dahası, bir iman hakikatini muhtaç bir mü'mine bildirme hususunda bile, başka bir arkadaşımızı öne sürmemiz, kürsünün başına onu geçirmemiz ve onun tercümanlığına fırsat vermemiz hakkın hatırını âlî tuttuğumuzun remzidir.

Öyleyse, hakikat konuşulsun da, konuşan kim olursa olsun; yeter ki, insanlar Allah'ı bulsun, rehberlik tacı kimin başına konulursa konulsun.. tek, iman hakikatleri sayesinde gönüller inşiraha kavuşsun, takdir nazarları ne yana doğrultulursa doğrultulsun!..

Değil mi ki, sen bütün semerâtını efradına pay edecek bir şahs-ı manevînin bir uzvusun, gayrı ne diye görünme, bilinme, takdir edilme, parmakla gösterilme sevdasına tutulursun.

Bu Sıfır'ın Alnından Öpülür!..

Can Dostlar,

Şayet, aziz Hocamızın en çok üzerinde durduğu mevzular sıralansa, ilk sayılacak konulardan biri insanın kendini sıfırlaması ve hiçliğini kabul etmesi olurdu. İşte, bu meselenin ele alındığı sohbetlerin birinde Hocaefendi şunları söyledi:

Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz;

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي شَكُورًا وَاجْعَلْنِي صَبُورًا وَاجْعَلْنِي فِي عَيْنِي صَغِيرًا
وَفِي أَعْيُنِ النَّاسِ كَبِيرًا

diye dua ediyor; "Allah'ım bana çok şükreden ve çok sabreden bir kul olmamı nasip eyle. Kendi gözümde çok hakir kıl; halkın nazarında ise büyük yap!" diyor. Bu ifadesiyle bize bir kere daha hem şahsımız hem de vazifemiz açısından nasıl bir ruh hâletine sahip olmamız gerektiğini talim buyuruyor.

Rehber-i Ekmel Efendimiz'in "فِي أَعْيُنِ النَّاسِ كَبِيرًا" sözü, kendisinin nübüvveti, peygamberlik vazifesi, evrensel mesajı ve çağrısının kabulü zaviyesindendir; yani, "İnsanlar beni sözü dinlenebilecek biri olarak görsünler, kabullensinler ve saygı duysunlar ki, mesajıma karşı müstağni kalmasınlar; çağrıma hemen koşsunlar!" demektir. Ayrıca, Allah Resûlü'nün bu duasının meali "Allah'ım beni insanların nazarında mahiyet-i nefsu'l-emriyeme denk kıl!" şeklinde verilse daha doğru olacaktır. Çünkü O zatında büyüktür; O'nun yüceliğini kabul etmek, emirlerine gönül hoşnutluğuyla boyun eğmek ve O'nu bir yâd-ı cemil olarak her zaman hayırla anmak da dinin esaslarındandır.

Nebevî beyandaki, "Allah'ım beni kendi gözümde çok hakir kıl!" ifadesine gelince; Şefkat Peygamberi, bu sözüyle de ümmetine bir ufuk göstermekte ve mahviyete işaret etmektedir.

Haddizatında, insanın kendisini bir şey zannetmesi bir akıl hastalığıdır. Güzel konuşmasından, eli kalem tutmasından, bir kitap yazmasından ya da kendi alanındaki herhangi bir başarısından dolayı insanın kendisini gözünde büyütmesi bir ruh bozukluğunun alâmetidir. Bir kimse, makalesi, şiiri, estetik enginliği veya bir muvaffakiyeti sebebiyle ne ölçüde kendini beğeniyorsa, Allah nezdinde o kadar hakîrdir. Ne kadar "ben" diyor, "yaptım, ettim" hırıltılarını çıkarıyorsa, o kadar zavallı ve derbederdir. Ne kadar kendini küçük ve üzerindeki cübbeyi de emanet olarak görüyorsa, işte o kadar da büyüktür ve Hak katında değerlidir.

Kendisini küçük gören bir insan, başarıları üzerine almaz ve onları sahiplenmez; muvaffakiyetleri Allah'ın inayetine bağlar. Kendi hakkındaki düşüncesi böyle olunca, alkış beklentilerine kapılmadığı gibi, başkalarının meseleleri farklı şekillerde ortaya koymalarından ve adeta onu unutmalarından ya da değerini tam takdir edememelerinden de çok fazla rahatsızlık duymaz. Çünkü zaten o kendisini bir yere oturtmuştur; hem öyle bir yere ki, onun altında başka bir yer yoktur. İnsanlar ne derlerse desinler alınmaz, kırılmaz, gönül koymaz; zira o, başkalarının takdir ettiği mevkinin de dûnunda bir yere çoktan otağını kurmuştur. Belki dese dese, "Allah'a hamdolsun, bu insanlar hâlâ benim hakkımda hüsn-ü zan ediyorlar." der ve işte o zaman asıl büyüklük tahtına yerleşir. Nitekim, büyüklerde büyüklüğün emaresi tevazu ve mahviyet; küçüklerde küçüklüğün alâmeti tekebbür, taâzum ve nahvedir (gururdur).

Bazen çok mütekebbir kimseler de "sıfır merkezli" olmaktan bahsederler; fakat iddia ve görünme başkadır, olma ve tabiat hâline getirme daha başkadır. Esasen sadece iddiada takılıp kalan kimseler, "Ben sıfırım" derken ya da sıfır merkezlilikten bahsederken

bile, Batılıların sıfırı gibi koskocaman bir daireyi, "zero"yu kullanırlar. Böylelerinin kendilerini nefyetmelerinde bile korkunç bir isbat, müthiş bir enaniyet vardır. "Âcizâne, fakirâne, bendeniz..." sözleri dahi çirkin bir taâzumun ve iğrenç bir kibrin ifadesidir ki, bu şekilde "Ben sıfırım" deme, sarih benlikten daha tehlikelidir; çünkü bunda bir de münafıkça kamufle gayreti vardır.

Öyle değil; bizim çok güzel, şirin mi şirin bir sıfırımız vardı. O, çizginin bölünmez parçasıydı, noktaydı. Bölüneceği kadar bölünmüş, küçüleceği kadar küçülmüş ve artık mahviyetin remzi olmuş bir rakamdı. Sıfır dediğin (.) böyle olur. Gözünden öperim ben böyle mahcup ve mütevazı sıfırın.

Osmanlı'nın Yetimleri

Kıymetli Arkadaşlar,

Bir misafirimiz, adanmış ruhlardan birinin sadece iki insana bazı hakikatleri anlatabilmek için tam üç buçuk sene epey uzun bir mesafeyi kat'ederek evi ile muhataplarının mekanı arasında mekik dokuduğunu anlattı. O iki insan mazlum bir toplumun fertleriydi. Mallarına mülklerine el konulan, yurtlarından yuvalarından zorla uzaklaştırılan, senelerce sürgünlere ve mazlumiyetlere maruz bırakılan, seksen binden fazla insanı dört bin iki yüz ayrı bölgeye dağıtan hasımları tarafından adeta gittikleri yerlerde kaybolmaları için çaba harcanan; nihayet, değişik organizasyonların bir nevi oyunlarıyla Batının batısına kadar sürüklenen ve dinlerini, dillerini, kültürlerini unutmaları için gayret gösterilen bir milletin mümessilleriydi. Sadâkat erenlerinden biri, işte tarifi imkânsız zulümlere uğratılmış bu kardeşlerine özlerini kaybetmemeleri için yardımcı olma maksadıyla tam üç buçuk sene gidip gelmişti hem de yolun uzaklığına ve kendisini yalnızca iki kişinin dinleyecek olmasına aldırmadan.

Bu civanmertlik aziz Hocamıza anlatılınca, Muzdarip İnsan hem sevindi "O kardeşimiz burada olsaydı, alnından öper ve ödül verirdim." dedi hem de bir ucundan dile getirilen mazlumiyetten dolayı ağladı ağladı. Sonra da hissiyatını şöyle dile getirdi:

Ahıskalılar, Boşnaklar, Makedonlar, Arnavutlar.. evet, Kafkaslar'ın, Ortadoğu'nun ve Balkanlar'ın mazlumları ve mağdurları olan milletler... Bunların hepsi Osmanlı'nın yetimleridir. Devlet-i Aliyye'nin yıkılışıyla sadece Anadolu halkı değil, bu bölgelerin insanları da yetim kalmışlardır. Dolayısıyla, zannetmeyin ki sadece biz yetimiz. Malik bin Nebî'nin yaklaşımıyla, Osmanlı o koca coğrafyada bütün müslümanların hâmîsiydi, o gidince herkes yetim kaldı.

Evet, o yetimlerin her biri bir yetimhanede vesâyete verildi. Balkanlar'dan Ortadoğu'ya kadar her belde topyekün bir öksüzler yurdu hâline getirildi.

Bu acı gerçeği nazar-ı itibara alarak, sahip çıkmak lazım o mazlumlara; çünkü onlar bizim yetim kardeşlerimiz. Yetim... Bizim gibi yetim... Yetimin hâlinden yetimler anlar...

"Yetimlik ne demektir?"; sen onu bana sor...

Yetim olduğu hâlde yetimliğini hissetmeyenlerin ne büyük hüsran içinde olduklarını anlatmak ne kadar da zor!..

Diğer taraftan, büyük büyük derslerin yapıldığını gördüğümüzden ve kalabalık meclislere alıştığımızdan dolayı, iki insanla sohbet etmek küçük bir iş gibi görünebilir. Fakat Allah'ın rızasının nerede olduğu belli değildir. Allah insanları neden dolayı bağışlar, ne ile Cennet'e koyar, hangi vesileyle Rıdvan'a mazhar kılar... Bunları sadece Cenâb-ı Hak bilir. Bazen bir tek insanın hidayetine vesile olma, onu güçlendirme, yüreklendirme ve şahlandırma, binlerce insanın hidayetine vesilelik etme kadar semere verir. Nitekim, "Bir mağaraya çekilip uzlette yaşayan İbn-i Meşîş-i

Haseni hazretleri başka hiçbir iş yapmamış olsaydı, Ebu'l-Hasan Şâzilî'yi yetiştirmesi ona yeterdi" denilir.

Bir Ahıskalı, iki Boşnak, üç Arnavut... Yarın onlar da cemm-i gafir hâline gelir ve duruşlarıyla bile inşirah verici bir mahiyete bürünürler. Belki siz hiç farkına varmazsınız, merkezde öyle bir hayra vesilelik ettiğinizi hiç düşünmezsiniz. Düğmeye siz basmışsınızdır, startı siz vermişsinizdir. Muhit hattında o meseleye terettüp eden teveccüh ne ise, siz de manen ondan istifade edersiniz; fakat sizin hiç haberiniz olmaz. Aslında, haberinizin olmaması da yararlıdır; çünkü meselenin geniş şeklinden haberdar olma ucba kapı aralayabilir, insanın kendisini içten içe beğenmesine sebebiyet verebilir. Bu da çok tehlikeli ve neticesi itibarıyla helak edicidir.

En iyisi mi, uygun zemini kolla ve dört bir yana tohum saç; onun bittiğini ve başağa yürüdüğünü görmeden, sen de tıpkı bir tohum gibi git, toprağın bağrına gömül.

Hakiki sâdık kullar, hizmet-i imaniye ve Kur'âniyenin şu ya da bu fasılda, şöyle veya böyle neticelenmesini kat'iyen görmek istemezler. Çünkü bir yönüyle Efendimiz'in de görmediğini ve görmemenin yanında olduğunu düşünürler.

Allah Resûlü (aleyhi ekmelüttehaya) kendisine cinlerin biat etmesi üzerine "Artık gidiciyim; zira ben insanlara ve cinlere peygamber olarak gönderildim. Mekke'de iman eden insanlar var; şimdi cinler de biat etti; demek ki benim vazifem bitti." demiştir. Bu Nebevî beyanda iki mühim ders vardır: Birincisi: Mü'minler yaptıkları hizmetlerde neticeyi görmeye talip olmamalı; hareketlerini, tavır ve davranışlarını sonuca bağlamamalı, hak bildikleri yolda yürürken istikbal düşüncesine takılmadan, sadece kendi sorumluluklarını yerine getirmeye çalışmalıdırlar. İkincisi: Onlar, hizmeti, hayatlarının gayesi bilmeli ve "Şayet dinime hizmet edemeyeceksem yaşamamın manası yok; gayrı ötelere yolculuk zamanıdır." demelidirler.

Allah'a ve dinine hizmet etmeyi düşünenler, peygamberâne bir mülahaza içinde bulunmalıdırlar. "Ben de encamı göreyim!" düşüncesi peygamberâne değildir! Allah'ın elçileri dahi neticeyi görmeyi dilememişken, sen kim oluyorsun ki encama şahitliği talep ediyorsun? Şayet, yüreğin varsa ve mefkûreni gerçekleştirmeye olan inancın tamsa, "Allah'ım bana hizmet ettir ama başarıları göstermeden beni buradan al; işin içinde benim payımın da bulunduğunu düşünmeme fırsat verme!" dersin.. içine öyle bir mülahaza doğmadan sen gaybubet edersin.. alkış yağmuruna tutulabileceğin endişesiyle bir gün önce çekip gidersin. Bu duyguyla burada gurub edersin, lakin öbür alemde yeniden tulu yaşarsın. Hem orada korkmana da gerek kalmaz; çünkü ahirette riya yok, süm'a yok, ameli ibtal etme yok.. orada güzel niyetlerin ve hâlis amellerin semerelerini görme var.

Rica ederim; "Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim; sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen nur tohumları, o gün zemininizde çiçek açacak!" sözü sadece vakanın raporundan mı ibarettir?!. Hayır, bu hasbî beyan, aynı zamanda adanmış ruhların değişmeyen kaderlerinin ifadesidir. Onlar tohum ekmişler, arkalarına bakmadan da çekip gitmişlerdir. Tohumlar bire bin başağa yürümüş, başaklar filizlerini çıkarmış, sonra daha da kuvvetlenmiş, derken kalınlaşmış da artık gövdesi üzerinde doğrulmuş ve arkadan gelenlerin kuvve-i maneviyesini takviye eden bir inşirah kaynağı olmuştur. Ne var ki, o hasbîler, inananları sevindiren, münkirleri de gayzlandıran bu manzaraya dünyadayken şahit olmayı hiç istememiş, ötelerin pencerelerinden bakıp ahiretin hatarsız sevinciyle şenlenmeyi tercih etmişlerdir.

SAYGI ANLAYIŞIMIZI YIKTILAR

Kıymetli Arkadaşlar,

M. Fethullah Gülen Hocamız, gönül diliyle ve hâl şivesiyle konuşan insanları dinlemeyi çok sever; hele bir de hitap eden şahıs sahasının uzmanı bir İlahiyatçı ise, onun sözlerini kevser gibi yudumlar. Kendi müktesebâtını muvakkaten nisyana terkeder ve dile getirilen hususlardan azamî istifade etmek ister. Gönülden, mahviyetle, selefe saygı içinde ve Ehl-i Sünnet akîdesine muvafık şekilde konuşan birine tevafuk edince heyecanlanır, onun hemen her sözüyle duygulanır ve ağlar. Hakikatlere tercüman olan o insana karşı minnet hisleriyle dolar, gıyabında pek çok hayır duasında bulunur, sonra da takdir ve teşekkürlerini ifade etme fırsatı kollar. Bu ruh hâletinden dolayıdır ki, Hocaefendi, Samanyolu Televizyonu'nun ilk kez bu diyar-ı gurbette de seyredilebildiği sene iftar ve sahur programlarına katılıp gönlünün lisanıyla sohbet eden kıymetli hocalarımızın her birine teşekkür mektubu göndermeyi bir vefa borcu bilmiştir.

Hoca mı Teolog mu?

Muhterem Hocamız, bazen özellikle televizyonda seyrettiği ilim ve fikir adamlarının sözlerine atıflarda bulunur; kimi zaman

da, hoşuna gitmeyen bir husus olmuşsa, şahısların isimlerini zikretmeden ve haklarında menfi kanaatlerin oluşmasına fırsat vermeden sadece dile getirdikleri konulardan bahisler açar. Şayet, bu bahisleri esnasında "bir hocamız" ya da "bir ilahiyatçı arkadaşımız" diyerek söze başlarsa, anlarız ki, o şahsın ele aldığı mevzudan, konuşma üslubundan, tevazu ve mahviyetinden çok memnun kalmıştır. Fakat dinlediği bir insana atıf yaparken "bir teolog" derse, biliriz ki, o şahıs en başta üslubuna dikkat etmemiş, mahviyet elbisesi giymemiş ve selef-i salihînin müstakim çizgisini izlememiştir.

Hâlis bir mübelliğ üslubunu tutturamayan kimselerin ekranlarda arz-ı endam ettikleri andan itibaren, Hocaefendi'nin meclisinde bulunan İlahiyatçılar için sonraki birkaç gün çok zor geçer; çünkü dostlarının hep hayrını dileyen Dertli İnsan'ın onlar hakkındaki bir kısım endişeleri yeniden tetiklenir. "Ben de bilirim" duygusunun bazı kimseleri küstahlaştırdığına şahit olunca, Hocamızın, kardeşlerinin akıbetleriyle alâkalı korkuları ziyadeleşir. Dolayısıyla da, o haftaki sohbetlerde bu konu etrafındaki tahşidat peşi peşine gelir. Nihayet, havf kefesi recâya göre yere daha yakın olanlar, bir balans ayarı mahiyetindeki tembihler karşısında, muhasebe duygusuyla kıvrım kıvrım bir hâl alırlar; fakat aynı zamanda kendilerine doğruları gösteren bir mürşid-i kâmilin mevcudiyetini düşünerek Mevlâ-yı Müteâl'e hamd ü sena hisleriyle dolarlar.

Aziz Hocamız, geçen hafta yine üslup ve edep açısından kendisini rahatsız eden bir "teolog" dinlemiş olacak ki, son günlerdeki hasbihallerin hemen hepsinde söz dönüp dolaşıp selefe saygıya, samimi olmaya ve hakikatleri anlatırken kendini silmeye geliyor. İşte, bu mevzudaki bazı notlarımı sizinle paylaşmak istiyorum. Fakat mezkur konuyla ilgili çok önemli ikazları aktarmaya geçmeden önce bir hususu daha hatırlatmada fayda mülahaza ediyorum.

Sahabe Ruhu

Muhterem Hocamıza göre; şayet âbide şahsiyetler ve altın nesiller yetiştirmek istiyorsanız, mutlaka insanlara Ashab-ı Kiram'ı anlatmalı ve onları sahabe ruhuyla tanıştırmalısınız. Ne var ki, def-i bela kabilinden vaaz etme edasıyla, kürsüde bağırıp çağırma şeklindeki bir iki vaazda ya da hutbede bunu yapabileceğiniz zehabına kapılmamalısınız. Muhataplarınızı belli bir seviyeye getirmek için, icabında bir sene boyunca tek konuyu değişik yanlarıyla işlemeli ve iyi hazırlanmak suretiyle uzun zaman sürdüreceğiniz o sohbet silsilesinde, mevzuyla ilgili hiçbir meseleyi ihmal etmemelisiniz. Ashab-ı Kiram'ı da böyle bir program dahilinde anlatmalı ve onları "Sahabî" yapan sıfatları birer birer ele almalısınız. Genel manada sahabeyi tanıtırken, iman, sadâkat, emanet, civanmertlik ve îsar duygusu gibi güzel vasıflara hususi paragraflar açmalı ve bunları bir bütün hâlinde insanlara sunmalısınız. Böylece, nesilleri Ashab-ı Kiram ve Asr-ı Saadet ile beraber, sahabe ruhuna ve o ulvî duygulara da imrendirmeye çalışmalısınız.

Bildiğiniz gibi, Aziz Hocamız, bu metodu bizzat uyguladı. Başta Sonsuz Nur Peygamber Efendimiz'in siyeri olmak üzere, Kur'ân, namaz, oruç, hac... gibi mevzularda haftalarca vaazlar verdi; bu önemli hakikatleri bir iki sohbetle geçiştirmedi. Aynı konu etrafında on, onbeş, yirmi, hatta elli hafta konuştu. Tabii, bütün bu esasların üzerinde etraflıca dururken, sözü her defasında Ashab-ı Kiram'a da getirdi ve onları birer "numûne-i imtisal" olarak yeni yetişen nesillerin önüne koydu.

Hocamızın vaazlarını canlı ya da kasetten dinleyenler/seyredenler hemen hatırlayacaklardır; o ellerimizden tutup bizi bir gün Bedir'e, bazen Uhud'a, bir diğer gün de Yermük'e götürürdü. Her vaazda bizi bir başka sahabiyle tanıştırır ve ona dost yapardı; bugün Seyyidina Mus'ab, yarın Hazreti Ammar, ertesi gün de Hanzala Efendimiz ile sarmaş dolaş olurduk onun vesilesiyle.

Hatta Sahabe Efendilerimizi (Allah hepsinden razı olsun) kendimize o kadar yakın hissederdik ki, etrafımızdakileri dikkatle süzer ve "Acaba Hazreti Ebu Bekir de burada mı, Hazreti Ömer de anıldığı yere geldi mi?" diye düşünmeye başlardık.

Bu vaazların, sohbetlerin, aynı çizgideki yazıların ne büyük manalar ifade ettiğini sonradan anladık. Onların vesilesiyle, "Örnekleri Kendinden Bir Hareket" şekillendi. Onlar sayesinde, sahabe ruhuyla dünyanın dört bir yanına açılan insanlar yetişti; Ashab-ı Kiram'ın sıdk, emanet, iffet, fetanet, tebliğ aşkı ve temsil cehdi gibi yüksek vasıfları günümüzün bahtiyarlarına can üfledi.

Evet, Muhterem Hocamız, hayatı boyunca Ashab-ı Kiram'ı anlattı, gönüllerde onlara karşı hayranlık uyarmaya çalıştı; sahabe ruhuyla kanatlanmış iyi mü'minler yetiştirmek için uğraştı.. ve bu mesleğin mümessilleri için şu tembihleri sıraladı:

Siyer Felsefesi

Bugüne kadar pek çokları tarafından, Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in hayat-ı seniyyelerini anlatan ve Ashab-ı Kiram'ın vasıflarını ele alan eserler yazılmıştır. Fakat hadiseleri nakletmek ayrıdır, o gün meydana gelen vak'alarda işin felsefesini bulup çıkarmak daha başka bir meseledir. Madem ki, kıyamete kadar cereyan edecek bütün hadiselerin bir çekirdek hâlinde Asr-ı Saadet'e sıkıştırıldığına inanıyoruz; öyleyse, siyeri oluşturan vak'aları çağlara göre yeniden yorumlamamız ve zamanın tefsirini arkamıza alarak onları bir kere daha değerlendirmemiz gerekmektedir. Bu zaviyeden bakınca, bugün için bir siyer felsefesinin henüz yazılamadığını ve buna çok ihtiyacımız olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim.

Siz Hudeybiye'yi çok güzel anlatabilirsiniz, Bedir'i bütün detaylarıyla yazabilirsiniz ya da Huneyn'i eksiksiz nakledebilirsiniz. Ne var ki, eğer Rehber-i Ekmel (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in

hayat-ı seniyyelerini alıp günümüze adapte edemiyorsanız, nakilcilikten öteye geçmiş sayılmazsınız.

Artık bir daha Huneyn yaşamak mümkün değildir ve yeni bir Hendek olmayacaktır. Bu itibarla da, her hadiseyi ele alırken üzerinde durulması gereken husus ondan günümüze dair nelerin çıkarılabileceğidir. Bi'r-i Maune'den bu zamana dair neler çıkarılabilir? Uhud hangi ibretlik olayları ihtiva etmektedir? Yermük bugün için neler söylemektedir? Şayet, meselelere bu mülahazayla yaklaşılmazsa, siyer adına da taklitçilikten ve basma kalıp kitaplar ortaya koymaktan kurtulmak mümkün olmayacaktır.

Maalesef, müslümanlıkta şablonculuğa takıldığımız gibi, Peygamber Efendimiz'in ve Ashab-ı Kiram'ın hayatlarını anlatırken de işin ruhuna inmekten daha ziyade nakilcilik yapıyoruz. "Falan şöyle demiş.. filan böyle etmiş!." deyip tıkanıyoruz, alışılmışın dışına bir türlü çıkamıyor ve alelâde yorumlara mahkum yaşıyoruz.

Bu açıdan, günümüzde "siyer felsefesi"ne bağlı eserlere ve değerlendirmelere çok muhtacız. Asr-ı Saadet'i bir mercek gibi kullanıp zamanımıza onunla bakmak zorundayız. Bir başka deyişle, Gül Devri'ni bu çağın farklılıklarına, şartlarına ve gerçeklerine göre yeniden okumaya ve o dönemde bir nüve hâlinde vuku bulan hadiseleri bugüne ışık tutacak şekilde intikal ettirmeye mecburuz.

Hazreti Hamza'yı mı Anlatıyorsun, Kendini mi?

Bu konuyla alâkalı bir husus var ki, gönlümü sahiden dağidar ediyor: Habib-i Ekrem (aleyhissalatu vesselam) ve Ashab-ı Kiram efendilerimiz iç heyecanıyla ve gözyaşlarıyla anlatılmalıdır. Bir de, o esnada onları anlatan insanın kendisi silinip gitmelidir.

Belki size çok ağır gelecek ama hakikatin hatırı için söylemeliyim: Hazreti Hamza'yı anlattığın sırada, sen hâlâ orada kendin

olarak varsan, dilin lâl kesilse de konuşmasan daha iyidir. Çünkü senin olduğun yerde Hazreti Hamza'yı gereğince anlatman mümkün değildir. Arslan Avcısı'nın kılıç salladığı anda, onu tarif eden el artık senin elin olmamalı; o anda ortada sadece Hamza kalmalı. Sen silinmelisin orada, senin payına düşen silinmektir o anda. Yoksa duygusuz, heyecansız, gözyaşsız.. yalnızca kendini isbat edersin; soğuk bir kalb ve katı bir lisanla "revahu an fulanin, an fulanin" demek suretiyle Sahabe'yi tanıttığını zannedersin ama aslında kendi nefsin hesabına boşa nefes tüketmiş sayılırsın.

Evet, bu mevzuda çok samimi olmamız lazım. Kendimizi silerek, o bahtiyar insanları yerimize koymamız lazım.

Herkes bunu yapabilir mi? Yapamayabilir; fakat bir insan böyle yapamıyorsa, yapmasın. Yapamıyorsa, yaptığı iddiasında hiç bulunmasın. Resûl-ü Ekrem'i sevdirecek ve Ashab'a özendirecek şekilde konuşamayacaksa, lafazanlık etmekten utansın.. ve bir cihad esnasında yere düşmek üzere olan sancağı eline alıp, ehil bir insan arayan, Hazreti Hâlid'i görür görmez de "Bunun eri sensin!" deyip emaneti ona teslim eden kutlu zat gibi, yerini işin ehline bırakmanın yolunu arasın. Şayet, henüz vazifeyi teslim edecek birini bulamazsa, o zaman da bir yandan emin bir emanetçi beklerken, diğer taraftan da "Ben bu işin eri değilim ama, bayrağı da yerde bırakamam ki!.." deyip vazifesine devam etsin. Fakat bu arada himmetini âli tutarak, hizmetin hakkını verebilecek kıvama ermek için kavlî ve fiilî duada da ısrarcı olsun.

Hele bir de, saygısızca ve gülerek anlatmalar var ki, onları dinleyince adeta kahroluyorum. Bazı kimselerin, affedersiniz, terbiyesizce "Peygamber, Aişe'ye şöyle dedi" ya da "Ebu Bekir'e böyle söyledi" deyip ardından dudak bükmelerine, farklı manalar çıkarmış gibi bıyık altından gülmelerine, küstahça "Ebu Bekir, devenin konuştuğuna inandı, eh ben de inandım!" şeklindeki imalarına ve "heh heh hee" türünden kabaca sırıtmalarına şahit

oluyorum ki, şayet gözlerimle görmesem ve kulaklarımla duymasam ilahiyat adına konuşan insanların bu kadar edepsizleşebileceğine ihtimal vermem. Böyle haddini bilmez kimselere, "Allah'ın huzurundasın, Resûlullah'ın ruhunu rencide edebilecek bir konumdasın; Hak aşkına, bu kadar terbiyesiz olmamalısın!" demek geliyor içimden.

Açık konuşuyorum; dile getirdiğiniz meseleler ruhunuzun sesi değilse, asla başkalarına tesir edemezsiniz. Belki kitaplarınız satılır, onlardan bol para kazanırsınız; fakat kalıcı bir eser ortaya koyamaz ve daimi bir tesir bırakamazsınız. Çünkü siz kendinizi ifade etmişsinizdir; şahsi hesabınıza bağlayarak hakikatleri kötüye kullanmışsınızdır; bu sebeple de sözlerinizde Allah hesabı yoktur, Peygamber hatırı yoktur. Dolayısıyla, yazdıklarınız ve söyledikleriniz basmakalıp ifadeler ve unutulmaya mahkum sıradan sözler olur.

Hiç unutmayın; gönülden inandıklarınızı yine kalbinize söyleteceğiniz âna kadar vicdanlara ulvî hakikatleri duyuramazsınız ve kitleleri boş yere oyalamış olmaktan kat'iyen kurtulamazsınız.

Öyleyse, şekilden geçmeli, sureti bırakmalı; öze ve manaya bakmalısınız.

Hadis rivayet ederken ya da Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'e ait bir hususu anlatırken, çocuklar arasında cereyan eden hadiseleri naklediyormuş gibi bir üslup(suzluk) ile espri yaparcasına konuşanlara, karşıdakilere hoş vakit geçirtmek istermişçesine gülenlere ve o ulvî hakikatleri muhataplarını eğlendirme vasıtasıymışçasına kullananlara çok gönül koyuyorum. Nasıl bu kadar saygısız olabildiklerini anlayamıyorum. Bazen bir kısım teologların edep harici sözlerinden dolayı hasta olacak kadar rahatsızlık duyuyorum.

Allah aşkına, babanın oğlu değil ki O senin! Kaldı ki, medenî insan babasının oğluyla konuşurken dahi o denli saygısız olmamalıdır!..

Selef-i Salihînin Edebi

Bildiğiniz gibi; Abdullah İbn Mesud Hazretleri, kendisinden bir hadis rivayet etmesini istediklerinde, "Resûlullah buyurdu ki:" diye söze başlar ama hemen gözleri dolarmış. Sonra başını eğer, tekrar yukarı kaldırır, derin bir soluk alır, –varsa– elbisesinin düğmelerini çözer ve kelimeleri zor güç telaffuz edermiş. Nihayet hadisin naklini bitirince, "Hafızamdan bir şey dedim ama bilin ki, Resûlullah bunun üç aşağı-beş yukarısını söyledi veya buna yakın ya da buna benzer bir şey buyurdu." şeklinde ikazda bulunmayı da ihmal etmezmiş. Bizzat Efendimiz'den duyduğu hakikatleri zikrederken bile kıvrım kıvrım kıvranırmış.

İmam Malik Hazretleri, hadis dersi vereceği zaman belki her defasında boy abdesti alır, kürsüde diz üstü oturur ve adeta titreyerek o nebevî beyanı aktarırmış. Etrafını sarıp kendisini dinleyen müctehid seviyesindeki yüzlerce talebesinin önünde hayâdan iki büklüm olurmuş; Allah Resûlü'nün sözlerini kelime kelime takrir ederken Efendimiz'in huzurundaymış gibi edeple dururmuş. Denilir ki; bir gün talebeleri Hazreti İmam'ın çehresinde ciddi bir acı ve elem ifadesi görmüşler; yüz hatlarının gerildiğini farketmişler. Sebebini sorunca şu cevabı almışlar: "Az önce iki defa akrep soktu; canım çok yandı. Fakat o esnada rivayet ettiğim hadis-i şerife, dolayısıyla Söz Sultanı'na karşı edepsizlik etmiş olmamak için tavrımı değiştirmedim."

Ahh büyük İmam; senin şu saygı anlayışını düşününce, bilmem ki babasının oğlunu anlatıyormuş gibi O'ndan bahsedenlere ne demeli?!.

Yetiştiğimiz dönemde, o ilim, irfan ve zikir meclislerinde, "Canım, Cananım, Devletli Sultânım, Efendim, Nûr-ı aynim, Şem-i Tabanım, Çeşm-i ümidim, Sebeb-i hayâtım, Celîs-i halvetim, Habîbim, Pir-i Muganım… Sultan-ı Enbiya (aleyhi ekmelüttehaya)"

denmeden O'nun adı ağza alınmazdı. Ashab-ı Kiram için de tazim adına ne varsa söylenirdi.

Heyhat!.. Teologlarımız belki bazı güzel şeyler de yaptılar; fakat yetiştirdikleri talebelerin ruhlarına öyle bir saygısızlık aşıladılar ki!.. Bugün şimdiye kadar açılan İmam Hatipler ve İlahiyatlar sayısınca mektep inşa etseniz yine de o saygısızlığı gidermekte çok zorlanırsınız. Ne ki, o sayıda mektep açmaz ve o kıvamda insanları oraya koymazsanız, mevcut saygısızlığı asla ortadan kaldıramaz ve mü'min edebini yeniden ikâme edemezsiniz.

Sahabe Din Demektir!..

Suat Hocamızın da sınıf arkadaşı olan Müftü Ali bey, o ilk dönemdeki kır kamplarımızın birinde, Buca'da kitap okurken ziyaretimize gelmişti. Kendisiyle yakından tanış değildik; dostlarının arasına katılmış, o da Fakir'in kaldığı çadırı teşrif etmişti. Birkaç kişi oturmuş sohbet ediyorken, söz dönüp dolaşmış ve Hazreti Ömer efendimizden bahis açılmıştı.

Hazreti Ömer'i (radiyallahu anh) kâmetine yaraşır ölçüde sevdiğimi söyleyemem; hakikaten seviyor olsaydım, kabr-i şerifinin başına gittiğimde kalbim dururdu ve ölürdüm orada.

Bu duygumu da size ifade edeyim: Habib-i Ekrem Efendimiz'i çok sevdiğime inanıyordum. Ravza-yı Tahire'ye giden herkesin eline bir nağme tutuşturuyor, "Bunu Mescid-i Nebevî'de, muvacehenin parmaklıkları arasından atın; bari gönlümün ateşiyle yanmış mektubum O'na ulaşsın!" diyordum. Cenâb-ı Allah, fırsat verip de Efendim'in köyüne gitmemi nasip edince, orada düşüp kalacağımı zannetmiştim. Fakat M. Akif'in Sudanlısı gibi ruhumu orada teslim edemeyip, diri olarak döndüğümde çok üzülmüş ve kendi kendime "Fetih, sende sevda olsaydı, Maşuk'unun huzurunda ateş-i aşkla kavrulur ve ölürdün!" deyip ağlamıştım.

Evet, huzurunda can vermedim, bunun bir ölçü olup olmadığını da bilemem. Fakat Hazreti Ömer'i hep sevmiş, çok erken dönemde Mevlânâ Şibli'nin eseri gibi onunla alâkalı epey kitap okumuş ve Resûlullah'ın güzide halifesi, mü'minlerin emiri, adalet timsali Ömer Efendimiz'e karşı hayranlığımı iyice derinleştirmişimdir.

İşte, o çadırda sohbet ederken, çok heyecanlı, yerinde duramayan, afacan mı afacan, kabına sığmayan insanlarla ilgili bir mevzuyu anlatmak için Seyyidina Ömer'i bir prototip olarak seçmiş; "Hazreti Ömer böyle birisiydi, Cahiliye döneminde deli-doluydu!.." demiştim. Belki, "Cahiliye döneminde" kaydı düşülünce ve İkinci Halife'nin o dönemde kızkardeşine, eniştesine ve diğer bazı mü'minlere yaptıklarına bakılınca, bu söz mazur görülebilirdi. Fakat daha ben "deli-dolu" ifadesini telaffuz eder etmez, Ali bey "Hocam, o nasıl söz öyle? Âlem-i İslâm'ın medar-ı iftiharı bir insan için o kullanılacak bir tabir midir Allah aşkına?" deyiverdi. Hiç unutmam, –daha önce Hatem Hoca'nın bir ikazı sebebiyle olduğu gibi– adeta yokuş aşağı giderken fren yemiş bir araba misillü zangırdadım. O anda hiçbir şey söylemedim, ama içimden "Allah senden ebeden razı olsun, bana önemli bir ikazda bulundun; tevbeler tevbesi, bir daha hiç öyle saygısızlık eder miyim?" dedim.

Evet, Ashab-ı Kiram din demektir ve söz konusu Cahiliye dönemi bile olsa, onlarla alâkalı konuşurken çok dikkat edilmelidir. Ebu Bekir dindir, Ömer dindir, Osman dindir, Ali dindir ve kendi aralarındaki mertebeleri ölçüsünde Ashab'ın her biri İslâm demektir; Sahabe dinimizi kendilerinden öğrendiğimiz muallimlerimizdir.

Müsaadenizle, öyle kuru saygı, sözde takdir ve lafta kalan hürmet... bunlar boş şeylerdir. Edep hissi insanın gönlüne yer etmelidir.. ve mü'min Habib-i Ekrem'in ya da Ashab-ı Kiram'dan birinin ismini işittiği zaman, neredeyse esmâ-yı ilahiyeden birini duymuş gibi ürpermelidir. Zira onlar her hâlleriyle Allah'ı hatırlatan ve dinimizin hakkaniyetini gösteren birer hüccettir.

DOKUNAN YANIYOR!..

Hakkınızı Helal Edin!..

Muhabbet ve şefkat mesleğine gönül vermiş sevgili dostlar,

Sıla ile gurbet, hatta "tatlı su kaynağı" ile bütün dünya arasında nurdan bir köprü kurma, hiç olmazsa teknolojinin imkânlarını kullanarak Allah için sevenleri birbiriyle buluşturma niyetiyle insanlığın istifadesine sunduğumuz İnternet dergimiz yayına başladığından bu yana her hafta yüzlerce elektronik ya da normal mektup alıyoruz. "İrtibat" kısmındaki, "Sayfamızla alâkalı çalışmaları sadece iki-üç kişilik bir heyetle yetiştirmeye gayret gösterdiğimiz için şahsî selâm, şahsî problem ve herhangi bir konudaki yardım taleplerini ihtiva eden mesajları dikkate alamayacağımızı belirtir, bu hususta anlayış gösterilmesini ve affınızı dileniriz." ikazına rağmen, bebeğine isim istirham edeninden iş isteyenine, bir probleminin çözülmesi için dua ve yardım dileyeninden herhangi bir konuda master tezi seviyesinde malumat bekleyenine kadar pek çok okuyucumuzun onlarca talebine muhatap oluyoruz. Aslında, bu rağbetten şikâyetçi değiliz; ne var ki, içinde bulunduğumuz şartların zorluğundan dolayı birbirinden değerli

insanların arzularını gerçekleştirememenin üzüntüsünü ve çoğu zaman hem sâili (soranı, isteyeni) kırmama hem de onca meşguliyeti bulunan, muzdarip Mesul'e (kendisine sorulana, kendisinden istenene) eziyet etmeme arasında kalmanın elemini yaşıyoruz.

Özellikle son aylarda, bazı medya organlarında dergimizin çokça zikredilmesinin de tesiriyle, hemen her kesimden insanın Kırık Testi'den ve Bamteli'nden haberdar olmasının akabinde, muhterem Hocamıza ulaştırılmak üzere "helallik alma" kasdıyla yazılmış mesajlarda büyük bir artış meydana geldi.

Geçen haftaki bu türden e-maillerin birinde, ismini vermek istemediğim bir okuyucumuz, şöyle diyordu:

"Saygıdeğer M. Fethullah Gülen Hocaefendi'ye,

Vaktiyle, gaflete dalıp zatınıza ağır bir kelime kullanmış ve gıybetinizi etmiştim. Maalesef, ruh hastası olduğunuzu söyleyen bir adama katılmış ve onun iftiralarını tasdik mahiyetinde aynı çirkin sözleri tekrarlamıştım. Bu hadisenin üzerinden dört ay geçmişti ki, kendim ruh hastası oldum. Hâlen psikolojik tedavim sürüyor. Ancak, bir süredir Risaleleri okuyorum ve artık Cenâb-ı Hakk'ın affetmediği kul hakkına dair hiçbir şeyin üzerimde kalmasını istemiyorum. Hem Allah Teâlâ'dan bağışlanma talep ediyor hem de sizden hakkınızı helal etmenizi diliyorum."

Evet, yüzlerce mesajı aziz Hocamıza ulaştırmamız mümkün değil; fakat bu samimi istek bir sohbet esnasında aklımıza gelince ve bir münasebet zuhur edince Hak Sahibi'ne meseleyi arz ettik. Şefkat İnsanı şu sözlerle mukabelede bulundu:

"Şayet bundan sonra namazlarını kılarsa, bütün hakkım helal olsun. Hem belki onun şifası namazdadır. Dilerim, adanmış ruhların şahs-ı manevîsine zulüm ve haksızlık yapmamıştır. Söz konusu olan sadece bir ferdin hakkıysa, o insan hakkından vazgeçer, "helal ettim" der ve olur biter. Mademki, bir kimse

hatasını anlamış ve helallik alma civanmertliğini göstermiş, onun muhatabına düşen de artık hak arayışında olmamak, onu büyük bir vebal altında bırakmamak ve affetme âlicenaplığını ortaya koymaktır."

Evet, bir mü'min için tevbe kapısı her an açıktır; ne var ki, insan, altından kalkılmaz hesaplarla ötelere gitmemek için hep temkinli davranmalı, sürekli nezih yaşamalı, ezkaza kirlenmişse hemen temizlenmeye çalışmalı; elinde fırsat varken günah ve kul hakkı gibi ağırlıklardan kurtulmanın yollarını araştırmalıdır. Gıybetini yaptığı, hakkını yediği, kötülük ettiği herkese ulaşmanın ve onlardan helallik almanın bir yolunu mutlaka bulmalıdır. Aksi takdirde, insan, hem dünyada gayretullaha dokunmuş olma, hem de görülmemiş hesaplarla ahirete yuvarlanma tehlikesiyle burun buruna sayılır.

Gayretullaha Dokundu!..

Kıymetli Arkadaşlar,

Helallik dileyen o samimi insan, hastalığının sebebinin Hocaefendi hakkındaki kötü sözleri olduğunu, çirkin isnatlara iştirak ettiğinden dolayı gayretullaha dokunduğunu; dile doladığı aynı maraza –bir şefkat tokadı olarak– kendisinin tutulduğunu ve devayı da ancak çamur attığı masumun bağışlaması sayesinde bulacağını ima ediyordu. Bu mülahazalara cevap sadedinde, Aziz Hocamız şunları söyledi:

"Hastalığın sebebi budur!" diyerek kestirip atmak doğru değil; işin hakikatini Allah bilir. Şahsen, bana karşı yapılan bir haksızlıktan dolayı gayretullaha dokunulmuş olacağını hiç düşünmem; şahsımın maruz kaldığı haksızlıkların azab-ı ilahiyi celbedeceğine ihtimal vermem. Fakat zulüm gören kim olursa olsun, mazlumiyetin kerametine her zaman inanmışımdır. Bir de, hayatım boyunca hiç kimseye bilerek kötülük yapmadım. Bu itibarla da, eğer

bazı kimseler dinime bağlılığım, Resûl-ü Ekrem'e intisabım ve Kur'ân-ı Kerim'e hizmet cehdimden dolayı Fakir'e karşı düşmanca duygular besliyor ve hasımca davranıyorlarsa, Cenâb-ı Hak bu yüzden onları cezalandırabilir. Bazen zâhiren küçük görülen bir şer, bardağı taşıran son damla olabilir.

Şu menkıbeyi bilirsiniz: Bir deve kervanı yola koyulmuş giderken fakir bir derviş önlerine çıkar ve kervanbaşına kendisini de aralarına almaları ricasında bulunur. Kervancı adamcağızın isteğini kabul eder ve beraberce yola revan olurlar. Bir zaman sonra haramiler kervana saldırır ve gariplerin bütün eşyalarını alırlar. Bir aralık, eşkıyânın reisi, dervişe de malı olup olmadığını sorar. Hak dostu, "Benim hiç param yok, ama kervanbaşının bürümcek bir gömleği vardı, onu almayı unutmuşsunuz." der. Haramîler hemen koşar, kervancının heybesini yeniden arar ve pek değerli gömleğine de el koyarlar. Uzun süre hiçbir şey söylemese de dervişe karşı kervanbaşının gönlü çok kırılır. Öyle ya; onca iyiliğine mukabil maruz kaldığı tavır kolay kolay kabul edilebilecek cinsten değildir. Bütün sermayelerini kaybeden mazlumlar, çaresiz bir hâlde bekleşirlerken devletin askerleri çıkagelir ve haramilerin hepsi derdest edilir. Nihayet, gasbedilen mallar sahiplerine geri verilir. İşte o zaman kervancı, dervişe yaklaşır ve der ki, "Baba aşkolsun! Ben sana o kadar iyilik yaptım, sen de tuttun, benim biricik gömleğimi de şakîlere haber verdin." Hak dostunun cevabı düşündürücüdür: "Oğul, niyetim sana kötülük yapmak değildi; bu haramiler halka o kadar gadretmişlerdi ki, baktım zulümlerinin gayretullaha dokunmasına dört parmak kalmış.. senin gömleğinin işte o dört parmak yerine geçmesiydi muradım."

Evet, bu bir menkıbedir; fakat çok önemli bir hakikati nazara vermektedir: Her kötülüğün gayretullaha dokunma kertesi vardır. Bir zâlim belki başlangıçtaki onca cevrine rağmen tecziye

edilmeyebilir; ama bir, iki, üç... derken, öyle bir sınıra varır ki, o noktada zulüm arz u semanın tahammül edemeyeceği bir keyfiyete ulaşır ve ilahi gazaba davetiye çıkarır.

Merhum Yaşar Hoca'dan dinlemiştim; kendi başından mı geçmiş, yoksa bir arkadaşından naklen mi anlattı bilemeyeceğim. Bir çeşmenin başında kovasını doldururken, bağışlayın, orada beygirini sulayan birisi haksız yere buna bir tokat aşketmiş. Hoca, belki gözyaşları içinde kovasını doldurmuş ve hüzünle Pirinin yanına gelmiş. Onun hâlini görüp hadiseyi öğrenen Hazret, heyecanla "Aman" demiş, "Derhal oraya git ve o zata hakkını helal ettiğini söyle!" Hoca, koştura koştura çeşmenin başına varmış. Fakat bir de ne görsün; beygir bir tekmeyle sahibini yere sermiş, adam kıvranıp duruyor.

Mazlumiyetin Kerameti

Muhterem Hocamız, aynı sohbetin devamında kendi başından geçen şu vak'ayı da anlattı:

Askerliğim sırasında, Salih Özcan Abi hacca gidecekti. Bir pazar günü çarşı iznine çıkıp onu ziyaret etmeyi, mukaddes topraklara uğurlamayı ve duasını almayı çok arzu etmiştim. Gidip başımızdaki nöbetçi âmirden izin istedim. Daha ne dediğimi bile anlama zahmetine katlanmadan adam bana öyle bir tokat attı ki, şayet zayıf ve güçsüz birisine o şekilde vursaydı, hastanelik ederdi. O tarihte yirmi iki yaşındaydım; güç ve takatim yerindeydi; ama daha o zamandan tabiatım itibarıyla kaba kuvvetten hoşlanmazdım. Çok üzüldüm, biraz sarsıldım; fakat "Lâ havle velâ kuvvete illa billah" deyip, o gaddar adamı Allah'a havale ettim. O gün dışarı çıkamadım, Salih Abi'ye de gidemedim; "Ne yapsam ki?" diye düşünürken, her zamanki inşirah mekânım olan mescide girmeye karar verdim. Bir müddet Kur'ân okudum, namaz kıldım; sonra da oradaki iki arkadaşa bazı hakikatleri anlatmaya çalıştım.

Meğer, biz mescidde sohbet ederken bazıları da bir yerde toplanmışlar; masa kurmuş, içki içmiş, sarhoş olmuş, bağırıp çağırmış ve sonra da kavgaya tutuşmuşlar. Bana vuran o adam öfkesine hâkim olamayıp birini bıçaklamış ve cürm-ü meşhud hâlinde (suçüstü) yakalanmamak için kaçıp bir yere saklanmış.

Beni çağırıp demezler mi; "Falan, şöyle bir cürüm işledi; sizi onu bulmak üzere vazifelendiriyoruz!" Tabii, bir ekip kurup mücrimi yakalamam için beni tavzif edenler, sabahki hadiseyi bilmiyorlardı. Silahlarımızı aldık, adamı aramaya başladık. Ben bir aralık yine bir vesileyle mescide uğradım. Bu defa da imam efendi, "Aradığınız adam bizim koğuşta saklanıyor." demez mi?!. Bir an, maruz kaldığım zulmün hesabını sormak geçti aklımdan; "Değil mi ki, zaten onu yakalamakla vazifeliyim; gidip başucuna dikileyim, önce tüfeğin dipçiğiyle bir dürteyim ve akabinde sabahki tokadın cezasını bir güzel ödeteyim!" dedim kendi kendime. Fakat hemen toparlandım; içimden "Cenâb-ı Hakk'a havale et, Allah'tan bulsun!" diyerek vazifemin icabını eda etmekle yetindim. Ben karakterimin gereğini yerine getirdim; o ise, haksız yere attığı bir tokadın bedelini belki yüz katıyla ödedi.

Daha evvel de ifade ettiğim gibi, bu benim değil, mazlumiyet ve mağduriyetin kerametidir. Belki herkes kendi hayatını gözden geçirse, benzer hadiselere şahitlik etmiş olduğunu görecektir. Zira Cenâb-ı Hak bazen mehil verse de, zalimleri asla ihmal ve iflah etmez. Şu kadar var ki, çoğu zaman mazlum için Allah'ın gayretine dokunduracak liyakati kesbetmesi şartı aranır. Eğer o, bu seviyenin eri değilse ve yöneleceği kapıya tam yönelememişse ceza geciktirilebilir. Bugün müslümanlara revâ görülen zulmü ve bu zulmün gayretullahı galeyana getirip getirmeyeceğini de bu zaviyeden değerlendirmek gerekir. Evet, Mevlâ-yı Müteâl, âdil-i mutlaktır. Bir hikmete binâen bazı zalimlerin cezalarını bir süre geciktirse bile, mazlumların öcünü bir gün mutlaka alır. Bir kısım

haksızlıkların hesabını burada bitirir; küfür gibi daha büyük zulümleri ise Mahkeme-i kübraya bırakır.

"Hocaefendi'ye Dokunan Yanıyor!.."

Can Dostlar,

Muhterem Hocamızın bu sözlerini dinlerken son günlerde moda olan başlık aklıma geldi: "Hocaefendi'ye Dokunan Yanıyor!.." Bazı gazete ve televizyonlar, bu başlıkla, Ümraniye'de ele geçirilen el bombaları soruşturması kapsamında tutuklanıp cezaevine konulan bir yazarın (!), çok çirkin bir hâldeyken çekilmiş gizli görüntüleri ortaya çıkan bir savcının ve Başbakan'a küfür de dâhil pek çok hakaret ve tehdit dolu konuşması Youtube'a düşen bir başka savcının başlarına gelenleri büyük bir komplonun parçaları olarak göstermeye çalışıyor; bu komployu da Hocaefendi'ye yakınlığıyla bilinen (!) kimselerin yaptığını ima ediyorlar.

Muhterem Hocaefendi'yi bilen biliyor; bilmeyenler de şu sözlerinde onun karakterinin ana hatlarını bulabilirler: "Kimseye karşı nefretim yok. Otuz seneden beri aleyhimde yazı yazan bir insan bile öbür âlemde karşıma çıksa, zannediyorum, orada kendi mutluluğumu unutur, elinden tutup onun için bir iyilik yapmak isterim. Otuz sene boyunca hilaf-ı vakî beyanlarını köşesine taşımaktan hiç sıkılmayan ve belki bin defa tekzip edilmesine, tashih ve tazminat davalarında suçlu bulunmasına rağmen yine de karalama kampanyasını sürdüren, hatta iftiralarıyla başkalarını da idlâl eden bir insan hakkındaki mülahazam bile bu istikamettedir ve bu benim ruh hâletimin gereğidir. Sun'î Mevlânâlık yapmıyorum; içime Allah'ın koyduğu şefkati seslendiriyorum. Ben insanım; bu düşüncemi de insanlığımın icabı sayıyor ve öbür türlüsünü karakter bozukluğu, cinnet ve hezeyan olarak kabul ediyorum."

Evet, dünyadaki en büyük isteklerinden birisi, kendisine kötülük edenlere iyilik yapmak olan muhterem Hocamızı bu hissiyatıyla tanımayanlar ya da koca koca cürümlerini örtmek için perdeler arayanlar, onu ve sevenlerini zan altına atmaya çalışıyorlar. Hocaefendi'nin en yararlı beyanlarını sağa-sola çekip bölen, parçalayan ve montajlarla farklı kalıplara ifrağ ederek tahribin en utandırıcı örneklerini iftira malzemesi olarak sunan figüranların ve beraat kararını hazmedemeyerek "illa mahkûmiyet" deyip işi yokuşa sürmek için her yola başvuran hukuksuzların kabahatlerini örtbas etmek için uğraşıyorlar. Gerici (!) saydıkları insanlarla alâkalı en küçük bir isnadı kaynağına hiç bakmadan değerlendirip yargısız infaz yapanlar, bu adamların foyalarını ortaya çıkaranların peşine düşüyor ama kirli çamaşırları ortaya dökülenlerin rezaletlerini görmezlikten geliyorlar.

Sahi, "çete" suçlamalarına montajlı kasetleri delil sayanlar, bugün kendi iç yüzlerini bütün çıplaklığıyla ortaya çıkaran kayıtların çehresinde kaderin cilvesini ve gayretullahın tecellisini niçin hiç göremiyorlar? Hocaefendi'nin üzerine attıkları çamurun –hem de o Mazlum'un beraat ettiği günlerde– kendi eteklerinden akmasını manasız mı sanıyorlar?!. Belki ıstılahlarında yeterli tabirler mevcut olmadığından işin hakikatini tam kavrayamıyorlar.

Hadi, kendilerinin ya da yandaşlarının kabahatlerinin fâş edilmesini inananlara yamamayı becerdiler sayalım; acaba "Düğmeye ben bastım!" diyen adamın asansör boşluğuna yuvarlanıp düğmeye dokunan elinin ve parmaklarının kırılmasını nasıl izah edecekler? Onu da o çukura Hocaefendi tâ suyun ötesinden uzattığı kollarıyla itmedi ya!.. Acaba, "Falanlara kan kusturacağım" diyerek tehditler savuran bir zavallının, hazırladığı komplo planlarının hemen akabinde yakalandığı kanser sebebiyle kan kusa kusa

ölmesini ne ile açıklayacaklar?!. Ne diyelim; keşke hiç olmazsa "gayretullah"a dokunacak ölçüde zulüm işlemeselerdi.

Yanında Kanber Olmalı

Kıymetli Arkadaşlar,

Eşrârın bahsi rahmeti inkıtaya uğratır. Bu haftaki beraberliğimizin rahmetten mahrum bir hâlde sona ermesine gönlüm razı olmuyor. Bu yüzden, yine lafı uzattığımı bile bile geçen günlerde kaydettiğim ve yukarıdaki ifadelerden maksadımın bir insanı göklere çıkarmak değil, hakikati nazara vermek olduğunu izah edeceğine inandığım notlarımdan birkaç paragrafa daha yer vermek istiyorum.

Aziz Hocamız kendisi hakkındaki hüsn-ü zanların ve medh ü senaların söz konusu edildiği bir sırada, gönlünün arzuladığı ve aradığı yârânlarla alâkalı şu cümleleri terennüm etti:

Bizim mesleğimizde haddinden fazla medh ü senâ etmek, müfritâne âlî makam ve mansıplar vermek değil, fevkalâde sadâkat, sebat, irtibat ve ihlâs esastır.

Ben de dostlarımda vefa, sadâkat, teslimiyet ve bağlılık arıyorum; bunlara çok önem veriyorum. Bana üstün pâyeler biçilmesini değil, mefkûremize vefa ve sadâkat ortaya konulmasını arzuluyorum.

Şayet, hakkımda "cami imamı" denilmesi bir pâye ise, onu da istemiyorum. Gerçi, o kadarını bile kendime fazla görüyorum. İmamlık yaptığım zaman da bu sıfatı kendim için fazla buluyordum. İmamlığın kalıbı da uymuyor bana, numarası da... Evet, o kadar bir pâye verilmesini dahi beklemiyorum.

Ne denli sâdıksınız, ne ölçüde vefalısınız ve size ne kadar güvenilebilir?!. Allah nezdinde de, kendi ruh dünyamda da kıymet ifade eden hususlar bunlardır.

Bu yolda beklentisizce yürüme azminde misiniz? Allah için her türlü fedakârlığa katlanmaya âmâde misiniz? Din, vatan, millet ve insanlık yolundaki hizmetlerinizi maddî-manevî çıkarlarınıza vesile kılmayacak kadar hasbî misiniz?

Lâfügüzâfa doydum ben; hiç hoşlanmam "Canım size fedâ olsun!.." gibi sözlerden. O kararlılığınızı ve samimiyetinizi davranışlarınızda ve sarsıntısız duruşunuzda görmek isterim... Hatta rüyalarıma dahi vefa ve sadâkatinizle girmenizi beklerim; misal âleminde bile, bir çukura yuvarlanacağım anda, liyakatsizliğime rağmen ellerini uzatıp ellerimden tutacak ve düşmemi engelleyecek kâmet-i bâlâlar isterim.

Alvar İmamı,

"Dilber-i gülber isterem,
Ruhleri ahmer olmalı,
Fatih-i Hayber isterem,
Yanında Kanber olmalı." der.

Evet, ben de meddah değil, Kanber isterim...

BİR ŞİKÂYETİN HATIRLATTIKLARI

Fethullah Gülen Hocaefendi, ârif ve âbid bir Müslüman olarak yetişmesi için gerekli manevî malzemeyi bulabileceği ve İslâm ruhunu derinden derine duyabileceği bir baba ocağında neş'et etmişti. Tam bir ciddiyet, vakar ve dinî salâbet timsali büyükbaba Şâmil Ağa; Türkiye'nin maddî-manevî kıtlık dönemlerinde, küçük bir köyde yetişmiş olmasına rağmen, "Enderun terbiyesi almışçasına" asil, ilim âşığı, Ashâb-ı Kirâm sevdalısı ve dinine gönülden bağlı baba Ramiz Efendi; sessiz, durgun deryalar gibi derin ve engin, ahirete inanmayı ve Allah ile irtibatı her hâliyle ortaya koyan, Cenâb-ı Hakk'ın adı anılınca gözyaşlarını tutamayan babaanne Mûnise Hanım ve köyün bütün kadınlarına Kur'ân öğrettiği gibi kendi ciğerparesine de daha dört yaşında İlahi Kelam'ı hatmettiren şefkat âbidesi anne Refia Hanım bu mübarek ocağın en müessir fertleriydi.

Ayrıca, bu münbit yuva, civardaki bütün tanınmış ilim ve mana insanlarının gelip konduğu, konup göçtüğü bir misafirhane gibiydi. O evde âlimler çok sevildiği ve hemen her gün hiç olmazsa bir Hak dostunu ağırlamak adet edinildiği için, Hocaefendi, neredeyse doğumundan itibaren kendisini bir ilim ve maneviyat halkası içinde bulmuştu. Alvarlı Muhammed Lütfî hazretleri, onun kardeşi Vehbi

Efendi, Taği şeyhlerinden Sırrı Efendi, Şehâbeddin Efendi, herkesin hürmet ettiği Halil Hoca ve Harun Efendi gibi gönül erleri o saadet hanesine huzur ve bereket katarlardı. Dört beş yaşlarından itibaren etrafındaki büyüklerinin bu aziz misafirlere ne kadar saygılı davrandıklarını farkeden Hocaefendi, onlar tarafından başının okşanmasını, kulaklarının tatlı tatlı çekilip yumuşatılmasını, sırtının sıvazlanmasını ve kâkülünün öpülmesini büyük iltifatlar olarak algılar ve hep onların hazır bulundukları meclisleri kollardı. Bu müstesna çevre, onun şuuraltını oluşturacak ilk tesirleri bırakmış ve ruhunun tekevvününde ilk mayalanmayı sağlamıştı.

Allah Karşısında Titrenir!..

Bir gün aziz Hocamız, çocukların ibadete alıştırılması mevzuunu anlatırken şöyle demişti: "Çocuk namazda titreyen bir baba, secdede ağlayan bir anne görmeli. 'Babacığım niye titriyordun; anneciğim sen niçin ağlıyordun?' deyince, 'Oğlum, Allah karşısında titrenir; yavrum, Rahmeti Sonsuz'un nimetlerine şükür duygusuyla alın yere konurken gayr-ı ihtiyarî ağlanır. Çok defa sevgi, kimi zaman da korku gözleri yaşartır.' cevabını almalı. Anne ve babasının hâlleri onun kalbine Allah'a karşı sevgi ağırlıklı bir saygı duygusunu aşılamalı!.."

Aslında, Hocamızın bu ifadeleri kendi çocukluk döneminin özetinden ibaretti. O, muhterem dedesinin hemen her gece yüz rekât namaz kıldığına şahit olur; bazen onun yanında namaza durur; kıyamların, rükûların ve secdelerin bir türlü bitmediğini görür; nihayet yorgun düşüp bir kenara çekilerek uykuya dalardı. Fakat ne zaman gözlerini açsa, Şâmil Ağa'yı yine Hak karşısında elpençe divan durmuş hâlde bulurdu.

Muhterem Hocamız, özene bezene ve uzun uzun ibadet eden büyüklerinin de tesiriyle daha dört-beş yaşındayken namaza başlamış ve bu vazifesini ondan sonra da hiç aksatmamıştı. Daha o dönemde,

Erzurum'un soğuğuna ve dışarıdaki boyunu aşkın kara rağmen, sabah namazı için imamdan evvel camiye gittiği çok olurdu.

İbadetlerini mektepte dahi aksatmaz, okul saatlerine denk gelen öğle vaktini kazaya bırakmaya razı olmaz; teneffüsü heyecanla bekler ve hemen bir sıranın üzerine sıçrayıp namazını eda ederdi. Gerçi, "başöğretmen" Hocaefendi'nin bu hâlinden çok rahatsızlık duyardı; onu kasten "molla" diye çağırarak –güya– tahkir ederdi; hatta bir keresinde hıncını alamamış, ibadetten vazgeçiremediği bu talebesini bodruma kapatmıştı. Fakat hiçbir ceza o masumun kalbindeki ubûdiyet iştiyakını söndüremezdi.

Bir gün, az dinlendikten sonra kalkma niyetiyle, yatsı namazını kılmadan yatmıştı. Merhume validesi, "Namazını kıl, sonra yat!" diye onu ikaz etmişti. "Ana, çok yorgunum; gece kalkıp kılarım!" cevabını verince, şefkatli anne yine, "Oğlum, ben de çok yorgunum, seni kaldıramam; ne olur şimdi vazifeni yap, öyle yat!" diyerek adeta yalvarmıştı. Göz nurunun hiç oralı olmadığını gören ve onun ahiret hayatı için tir tir titreyen mualla kadın, "Eğer namaz kılmadan yatarsan, sabaha senin cenazeni göreyim!.." deyiverince, Hocaefendi, hemen doğrulmuş ve abdesthanenin yolunu tutmuştu. Aziz Hocamız, o gün henüz on iki yaşındaydı. Kendisine karşı her zaman çok merhametli davranan sevgili validesinin namaz konusundaki ciddiyeti onun ubûdiyet hassasiyetine kırılmaz bir halka daha katmıştı.

Aradan iki üç ay geçmemişti ki, bir gece annesi, oldukça geç bir vakitte eve dönen Fethullah'ına, "Oğlum neredeydin, bak seni çok merak ettim?" deyince, şu cevabı almıştı: "Anacığım mescitteydim; yetmiş rekât kaza namazı kıldım."

Vakit Girdi mi?!.

Evet, artık o tam bir namaz aşığı olmuştu. Camiden çıkmasını bilmez, gece yarılarına kadar ibadet ederdi. Muhtereme validesi,

"Baban imam olduğu hâlde çoktan gelip yattı, sen niye geç kaldın?" diye çıkışınca, mahcup bir eda ile namazını bitiremediğini söylerdi. Özellikle mübarek gecelerde seccadesinin başından ayrılmazdı. Büyüklerinden aldığı bir müjdeye binaen, Resûl-ü Ekrem Efendimiz'i (sallallahu aleyhi ve sellem) rüyada görme iştiyakıyla gece boyunca yüz rekât namaz kılardı.

Hocaefendi, on dört yaşına ulaşınca, o döneme kadar kendi evinde gördüğü ya da bir mecliste rastgeldiği meşâyıh ve ulemayı artık bizzat ziyaret etmeye ve onların insibağına ermeye başlamıştı. Bilhassa, eşiğine baş koyan herkesi manevî güç ve cazibesiyle büyüleyen, kendine çeken ve irfanıyla mesteden Alvarlı Efe Hazretleri'nin huzurunda ilk şuur ve ilk ihsaslarını iyice beslemişti. Onun "Allah bizi insan eyleye!" sözünü tekrar edişi ve hele "Alllaaaah!.." deyişi karşısında her zaman içi ürperirdi; Hazret'in dudaklarının arasından yayılan ses dalgaları adeta bütün benliğini sarardı. O devredeki marifetullah, muhabbetullah ve zevk-i rûhâni yörüngeli sohbetlerde Hocaefendi'nin sofrasına bol bol ilahî vâridat yağar ve ruhunu ötelerin üns esintileri kuşatırdı.

Bir de, Erzurum'un kışında, her yanı donmuş şadırvanın başında, buz tutmuş kurnalardan akan sopsoğuk suyla abdest alan insanların hâli vardı ki, işte o manzara Hocaefendi'nin ruhuna adeta nakış nakış işlenmiş ve onu her zaman ubûdiyete çağıran bir müezzin oluvermişti. O ruhânîler, bambaşka uhrevî bir edayla kollarını sıvayıp paçalarını katlar ve muslukların başına geçerlerdi. Hava o kadar soğuk olurdu ki, parmaklarına değen su dirseklerine gelene kadar neredeyse buz bağlardı. Dışarının soğuğu suyun sertliğiyle birleşince, daha ellerini yıkarken bütün hücreleriyle tir tir titrerlerdi. Hele bir de o titremeye iç titreme de inzimam edince ötelerle irtibatın sesi soluğu olduğuna şeksiz şüphesiz inanacağınız bir ses yükselirdi semaya اَللّٰهُمَّ أَعْطِنِي كِتَابِي بِيَمِينِي وَحَاسِبْنِي حِسَابًا يَسِيرًا "*Allah'ım, hayatımın hesabını soracağın gün muhasebemi kolaylaştır ve*

amel defterimi sağ tarafımdan ver!" diye inlerlerdi. Her tavır ve davranışından Cenâb-ı Hakk'a tam inanmışlık dökülen ve O'na ait gizli bir kısım fısıltılar duyulan o samimi kulların iç çekişleri aziz Hocamızın hatıralarında canlılığını ve tesirini hep muhafaza etmişti.

Muhterem Hocaefendi, özel gayretleri ve hususi müzakereleri de hesaba katılınca senelerce süren eğitim hayatında pek çok kitap okumuş, İmam Gazalî'den İmam Rabbânî'ye kadar yüzlerce âlim, âbid ve zâhid insandan istifade etmiş; ibadetten ubûdiyete, ondan da ubûdete uzanan kulluk çizgisinde hep zirvelere göz dikmiş ve Cenâb-ı Hakk'a kurbet yollarında ilerledikçe ilerlemişti. Bu arada, Hazreti Üstad'ı (cismen ve maddeten) hiç görememişti; fakat Nur'un ilk kahramanlarıyla tanışıp Külliyât'ı mütalaa edince, Nur Müellifi'nin iman enginliğine, ubûdiyet derinliğine, namaz konusundaki hassasiyetine, Allah karşısındaki ciddiyetine ve ibadetlerindeki huşû arayışına hayran kalmıştı. Bu orijinal kaynağın gölgesinde, o güne kadarki müktesebâtının üzerine bir o kadar daha ilim ve irfan cevheri eklemişti.

Aziz Hocamız, Üstad hazretlerinin talebelerini mümkün oldukça ziyaret eder, hepsine çok büyük hürmet gösterir, şartlar elverdiği ölçüde onlarla beraber olur ve fikir teâtisinde bulunurdu. Bu beraberliklerinde, söz mutlaka dönüp dolaşır ve Hazreti Bediüzzaman'ın namazına da gelirdi. Onun namazı vaktinde kılma hususunda çok hassas olduğuna ve ezan okununca yaz-kış, soğuk-sıcak, yağmur-çamur dinlemeden hemen "dinin direği"ni ikâmeye koyulduğuna değinilirdi.

Ezcümle, Hazret Üstad ve birkaç talebesi, buldukları bir araba ile Isparta'dan Barla'ya gitmek üzere yola çıkarlar. Eve ulaşmalarına yaklaşık yirmi dakika kalmıştır ki, namaz vakti girer. O esnada Nur Adam, arka koltukta istirahat etmektedir. Ağabeylerden biri yanındakine, "İnşaallah, Üstadımız uyanmaz da kar üzerine

secde etmek zorunda kalmayız!" der. Daha o, sözünü bitirir bitirmez, Hazreti Bediüzzaman doğrulur; bir taraftan (kendisinin ya da yanındakinin) köstekli saatine bakmaya çalışır, bir yandan da "Vakit girdi mi?" diye talebelerine sorar. İçlerinden biri, "Üstadım, vakit girdi ama dışarıda çok kar var. Hem bizim yolumuz da bitmek üzere!.." derse de, aslında alacağı cevap bellidir ve beklediği sözü işitir: "Karın üstünde de olsa, namazımızı hemen eda edelim ki, şu anda saf bağlayan cemaat-ı kübrânın mânevî semeresinden hissemizi alabilelim!.."

Üstad'ımın Sesine Benziyor!..

Evet, Hazreti Üstad'ın talebeleri, onun namaza duruşunu ve Hak karşısındaki tavrını aktarır; bazen taklidini yaparlardı. Tam huzura vardığında ve o mehip sadasıyla "Allahu Ekber" dediğinde adeta ahşap binanın sarsıldığını ve hemen herkesin haşyetle ürperdiğini anlatırlardı. Telaffuz ettiği kelimeleri gönülden duyabilmek için, müthiş bir ses tonuyla ve muhrik bir edayla "Ettahıyyâtu.. ettahıyyâtu.. ettahıyyâtu..." diye inlediğini, aradığı ritmi tutturana kadar her lafzı defalarca söylediğini, bir manada her kelimeye şuurundan vize aldırdığını ve bu hâliyle arkasındakileri de, yürekleri dağlanacak kadar etkilediğini naklederlerdi. Bütün bu anlatılanlar ve taklitle dahi olsa aktarılanlar, aziz Hocamızın çok hoşuna giderdi.

Gerçi, muhterem Hocamız, Hazreti Üstad'ın o türlü hâllerini belli bir ufkun sesi-soluğu olarak kabul eder; içten gelmeyen ve gayr-ı iradî ortaya konmayan bazı davranışların riya olabileceğini söyler; dolayısıyla aynı ufku paylaşmayanların o şekilde davranmamaları gerektiğini tembihler. Fakat ne zaman Üstad'ın namazından bahis açılsa gözleri yaşaracak kadar hislenir ve ilklerden dinlediği güzel misalleri, ibret alınması için, aynı el-kol hareketleriyle ve yüz işmizazlarıyla tarif eder. Doğrusu, sevenin sevdiğine benzediği

hakikati Aziz Hocamızda da nümâyandır. Nitekim Kur'ân talebelerinin öncülerinden Mustafa Gül Ağabey, bir sabah Hocaefendi'nin arkasında saf tuttuktan sonra gözyaşlarına boğulmuş; namazını zor güç tamamlayıp hıçkırıklarına hâkim olmaya çalıştığı sırada, merakla kendisine bakanlara "Üstad'ımın sesine benzettim; aynı onun gibi okuyor, onun gibi namaz kıldırıyor!" demiştir.

İşte, şuuraltı müktesebâtı, yılların birikimi olan malumâtı, amelî iman vesilesiyle kazandığı irfanı, selefleriyle alâkalı müşahedâtı ve nezd-i ilahîden armağan varidâtı sayesinde, Hocaefendi, bu büyük ibadetin mü'minin miracı, Cennet yolunun ışığı-burağı, ummanları aşmak isteyenlerin sefinesi-uçağı ve vuslata ermeyi dileyenlerin ötelere en yakın karargâhı olduğuna gönülden inanmış ve adeta namazlaşmıştır. Artık, o beş vakitle doymamakta, nafileden nafileye koşmakta; duhâ ile güneş gibi yükselmekte, evvâbinle gidip kurbet tokmağına dokunmakta, teheccüdle berzah karanlıklarına nur göndermekte ve ömrünü âdeta ibadet atkıları üzerinde bir dantela gibi örmektedir.

Yoğun Bakımda da Dağın Başında da Namaz

Sevgili Arkadaşlar,

Aslında sözü çok önemli bir noktaya çekmek ve kulağımıza küpe bazı ikazları nakletmek istiyorum. Fakat ondan önce, muhterem Hocamızın namazla alâkalı bir kısım hassasiyetlerini kayda geçirmenin faydalı olacağını düşünüyorum:

Aziz Hocamız, namazı vaktinde eda etme konusunda pek dikkatlidir; çok ağır hasta olduğu dönemler de dâhil, senelerdir hiçbir namazını geçirmemiştir. Hatta 2002 senesinde kronik kalb ve şeker rahatsızlıkları sebebiyle âcil olarak hastaneye kaldırıldığında ve 2004 yılında kalbine operasyon yapılarak sol koroner arter damarına stent takıldığında, yoğun bakım ünitesindeyken doktorlar

ilaç vermek isteyince, "İlaçlarımı öyle ayarlasınlar ki, namazlarımı vaktinde kılabileyim!" demiş; su kullanması yasaklanınca hemen teyemmüm edip kulluk vazifesini yine yerine getirmiş; vücuduna zerkedilen ilaçların ağırlığından göz kapaklarını dahi kaldıramayacak kadar bitkin düştüğü bir anda "Ne yaparsanız yapın ama akşam namazı için beni mutlaka uyandırın!" diye tembihlemiş ve vücudunun dört bir yanındaki kablolara, ölçüm aletlerine ve seruma rağmen cemaat sünnetini bile geçiştirmemiş, birini imamete geçirerek, uzandığı yerden namaza iştirak etmiştir. Dahası, şer'ân gerekli olmasa da, hastanede terettüp eden namazlarını gönül huzuru için sonra bir kere de kazâen ödemiştir.

Muhterem Hocaefendi, bir sohbetinde bu duyarlılığını şöyle dile getirmiştir: "Namaz konusunda öyle bir hassasiyetim var ki, rüyamda bile onun heyecanını duyuyorum. Vakti kollamak, mescid bulmak, hakkıyla abdest almak ve ta'dîl-i erkâna riayet ederek namaz kılmak için tarifi zor bir telaş yaşıyorum. Dün de öyle bir rüya gördüm; koşturdum, koşturdum, ancak sünneti kılabildim; güneş doğacak da sabahın farzını yetiştiremeyeceğim diye ödüm koptu. Telaş, telaş, telaş... Dinî gayretimin kuvvetli olduğunu söyleyemem; fakat normal hayatımda da hep benzer şekilde heyecana kapılırım. Özellikle, yolculuk yaparken, namazı nerede ve nasıl kılacağımı düşünmekten adeta hasta olurum. Gerçi, seyahat programımı mutlaka ibadet hayatıma göre ayarlarım; ama şayet birkaç namazı yolda eda etmem gerekirse, bilhassa vaktin girmesinden bir iki saat önce büyük bir endişeye kapılırım. O esnada öyle gerilirim ki, bir kısım sözleri ters anlayabilir ve çevremdekilerin kalblerini kırabilirim. Müsait bir zemin ve uygun şartlar bulup gönlüme göre Rabbime teveccüh edene kadar da o bunaltıcı ruh hâletinden kurtulamam."

Aziz Hocamıza göre; bir müslüman namazını ikâme edebilmek için gerekirse yolda kalmayı bile göze almalıdır. Daha işin başında, seccade ile buluşacağı anları iyi belirlemeli, seyahatini

ona göre ayarlamalı; kulluğunun icaplarını yerine getirmesine de imkân tanıyacak bir vasıtayı ve şirketi tercih etmelidir. Yola çıkmadan yetkililerle görüşmeli ve bu konuda mutabakata varmalı; aksi hâlde başka bir çözüm aramalıdır. Allah Teâlâ'nın, rıza-yı ilahiye talip olanları asla yolda bırakmayacağına gönülden inanmalı; ıssız bir çöldeyken dahi vakit girecek olsa, kendisine ibadet fırsatı verilmesi için mihmandara ricada bulunmalı; şayet cevab-ı sevap alamazsa, kavgadan kaçınmalı ve hiç tartışmaya girmeden kafileden ayrılmalıdır. Mevlâ-yı Müteâl'e itimat ederek, önce durup namazını kılmalı, ondan sonra bir şekilde tekrar yola koyulmalıdır. Hele, şahsî arabasıyla seyahat eden bir mü'min vaktin girdiği yerde hemen ârâm eylemeli ve zamanında kıbleye yönelmelidir; zira onun için seyr ü sefer mazeretleri asla geçerli değildir.

Bu cümleden olarak, muhterem Hocaefendi, bir vaaz u nasihat sonrası İzmir'e dönerken otobüs şoförüne, "Vakit çıkmadan namaz kılmam lazım; lütfen müsait bir yerde birkaç dakika durabilir misiniz?" diye istirhamda bulunur. Kaptan, "Kusura bakmayın, bir kişi için duramayız!.." sözüyle cevap verince, Hocaefendi, "Öyleyse, ben ineceğim, arabayı durdurur musunuz?" der. Zaten, otobüsün havasından da bunalmıştır; Cenâb-ı Hakk'a sığınır ve çantasını kaptığı gibi aşağı iner. Bir dağın başında yapayalnız kalıvermiştir ama buna hiç üzülmez. Bir güzel abdest alır, itina ile namazını tamamlar. Duasını bitirirken bir de bakar ki, yakından tanıdığı Gömlekçi Mehmet Fidan Bey kendisine doğru geliyor. Namazın kerameti olarak, Rabb-i Kerim, ona otobüsten daha güzel bir vasıta ve candan bir yol arkadaşı nasip etmiştir; Hocamız, ibadet hassasiyetinin buluşturduğu dostuyla beraber İzmir'e kadar inşirah içinde gider.

Kezâ, Hocaefendi, 1974 senesinde Hac'dan dönerken, uçakla Ankara'ya kadar gelir; yanındaki yirmi-yirmi beş arkadaşıyla beraber İzmir'e gitmek üzere bir otobüse biner. Uşak civarında dağlık bir bölgeye vardıklarında namaz vakti girer. Hocamız,

birkaç dakika mola vermesi için kaptana rica eder. Çok bilmiş adam, önce "Namazınızı kaza edersiniz!" diyerek akıl vermeyi ve meseleyi geçiştirmeyi dener. Muhatabının ısrar ettiğini görünce, "Be adam, tek müslüman sen misin şu otobüste?!." diye çıkışır. Hemen arka koltuktaki Mehmet Ali Hocamız kalkar, "Elhamdulillah ben de müslümanım ve vakit çıkmadan namaz kılmalıyım!" der. Daha o yerine oturmadan, bu defa da Hacı Kemal Ağabey, "Ben de müslümanım, mola bana da lazım!" deyince, adamcağız mecburen durur. Hepsi arabadan inerler ama bulundukları yerde hiç su yoktur; ayrıca, her taraf karla kaplıdır. Hocaefendi, kollarını sıvar, kar ile abdest alır; diğerleri de onu takip ederler. Cismaniyet itibarıyla biraz üşüseler de, yürekleri ısınmış olarak hep beraber namazı tamamlarlar. Otobüs yeniden hareket ederken içlerinden biri, "Efendim, bunda da bir vech-i rahmet varmış, sayenizde kar ile abdest almayı öğrendik." der.

Aslında, kıymetli büyüğümüzün bu namaz heyecanı hiçbir zaman mükâfatsız kalmamıştır. Edirne Üç Şerefeli Cami'nin penceresinde yatıp kalktığı iki buçuk senelik dönemde, Sultan 2. Murad'ın bazen rüyada, birkaç defa da yakazaten "Fethullah, haydi namaza!.." diyerek kendisini sabah namazına çağırması da onun "dinin direği"ni ikâme gayretine tatlı bir mukabele olsa gerektir.

Evet, namazı eda etme heyecanı yaşamak; "Abdestimi nerede alırım.. vakit geçmeden müsait bir yer nasıl bulurum.. kıbleyi ne suretle tayin ederim.. kimseye rahatsızlık vermeden kulluk borcumu nasıl öderim?" endişeleriyle dolu bulunmak ve hele daha bir vaktin "mirac"ını tamamlar tamamlamaz diğerinin sancısını çekmeye başlamak, nezd-i ilahide kıymetler üstü kıymete ulaşan ve semereleri ancak ahirette derilebilecek olan çok önemli bir haslettir. Bundan dolayıdır ki, bir gün aziz Hocamız, vazife alanı itibarıyla çok çetin şartlar altında bulunan ve hemen her zaman aynı kutlu tasayı taşıyan bir hak âşığına, "Var mısın namazları değişelim; sen o sancılı

ibadetlerinin sevabını bana ver, ben de özene bezene ikâme etmeye çalıştığım salavâtın meyvelerini sana vereyim!..” demiştir.

İmamın Çamaşırı

Muhterem Hocaefendi temizlik mevzuunda da çok titizdir. Kendisi şer'ân namaza mani olmayan leke ve kirlere karşı bile her zaman hassas davrandığı gibi, dostlarının da aynı itinayı göstermelerini ister. Özellikle, imamete geçireceği insanların iç çamaşırlarında bir kuşun gözü kadar da olsa pislik bulunmaması gerektiğini her fırsatta ifade eder. Aslında, Hanefi mezhebince, giysilerde, bedende veya namaz kılınacak yerde “necâset-i galîza” (ağır pislik) dediğimiz pislik çeşitlerinden, katı ise yaklaşık üç gram kadarı, sıvı ise avuç içini kaplayacak miktarı namazın sıhhatine engel görülmemiştir; üç gramdan fazla olan katı ve el ayasını aşan sıvı necasetler namaza mani kabul edilmiştir. Aziz Hocamız, bu içtihada saygı duymakla beraber, bilhassa namaz kıldıracak olan kimselerin, farklı mezhep imamlarının görüşlerini de nazar-ı itibara almalarını, arkalarında Şafiî, Malikî ve Hanbelî mezheplerine tâbi olanların da bulunabileceğini hesaba katmalarını, dolayısıyla elbiselerini, çamaşırlarını, çoraplarını sürekli tertemiz tutmalarını, namaza hazırlanma ve abdest alma safhalarında istincadan istibraya kadar her hususa azamî ihtimamla yaklaşmalarını ve azîmetle amel etmeye çalışmalarını salıklar.

Kıymetli Hocamız, bu husus üzerinde öyle titizlikle durur ki, hâssaten namaz kıldıracağı zaman elbisesine mâ-i müsta'melin sıçramamasına bile dikkat eder. Bilindiği gibi, “mâ-i müsta'mel” abdest almak veya gusletmek gibi mânevi bir pisliği gidermek, herhangi bir farzı yerine getirmek ya da sevap kazanmak niyetiyle insan bedeninde kullanılmış suya verilen isimdir. Hanefi mezhebinde, genel itibarıyla kullanılmış suyun temiz olup temizleyici olmadığı hükmü esastır; dolayısıyla, öyle bir suyun değdiği elbise temiz sayılır. Fakat İmam-ı A'zam'ın, şahsî içtihadında mâ-i

müsta'meli necis saymasına istinâden, her zaman azîmetleri gözeten muhterem Hocamız da kullanılmış sudan içtinap etmektedir. Vâkıa, "yüsr" üzere müesses olan dinin ruhuna dokunmamak için bu hassasiyeti herkesten beklememektedir ama dikkatli bazı büyükleri nazara vererek yakınlarını da aynı ihtimama özendirmektedir. Ezcümle, Hazreti Üstad'ın talebelerinden Tahirî Mutlu Ağabeyi hemen her yâdedişinde, onun bu yanını şöyle vurgulamaktadır: "Hazret, her şeyden önce namazını düşünürdü; bir yerde misafir kalacağı zaman evvelâ gece kalkınca leğenini, ibriğini, seccadesini rahatlıkla kullanabileceği bir mekân göstermelerini isterdi. Çok az kimsede gördüğüm hayranlık uyandıran bir âdeti vardı; abdest alırken üstüne başına mâ-i müsta'mel sıçramaması için güzel bir önlük takar ve Rabb'in huzuruna pîrüpâk olarak çıkardı. O sadece namaz kılmaz, adeta namazlaşırdı."

Can Dostlar,

Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, şefkat peygamberi olduğu ve ümmetine hep yüsr'ü (kolaylığı) tavsiye buyurduğu hâlde, abdest esnasında topuklarını iyice yıkamayan bazı kimseleri görünce "Cehennem'de yanacak şu ökçelere yazıklar olsun!" diyerek ikazda bulunmuştur. Binaenaleyh mü'minler, "Yaptım oldu!" mülahazasından uzak durmalı; onlar, her zaman "Allah nasıl emretmişse, o şekilde yapmalıyım!" anlayışında olmalıdırlar. İşte, M. Fethullah Gülen Hocamız da bu idrakten dolayı, ubûdiyetle alâkalı bütün mevzulara olduğu gibi, namazla ilgili her meseleye de çok değer vermekte ve emr-i ilahiye muvafık hareket etmek için adeta çırpınmaktadır.

Niyet Kalb ile mi Olmalı, Dil ile mi?

Muhterem Hocaefendi, bir namaza niyet ederken, gönlünü Cenâb-ı Hakk'a tam yönlendirmeye uğraşmakta; niyete "kalbin kastı ve teveccühü" zaviyesinden yaklaşmaktadır. Bu teveccühü

de, mâsivâyı tamamen kalbden silme ve o anda her şeyi unutup sadece Mevlâ-yı Müteâl'i mülahazaya alma şeklinde anlamaktadır. Şu sözleri konuyu şerh sadedinde işaret taşı mesabesindedir. "Bazı ilmihal kitaplarına, niyetin dil ile yapılmasının daha evlâ olduğuna dair bir kayıt düşülmüş. Konuşurken kalbin teveccühü nasıl olacak, onu bilemiyorum ama bu âdet hâline gelmiş; insanlar namaza dururken "نَوَيْتُ أَنْ أُصَلِّيَ لِلّٰهِ" diyerek sesli niyet ediyorlar. Eğer bu şekilde, kalbin Cenâb-ı Hakk'a teveccühü gerçekten sağlanabiliyorsa, ne âlâ… Fakat sadece lâfızda kalınıyor, çoğu zaman ne dendiğinin farkına bile varılmadan bazı kelimeler söylenip şuursuzca iftitah tekbiri getiriliyor ve kalb yönelmesi gereken tarafa yönlendirilemiyorsa, namazın sıhhatli olmama ihtimali vardır."

Hemen ifade etmeliyim ki, Hocaefendi'nin işaret buyurduğu öyle kâmil bir niyet de yine belli mertebedeki insanların kârıdır. Muhterem Hocamız, bu beyanıyla, alışılageldiği üzere niyet etmenin bütün bütün yanlış olduğunu değil, namaza başlarken Cenâb-ı Hakk'a tam teveccühün lüzumunu nazara vermekte ve herkesi gönül ile dil izdivacına bağlı hâlis niyet çizgisine teşvik etmektedir. Nitekim Zât-ı âlîleri, kendi ubûdiyet seviyesi açısından, arz etmeye çalıştığım temizlik ve niyet gibi hassasiyetleri belli bir dönemde tam gözetemediği düşüncesiyle, ilki askerlikten hemen sonra olmak üzere, bir iki defa o zamana kadarki bütün namazlarını kazâ etmiş ve alacaklı edasıyla değil, borç ödüyor olma mülahazasıyla namaz kılmak gerektiği için öyle yapıp vecibesini tamamladığını belirtmiştir.

Namazı Kılmamalı, Onu İkâme Etmeli!..

Aziz Hocamız, çoğu zaman dîk-ı elfazdan (kelime darlığından) dolayı kullandığımız "namaz kılmak" tabirinden hoşlanmamakta; bu ifadenin, bir işi hakkıyla eda etmeyi değil onu yapmış gibi olmayı çağrıştırdığını ve bir sun'îlik taşıdığını düşünmekte; "kılmak" yerine "ikâme etmek" demenin isabetli olacağını

söylemektedir. Nitekim Kur'ân-ı Kerim'de elliden fazla âyette namaz (salât), "ikâme" fiilinin muhtelif kipleriyle birlikte zikredilmektedir. Ayrıca, pek çok âyette "Namazı ikâme edin!" buyurulmaktadır. Evet, "ikâme etmek"; namazın içinde yer alan kıyam, rükû, secde gibi rükünleri yerli yerinde, düzgün şekilde, sükûnet içinde, hakkını vererek yapmak ve bir manada "dinin direği"ni itina ile ayağa kaldırıp yerine koymak demektir.

Namazı ikâme etmenin bir yanını "ta'dîl-i erkân" oluşturur. Kısaca, namazdaki rükünlerin sükûnetle yerine getirilmesi ve uzuvlarda itminan hâsıl olacağı âna kadar her faslın devam ettirilmesi manasına gelen "ta'dîl-i erkân", Kur'ânî emir ve tahşîdatın yanı sıra pek çok hadis-i şerifi de nazar-ı itibara alan ulemâca vâcip ya da farz kabul edilmiştir. Rehber-i Ekmel Efendimiz'in, namazı usûl ve âdâbına göre tamamlamayan bir şahsa "Sen namaz borcunu ödemiş olmadın, git namazını ikâme et!" buyurması, yine ilk defaki gibi çabucak namaz kılan o adamı iki veya üç sefer geri göndermesi ve sonunda kâmil namazı ona bizzat tarif etmesi de bu kanaati destekleyen delillerden biridir.

Muhterem Hocamız, "ikâme"nin diğer yanını, "iç ta'dîl-i erkân" sözüyle dile getirdiği "huşû ve hudû" derinliğinin teşkil ettiğini söylemektedir. Huşû; Allah'a karşı korku ve sevgi ile boyun eğmektir, gönülden saygı ve inkıyattır. Hudû; Allah'ın azameti karşısında mahviyetle iki büklüm olmaktır, samimi teslimiyettir. Huşû ve hudû; bir kulun, Cenâb-ı Hakk'ın azamet, celâl ve ceberûtu ile kendi acz, fakr, ihtiyaç ve küçüklüğünü müşterek mülahazaya alması sayesinde kalbinin hep saygı ve tâzimle atması; hâl ve beyanlarının da bu telakkiye tam bir tercüman olmasıdır. İşte, Kur'ân ancak bu hava içinde namazı ikâme edenlere ve ubûdiyette bulunanlara kurtuluş va'detmektedir.

Hocaefendi, kendisini her zaman hüsn-ü zanna zorlasa ve zâhiren sığ görünen bazı kimselerin içte derin olabileceklerine

inansa da, bazen namazı verip veriştirenlerin dışa taşan ciddiyetsizliklerine muttali olmakta ve hele aceleyle yatıp kalkmalarına bir anlam veremeyip, o türlü geçiştirmeler karşısında çok üzülmektedir. Çünkü çok kimselerin hızlı hızlı okuduğu Fâtiha, aslında ilahî beyanın haricinde birtakım mırıldanmalar kabîlindendir. Zira Kur'ân öyle inmemiştir ve o şekilde alelacele okunan Fâtiha ile kılınan namaz, hakiki namaz değildir. Bir nefeste, o nefes bitmeden sûreyi sona erdirme telaşıyla, soluğun tıkandığı yerde hızlıca ve can havliyle alınan ara nefeslerle okunan âyetler, kıraat farzının yerine getirilmesini sağlamamaktadır. Yine, rükûda hakkını vere vere, kelimeleri güzelce telaffuz ede ede –bazı fukahaya göre– bir kere "سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمَ" demek şarttır. Bazı âlimlere göre ise, namazın sıhhati için onu en az üç defa tekrarlamak lazımdır. Demek ki, rükûda ve secdede en az üç kez, yavaş yavaş ve kelimeleri tam telaffuz ederek tesbihleri söylemek gerekmektedir. Heyhat ki, bazıları düzgün şekilde bir kere tesbih edecek kadar bile rükûda ya da secdede kalmamaktadırlar.

Gerekirse Gözünü Kapa Ama Sallanma!..

Muhterem Hocamız, zihni dağıtacak şeylerden kaçınmak, Yüce Yaratıcı'nın karşısında saygıyla durmak ve ibadete tam yoğunlaşarak haşyetle dolmak maksadıyla namazda gözleri yummayı mahzursuz saymakta, hatta müsait zeminler için bunu tavsiye etmektedir. Aslında, Allah'ın huzurunda iken göz ucuyla dahi sağa sola bakmak ve başka şeylerle oyalanmak, namaz hazinelerinin bir kısmını çalması için şeytana kapı aralamaktır. Azılı düşmana böyle fırsat verilmesinden çok rahatsızlık duyan Hocaefendi, bir gün hiç istemeden de olsa, bir tanıdığının namazda etrafına bakıp durduğunu görünce, pek kederlenmiş ve terhîb televvünlü şu sözü söylemiştir: "Bir adam havada uçsa ya da beni ömür boyu sırtında taşısa dahi, şayet görsem ki ilahî huzurdayken gözlerini

sağa sola kaydırıyor, o şahıs bir anda gözümde çirkinleşir ve artık onun yüzüne bakamaz olurum. İnsan, namaz sırasında halının rengini bile düşünse, kendi rengini kat'iyen bulamaz. Renginizi bulmak için gerekirse gözlerinizi kapalı tutun!"

Saygıdeğer Büyüğümüzü rahatsız eden hususlardan birisi de, bir kısım kimselerin namazda "ah... vah... oh..." etmeleri, derin derin üflemeleri, boğuk boğuk inlemeleri ve garip garip sesler çıkarmalarıdır. Eğer, bütün bunlar bir mertebenin gereğiyse, cezbeden kaynaklanıyorsa ve gayr-ı irâdî ise, hiçbir sakıncası yoktur ve Allah'ın izniyle kimseye de sakil gelmeyecektir. Fakat bunun bir mikyâsı vardır: Şayet bir kimse öyle bir hâl yaşar, kendisini kaybeder ve vecdle inlerse.. sonra ona "Namazda şöyle şöyle yaptın!" denilince, "Öyle mi!... Ben hiç hatırlamıyorum!." diyecek kadar yaptığının farkında değilse ve olup bitenler irade dışı cereyan etmişse, işte o zaman bir mahzur söz konusu değildir. Aksi hâlde, farklılık izhar etmenin her türlüsü çok tehlikelidir.

Ayrıca, yalnız başınayken namazı verip veriştiren bir adam, cemaatin huzurunda onu uzatıyor ve süslüyorsa, Allah muhafaza, bu katışıksız şirktir. Yalnız iken uzun uzadıya namaz kılan birisi, başkalarının yanında onu kısa tutuyor ve matlaştırıyorsa, bu da riyadır. Çünkü her iki davranışta da insanların mevcudiyetini kâle alma, halkın nazarlarını hesaba katma ve ibadetteki ihlâsa dokunma vardır. Öyleyse, ister tek başına isterse de toplum arasında olsun, insan namazını marifet çıtasına uygun şekilde hep aynı istikamette eda etmeli ve başkalarının varlığını düşünerek onu uzatma ya da kısaltma, sönük tutma veya donatma gibi farklılıklar sergilememelidir.

Diğer bir rahatsızlık mevzuu, namazda ve mukabelede sallanma meselesidir. Muhterem Hocamız, bilhassa namaz içinde sallanmanın karşısındadır. Zira Tabiîn'in büyükleri, "Efendimiz'in namazda Kur'ân okurken kafasını salladığını görüyor muydunuz?" diye sorunca, Ashâb-ı Kirâm'dan bazıları, "Hayır, biz

O'nun Kur'ân okuduğunu sadece çenesinin hareketinden anlıyorduk." demişlerdir. Namazda başı ileri geri hareket ettirmek ya da –malum kavmin yaptığı gibi– vücudu öne arkaya götürüp getirmek doğru değildir. Aziz Hocamızın, kendisini duaya verdiği anlarda, sağa sola doğru hafif hareket ettiği de olmaktadır; fakat Zât-ı âlîleri namazın içinde ya da dışında Kur'ân okurken iradî sallanmayı tasvip etmemekte ve Hazreti Ömer efendimizin öyle davrananları kırbacıyla dürterek uyardığına dikkat çekmektedir.

Teheccüd Mushafı

Malum olduğu üzere, Hocaefendi, teheccüd namazına çok ehemmiyet verir ve bu konuda sürekli tahşidat yapar. Her namaz, insanın öbür âlemdeki hayatına ait bir parçayı aydınlatmayı tekeffül etmiştir; teheccüd ise, berzahın zâdı, zahîresi, azığı ve aydınlatıcısıdır. Onun için, muhterem Hocamız kendisi her gece berzah menziline erzak gönderdiği gibi, sevenlerinin de o durağın karanlıklarını teheccüdün nuruyla yırtmalarını diler. Binaenaleyh, hayatının uzun bir döneminde gece yarısında beraberindeki herkesi kaldırmayı ve teheccüdü cemaatle kılmayı itiyad edinmiş; daha sonraları ise, hem artık teheccüde alışmış dostlarını tekellüfe sokmama düşüncesi, hem de hatim takip ederek ve uzun uzun dua okuyarak namaz kılma arzusu gibi sâiklerle, Zât-ı âlîleri kendi odasında geceyi ihya ederken, arkadaşlarının da hemen yandaki salonda toplu namaz kılmalarını istemiş; fakat çok defa onların sesleriyle hüzünlenmiş, dualarına "âmin" demiş ve duvarın hemen arkasından cemaatin hissiyatına iştirak etmiştir. Ne ki, kimisinin bir ağaç başında, kimisinin bir çadır altında bülbüller gibi şakıdığı kamp günleri ve hep beraber eda edilen namazın akabinde her bir odadan niyazların yükseldiği Bozyaka döneminin seher vakitleri, hâlâ Hocamızın gözünde tütmektedir.

Kur'ân okumanın en sevap olduğu yer namazın içidir. Bu

hakikatin de sevkiyle olsa gerek, Hocaefendi, teheccüd ve teravih namazlarını özene bezene ve hatimle ikâme eder. Oldukça uzun süren kıraatini gücü yettiği kadar ayakta yapar; çok rahatsız olduğu zamanlarda oturarak kıldığı da olur ama yine de hatimle namazı aksatmaz. Dahası bir hatimle de yetinmez; birkaç defa gizlice teheccüd mushafını takip edip her teravihte dört cüz okuduğuna şahit olmuştuk.

Bu arada, değişik boy ve ebatta olup her yaprağına iki, üç, dört, beş sayfalık âyet mecmuası sığdırılan ve nafile namazlarda, hatırlanamayan yerlere bakmak ya da yüzünden okumak suretiyle kıraati daha uzun tutmaya yarayan Kur'ân'a "teheccüd mushafı" denilmektedir. Kıymetli Büyüğümüz, teheccüd mushafını, kendisi için fâtih (imam kıraatte şaşırınca ona doğrusunu hatırlatan arka saftaki insan) gibi mütalaa etmekte, kuvvetli hıfzına rağmen hatırlayamadığı yer olursa hemen ona bir atf-ı nazarda bulunmakta ve hafız olmayanlara da, sadece nafile namazlara münhasır kalmak üzere, kıyamda doya doya Kur'ân okumak maksadıyla teheccüd mushafına başvurmalarını salık vermektedir.

Felâket Asrı ve Hâcet Namazı

Muhterem Hocamızın sürekli teşvik ettiği diğer bir ibadet hâcet namazıdır. Ona göre, insanın en büyük hâceti Allah'ın rızasını tahsil etmektir ve bir kul başka hiçbir şeye muhtaç olmasa bile, her fırsatta yana döne bu ihtiyacını dile getirmelidir. Saniyen; bugün ümmet-i Muhammed, tarihinin en karanlık dönemlerinden birini yaşamaktadır. Bu asır, bir yönüyle tiranlar çağına dönüşmüştür; toprak sürekli firavun bitirmektedir. Dünün barbarları şimdilerde de aynı tecavüzlerine devam etmektedirler. Üstelik ne acıdır ki, bugün müslümanların Alparslan'ı, Selahaddin'i, Nureddin'i, Melikşah'ı ve Kılıçarslan'ı da yoktur. Evet, dünden bugüne din var olmuştur ama nice zamandır diyanet bütün fakülteleriyle varlık yüzü görememiştir. Oysaki dinin kıymeti diyanetle,

yani, onun yaşanmasıyla ve hayata hayat kılınmasıyla ortaya çıkacaktır. Fakat mü'minler, modern firavunların baskı ve dayatmaları yüzünden kendi dini inançlarını bile tam olarak uygulayamaz hâldedirler. İşte, bu elim vaziyetten dolayı her gece hâcet namazı kılınsa ve Cenâb-ı Hakk'a dua dua yalvarılsa sezâdır.

Malumdur ki, vitir ve sabah namazlarında ayakta yapılan duaya genel olarak "kunut" adı verilmektedir. Resûl-ü Ekrem Efendimiz'in değişik zamanlarda ve namazlarda farklı farklı kunut duaları okuduğuna dair hadisler vardır. İmam Şafiî ve İmam Mâlik'e göre, kunut duası, sabah namazının farzında rükû ile secde arasında kıyam hâlinde okunur. Fakat Ebu Hanîfe hazretleri, kunut duasının farz namazlarda geçici bir süre için okunduğu ve daha sonra nesholunduğu kanaatindedir. Hazret, vitirden başka namazlarda kunut okunmayacağına kâildir. Ancak bir fitne, belâ ve musîbet vuku bulduğu zamanlarda sabah namazının farzında da kunut okunabileceğini belirtmektedir. İşte, muhterem Hocamız, hâzır zamanı tam bir felaket asrı olarak kabul etmekte ve hâcet namazını ısrarla nazara verdiği gibi bazen sabahları da kunut okumaktadır. Mevzuyla alâkalı bir hatırasını şöyle anlatmaktadır:

"Bir gün merhum Osman Demirci Hoca'nın da aralarında bulunduğu bazı dostlarımızı misafir etmiştik. Fakir, o dönemde hiç aksatmadığım için sabah namazında yine kunut okumuştum. İçlerinden birisi, "Siz Hanefîsiniz, niçin öyle yaptınız ki?" diye sorunca, "Malumunuz, Hanefi mezhebince belâ ve musîbet zamanında kunut okunur." cevabını verdim. Misafirimiz biraz durakladı, şaşkın şaşkın etrafına bakındı, hâl ve hareketleriyle "Hangi felaket?!." der gibi yaptı. O sırada rahmetlik Osman Hoca hüzünlü bir sadayla gürledi, "Din-i mübînin günümüzdeki gibi ayaklar altında payimal olmasından ve müslümanların mevcut zulümlere maruz kalmalarından daha büyük bir felaket mi olur? Vallahi, bugün ümmet-i Muhammed koca koca musibetlere maruzdur!.." dedi. Evet, zamanımızda yeryüzünün çoğu

bölgelerinde İslâm ve inananlar pek ciddi belalarla karşı karşıyadır; böyle bir dönemde gecenin koylarında kalkıp ihtiyaç lisanıyla tazarruda bulunmak her mü'minin boynunun borcudur."

Hocaefendi'nin dikkat çeken değerlendirmelerinden bir diğeri de "sehiv secdesi" ile ilgilidir. Yanılmak suretiyle namazın rükünlerinden birisini te'hir etme veya bir vâcibi terk ya da geciktirme hâlinde, namazın sonunda yapılması gereken iki secdeye "sehiv secdesi" denmektedir. Aziz Hocamız, namazda yanılmaların farklı farklı sebeplerden kaynaklanabileceğini; kimisi mâsivâ düşüncesinde boğulurken, kimisinin de ulvî âlemlere dalarak hata yapabileceğini; dolayısıyla, üzerine sehiv secdesi terettüp eden insanlar hakkında su-i zanna girmemek gerektiğini hatırlatır. Hak dostlarının yanılmalarını "mukarrebînin sehvi" olarak adlandırarak, onu, uhrevî düşüncelerin ve mefkûresi ile ilgili mütalaaların bir insanı alıp yüce bir ufka taşıması ve ona bulunduğu zamanı-mekanı muvakkaten unutturması şeklinde açıklar. Yüksek duygulara ve uhrevî mülahazalara bağlı o çeşit yanılmaların, bizim için birer fazilet emaresi bile sayılabileceğini; çünkü o sehivlerin arkasında mefkûre tutkusunun bulunduğunu vurgular.

Onlar Talebe Olamazlar!..

Kıymetli Arkadaşlar,

Namaz aşığı Hocamızın "dinin direği"ni ikâme gayretine ve onunla alâkalı her meseleye karşı gösterdiği büyük ihtimama misal olması için arz ettiğim örnekler, daha önce de belirttiğim gibi, meseleyi hayatî bir hususa çekmek içindi. Aslında, Hocamızın namaz hassasiyeti başlı başına bir kitap mevzuudur; bundan dolayı, söz çok da uzamış sayılmaz. Hele, bu yazının kaleme alınmasını tetikleyen hadisenin ve Hocamızın tembihlerinin daha iyi anlaşılması için buraya kadar anlatılanlara küllî olarak bakılmasında zaruret olduğu düşünülebilir.

Geçenlerde, misafirlerimizden biri, –sayıları az da olsa– bazı arkadaşlarımızın namaza dikkat etmediklerini; ta'dil-i erkân, huşû ve hudû gözetmedikleri gibi sanki kerahat vakitlerinde bir keramet varmışçasına vazifelerini hep son anlara bıraktıklarını ve aradan çıkarma, geçiştirme, savsaklama tavrı sergilediklerini söyledi. Hatta ikindiyi eda için bir camiye gittiğini, cemaat sevabı almak maksadıyla başka kimselerin gelmesini kollarken oradaki imam efendinin kendisine yaklaştığını ve istihza üslubuyla, "Biraz daha bekleyin; hele bir kerahat girsin, şu evde kalan talebeler de gelir, cemaat yaparsınız!.." dediğini ve bunu dillendirirken de bir kısım umursamaz insanlar yüzünden bütün Kur'ân hâdimleri hakkında su-i zanna kapıldığının yüzünden okunduğunu anlattı.

Bir insan düşünün ki hayatı namaz olmuş, her fırsatta ondan bahis açmış ve sesine kulak verenleri sürekli ibadette derinleşmeye çağırmış; fakat ona rağmen, sevenlerinden bazılarının namaza karşı lakayt oldukları dile getiriliyor. Bunun, muhterem Hocamızı ne kadar üzeceğini tahmin etmek her hâlde zor olmasa gerektir. İşte, mezkûr şikâyetten sonraki derin teessür, hem gelecek nasihatleri işitmemize hem de fikir mimarının namaz hayatını bir kere daha nazara vermek için niyetlenmemize vesile oldu; ızdıraplı insanın dudaklarından o anda şu sözler döküldü:

İman ve namaz aynı döl yatağında neş'et etmiştir; namaz, imanın ikiz kardeşidir. İman, dinin ve diyanetin nazarî yanını teşkil eder; o nazarî yanın takviye edilmesi ve tabiatın bir derinliği hâline getirilmesi ise ancak başta namaz olmak üzere diğer ibadetlerle mümkün olur. Bu itibarla da, denebilir ki; namaz pratik imandır, iman da nazarî bir namazdır. Dini yalnızca bir vicdanî kabulden ibaret görenler ve ibadet ü tâatı devreden çıkaranlar, mesleklerini din kategorisi içinde mütalaa ettikleri hâlde hiç farkına varmadan şirke girmekten kurtulamamışlardır.

Evet, namaz, mü'minin imandan sonraki en önemli meselesi ve sâlih amelin de ilk şubesidir. Ne var ki, o, dinin vaz'ettiği

kurallar dâhilinde ve mutlaka belirlenen vakitlerde eda edilmelidir. "Çünkü namaz belirli vakitlere bağlı olarak mü'minlere farz kılınmıştır." (Nisâ, 4/103)

Hendek vakasında, düşmanla yaka-paça olunduğundan ve ok yağmuru altında kalındığından dolayı ikindi namazı, vaktinde ikâme edilemeyince, Resûl-ü Ekrem Efendimiz, "Bizi salât-ı vustâdan alıkoydular; Allah da onların evlerine ve kabirlerine ateş doldursun!.." diyerek, fevtedilen namaz yüzünden ne kadar kederlendiğini beyan buyurmuştur. Rahmet ve Şefkat Peygamberi'nin bu sözü, vakte riâyet hususunda mü'minlere çok manalar ifade etmeli değil midir?

Namaz, mü'minin günde en az beş defa içine girip temizlendiği, sonsuzluğa doğru akıp giden bir tevbe ırmağı ve arınma kurnasıdır. O, savaş meydanında mücadele anlarında bile hakkı verilmesi gereken çok önemli bir vazife, emin bir sığınak, mühim bir kurbet vesilesi ve en kısa bir vuslat yoludur.

Abdullah İbn Ömer (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ile birlikte Necid tarafına doğru gazaya gitmiştik. Düşmanın hizâsına varınca, onlara karşı saf düzenine geçtik. O sırada namaz vakti girdi ve Allah Resûlü hemen namaza durdu. Ashab'ın bir kısmı da O'nun peşi sıra namaza durdu. Diğer kısım ise, yönünü düşmana çevirdi. Resûlullah, kendisiyle birlikte olanlarla beraber rükûa vardı ve iki defa secde etti. Derken, beraber namaz kılanlar, henüz kılmamış olan grubun yerlerini aldılar. Ötekiler de gelip Resûlullah'ın arkasında saf bağladılar. Allah'ın Elçisi, onlarla beraber de rukûa varıp iki secde etti ve selâm verdi. Ondan sonra o iki grubun her biri nöbetleşe kıyâma durup kendi kendilerine birer defa rükûa vardılar ve ikişer secde edip namazı tamamladılar."

Evet, İnsanlığın İftihar Tablosu'nun, savaş yapılacağı zaman bile vakit girer girmez namaza yönelmesi; bir taraftan düşmanın saldırmasına meydan vermemek için tedbir alması, diğer yandan da namazı ve hatta cemaati kat'iyen ihmal etmemesi, yine inananların

gönüllerinde ibadete ihtimam hislerini tutuşturmalı değil midir? Dahası, Kur'ân-ı Kerim'de bu meseleye hususi bir sayfa ayrılmış olmasının hikmeti ne olsa gerektir? (Nisâ, 4/102) Dinimiz namaza bu kadar önem verdiği hâlde, o ölçüde zor şartlar içinde bulunmayan insanların gevşeklik göstermeleri dini hafife almaktan, Allah'ın değer verdiğini tahkir etmekten ve lâubâlilikten başka ya nedir?

Namazın Şikâyeti ve Ruhsatlar

İslâmiyet neye, ne ölçüde ruhsat vermişse, bunların hepsi bellidir; artık dinin hükümleriyle oynamak ve yeni ruhsat alanları ihdas etmek mümkün değildir. Namazı son âna bırakmak da ancak tembel insanların işidir. Bugün vaktin sonuna kadar bekleyenler, yarın "cebren linnoksan" (eksikleri kapama, yaraları sarma) vazifesi görmeleri için vaz'edilen sünnetleri de terkederler; bir başka gün farzı da sağından solundan kırpıp kolunu kanadını kırarlar. Böylece bir kolu çolak, bir ayağı sakat, bir burnu kırık ve bir kulağı kopuk bir namaz ortaya koyarlar. O namaz, berzah hayatında da, karşılarına öyle arızalı, kusurlu, aksak ve topal bir yol arkadaşı olarak çıkar ve kendilerinden şikâyetçi olur. Nitekim kıyamet gününde insanın ilk hasmının rükû ve sücûdu hakkıyla tamamlanmayan namaz olduğu ve öyle bir namazın sahibinin yakasına yapışıp "Beni zayi ettiğin gibi Allah da seni zayi etsin!" diyeceği haber verilmiştir.

Hususiyle bu daire içinde, ibadet kendileri için esas olan ve varlıklarını dini ihyaya adamış bulunan insanlar arasında ibadetlerde ve hâssaten namazda kusur edilmemelidir. Namazı son âna bırakmak ve verip veriştirmek, kulluk âdâbına yakışmayacağı gibi, şahs-ı manevînin imajını da yaralar ve temsilin gücünü zayıflatır. Bu da, bütün bir cemaatin hukukuna tecavüz etmek ve âmme hukukunu çiğnemek sayılır. Ayrıca, hizmetlerin bereketini de alıp götürür; zira hayırlı işlerin bol ürün vermesi Allah ile irtibata bağlıdır.

Diğer taraftan, "ille de ruhsatlar" deniliyorsa, o ruhsatlar da yine Sahib-i Şeriat'ın vaz'ettiği kıstaslar ve kriterler içinde ele alınmalıdır.

Mesela, mezhebimize göre namazın ne zaman iki rekâta kadar kısaltılacağı ve nerede cem' edileceği bellidir. Özel durumu olanlara yine hususî mahiyette bir kısım hükümlerle amel etmeleri söylenebilir. Çünkü belli şartlar mevcutsa, dinin tanıdığı ruhsatları uygulamakta bir mahzur yoktur; Allah'ın bir lütfu sayarak onları tatbik etmek esastır. Aksi hâlde, din zorlaştırılmış ve ruhsatlarla yapılabilecek bazı şeyler ruhsatsız bütün bütün terkedilmiş olur. Ne var ki, mü'minler, o ruhsatların çerçevesini aşmamakla ve hep dinin çizdiği dairede hareket etmekle mükelleftirler. Kendi kendilerine kanun vaz'edemez; hususi hadiseler için belirlenen af alanlarını ve izinleri umumî ve genel kaidelermiş gibi değerlendiremezler. Yoksa Allah muhafaza, hiç farkına varmadan birtakım ruhsatları hayat tarzı, fer'î düsturları da temel kriterler gibi algılama yanlışlığına düşerler.

Evet arkadaşlar,

Hazreti Üstad, "Sakın deme, 'Benim namazım nerede, şu hakikat-i namaz nerede!' Zira bir hurma çekirdeği, mânen bir hurma ağacı gibidir." buyurarak, namaz kılarken onun manasını anlamayan ve gönlünde hissetmeyen âmi bir insanın amel defterine bile bir ibadet hissesi kaydolacağını belirtmiştir. Bir hurma çekirdeğinden tâ mükemmel bir hurma ağacına kadar pek çok mertebeler bulunduğu gibi, namazın da derece derece olduğunu ama her mertebedeki namazın mutlaka ibadetin nurundan pay aldığını söylemiştir. Cenâb-ı Hakk'ın, herkesin namazına bir mükâfat ihsan edeceğine inancım tamdır. Lâkin bu uzun karalamadan maksadım; bizden istenenin namazın hakikatine, ruhuna ve özüne ulaşmak olduğunu hatırlatmaktır.

Affınıza sığınarak ve dualarınızı umarak, bu faslı da yine muhterem Hocamızın dilinden dökülen hakikat incilerinden birisiyle bitireceğim: "Şayet Hazreti Üstad'ın İhlas Risalesi için 'Lâakal on beş günde bir okunmalı!' dediği misillü, bir makaleyi nazara verecek olsaydım, Yeşeren Düşünceler'deki 'Namaz' yazısının belli periyotlarla müzakere edilmesini salıklardım."

HOCAEFENDİ'DEN KARAMSARLIĞA NEŞTER

Sevgili Dostlar,

Dünyamız adeta bir baştan bir başa kasvetli bulutlarla sarılı. Göz gözü görmeyecek kadar karanlık her taraf.. her gün yeni bir buhran beliriyor ufkumuzda.. anbean tâze bir mesaj alıyoruz kıyâmetten.. hele ümit ve beklentilerimizin üstüne çöreklenen kâbuslar, can vatanımızı gulyâbâniler ülkesine dönüştürecek kadar korkunç.

Yeryüzünün umumî bunalımlarına inzimam eden içteki krizler, akl-ı selim sahibi ve soğukkanlı insanları bile Sultan 3. Mustafa gibi ızdırapla inlemeye mecbur ediyor:

"Yıkılıpdur bu cihan sanma ki bizde düzele,
Devleti çarh-ı denî verdi kamu müptezele,
Şimdi ebvâb-ı saadette gezen hep hezele,
İşimiz kaldı heman merhamet-i lemyezele!.."

En âkil kimseler dahi, o Muzdarip Sultan misillü, "Bütün cihan yıkılırken, bizim ülkemizin düzeleceğini mi zannediyorsun? Ne yazık ki, talihsizlikler çarkı, ülkenin kaderini haysiyetsizlerin

ellerine düşürdü. Baksana, milletin bel bağladığı ve hak aradığı dairelerin kapılarında bile şaklabanlar gezmekte. Hâl böyle olunca, kalmış kurtuluş ümidimiz sadece Rahmeti Sonsuz'un merhametine!..” demekten kendilerini alamıyorlar. Moderninden post-modernine, İnternet yoluyla vurup gönülleri yaralayanından adalet terazisinden düşüp vicdanlara çarpanına kadar çeşit çeşit darbeler karşısında inkisardan inkisara sürükleniyorlar.

Bugün, bilhassa genç kuşaklar, geleceği çok daha karanlık görüyorlar. İstikbal endişesiyle kıvrım kıvrım yaşıyorlar. Dolayısıyla, her köşe başında bir yığın bedbîn ve bir yığın da karamsar var.

İşte, bedbin ve karamsar ruhların bir yeis anaforu etrafında dönüp durdukları şu iç karartıcı günlerden yola çıkarak, Fethullah Gülen Hocaefendi'ye mevcut hâli ve istikbali nasıl gördüğünü sorduk.

Her zaman ümit ve recânın sesi-soluğu olduğuna şahitlik ettiğimiz muhterem Hocamız, hayatının hiçbir döneminde ye'se düşmediği gibi, bütün dünya bomba olup patlasa yine de kendisinin ruh dünyasına karamsarlık sisi-dumanı salamayacağını bir kere daha ifade etti. Önce mukaddime sadedinde şu minval üzere bazı şeyler söyledi:

Bazen dünyevî hâdiseler ve dünyalılar yol vermezler insana; bazen de başa gelenler, altından kalkılmayacak şekilde çetin cereyan eder; eder de yıllar hep Muharrem gibi gelir geçer ve yollar gider Kerbelâ'ya takılır.

Ne var ki, Hak'tan fermanlı gönüller, görüp duydukları bu şeyler karşısında ne sarsılır ne sendeler ne de tereddüde düşerler. Ezkaza, bir sarsılma söz konusu olursa, hemen doğrulur ve Allah'a sığınıp yollarına devam ederler.

Onlar, ne dünyevî nimetler hesabına kazandıklarıyla aşırı sevinip çılgınlığa girer, ne de kaçırdıkları imkânlardan ötürü kedere

gömülürler. Her hâdiseyi müteâl iradenin bir muamelesi kabul ederek, başa gelenleri imtihan sayar, imtihanları tevekkül ve teslimiyetle karşılar, yollarını kesen töre bilmezlere insanlık dersi verir ve himmetlerini dağıtmadan yücelerden yüce hedeflerine (Hakk'ın rızasını tahsile) yürürler...

Aziz Hocamız, bu hakikatleri hatırlattıktan sonra en çetin dönemlerde dahi ye'se kapılmayan mefkûre insanlarından misaller verdi. Söz dönüp dolaştı, Bekir Berk Ağabey'e ve Hazreti Üstad'ın ümidine geldi; Hocaefendi İbretlik Hâtıralar ışığında şu gerçekleri dile getirdi:

Gayret ile Mahviyetin Cem'i

Bekir Ağabey, kendisine Üstad'ın talebelerinin davasına bakması teklif edilince, vekâletname hazırlamak üzere, hapiste tutulan Nur talebelerini ziyarete gitmiş. Gerekli işlemleri yaptıktan sonra onlara sormuş; "Siz hemen tahliyenizi mi istiyorsunuz, yoksa biraz geç de olsa beraatinizi mi? Önce onu söyleyin!.." Kur'ân hizmetinin o fedakâr hâdimleri, sanki söz birliği etmişçesine, "Bizim tahliyemiz ya da beraatimiz de ne demek; biz Risaleler'in serbest olmasını ve davamızın beraatini istiyoruz!.. Biz burada on sene yatsak da razıyız; siz ulvî davamızın müdafaasına çalışınız!.." deyince, Bekir Abi adeta donakalmış, duyduğu bu sözlerden çok etkilenmiş ve o andan itibaren hizmet-i Kur'âniye'nin samimi hizmetkârı olmaktan başka bir gaye gütmeden yaşamış; ömrünü iman hizmetinin müdafaasına adamış.

Merhum Bekir Abi, şecaat izhar etmesi gerektiği zamanlara ait kendisiyle alâkalı bazı hadiseleri anlatmaktan çekinmezdi; "Şu müdafaada böyle seslendim, bu mahkemede şöyle söyledim; savcının iddialarını şu şekilde boşa çıkardım!" dediği çok olurdu. Hatta hapishanede beraber kaldığımız günlerde bazen gece yarısı beni uyandırdığını, "Hoca, kalk; ne yatıyorsun?!." serzenişiyle

kendisine yönelmemi heyecanla beklediğini ve "Öyle bir delil buldum ki, işte şimdi adamların canına okudum!" dediğini hatırlarım. Onun bu türlü sözleri zâhiren iddia gibi de anlaşılabilirdi; fakat aslında o beyanlar, ehl-i imanı idama mahkum etmek isteyen zalimlere karşı cesurca duruşunun ifadesiydi. Yoksa o temelde çok mütevazı bir insandı.

Bekir Ağabey, yüz kere istiğfar etmeden kendisine ait bir mevzuyu anlatamazdı; şahsî fazilet ifade eden sözleri söylemekten çok utanırdı. Ezcümle; –makamı Cennet olsun– Merhum, kansere yakalandığı dönemde gırtlağına kadar yaralıydı. Metastaz olmuş, hastalık her yanını sarmıştı; son zamanlarda sesi de çıkmıyordu. Namaz kılarken zor nefes alıp veriyor, hele secdeye kapandığı zaman kalbi duracakmış gibi oluyordu. İşte, o hâldeki bir hatırasını şöyle anlatmıştı:

Geçenlerde tam secdeye gidecektim ki kalbim sıkıştırdı; seccadeye kapansam, kalbim duracak ve bir daha doğrulamayacakmışım gibi hissettim. İçimden, "Ölürsem ölürüm, hiç olmazsa ruhumu secdede teslim etmiş olurum!.." dedim. Tevbe estağfirullah.. tevbe estağfirullah.. tevbe estağfirullah!.. –Bu istiğfarlar az sonra söyleyeceği sözler içindi; bu şekilde kendisine bir paye çıkarma bahis mevzuu olduğu zaman otuz defa estağfirullah çekmeden konuşmasına devam edemezdi; Allah'la irtibatı çok kavî idi..– Sonra adeta kendimi seccadeye attım. Tevbe estağfirullah.. tevbe estağfirullah... Başımı secdeye koyduğumda bir de ne göreyim, Beytullah'ın içindeyim; baktım ki başım Kabe'nin zemininde.. tevbe estağfirullah.. tevbe estağfirullah!..

Ümit Bestesi ve Öpülen Alın

Bekir Ağabey, her fırsatta Hazreti Üstad'ın hiçbir zaman ye'se düşmediğini, en kötü şartlarda bile hep ümitvâr olduğunu ve karamsarlığı en tehlikeli hastalıklardan biri saydığını vurgulardı.

1952 senesinde, "Hür Adam" gazetesinde merhum Eşref Edip Bey'in Bediüzzaman Hazretleri ile yaptığı bir mülakat neşredilmişti. Hazreti Üstad'ın "Büsbütün ümitsiz değilim!" sözü ve ümmet-i Muhammed'in hâliyle alâkalı ızdırabı o röportaja bir nevî ümitsizlik şeklinde yansımıştı. Oysa Işık İnsan, "Bana ızdırap veren, yalnız İslâm'ın mâruz kaldığı tehlikelerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi; onun için mukavemet kolaydı. Şimdi tehlike içeriden geliyor. Kurt, gövdenin içine girdi. Şimdi, mukavemet güçleşti. Korkarım ki, cemiyetin bünyesi buna dayanamaz. Çünkü düşmanı sezemez. Can damarını koparan, kanını içen en büyük hasmını dost zanneder. Cemiyetin basiret gözü böyle körleşirse, iman kalesi tehlikededir. İşte benim ızdırabım, yegâne ızdırabım budur." derken, müslümanların çoğunlukta bulunduğu ülkelerdeki en büyük tehlike olan "nifak şebekeleri"ne dikkat çekiyordu. Fakat her nasılsa bu ifadeler ümitsizlik emaresi olarak değerlendirilmişti.

Hazreti Bediüzzaman'a ye's isnad edilmesinden dolayı çok rahatsız olan Bekir Ağabey, hemen kalemine sarılıyor; "Üstadımız hiçbir zaman ümitsizliğe düşmedi, düşmez de!.." ana fikrini işlediği ve Nur Müellefi'nin müstesna hayatından tablolarla süslediği bir makale yazıyor. Bu yazı, Hür Adam'da yayınlanınca, talebeleri Hazreti Üstad'a haber veriyorlar. Bediüzzaman Hazretleri, Sungur Abi'ye "Bekir kardeşin yazısını bana da okuyun!" diyor ve o makaleyi baştan sona dinliyor. Sonra da, "Bekir kardeşime telefon edin, onun alnından öptüğümü söyleyin!" tembihinde bulunuyor.

Aynı esnada, Bekir Berk, evinde istirahat ediyor; rüyasında Hazreti Üstad'ın bir faytonla kendisine doğru geldiğini görüyor. Hemen koşup yolun kenarında Üstad'ı karşılamak üzere hazırlanıyor. Bediüzzaman Hazretleri, onun beklediği yerin hizasına gelince faytonu durduruyor, arabadan iniyor; Bekir Abi'nin yanına

varıp onun omuzlarından tutuyor. Sonra kendisine doğru çekiyor ve mübarek dudaklarını Nur Müdafii'nin alnına konduruyor. Hazreti Üstad, tam o pâk alnı öperken, Bekir Abi'nin telefonu "zırr" diye çalıyor. Merhum, uykusunu delen ve tatlı rüyasını bitiren o zil sesiyle uyanıyor; fakat çok üzülüyor, belki biraz da kızıyor; "Tam da Üstad'ımın iltifatına mazhar olacakken, şimdi zamanı mıydı telefon etmenin?" diyor. O tahassürle telefonu açıyor.. bir de ne duysun; hattın öbür ucundaki Sungur Abi, "Bekir kardeş, Üstad Hazretleri'nin selamı var, seni alnından öpüyor!" demez mi!.. Sevincinden ne cevap vereceğini şaşırıyor. Şu kadar var ki, o anda hâlâ Hazreti Üstad'ın dudaklarının sıcaklığını alnında hissediyor.

Rahmetli Bekir Abi, bu hadiseyi naklederken de kim bilir kaç defa istiğfar etmiş, belki otuz kere "Estağfirullah.. estağfirullah.. estağfirullah!.." demişti. O mahviyet insanı, kendisine avukat denmesinden hoşlanmazdı; Kur'ân talebelerinin müdafii olduğunu söylerdi. İman hizmetiyle ve hâdimleriyle alâkalı mahkemelere yetişebilmek için çoğu zaman kalas yüklü bir kamyonun ya da ibtidaî bir arabanın üzerinde seyahat ederdi; çünkü otobüs bileti almaya bile para bulamazdı. Cüzdanında iki tane 25 kuruş bulunduğunu hiç hatırlamadığımı söylesem mübalağa etmiş sayılmam. Oysa çok meşhur bir avukattı; girdiği davaları mutlaka kazanırdı; fakat 25 kuruşu dahi olmadığı için kamyonların sırtında mahkemelere yetişmeye çalışırdı.

Birkaç defa kendisine refakat etmiştim; bir keresinde beraberce Erzincan'a gitmiştik. O, yolculuk esnasında bile boş durmaz; evrakı karıştırır, kafasında kurgular yapar, muhtemel iddiaları hesaplar ve oturur kalkar savunma için yeni argümanlar arardı. O gün, çantasını ben almıştım; zaten yaşı benden büyüktü; dahası azim ve gayretinden dolayı ona karşı tarifsiz bir saygım vardı. Bir aralık, –Erzurumluların tabiriyle– mürgülemişim; yol

yorgunluğunun da tesiriyle uyuyakalmışım. Merhum, hemen çantasını çekip aldı elimden; "Kardeşim, bu çantada iman davasının dosyaları var, mühim evrak var; sen böyle uyuklarsan, birisi onu kapar götürür." dedi. O bitip tükenmez yolları göz kırpmadan aşardı. Aslında, akciğerlerinde problemleri vardı; kulağınızı göğsüne verseydiniz, "hırr" diye bir ses duyardınız. Fakat rahatsızlıklarına aldırmadan imana hizmet için koşar dururdu. Zaten, her zaman ölümü muntazırdı. Zemzem suyu ile yıkayıp hazırladığı bir kefeni vardı; üzerine "Nerede vefat edersem bunu en yakın din görevlisine teslim ediniz!" şeklinde bir not tutuşturduğu kefenini yanından hiç ayırmaz, onu daima evrak çantasında taşırdı.

Merhum Bekir Ağabey'in ve Nur'un ilk kahramanlarından diğer bazı büyüklerin çok çetin imtihanlara maruz kaldıklarını gördüm; fakat onlardan hiçbirinin ye'se düştüğüne şahit olmadım. Onları, en zor şartlar karşısında dahi yumruğunu sıkan, koluyla havada bir kavis çizen ve "Allah'ın izniyle bunu da aşarız!" deyip yoluna devam eden birer adanmış ruh olarak tanıdım. Evet, asıl önden giden atlılar onlardı; hepsi ümitle yaşadı, arkada ümit besteleri bıraktı ve gelecek nesillere ümit aşıladı.

Endişe Edilecek Tek Husus

Kıymetli Arkadaşlar,

Bu hatıraları aktardıktan sonra şimdi de, aziz Hocamız'ın o günkü sohbetinde tuttuğum notlar arasındaki kulaklarımıza küpe nasihatleri sizinle paylaşmak istiyorum. Dilerseniz, bu sözleri siz de bizzat kendinize söylenmiş gibi kabul edebilirsiniz:

Şayet, bir şeyden endişe edecekseniz, huysuz ruhların entrikalarından değil, mefkûre insanına yakışan kıvamı yakalayıp yakalayamadığınızdan ve o kıvamı koruyup koruyamadığınızdan endişe etmelisiniz.

Allah Teâlâ bir ölçü koyuyor ortaya; "*İnkisara kapılmayın, gevşeklik göstermeyin ve tasalanmayın; hiç endişeniz olmasın, inanıyorsanız üstünsünüz!*" (Âl-i İmrân, 3/139) buyuruyor. Gerçekten inanıyorsanız, zalimlerin komploları karşısında asla ye'se düşmezsiniz; tedbirlerinizi alır, sa'ye sarılır, Allah ile münasebetinizi gözden geçirir ve neticede muzaffer olacağınıza kat'i kanaat getirirsiniz.

Unutmamalısınız ki, mü'minler hiçbir zaman hasımlarının kuvvetinden dolayı yenilgiye uğramamışlardır; eğer bazı dönemlerde bozgun yaşamışlarsa, onun altında mutlaka Cenâb-ı Hak ile irtibatlarının zayıflığı yatmaktadır.

Mevlâ-yı Müteâl, "*Ey iman edenler! Siz kendinizi düzeltmeye bakın! Siz doğru yolda olduktan, hidayeti tabiatınız hâline getirdikten sonra dalâlete düşmüş kimseler size zarar veremez.*" (Mâide, 5/105) beyanı da bize her olumsuz hadisede önce kendimizi sorgulamamız gerektiği dersini vermektedir.

Bediüzzaman Hazretleri'ne isnad edilen şu söz ne kadar ibretâmizdir: "Deseler ki, 'Kızıl Ordu mekanize birlikleriyle üzerinize geliyor!' hiç umurumda olmaz; ayağımı ayağımın üzerine atarım, 'Zübeyr kahvemi yap!..' derim. Fakat duysam ki, iman hizmetindeki iki kardeş birbirine düşmüş, odama çekilir hıçkıra hıçkıra ağlarım!.."

Evet, ben de hiçbir zaman ümitsiz olmadım, hayatım boyunca hep recâ solukladım. Ne var ki, bütün dünyayı alâkadâr eden koca koca meseleler kendilerini beklerken, bir kısım hizmet erlerinin çok küçük işlerle oyalandıklarını görmüşsem, işte o zaman inkisarla kıvrandım.

Zannediyorum babamdan dinlemiştim: Bir adamcağız oğlunu karşısına almış, ona nasihat ediyor. "Oğlum, şöyle hareket etmelisin.. bunu yapmalısın.. şu şekilde davranmalısın" deyip çok ciddi meselelere dair bazı hakikatleri dile getiriyor. Hiç eskimeyen o eskilerin bilgelikleri içinde hikmet incileri döktürüyor. Çocuk eline

bir iğne almış ve dikkat kesilmiş bir vaziyette uzun süre babasına bakıyor. Baba bir aralık soruyor; "Oğlum, ben sana bir şey anlatmaya çalışıyorum ama senin o iğne ile ne yapmak istediğini bir türlü anlayamadım?" diyor. Çocuğun cevabı dertli babayı çıldırtacak şekilde oluyor: "Babacığım, iğnenin deliğinden bakıyorum ki seni görebilecek miyim!.."

İşte, cereyan eden hiçbir hadise karşısında karamsarlığa kapılmıyorum ama böyle bir gaflet içinde ömür tüketen kimseleri düşününce çok derin bir burukluk yaşıyorum.

Aslında, ümitbahş gelişmeleri görmezlikten gelmek nankörlük sayılır; fakat derbederliklerimizi görmemek de körlük olur. Bir yönüyle, nankörlük ile körlük ikizdir; biri doğrudan doğruya görmemek, öbürü de görüp hakkını vermemektir. Dünyanın dört bir yanına açılan adanmış ruhların muvaffakiyetleriyle seviniyorum; lâkin mü'minlerin dağınık ve perişan hâlleri sebebiyle hicran yudumluyorum.

Resûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, Hakk'a adanmış bir kahramanı anlatırken diyor ki: Mücahede meydanında herkes kasapta doğranan et gibi doğranmıştı. O sağına baktı, sağlam kalmış kimseyi göremedi; soluna göz attı, ayakta durabilen hiçbir Hak erine rastlayamadı. Doğruldu, "Ben varım ya!.." dedi ve gitti.. bir daha da geri dönmedi.

Gerçek mü'min ruhu budur. "Yalnız kaldım, kimsesizim; tek başıma ne yapabilirim ki?!." bahaneleri şeytanî mırıltılardır; mü'mince düşünce "Sen varsın ya!" şeklinde olmalıdır.

Bu mülahazalardan dolayıdır ki, sadece üç beş kişiyle ders yaptığımız ve altı ay boyunca altıncı bir insanı bulamadığımız dönemde bile ümidim hiç sarsılmadı. Zira bizim vazifemiz i'lâ-yı kelimetullah ve gayemiz de Allah'ın rızasıydı. Özüne, asıl kimliğine, dinine, millî kültür mirasına ve evrensel insanî değerlere bağlı bir nesil yetiştirme yolundaki gayretlerimiz, bizi asıl hedefimiz

olan rıza-yı ilahiye ulaştırabilecek vesilelerden ibaretti. Dünyevî hiçbir musibetin Rabbimizin hoşnutluğunu kazanmamızı engelleyemeyeceği mahfuz olunca, ye'se düşmemiz ve ümitsizliğe yenilmemiz zaten düşünülemezdi.

Güzel Türkiyemizin ve necip milletimizin devletler muvazenesinde hak ettiği yeri almasına gelince, şimdiye kadar hep Süleyman Nazif gibi dedim, yine öyle diyeceğim:

"Bu ümit benimle olduğu müddetçe üç yüz sene, dört yüz sene, beş yüz sene beklerim!.."

VUSLAT REHBERİ

Fethullah Gülen Hocaefendi, Kırklareli'nde vaiz olarak vazife yaptığı dönemde, birkaç arkadaşıyla beraber merhum Necip Fazıl'ı konferansa davet etmişti. Çile Şairi, kendisini ve yanındaki talebelerini arabasıyla alarak konuşma yapacağı yere bırakan bir hizmet erinin tavır ve davranışlarından çok etkilenmişti. Hazreti Bediüzzaman'a büyük hürmet duyan ve onun eserleriyle beslenmiş olan hâlis mihmandar, hâl ve hareketlerine yansıyan iç güzelliğiyle adeta o kıymetli misafirin gönlünü fethetmişti.

"Hâlimiz, Yolumuz, Çaremiz" başlıklı konferansın akabindeki akşam yemeği esnasında, rahmetlik Necip Fazıl, hayran kaldığı o Kur'ân hizmetkârını anmadan edememiş; onun hakkındaki takdirlerini dile getirirken, Hazreti Bediüzzaman'dan da bahis açmıştı. Ayrıca, Hocaefendi'nin konferansın düzenlenmesiyle bizzat ilgilenmesinden, kendisine karşı çok saygılı davranmasından ve konuşulan mevzulardaki vukufundan da memnun kalan ve şahit olduğu samimiyetten cesaret alan Necip Fazıl, "Bediüzzaman Hazretleri, Sultan Ahmet Camii azametinde eserler ortaya koymuş büyük bir fikir mimarıdır; o yüce kâmetin çok kıymetli düşünceleri vardır. Sadece iyi eğitimliler değil, köprünün altında, dubalarda yaşayan insanlar da ondan yararlanmalıdır. Fakat bugün

çokları Bediüzzaman gibi büyük bir beyin yapıcının sözlerini anlayamazlar. Keşke, bana müsaade edilse de, onun eserlerini dubalarda yaşayan o insanların diline göre sadeleştirsem!" demişti.

Muhterem Hocaefendi, merhum Necip Fazıl'ın bu kabulünü büyük bir tevazu ve mahviyet ifadesi olarak değerlendirmiş, onun samimiyetine gönülden inanmış ve ona şöyle mukabele etmişti: "Üstadım, çok isabetli bir iş yapılmış olurdu ama bu mesele beni aşar. O büyük zata birinci safta hizmet etmiş; onun kitaplarını yazmış, basmış, çoğaltmış ve dağıtmış insanlar var. Takdir edersiniz ki, bu mevzuda söz onlarındır. Bana sadece bir elçilik düşer; ben de üzerime düşeni yaparım."

Hüzmeler ve İktibaslar

Aziz Hocamız, Necip Fazıl gibi hem halk nezdinde kredisi hem de kendine has üslubu olan bir insanın Risaleler üzerine çalışma yapmasını çok önemli bulmuş ve hemen ona bir takım kitap göndermek için teşebbüse geçmişti. Bu arada, Risaleler hakkında söz sahibi olan bazı büyüklere de bu mevzuyu açmış; fakat Nur Müellifi için seve seve canını feda edebilecek bir ağabeyin itabına uğramıştı. Bazılarına göre, Üstad'ın eserleri asla sadeleştirilmemeliydi; aksi hâlde, onların ruhuna dokunulmuş olurdu. Bu düşünce ağır basınca, Necip Fazıl'ın çalışması da akim kalmıştı.

Fakat Hazreti Bediüzzaman'ın engin mütalaaları değişik vesilelerle mutlaka her seviyeden insana ulaştırılmalıydı. Onun kitaplarının asılları zaten ortadaydı. Hem onlardan alınacak bir kısım parçaların illa orijinal adlarıyla neşredilmesi de gerekmezdi. Önemli olan Kur'ân hakikatlerinin bir şekilde daha geniş kitlelere anlatılmasıydı. Bu mülahazalar, muhterem Hocamızı yeni bir teşebbüse sevketmişti. Gerçi kendisini asla o işe ehil görmemişti; ama şiddetli ihtiyaca binâen, biraz korkarak, az titreyerek ve muhtemel tepkilerden endişe ederek de olsa, Sızıntı dergisinin

orta sayfalarında Nurlar'ın bazı bölümlerini sadeleştirerek neşretmeye başlamıştı.

Bir müddet sonra Üstad hazretlerine ölesiye bağlı olan, Risaleler'in ilk yazılışlarında kudsiyet gören ve onların asıllarına sâdık kalınması gerektiğine inanan birisi, o işin aleyhinde bir yazı yazmıştı. Hocaefendi, o türlü mülahazalara da saygılıydı ama hayır getireceğine inandığı bir gayretin tenkit edilmesine üzülmüş ve "İnkisar" başlıklı satırlarla bu hüznünü ifade etmişti. Hocamızın sözlerini okur okumaz, niyetinin kimseyi kırmak değil Nurları tahribattan korumak olduğunu beyan eden o vefalı insan, bir mektup göndermiş ve "Biz sizi kırılmayacak, ye'se düşmeyecek ve kat'iyen inkisar yaşamayacak bir kardeşimiz olarak tanıdık!" diyerek gönül almıştı. Ne ki, aziz Hocamız, sonradan "Hüzmeler ve İktibaslar" adıyla kitaplaştırılan o seçilmiş ve sadeleştirilmiş yazılara daha fazla devam etmemişti.

Bununla birlikte, sırf Üstad'a karşı saygı, hürmet ve gayretlerinden kaynaklanan bir mülahazayla sadeleştirmeye itiraz eden o birkaç hâlis insanın zâhiren hoş görünmeyen tutumları bambaşka bir berekete vesile olmuştu; –belki de kalblerindeki ihlâsın kerameti– o hasbîlerin küçük bir muhalefeti bile farklı bir hayra kapı aralamıştı. Aziz Hocamız, Risale iktibasları için ayrılan sayfaların boşluğunu, tasavvufun yanlış anlaşılan meselelerini Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat anlayışına uygun şekilde ifade ederek doldurma kararına varmıştı. Böylece, yaklaşık on altı sene devam edecek olan bir makale silsilesi başlamış; muhterem Hocamızın eserlerinin şahı ya da kendi sahasının şaheseri diyebileceğimiz "Kalbin Zümrüt Tepeleri" doğmuştu.

İlklerin Misyonu

Aslında, o dönemde, Kalbin Zümrüt Tepeleri'nde ele alınan mevzuların yalnızca zikri bile büyük bir ihtiyaçtı. Zira onun ilk

şuaları, kalb hayatı ve mâneviyat açısından kuraklığın hüküm sürdüğü bir zamana rastlamıştı. Bir taraftan, çağın aşırı rasyonelleşmiş ve dünyevîleşmiş maddeci insanlarının, ruh ufkuna çağrılması gerekiyor; diğer yandan da, bütün dünyada merak uyaran mistik akımlar ve yeni yeni hissedilmeye başlanan sûfî eğilimler karşısında sahih bir anlayışın temel ilkelerinin belirlenmesi icap ediyordu.

Hem sofiler ve mutasavvıflar arasında dünden bugüne farklı mütalaalara konu olmuş cezb u incizab, sekr u sahv, cem ve fark, fenâ ve bekâ, vücud, tecrid ve tefrid... gibi meselelerin tahlil edilmesi lazımdı; hem de bu yapılırken hiçbir zaman selîm aklın kriterleri, İslâm akaidinin esasları ve Ehl-i Sünnet anlayışının prensipleri göz ardı edilmemeliydi; tasavvufun bütün bahisleri, mevzuya vâkıf bir insan tarafından, büyük bir hassasiyet, ciddî bir temkîn ve bütüncül bir nazarla ele alınmalıydı.

Bu arada, sûfî terminoloji üzerinden Sünnet çizgisine uygun tasavvuf telâkkisi tesbit edilirken, selef-i salihîne de toz kondurulmamalı; sofilere ait en aşırı ifadelere bile, şer'î sınırlar içinde bir mahmil bulunmalı ve büyük ölçüde telif edici bir üslup kullanılmalıydı.

Dahası, üzerinde durulan hiçbir konu, yoğun bir zihnî ve felsefî faaliyetle sınırlı kalmamalı; her fasıl mutlaka, adanmış ruhların ferdî ve içtimaî yaşantılarında pratik bir zemine de oturtulmalıydı. En muğlak mevzular dahi, irşad erlerinin kalblerini besleyecek bir gıda ve yollarını aydınlatacak bir ışık olarak sunulmalıydı.

İşte, muhterem Hocamız, "Kalbin Zümrüt Tepeleri" isimli eserinde –Allah'ın inâyetiyle– bunların hepsine muvaffak oldu. Aylık makaleleriyle gönüllüler hareketinin fedakâr hâdimlerini senelerce takviye ettiği gibi, bu yazılarını kitaplaştırarak kıyamete kadar gelecek olan seyr u süluk kahramanlarının önüne de alternatif bir vuslat rehberi koydu.

Ne var ki, maalesef bir yanlış anlama neticesinde, zamanla bazı kimselerde hatalı bir kanaat oluştu; aziz Hocamızın bu eserle

hâlihazırdaki insanlara değil, yirmi beş-otuz sene sonra gelecek nesillere hitap ettiği dillere dolandı. Bir sohbette Hocaefendi'nin "Belki, bugünün nesli, Kalbin Zümrüt Tepeleri'nin çoğunu anlayamayacak; lâkin yirmi beş sene sonrakiler onu çok iyi idrak edip yaşayacaklar; ihtiyaç doğduğu an, Kur'ân ve Sünnet çizgisinde bir eseri hazır bulacaklar." deyişi, dilden dile aktarılırken sağından solundan kırpıldı, hangi münasebetle böyle söylendiği görmezden gelindi ve sanki bu zamanın insanları onun muhatabı değilmiş gibi algılandı.

Hâlbuki o gün aziz Hocamız, hemen her devirde Sahabe, Tabiîn ve Tebe-i Tabiîn nesillerini temsil eden insanlar olduğunu; ilklerin daha çok hem yiğit yetiştirmek, hem onlara birer küheylan beslemek ve hem de meydanı hazır etmek için uğraştıklarını; arkadan gelenlerin ise, at koşturmak için bütün şartların hazırlanmış olduğunu görünce adeta kanatlanıp kendi vazifelerine koyulduklarını anlatmıştı. Bir manada, Sahabe ve Tabiîn ile o ilklerin her asırdaki temsilcileri cepheden cepheye koşmuş, bir kuruluşun mimarları olmuş ve haleflerine zemin oluşturmuşlardı; onların çocukları ve torunları ise, hayata gözlerini açar açmaz insan-ı kâmil olmaya ve kalb ufkunda dolaşmaya müsait bir ortam bulmuşlardı.

Muhterem Hocamız, işte bu hususa dikkat çekerek, günümüzün karasevdalılarına "Belki siz serhadden serhade koşmak mecburiyetinde kalacak ve kendi şahsî kemalatınıza çok eğilemeyeceksiniz; maddî-manevî füyuzât hislerinden fedakârlık edecek ve dolayısıyla icmâlen anlayıp inandığınız hakikatlerin tafsîline eremeyeceksiniz. Fakat sizin hâlis niyetlerinizle ve Hak nezdinde dua sayılan gayretlerinizle öyle kimseler yetişecekler ki, inşaallah onlar Cüneyd-i Bağdadî, Hasan Basrî, Abdülkadir Geylânî, Şah-ı Nakşibend, İmam Rabbanî, İmam Gazalî ve Hazreti Bediüzzaman gibi sürekli Kalbin Zümrüt Tepeleri'nde seyahat edecekler." demek istemişti.

Aslında, öyle altın bir kuşağın yetişmesine hizmet eden insanlara, vakit geçirmeden ruh ufkuna ait meseleleri kurcalamaları, kalb âleminin cidarlarını zorlamaları ve gönül diline âşînalık kazanmak için çalışmaları salıklanıyor; fakat gereğince anlayamadıkları hususlar karşısında ye'se kapılmamaları, kendilerini maneviyât sarayının sultanlarına teşrifatçı sayarak konumlarına rıza göstermeleri ve emaneti onlara tevdi edecekleri âna kadar mümkün mertebe derinleşme peşinde yürümeleri tavsiye ediliyordu.

Zümrüt Tepelerin Süvarileri

Kıymetli Arkadaşlar,

Hem mezkur eserde ele alınan mevzuların müşahedeye dayanan ve "tatmayan bilmez" hakikatini doğrulayan yanlarının bulunması, hem de ıstılahî lisanın ağırlığı ve dilimizin yozlaşmasının o türlü kitapları okumayı zorlaştırması gibi hususlar da bahane edilip, bahsettiğim yanlış anlamaya eklenince, ne acıdır ki, bir kesimde Kalbin Zümrüt Tepeleri'ne karşı bir istiğna tavrı zuhur etti.

Sonunda, meseleyi bu şaheserin muhterem müellifine taşıma ve ona sorma lüzumunu duyduk; bir münasebetle, aziz Hocamıza "Kalbin Zümrüt Tepeleri'nin muhatabı kimdir?" sualini yönelttik. Hocaefendi cevâben şunları söyledi:

Aslında, bu kitapta nazara verilen mevzuları şerhetmek benim haddim de değil vazifem de; fakat kaderin tecellisi, bir lütuf mu yoksa kahır mı olduğunu bilemeyeceğim şekilde bu işe cebren itildim. "Muhatabım şunlardı" deyip bazı kimselere işaret edemeyeceğim; belki de doğrudan nefsime seslenmiş ama adanmış ruhlar başta olmak üzere herkesin kendini muhatap addetmesini istemişimdir.

Anlatılması gerekenleri uygun bir üslupla dile getirdiğimi iddia edemem; ne var ki, Kalbin Zümrüt Tepeleri'nde gösterilen ufkun bütün mü'minler için arzulanan bir hedef olduğunu rahatlıkla

söyleyebilirim. Kanaatimce, inananların hepsi öncelikle o ufka ulaşılması gerektiğine inanmalı; ardından da acele etmeden, taviz vermeden ve bıkıp usanmadan ona doğru yürümelidir.

Hazreti Pîr de, "Hayvaniyetten çık, cismâniyeti bırak. Kalb ve ruhun derece-i hayatına gir!" diyerek, kalb ve ruh ufkuna yükselmenin bu daire için de bir gaye-i hayal olduğuna işaret etmiştir. Evet, yol ve yöntem başka başka olsa bile, benlikten ve cismâniyetten sıyrılma meramı ortaktır. Seyr u sülûk-i ruhanîde, letâif-i aşere (on lâtife) çizgisine veya yedi nefis mertebesine bağlı olarak kalbî hayat derecesini elde etmenin ve bazı sofîlerin çile vasıtasıyla kazandıkları mertebe, derece, mevhibe ve vâridata erişmenin başka alternatifleri de vardır. Nitekim, Hazreti Bediüzzaman yedi adım, on mertebe, on sekiz safha gibi değişik şekillerde tarif edilen ruhî seyahate "Benden de dört hatve!.." diyerek yeni bir usûl katmıştır. Günümüzün insanına, iki nokta arasındaki düz çizgiyi işaret edercesine daha kısa, daha kestirme ve daha güvenilir bir yolu göstermiştir. Çağımızın Kur'ân hâdimlerinin acz ü fakr, şevk u şükür disiplinleriyle hareket ederek tefekkür düzlüklerinde şefkat türküleriyle Mevlâ-yı Müteâl'e yürümeleri gerektiğini belirtmiştir.

Diğer taraftan, dünden bugüne kalbî hayatla alâkalı meseleleri sağa sola çekmeler, telbisler ve iltibaslar sürüp gitmiştir. Manevî coşkunluk anında söylenen ve zâhiren dinin esaslarına ters gibi görünen taşkın ve rumuzlu sözler de diyebileceğimiz "şathiyyât" hemen her devirde mü'minleri meşgul etmiş ve hatta bazı büyük kimselerin sorgulanmalarına sebebiyet vermiştir. Sofîlerin, müşâhedelerine mağlup oldukları cezb ve sekir hâllerini ifade eden şathiyyât, İslâm sûfizminin en muhataralı alanlarından birisini teşkil etmiştir. İslâm tarihinde "ehl-i sekr ve cezb" şahsiyetlere yönelik sığ yaklaşımlar sebebiyle çok üzücü hadiseler yaşanmıştır.

Evet, hiçbir zaman kendimi o kâmet-i bâlâların avukatı kabul etmedim; fakat hep selef-i salihînin bazı sözlerinin yanlış

anlaşıldığını düşündüm. Onların maksadı aşan beyanlarına makul birer mahmil bularak uygun yorumlar getirmenin lüzumuna inandım. Meselelere büyük bir hassasiyet ve mesuliyet duygusu ile yaklaşmak suretiyle, o türlü ifadelerin İslâm teşriî sınırları içerisinde kalan taraflarını ortaya çıkarmak ve onları Ehl-i Sünnet'in anlayışına yaraşır şekilde yorumlamak; böylece hem o mârifet âşığı selefe karşı edebi korumak, hem de tartışmalı hâl ve tavırları dinin esasları ışığında değerlendirerek sâlim düşüncenin temel prensiplerini gün yüzüne çıkarmak gerektiği kanaatini taşıdım. Kendimi asla bu büyük işin eri görmedim; o meseleleri ayıklayacak kıvamda bir insan olduğumu kat'iyen aklımdan bile geçirmedim. Ancak yazdıklarımla, bu konunun ehemmiyetine dikkat çekmeye, salahiyetli ve himmeti âlî kimselerin gayretlerini tetiklemeye niyetlendim.

Üzerinde durulması gereken hakikatleri Kitap ve Sünnet çerçevesinde yorumladığımı iddia edemem; ancak, her mülahaza ve yaklaşımı temel kaynaklara göre te'vil hususunda fevkalâde hassas davrandığımı söyleyebilirim. Buna çok defa, mesavî-i efkârım saydığım o siyah satırlar üzerine akıttığım gözyaşları şahittir. Nice defa, hakaik-i âliye ile alâkalı bir konuda onun "mahiyet-i nefsü'l-emriyesi"ne uygun düşmediği mülahazasıyla tir tir titremiş ve bu işten vazgeçmeye karar vermişimdir. Zevk ve hâle mağlup kimselerin müteşabih beyanlarına mâkul ve şer'î birer mahmil bulma mevzuunda, dinin Hak nezdindeki yerini ve hâl ehlinin de bu işin canlı temsilcileri olmaları gerçeğini görüp gözetmede zorlandığımı itiraf etmeliyim. Hem hakikatin ve Hakikatler Hakikati'nin müteâl mevkiine hem de Hak dostlarının yer ve konumlarına saygılı olmaya çalışırken, bazı cümlelerimin işin nezd-i ulûhiyetteki mahiyetine uygun düşmemiş olabileceği endişesiyle kıvrandığımı ve sürekli ürpertiler yaşadığımı belirtmeliyim. Hazreti Mevlânâ'nın dediği gibi;

"Men bende-i Kur'ânem, eger cân dârem,
Men hâk-i reh-i Muhammed Muhtârem
Eger nakl kuned cüz in kes ez güftârem
Bîzârem ez u vez an suhan bîzârem."

(Bu canım var oldukça ben Kur'âna tutsağım
Muhammed Mustafa'nın yolundaki toprağım
Benden başkaca bir söz nakledenler olursa
Bîzârım onu söyleyenden, o sözden de uzağım!..)

Evet, hepimiz Kur'ân-ı Mucizu'l-Beyan'ın ve Sünnet-i Seniyye'nin köleleriyiz; bütün benliğimizle bu iki kaynağın hakikatlerine bağlıyız. Söylediklerimizi onların prensipleriyle test eder, şayet bu yüce makamlardan tasdik alabilirsek, işte o zaman ifadelerimizin doğruluğunu ve istifadeli olabileceğini umarız. Dinin özüne aykırı beyanlarımızın yüzümüze çarpılmasından da asla rahatsızlık duymayız.

Bu itibarla, arz etmeye çalıştığım hususlar zaviyesinden sorunuza dönecek olursak; Kalbin Zümrüt Tepeleri'nin anlaşılması için ille de çeyrek asır sonra gelecek nesilleri beklemek anlamsızdır. Şayet nefsim haricinde bir muhatap aranacaksa, "Bu kitap gönüllüler hareketinin fedakâr temsilcileri için yazılmıştır" denilebilir. Zaten, ele alınan mevzuların çoğu, bir yönüyle, ahlakî kurallarla da örtüşmekte; Kitap ve Sünnet çizgisindeki güzel ahlakın kaidelerini göstermektedir. Bu küçük çalışma, en azından okuyanları kendisiyle yüzleşmeye, nefsiyle hesaplaşmaya ve hayatının muhasebesini yapmaya sevkederse; insanları maneviyât mevzuundaki mülahazalarını tekrar gözden geçirmeye, duygu ve düşüncelerini tashih etmeye yönlendirirse, vazifesini yapmış sayılacaktır.

Bu daire içindekilerin istifade edebilecekleri daha başka pek çok kaynak kitap vardır. Fakat söylenmesi, yazılması ve bir şekilde dile getirilmesi icap eden hakikat damlaları henüz bitmemiştir,

kıyamete kadar da bitmeyecektir. İnşaallah, bundan sonra da inandığımız değerler, asıllarına sâdık kalınarak her dönemde daha farklı formatlarda sunulacak, yeni bir üslupla ruhlara duyurulacak ve sönmeye yüz tutmuş heyecanlar taptaze bir takdimle bir kere daha uyarılacaktır. İstikbalin altın kuşakları ise, kendilerine ulaştırılan hakikatleri daha derinden kavrayacak, onların açılımlarını günlük hayatlarına aktaracak ve Allah'ın inayetiyle hep kalb ufkunda yaşayacaklardır.

Önden Gidenlere Bakışımız

Hocamızın bu sözleri üzerine, o esnada sohbet meclisimizde hazır bulunan ağabeylerimizden biri, Kalbin Zümrüt Tepeleri ile alâkalı şu hadiseyi anlattı:

Adanmış ruhların diyalog ve eğitim faaliyetleriyle ilgili bir belgesel çekimi için, Amerikalı birkaç insan İzmir'e giderler; Hocaefendi'ye sahip çıkan, yokluk günlerinde onun yanında yer alan ve müesseseleşme döneminde kendilerinden beklenen bütün fedakârlıklara "evet" diyen ilklerle görüşmek isterler.

Misafirler ile ehl-i himmet ağabeylerden bazıları bir araya gelir; tanışır, kaynaşır, yemek yiyip çay içerler. İkram faslından sonra sadede geçilir. Televizyoncu olan şahıs, "Efendim, sizlerle tanıştık, konuştuk ve şeref duyduk. Müsaadenizle, Hocaefendi'nin yakın arkadaşları olan sizin gibi kıymetli insanları bulmuşken sormak istiyorum: Kalbin Zümrüt Tepeleri'nde yer alan "İnsan-ı Kâmil" başlıklı yazıdaki merhaleleri nasıl anlıyorsunuz; bu konudaki görüşlerinizi lutfeder misiniz?" der. Ev sahipleri böyle bir soruyu hiç beklememiştir; biraz şaşırırlar ve "Ne desek ki?" edasıyla birbirine bakarlar. Herkes bir diğerine "Sen konuş!" diye işaret eder. Soru soran şahıs aradığı cevabı bulamayacağını düşünmüş olmalı ki, yine aynı kitaptan çıkardığı birkaç suali daha peşi peşine sıralar. Merak ettiği mevzuların çeşitliliği ve sorularındaki derinlik Hocaefendi'nin

hayatını ve eserlerini didik didik ettiğini göstermektedir. Sonunda, bir ağabey, tercümana döner; hem doyurucu cevapları verememenin üzüntüsünü hem de saff-ı evveldeki duygu ve düşüncelerinin mihverini seslendirircesine şöyle der: "Yahu bu adam ne konuşuyor; Hocaefendi emreder biz de yaparız; işte o kadar!.."

Değerli Dostlar,

Bu son cümleyi de duyunca o anda salonda bulunan hemen herkes biraz gülümsemişti. Aslında o gülümsemelerin gölgesinde, eserleri pamuk hallaç edercesine okuyan yabancılar takdir ediliyor; onlara karşı müstağnî gibi görünen kendi insanımız da hafifçe kınanıyordu. Salonda dudakları hiç geri gitmeyen, o esnada tebessüm dahi etmeyen ve daha bir ciddileşen tek insan vardı; o da şefkatli Hocamızdı. Zât-ı âlîleri bir yanlışı tashih etmek istercesine doğruldu ve şöyle konuştu:

Lütfen, arkadaşlarımızı bazı meselelere göre değerlendirmeyelim; kıymetler hanesinde işlenecek çok farklı hususiyetlerin mevcudiyetini daha baştan kabul edelim. Cenâb-ı Hak, bir insanı başkalarının tahmin bile edemeyeceği bir faziletinden dolayı beşerî olgunluğun doruk noktasına çıkarabilir ve ona "insan-ı kâmil" cübbesini giydirebilir. Fakat o meselenin nazarî planda ne ifade ettiğini herkes bilemeyebilir. Büyüklük, meselelerin felsefesini bilmekle doğru orantılı değildir.

O ilk arkadaşlarımızın yaptıkları hizmetleri yürekten alkışlıyor, takdir ediyor ve kendilerine medyuniyetimi ifadeyi bir borç biliyorum. Onlar bu Kur'ân'a hizmet ederek tarihte eşi çok az görülmüş bir işe muvaffak oldular. Hatta denebilir ki, o işin felsefesini bilmedikleri hâlde senelerce kendilerine tavsiye edilen hayırlı her işe koştular. Tam kırk-elli yıl boyunca iltifat beklemeden, mükâfat peşine düşmeden ve en küçük görülen hizmetler karşısında bile "Bundan ne çıkar ki!" demeden vazife yaptılar. Kimi zaman bir tarlada, bazen bir derenin kenarına kurulan küçücük bir çadırda, bir başka defa üç

dört kişinin zor sığdığı bir tahta kulübede bir araya geldiler; aşkla, ümitle, iştiyakla ve sabırla hizmet kozasını ördüler. Yalnızca bir ev açabildikleri dönemde "Gelecek adına bu hanecik ne ifade eder?" demediler; bir yurttan bir şey çıkmayacağını söylemek gibi bir bozgunculuğa asla girmediler; okul açma ihtiyacı hâsıl olunca "Gücümüz yetmez!" mazeretini akıllarına bile getirmediler. Allah'ın rızasına matuf olarak kendilerine teklif edilen her işin altına girdi ve hiç tereddüde düşmeden bulundukları yolda sürekli ilerlediler.

Ellerinden tuttukları herkesi Fakir'le tanışmaya ve sohbetlere taşıdılar. "Bir kere ile ne olur ki?!." bahanesinin ardına saklanmadılar. Bazı insanların camiye gelmediklerini görünce, kendileri kahvehanelerin kapılarını aşındırdılar; kumar oynayan, çirkin konuşan ve küstahça davranan en kaba kimselere dahi bazı hakikatlerin anlatılabileceğine inandılar. Tavlanın başındaki insanlara bile yalvarıp yakardılar, onları yirmi otuz dakikalığına razı edip susturdular ve meselelerimizin duyurulmasını sağladılar. Normalde beşer karakteri ve mantığı bu işe "makul" demezdi; oradan bir şey çıkacağına ihtimal vermezdi. Fakat işin doğrusu o arkadaşlarımın hiçbiri yapılanları faydasız görmedi, hiçbir zaman ye'se düşmedi, kaçıp bir kenara çekilmedi ve "Bunlar beyhûde gayretler!" diyerek bedbînlik sergilemedi. Hangi birini sayayım bilemiyorum; Yusuf Pekmezci, merhum Mustafa Ok, rahmetlik Cahit Erdoğan, merhum Naci Şençekicer, Köse Mahmut, Hacı Kemal ve Ali Kervancı gibi dostlarımdan hiçbiri beni inkisara düşürmedi. Onlar işin felsefesine vakıf kimseler miydi, Allah bilir; fakat Cenâb-ı Hak onlara bilmeleri lazım geleni bildirmişti. Evet, onlar bilinmesi gerekeni bilmiş ve başkalarına da bildirmek için adeta didinmişlerdi.

12 Mart Muhtırası'nın ardından, güya irticâî faaliyet yapma suçundan 3 Mayıs 1971'de tutuklanmış, altı ay hapishanede kaldıktan sonra tahliye edilmiştim. Hapishaneden çıktığım dönemde, iyi bir mü'min olarak tanıdığım ve vefa beklediğim bazı kimselerin bile

“Artık bu işlere beni karıştırma!..” dediğine şahit olmuş ve çok kırılmıştım. Din ve vatan uğrunda başladığımız hizmetlerin anlaşılamamış olmasından dolayı pek kederlenmiş ve Allah yolunda hizmete müteallik işlerin yarım kalacağından endişe etmiştim.

O günlerde, az önce bazılarının isimlerini de saydığım birkaç arkadaşla küçük bir odada toplandık. Orada hislerimi aktarmaya ve inkisârımı ifade etmeye çalıştım. Bazı insanların Allah için olan hizmeti suçlamaları ve küçük bir tazyikten dolayı geri çekilmeleri dolayısıyla ne kadar ızdırap çektiğimi anlattım. Bir aralık, gözyaşları içinde “Boyunduruğu yere mi koyacaksınız?” deyince, Yusuf Pekmezci birden ayağa fırladı, yumruğunu göğsüne vurdu ve “Hocam, yoluna canım kurban!.” deyip gürledi. Diğerleri de onu takip ettiler; çokları kendi köşelerine çekilseler de bu vefalı dostlarım bir kere daha yüzümü güldürdüler ve ondan sonra da o günkü ahdlerine hep sâdık kaldılar. Sağlam duruşlarıyla, bitmeyen fedakârlıklarıyla, sönmeyen aşk u iştiyaklarıyla sürekli kuvve-i maneviyeyi takviye ettiler ve sonrakilere hüsn-ü misal oldular. Şayet, bir şey ifade edecekse, ben bu arkadaşlarımı asla unutamam; onların yaptıklarını görmezlikten gelemem; hatta Allah’ın lütfuyla kurtuluşa erenler arasında haşredilirsem, –biiznillah– o dostlarımı almadan Cennet’e bile giremem.. ve kat’iyen onları, işin felsefesini bilip bilmemelerine göre değerlendiremem.

Bahtiyar Ruhların Hizmet Kervanı

Belki, Rabbimle münasebetim açısından talihli bir insan değilim, keşke olabilseydim; ne var ki, böyle güzîde bir cemaatin içinde yer alma bahtiyarlığı açısından dünyada eşi az bulunan insanlardan birisiyim. Binlerce fedakâr arkadaşa ve onbinlerce kahraman kardeşe sahibim. Adını, namını ve nişanını bilmediğim binlerce insan, ortak mefkûremiz hesabına dünyanın dört bir yanında değişik şeyleri eşeleyip duruyorlar. Çokları birbirini tanımıyorlar, benimle de

oturup kalkmadılar; Fakir ise, onların ekseriyetini hiç görmedim bile. Sonra neyim var ki bu insanlara ne vereyim?!. Fakat bu karasevdalılar çok ulvî duygularla açılmışlar cihana; âleme insanlık öğretiyorlar. Bir yönüyle, başlangıçta müracaat kaynağı bildikleri kimselerden bir kısım disiplinler almışlar; lâkin daha sonra bir düşünce sistemi, bir hayat felsefesi ve bir dünya görüşü geliştirmişler; onu bütün yeryüzünde ihya etmeye çalışıyorlar. Bu zaviyeden bakınca hakikaten kendimi çok bahtiyar görüyorum.

Kendimi talihli addetmemin iki yönü var:

Evvela; ben kimim, bana nisbet edilen onca hizmet nerede? Fakat gönüllüler hareketinin beklentisiz erleri kocaman bir şahs-ı manevî teşkil ediyor ve toplanınca önemli bir yekûn tutan hâlis gayretleriyle, tek tek şahısların altından kalkamayacağı büyük bir çarkın dönmesine vesile oluyorlar. Beni de bu şahs-ı manevînin bir ferdi olarak kabul ediyorlar. İşte bunu, dünya saadeti adına en büyük vesile ve ahiret hesabına bir kurtuluş senedi sayıyorum.

Saniyen; bunca insan içinden hiç olmazsa bir tanesi, mahşerde yanımdan geçerken perişan hâlimi görür ve herhalde beni orada yüz üstü sürüm sürüm bırakmaz; elimden tutar, ayağa kaldırır ve yedeğine alır. Evet, böyle ümit ediyor ve arkadaşlarımın şefaatiyle necâta erebileceğim recâsını taşıyorum.

Samimiyetle söylüyorum ki, dostlarımın bütünü hakkında bu kanaati besliyor ve hepsini takdirle yâd ediyorum. Bilhassa o ilkler, benim gönlüme taht kuran birer sultan gibidirler; her biri kalbimin en mûtena yerinde sağlam bir sandalyeye sahiptirler. O vefalı arkadaşlarımın hepsine bu nazarla bakarım; onların incitilmesinden dolayı çok incinir, hafife alınmaları sebebiyle kederlenir ve kadr u kıymetlerinin bilinmeyişi yüzünden hüzünlenirim. Evet, bu mefkûreye sahip çıkmış öncüleri rencide eden beni rencide etmiş olur; onları küçümseyen, zorluk günlerinde Allah yolunda hizmeti hafife almış sayılır.

Bu itibarla, her şeyi ille de Kalbin Zümrüt Tepeleri'ni bilip bilmemeye, işin felsefesine vâkıf olup olmamaya ve meselelerin nazarî yanlarının ne ifade ettiğini kavrayıp kavrayamamamaya bağlamamak lazımdır; onun berisinde de ötesinde de yapılması gerekli olan daha başka güzel işler ve insanı yücelten faziletler vardır. Arkadaşlarımızdan bazıları, ubûdiyete ait mülahazaları ve i'lâ-yı kelimetullaha dair esasları sistematik olarak bilemeyebilirler; fakat hepsi, bu hizmet kervanı içinde Allah'a yürüyor ve yanık yüreklerinde köpürüp duran aşk u iştiyakla sürekli O'nu heceliyorlar. Her biri bir muhabbet fedaisi olan bu gönül insanları, –"Molla Asım" namıyla maruf Şeyhülislâm Çelebizâde Asım Efendi'nin, hasret u hicrandan kavrulmuş bir sinenin Peygamberin Köyü'ne bir an evvel varmak için çırpınmasını resmeden mısralarda dile getirdiği– şu hislerle nefes alıp veriyorlar:

Ey sârbân zimamı çek semt-i kûy-i yâre
Virâne dilde zîrâ yer kalmadı karâre

Bîm-i zalâm-i şebden olma sakın vehimnâk
Ah-ı şerâre-bârım hâcet mi kor nehâre

Azürde-pây olursa cemmâzın eyliyem ferş
Dîbâce-i cebînim şevk ile rehgüzâre

Ey sârbân-ı müşfik hiç olmadın mı âşık
Aheste-revlik etme rahmeyleyip bu zâre

Ben derd-mend-i aşkım bir yerde kılmam ârâm
Tâ vâsıl olmayınca serhadd-i kûy-i yâre

Ol kûy-i cân-fezâ kim ehl-i nazar değişmez
Bir seng-i rîzesini bin dürr-i şâhvâre

Ol kûy-i arş-rütbet kim hâk-i ıtırnâkin
Mâlişgeh eylemiş Hak pîşânî-i kibâre

Dâru's-sekîne yani şehr-i Medîne k'oldur
İzz ü şerefle me'va Sultân-ı kâmkâre

Sultân-ı mülk-i sermed Mahbûb-i Hak Muhammed
Kim kulluğu şereftir şâhân-ı tâcdâre

Ey cümle âlemîne mahza atâsı Hakkın
Senden olur olursa Asım fakîre çâre!

(Ey kervancı, yularını çekip kaldır artık deveni ve Yâr'imin köyüne doğru sür onu; zira aşk ateşine yanmış gönlümde beklemeye tahammül kalmadı gayrı!

Zinhar, gece karanlığının dehşetinden vehme kapılma; çünkü dudaklarımdan dökülen âh ü enînlerin kıvılcımları ihtiyaç bırakmayacaktır gündüz ışığına!

Yeter ki sen koştur deveni dört nala; şayet sürâtle giderken ayağı incinecek olursa, şevk ile alnımı sereyim onun yoluna!

Ey şefkatli kervanbaşı, sen hiç aşk oduna yanmadın mı; âşık olup sevenlerin hicranını tatmadın mı; sevgili yolunda katedilen mesafelerin acımasızlığını vicdanında duymadın mı? Daha neden ağırdan alırsın? Ne olur, durmadan ağlayıp inleyen şu çileli gönlüme acı da, yavaş yavaş yürüyüp hicranımı artırma!

Ahh bir bilsen, öylesine düşmüşüm ki aşk derdine, yerimde duramam varmadıkça Sevgili'nin semtine!..

Hem Yâr'imin köyü (Medine) öyle cana can katan bir yerdir ki kadirşinas gönül ehli nezdinde, o beldenin tek taş kırıntısı değişilmez şahlara layık çok kıymetli binlerce inciye!..

Arş'ın izdüşümü olan o kadar yüce bir makamdır ki orası, Cenâb-ı Hak büyüklerin yüz sürdüğü mübarek bir mekân kılmıştır onun misk kokan toprağını!..

Huzur yurdu olan o belde yani Medine-i Münevvere, herkesin kavuşmak için çırpınıp durduğu Sultan'ın meskenidir, doludur izzet ve şerefle.

Ey ebediyet ülkesinin hükümdârı, Hakk'ın mahbubu Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)!.. Şereftir Sana köle olmak taç giymiş sultanlara bile.

Ey bütün kâinata Hakk'ın güzîde hediyesi, cümle âlemlere rahmet vesilesi; gelecekse Senden gelir bu garibin çaresi, ancak Senin köyünde gerçekleşir her beklentisi!..)

Vuslat Yolunun Rehnümâsı

Sevgili Arkadaşlar,

İhtimal her harfi gözyaşıyla yazılan ve Hocamız tarafından her zaman ayrı bir heyecanla okunan bu nefis şiirin ifade ettiği manaları –dar idrakimle de olsa– kısaca kaydettikten sonra nihayet o günkü sohbetten aldığım ibreti özetleyip bu bahsi de bitireceğim:

Kalbin Zümrüt Tepeleri, kuru bir sûfizm felsefesi yapmamaktadır; onun hiçbir faslı, sadece zihnî ve felsefî faaliyetle sınırlı kalmamaktadır. Ciddî bir fikir cehdi, kalb saffeti, temkin ve teyakkuz ile şerhedilen her mevzu mutlaka çağın adanmışlarının şahsî dünyalarında, içtimaî yaşantılarında ve irşad faaliyetlerinde de pratik bir zemine oturmaktadır. Zira İslâm'ın kalb hayatı da diyebileceğimiz tasavvuf, mânevî ve ferdî bir donanımın yolu sayılsa da, o, dinin ihyası adına hizmet eden her mürşid, mübelliğ ve hizmet erinin gereken kıvamı elde etmesinin bir vasıtası olması açısından toplum hayatıyla da alâkalıdır.

Bu açıdan, Kalbin Zümrüt Tepeleri, bütün Hak yolcuları ve Kur'ân talebeleri için bir yol haritasıdır; hem epey mesafe katetmişler hem de henüz "vira bismillah" diyecekler için vuslata ulaşmaya vesile bir rehberdir. İster selef olsun ister halef, hizmet erlerinin hepsi bu kılavuz kitapta ele alınan meseleleri didiklemeli ve ondan bir hisse koparmaya çalışmalıdır. Onun içindeki hayat felsefesini, düşünce sistemini ve disiplinler mecmuasını

kavramaya gayret etmelidir. Heyecan ve iştiyakla o tatlı vuslata koşarken, seyr u sefer boyunca gerekecek zâd ü zahîreyi tedarik etmek ve yolun cilvelerine, muhtemel tehlikelerine karşı hazırlıklı olmak için sürekli ona başvurmalıdır.

Evet, onu bugünkü nesiller anlayacak ve başucu kitabı yapacaklardır; –inşaallah– yarının kuşakları da ondaki hakikatleri daha derince duyacak ve yaşayacaklardır. Belki de günümüzün gönül insanlarının heceleye heceleye de olsa okumaları sayesinde, istikbalin bahtiyarları onu idrak seviyesine çıkacak ve ruh dünyalarını mamur kılacaklardır. Asıl muhatapların sonra geleceğini söylemek, şimdiki insanların hem yiğit yetiştirme, hem küheylan besleme ve hem de meydan hazır etme fedakârlığıyla karşı karşıya bulunduklarını görmenin; daha sonrakilerin ise, gül devrinde gelip, hazır zeminde kalbin zümrüt tepelerine yükselerek hep orada seyahat edeceklerine inanmanın bir ifadesi olarak kabul edilebilir. Şu kadar var ki, bu düşünce hiç kimse için istiğna bahanesi ve okumama mazereti addedilmemelidir.

Hâsılı; Kalbin Zümrüt Tepeleri, bütün insanlara açık bir ziyafet sofrası ya da insanın kendini keşfetmesi ve vuslata ermesi için tutuşturulmuş bir irfan meşâlesi mesabesindedir. Onun başına oturan herkes kendi istidadına göre mutlaka pay alacak ve doyacak; onun nurundan istifade etmek için fikir cehdi gösteren her fert, kendi marifet çırasını tutuşturmuş ve madde âleminin tenteneli perdesinin arkasına ışık tutmuş olacaktır. Hele bir de onu, dostlar meclisinde müzakere ede ede okursa, iç içe açılımlara erişecek ve çeşit çeşit lezzetlere ulaşacaktır. Tabiî, böyle biri sadece kendi eksiklikleriyle uğraşacak, başkalarını asla hafife almayacak ve iman hizmetine zerre miskal katkıda bulunan herkesi hayırla anacaktır.

ÇİLE GÜNLERİ VE BERAAT KARARI

En Büyük Entelektüel ve Gözlerinin Altındaki Halkalar

Sevgili Arkadaşlar,

Hepimizi sürura garkeden beraat kararıyla alâkalı, M. Fethullah Gülen Hocamızla yaptığımız röportaj neşredildikten hemen sonra elektronik posta kutumuza pek çok gönül erinden bamteline dokunan mesajlar yağdı. Sevinç ifadelerinin ve iyi dileklerin yanı sıra, dile getirilen bir husus can alıcıydı. Sevenleri, "Hocamızın gözlerinin altında oluşan o halkalar da ne?!." diyorlardı.

O halkalar gözyaşlarının akış yatağıydı. Onlar dertti, sancıydı ve onlar ızdıraptı. Tabiî, meselenin tıbbî sebeplerinden de bahsedilebilir ama inanın onlar, Şi'b-i Ebî Talip'te kuşatma altına alınan ve üç yıl boyunca kendilerine ambargo uygulanan Asr-ı Saadet müslümanlarının çile günleri gibi geçmiş tam dokuz senenin elemli yazılarıydı.

Her günü binbir kederle gelip giden dokuz koca yıl Hocamızın geride kalan saçlarını da ağartmış ve dökmüş, belini iyice bükmüş ve yüzündeki hüzün çizgilerini koyulaştırmıştı.

Ahh dostlar,

Nasıl olmasın ki!

Herkes yaşarken şahsî dünyasında, o sürekli insanlık için ağladı vatandan ırakta.

Hatta geçen hafta, seneler sonra ilk kez hepimiz büyük bir coşkuyla sevinirken ve gülerken, o yine mahzundu ve bu defa da bir hakkın teslim edilişine sevinenlerin dokunaklı hâllerine ağlıyordu.

"Kardeşlerimiz bayram ediyordur herhalde!.." diyor ve hizmet gönüllülerinin sevincine o buruk bir tebessümle katılıyordu.

Önce, uluslararası ilişkiler alanında dünyanın en seçkin yayın organları arasında yer alan Amerikan Foreign Policy dergisinin düzenlediği ve adayları İngiliz Prospect dergisi ile ortaklaşa belirlediği "Yaşayan En Büyük 100 Entelektüel" anketinde Fethullah Gülen Hocaefendi dünya birincisi seçildi. Bu netice, çoğumuz için inşirah vesilesi oldu. Hepimiz biliyorduk ki, aziz Hocamız kaçıncı ilan edilirse edilsin onun gönüllerimizdeki yeri değişmeyecek; ilk sıralarda olunca nezdimizdeki kıymeti artmayacağı gibi, listenin sonlarına da konsa ona karşı muhabbetimiz azalmayacaktı. Fakat onca zamandır kendisine yapılan bir sürü haksızlık vardı ve bu birincilik, bir yönüyle, değerbilir insanların onun maruz kaldığı zulümlere karşı "artık yeter" demeleri manasına geliyordu.

Zaten Hocaefendi de anketin sonucunu bu minval üzere değerlendirmiş ve şöyle demişti: "İnsan başkalarının birinci, ikinci, üçüncü... demeleriyle birinci, ikinci, üçüncü olmaz; fakat eğer bazı çevreler, bir insanı yerden yere vuruyor ve onu sürekli sıfırlıyorlarsa, işte o zaman onu belli numaralara yerleştirmeye kadirşinaslık nazarıyla bakılabilir. Ben, yaşayan en büyük entelektüel seçilmemi, arkadaşların âsâr-ı bergüzîdelerine

terettüp eden semeratın tek bir şahsa verilmesinin ve hakperest insanların mazlumdan yana tavır almalarının neticesi olarak kabul ediyorum."

Haziran Fırtınası ve Tutuklama Kararı

Mezkur anket sonucunun açıklanmasından bir gün sonra da, Yargıtay Ceza Genel Kurulu, M. Fethullah Gülen ile ilgili Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği ve Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin onadığı beraat kararını doğru buldu; Başsavcı Abdurrahman Yalçınkaya'nın itirazını oy çokluğu ile reddetti. Böylece, 9. Ceza Dairesi'nin onama kararı kesinleşmiş ve zâhiren aziz Hocamızla, aslında diyalog ve eğitim hizmetlerine dilbeste bulunan herkesle alâkalı dava beraat ile neticelenmiş oldu.

18 Haziran 1999'da, zafer sarhoşu havasına bürünmüş bir zavallının, bir televizyonun ana haber bülteninde düğmeye basmasıyla başlamıştı "Haziran Fırtınası". O günden sonra uzun bir süre montaj kaset görüntüleri sarmıştı bütün ekranları; iddia, isnat ve iftiralar kaplamıştı gazete sayfalarını.

Necip milletimizin kendi ayakları üzerinde doğrulmasından hoşlanmayan dış mihraklar ve onların içimizdeki piyonları, eğitim ve hoşgörü temsilcileri hakkında akla-hayale gelmedik iftira ve tezvirlere başvurmuşlar; onların en samimi davranışlarını dahi evirip-çevirip hiç olmayacak bir kısım gayelere bağlayarak bütün hayırlı işleri âdeta kundaklamışlardı. En olumlu gayretler etrafında şüpheler uyarmış; diyalog adına ortaya konan tekliflerde başka maksatlar aramış; en yararlı beyanları sağa-sola çekmiş, bölmüş, parçalamış ve montajlarla farklı kalıplara dökerek tahribin en utandırıcı örneklerini sergilemişlerdi.

Aslında böyle bir fırtınanın işaret rüzgarları "28 Şubat" ile kendisini iyice hissettirmişti; dondurucu soğukların geleceği

belliydi. O günlerde, sağlık problemlerinden dolayı Amerika'ya gitmek üzere uçağa binen Hocaefendi, hostesin uzattığı gazeteyi açar açmaz kendi fotoğrafının yüz kızartıcı bir resmin yanına kasden konulmuş olduğunu görünce bir zıpkın yemiş gibi sendelemişti. Yazılıp çizilenler ve dile dolananlar aziz Hocamız gibi hassas bir insanın asla kaldıramayacağı kadar çirkindi.

O dönemde ekranları ve sayfaları karartan dedikodulardan ve atılan iftiralardan muhterem Hocamızın haberdar olmaması için çok gayret sarfetmiş; zaten kötü durumda olan sağlığının daha fazla bozulmaması için hep müsbet haberleri vermeye çalışmıştık. Ne var ki, aylar sonra Ferhat Barış beyin, "Maskeli Balon" adlı kitabını okumak dahi Hocamızın tansiyonunun günlerce 18-20'nin altına inmemesine yetmişti. Hâlbuki, Ferhat bey, isnat ve iftiralara oldukça az yer vererek işin hakikatini ve Hocaefendi'nin masumiyetini anlatmıştı tarihe ışık tutacak olan o kitabında. Fakat kendisini sevgiye adamış insan, maruz kaldığı ifna hareketine ve kendi vatandaşlarından gördüğü düşmanca muameleye bir anlam verememiş; müdafaa ifadelerinin çehresinde iddiaları müşahede ederek ürpermişti.

Bu maksatlı yayınlar üzerine soruşturma başlatılmış ve 3 Ağustos 2000 tarihinde Ankara DGM Savcısı muhterem Hocamız hakkında tutuklama talep etmişti. Bu talep reddedilmişti ama bazı şer şebekelerinin meselenin peşini bırakmaya hiç niyetleri yoktu. Karara itiraz üzerine, ayın 11'inde tutuklama kararı verilmişti. Ondan sonraki on yedi günü gurbet hayatımızın en ızdıraplı dönemlerinden biri olarak kaydetmiştik defterimize.

Cenaze evinde gibiydik o günlerde. Hemen hepimiz melul mahzunduk. Hocaefendi mefkûre kahramanlarının zan altında bırakılmalarına ağlıyordu; biz ise hem gönül dostlarımıza hem de Hocamızın mazlumiyet, mağduriyet ve hüznüne gözyaşı döküyorduk.

Biliyorduk onun mefkûresi uğruna idam sehpasına bile güle güle gideceğini. Anlıyorduk eleminin ve kaygılarının nefsiyle ilgili olmadığını. O, şahsından dolayı eğitim gönüllülerinin maznun duruma düşürülmesine kederleniyordu. Kendilerine hizmet madalyası verilmesi gerekirken bir cânî muamelesi reva görülen adanmış ruhlar ve vatandan uzakta milletinin kültür elçiliğini yapan fedakâr muhacirler adına üzülüyordu. Kendisini sadece bir müşevvik kabul etmesine rağmen, şahsına nisbet edilen o insanların ve hayırlı hizmetlerinin ademe mahkum edilmesinden dolayı ızdırap duyuyordu.

O, başta milleti olmak üzere bütün insanlık için yaşıyordu ama kendi ülkesinde onun kollarına geçirilmek maksadıyla kelepçeler hazırlanıyordu. Hayır, aslında onun şahsında iman hizmetine ve eğitim faaliyetlerine gönül veren bütün fedakârlara kelepçe vurulmak isteniyordu.

Bir ay kadar uzun süren muzlim bir gecenin sabahında almıştık tutuklama kararının kaldırıldığı haberini ve bileklerimizi sıvazlamıştık ellerimizle. Hayır bileklerimiz hep serbestti ama ne de çok acımıştı yüreklerimiz. Nice zamandır ilk kez o gün bayram etmiştik; o sabah çok sevinmiştik.

O kadar üzülecek ve sonrasında sevinecek ne vardı ki demeyin ne olur? Montajlama haberlerle başlayan ve 31.08.2000'de DGM Savcısının dava açmasıyla devam eden fırtınalarda köksüz ağaçlar gibi savrulup giden bazı kimselerin tuhaf tutumları yeterdi kederlenmeye. Huzur bozucular, toplumu teşkil eden fertlerin birbirlerine karşı güvenlerini sarsmış; milletin değişik kesimleri arasına sûizan ve kuşku tohumları saçmış ve yüreklerdeki dostluk ümitlerini yıkmışlardı. Hayatı boyunca "sevgi" diyen bir insanın, bir zamanlar dostça ellerini tuttuğu kimselerden düşmanca sözler duyması tarife gelmeyecek ölçüde kırıcı, incitici ve acı verici değil midir?

Bir psikolojik harp cereyan etmekteydi o günlerde. Kurtlar kuzu, barış güvercinleri ise akbaba gibi takdim ediliyordu her yerde. Mü'minler düzenbaz kimseler olarak gösteriliyor ve muhatapların kalblerine kandırıldıkları endişesi enjekte ediliyordu. Montajlara aldananların bir anda dostlarına sırt çevirmeleri bütün muhabbet erlerini insanlık adına çok utandırıyordu. Bir gün, muhterem Hocamız, Şubat soğuğunda kırağı çalmış birisine mektup yazmış; "Uzun süre devam eden duygu ve düşünce alışverişiyle kurulmuş dostluklar bir sarsıntıyla yıkılmamalıydı; arkadaşlıklar pamuk ipliğine bağlı olmamalıydı!.. Dost dosta kulak vermeli; işin hakikatini öğrenmeye ve anlamaya çalışmalıydı!" demiş ve onu yeniden düşünmeye çağırmıştı. Heyhat ki, şeytan bir kere daha rolünü iyi oynamış ve her yana husumet havası yaymıştı.

Kâbus Yılları

16 Ekim 2000 tarihi geçmeyen günlerin, bitmeyen gecelerin ve uzun bekleyişlerin başlangıç tarihiydi bizim için. O gün mahkemenin ilk duruşması yapılmıştı. "Laik devlet yapısını değiştirerek yerine dini kurallara dayalı bir devlet kurmak amacıyla yasadışı örgüt kurup, bu amaç doğrultusunda faaliyetlerde bulunduğu" gerekçesiyle M. Fethullah Gülen Hocamız hakkında 10 yıla kadar ağır hapis cezası talep ediliyordu. O güne değin mahkemenin nasıl olduğunu, duruşmada neler yapıldığını, kararın verilmesinin ne kadar zaman aldığını çoğumuz bilmiyorduk. Her duruşma öncesinde ümitleniyor, bilhassa o geceyi dualarla ve gözyaşlarıyla geçiriyor; Türkiye'den gelecek sevindirici bir haberin hayaliyle dakikaları ay gibi idrak ederek bekliyorduk.

Onca niyazın, içli ağlamaların ve yakıcı intizarın sonunda "Mahkeme, falan tarihe tehir edildi." sözüyle irkiliyor ve her defasında bu habere hazırlıklı olmamıza rağmen, bir kere daha

inkisar yaşıyorduk. Sonra yeni bir heyecan ve yenilenmiş kaygılarla 45-50 gün sonraki duruşmayı beklemeye koyuluyorduk.

Aman Allahım!.. Ne acı, ne ızdırap verici ve ne bunaltıcı zaman dilimleriydi o günler.

Demokles'in kılıcı hep başımızdaydı. En masum sözlerin başta Hocaefendi olmak üzere koca bir hizmete zarar verme ihtimali çok yüksekti; zira bazı medya organları bile amansız birer hafiye kesilmişler ve delil avcılığına soyunmuşlardı; çarpıtılmış ifadeleri boy boy neşretmek için fırsat kolluyorlardı.

Düşünebiliyor musunuz, senelerce "hizmet" kelimesi netameli bir ifade telakki edildi, mevhum örgütün şifre sözcüğü gibi algılandı; önüne ya da arkasına başka bir kelime getirerek tamlama yapmadan onu kullanmak "çete" suçlamasına malzeme vermek demekti. "Arkadaşlarımız" ifadesi zımnen yasaktı; çünkü bu sözün, cemiyet teşkilinin işareti sayılması kuvvetle muhtemeldi. Daha da garibi, bazı televizyonların "küheylan" göstermeleri bile memnu idi; zira kimilerine göre at, cihadı çağrıştırıyordu. Her görüntü, söz, tavır ve hareket bir yönüyle irticaî faaliyet olarak yorumlanabilir ve dava dosyasına dahil edilebilirdi. Zinhar, mübalağa yaptığım zannedilmesin; Savcı'nın iddianamesini okuyanlar bu misallerden çok daha komik ve uçuk örnekler bulacaklardır, eminim.

Bunların hepsinden daha çok yürek dağlayıcı olan husus ise, muhterem Hocaefendi'ye bir cüzzamlı muamelesi yapılmasıydı. Yanına varanların, elini tutanların ve hatta adını ananların tarikat (!) mensubu ilan edilmeleriydi.

Maalesef, pek çokları bu kara propagandaya boyun eğdi; kendi adının da tarikatçıya çıkmasından korkanlar aziz Hocamızın maruz kaldığı zulme ve yaşadığı gurbete sessiz kalmayı yeğledi.

Allah aşkına; sözü kitlelere müessir kaç tane yiğit "Artık bu gurbet bitsin!" diyebildi.. hele son dönemde kaç yürekli insan "Gel, hasretiyle yandığın yurduna dön!.." diye seslendi.

Evet, belki Hocaefendi böyle bir çağrı beklemezdi; hele adının anılmasından hiç hazzetmezdi. Fakat şu en son Türkçe Olimpiyatları'nda iyice zâhir olan "fikir mimarının adını anmama cimriliği" vefa ile telif edilebilir miydi?

İşte, bu boğucu atmosfer içinde tam on sekiz duruşma günü geçti. On sekiz kere 40-50 gün, sonu gelmeyecek seneler gibi idrak edildi. Nihayet, 10 Mart 2003 tarihinde, yaklaşık iki buçuk yıl devam eden dava tamamen ertelendi; mahkeme heyeti aynı suçun beş yıl içinde tekrar işlenmemesi durumunda davanın ortadan kalkmasına karar verdi.

Fakat Hocaefendi, davanın zaman aşımından dolayı düşmesini istemiyordu; atılı suçlar, iddia ve iftiralar vardı; yargılamanın devam etmesini ve nihaî bir karar verilmesini diliyordu. Bunun üzerine, Hocamızın avukatları erteleme kararına itirazda bulunarak mahkemenin devamını talep etmişlerdi. Fakat bu başvuru neticesinde adaletin tecelli etmesi için de yaklaşık üç sene daha intizarın kavuruculuğuna dayanmak gerekmişti.

5 Mayıs 2006'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi yeniden yargılama sonucu beraat kararı vermiş, ama Cumhuriyet Savcısı verilen kararı temyize götürmüştü. Yine uzun bir bekleyişin ardından, 5 Mart 2008 tarihinde Yargıtay 9. Ceza Dairesi, beraat kararını onamıştı. Fakat hâlâ her şey bitmemiş, bu defa da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı genel teamüllere aykırı olacak şekilde temyize başvurmuş; beraat kararının iptalini ve davanın zaman aşımından dolayı düşürülmesini istemişti.

Şayet, Başsavcılığın talep ettiği gibi, dava zaman aşımı yüzünden düşseydi, her zaman "çete" suçlamasıyla yeni bir yargı süreci başlatılabilirdi. Hem sadece muhterem Hocamızın kendisi değil, onu seven ve fikirlerinden istifade eden herkes, bir çırpıda örgüt üyesi ithamıyla karşı karşıya kalabilirdi.

Neyse ki, nihayet, 24 Haziran 2008'de, Yargıtay Ceza Genel Kurulu, Başsavcılığın itirazını nitelikli oy çokluğu ile reddetti. Böylece, 9. Ceza Dairesi'nin onama kararı kesinleşmiş ve üçüncü defa beraat kararı çıkmış oldu. 28 Şubat sürecinde bu davanın iddianamesini hazırlayanlar, atf-ı cürüm hesabına ne biliyorlarsa ve çoğu montajlanmış bantlardan ne bulmuşlarsa hepsini sıralamış; mahkûm etmeyi düşündükleri bir insan hakkında denebilecek her şeyi söylemiş ve böylece bütün sermayelerini birden kullanmışlardı. İki defa temyize başvurmak suretiyle bu sermayeyi hiç olmazsa kısmen kurtarmaya çalışmışlardı ama nafile. Türkiye'de hâlâ hakkaniyetin ve adaletin gereğini yapabilecek, hak terazisinin dümdüz durabileceğini ve doğru tartabileceğini herkese gösterebilecek yürekli hâkimler de vardı. Nitekim, o kadar tahribata ve bilhassa medya yollu onca baskıya rağmen, hak ve adalet hesabına hüküm verebilen bahtiyar hâkimlerin üçüncü ve nihaî beraat kararıyla komplo teorisyenleri bütün bütün iflas ettiler.

Nasipsizliğinize Ağlıyorum!

Sabah namazını kılmış, her günkü gibi ders müzakeremizi yapıp bitirmiştik ki müjde telefonu geldi. İşin doğrusu; bu beklenen, ümit edilen ve arzulanan bir haberdi ama hukuk sisteminin son dönemde aldığı yaralar, endişelerin diri kalmasına sebebiyet vermişti. Allah'a sonsuz şükürler olsun ki, bir kere daha adalet tecelli etmiş ve hak yerini bulmuştu. Hocaefendi'nin masumiyetini herkese anlatmaya çalışarak fiilî dua ettiği gibi, o âna kadar kavlî tazarru ve niyazdan da geri durmayan muzdarip insanlar, ikişer üçer telefona sarılmışlardı. Aziz Hocamız, "Efendim..." sözüyle mukabele edince, hattın öbür ucundakiler söyleyecek söz bulamıyor, sadece sevinç gözyaşları döküp ağlıyorlardı. Belki bir iki tanesi, "Şükür namazı kılıyoruz!" diyebilmişlerdi.

Hocaefendi mütebessim ama temkinliydi. Biz sevinçten bağıracak ve belki Pennsylvania ormanlarında mutluluk naraları atacak his yoğunluğundaydık; fakat o yine bizi tadil ediyor ve "Ötede sevineceğiz!.." diyordu. Tebrik için arayanlara da, "Çok sevinmeyin; bu basit ve dünyaya ait bir hadise; ölçüsüzce sevinilecek ve şımarıkça hoplanıp zıplanacak bir mesele değil. Cenâb-ı Hak bizi Cennet'ine koyarsa, Cemal'iyle gönlümüzü ferahlatırsa ve Rıdvan'ıyla ruhlarımızı kanatlandırırsa, işte o zaman gerçekten seviniriz." tembihinde bulunuyordu.

Ne var ki, gönüllere ferman dinletmek zordu; kalbler inşirahla dolmuştu. Nasıl sevinmezdik ki?!. O dava hoşgörünün, sevginin, diyaloğun ve dostluğun davasıydı; muhabbet husumete galebe çalmıştı. Bu beraat kararıyla, binler, yüz binler aklanmıştı.

Evet, Hocaefendi, kendi adıyla anılan eğitim kurumlarının sahibi değildi, hatta oralarda vazife yapanların büyük ekseriyetini hiç görmemişti, çoklarını tanımazdı. Fakat kimileri diyalog gayretlerine matuf olarak kurulan müesseselerin ve sevgi okullarının tamamını muhterem Hocamıza nisbet ediyor; dolayısıyla, ona attıkları cürümlere bütün gönül erlerini de ortak koşuyorlardı. Dahası, kendi vatandaşlarına öz yurtlarını dar ettikleri yetmiyormuş gibi, bir de onların hizmet verdikleri ülkelere iftira dosyaları gönderiyor ve eğitim gönüllülerini o ülke insanlarının nezdinde bitirmeye çalışıyorlardı. Her yolu deneyerek yaymaya gayret gösterdikleri iftiralar arasına, "Mahkûmiyet yemiş ve sürgüne gönderilmiş bir şeyhin müritleri" (!) yakıştırmasını da katıyorlardı. İşte, bu beraat kararıyla, bir bakıma karasevdalıların hepsi aklanmış oluyordu; estağfirullah, o ay yüzlülerin ak oldukları mahkeme lisanıyla da tasdik ediliyordu. Artık, onlar topyekün yeryüzünde başları daha dik ve alınları daha açık bir hâlde kendi hizmetlerine bakabileceklerdi.

Muhterem Hocamız, bütün gün boyunca çok duyguluydu. Bilhassa ikindi namazında arka saflardan fark edilecek şekilde ağlıyordu. Namazdan sonra kendisine mahkeme ile alâkalı bazı sorular soracaktık ama aklımızda Hocaefendi'nin secdedeki hisli hâli vardı. Sebebini merak eden gözlerle kendisine baktığımızdan olsa gerek, şunları söyledi:

28 Şubat sürecinde ve mahkeme süresince aleyhimde yazıp çizenler ve yargısız infaz yapanlar aklıma geldi. Bir insan olarak, onların yaptıklarından ben utandım ve onların duymaları gereken mahcubiyeti kendi içimde hissedip ağladım. Tesbihat sırasında, bir siluet gibi beliriverdi bazıları önümde. "Yine neden ağlıyorsun?!." diye sorar gibiydiler. "Size ağlıyorum" dedim; "Sizin nasipsizliğinize ağlıyorum!.. Keşke anlayabilseydiniz, keşke siz de imandan nasiplenseydiniz!"

Sonra Allah Resûlü Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) Mekke'nin fethi esnasında, heyecan ve endişeyle intizar eden Mekkelilere, "Şimdi size ne yapmamı bekliyorsunuz?" diye sorduğunu; O'nun nasıl soylu, affedici ve civanmert bir insan olduğunu iyi bilen bazı kimselerin, "Sen kerimsin, kerim oğlu kerimsin" şeklinde karşılık verdiklerini ve Şefkat Peygamberi'nin, "Size, bir zaman Hazreti Yusuf'un, kardeşlerine dediği gibi derim: Daha önce yaptıklarınızdan dolayı bugün size kınama yoktur. Allah, sizi de affeder. O, Merhametlilerin En Merhametlisi'dir. Gidiniz, hepiniz hürsünüz." beyanıyla merhametini dillendirdiğini anlattı. Hocamız da bütün müfterilere ve yalan yanlış ifşâatta bulunanlara "لاَ تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ اَلْيَوْمَ" diye seslendi.

Bu sözlerine şunları da ilave etti: "Bir de Hazreti Pir'in dediği gibi diyorum: Beni memleket memleket sürgüne gönderenlere, bana zindanlarda yer hazırlayanlara ve hakkımda idam sehpası hayal edenlere hakkımı helal ediyorum. Allah'ın, Resûl-ü Ekrem'in ve Din-i Mübin'in hukuku beni aşar, o konuda bana

söz düşmez; fakat şahsıma bakan yanı itibarıyla, kırk seneden beri aleyhimde yazıp çizen kimseler mahkeme-yi kübrada karşıma çıksalar, onlardan bile hak istemeyeceğim. İçimde hiç kimseye karşı hınç taşımıyorum."

Gurbet Ne Zaman Bitecek

Evet, M. Fethullah Gülen'in, Türkiye'yi kendisine dar edenler hakkındaki duygu ve düşünceleri böyleydi. Suçlarını onların yüzlerine vurmadı; "Yazıklar olsun size, şimdi ne diyeceksiniz o tezvirlerinize!.." diyerek huysuz ruhları kınamadı.

Heyhat ki, Hocaefendi kendi karakterinin gereğini ortaya koydu ama diğerleri de kendi tabiatlarının dürtülerini icraya koyulmaktan dûr olmadılar. 28 Şubat soğuğunda ve iddianame esnasında kıyametler koparanlar, mahkemenin sonucunu görmezlikten geldiler, beraat kararını perdeleyip üzerini örtmeye çalıştılar. Hiç utanmadılar; hemen Hocaefendi'nin vize meselesini çarpıtarak gündeme soktular.

Hem yanlış yönlere çekilen bir iki referans mektubunu bahane ederek "CIA destekliyor" iftirasında bulundular hem de Hocaefendi'nin Amerika'dan sınırdışı edildiği yalanını yaydılar. Haberlerinde yer alan bu iki argüman arasında yaman bir çelişki vardı: Bir yandan CIA'den destek göreceksin, diğer taraftan dokuz senedir o ülkede bulunmana rağmen daha oturum meseleni bile halledemeyeceksin. Ama kimin umrunda. Onlar için önemli olan, aziz Hocamızın en büyük entelektüel seçilişini ve hakkındaki beraat kararını gölgelemek ve oluşan müsbet havanın büyümesine meydan vermemekti. Dahası, asıl niyetleri; birincilik, mahkeme ve (uydurdukları) vize iptali sıralamasına dikkat çekip bunların hepsini bir kumpasmış gibi göstermek, böylece kamuoyunu Hocaefendi'nin bazı mihraklar tarafından yönlendirildiğine ve nihayet Türkiye'ye gönderilmek üzere kendisine zemin hazırlandığına inandırmaktı.

Oysa kendileri de bilirler ki, "Gönüllüler Hareketi" olarak zikredilen diyalog ve eğitim faaliyetlerinin en mühim özelliği bağımsız olmasıdır. Bu hareketle alâkalı akademik çalışma yapan sosyologlar ve siyasal bilimciler de her fırsatta bu hususa değinmekte ve "Bu teşebbüs, hiçbir dış güce dayanmayan bağımsız bir sivil toplum faaliyetidir" demektedirler.

Buna rağmen, maalesef bir kısım çevreler, hasımca tavırlarından vazgeçmediler, karalama kampanyasını daha da hızlandırdılar. Bazı kadirşinâs insanlar, bu müfterilere ağızlarının payını verecek yazılar yazmak isteyince, Muhterem Hocamız yine kendisine yakışanı yaptı: "Lütfen, üslubunuzu koruyun. Biz kavga taraftarı değiliz; herkese karşı diyalog ve dostluk yolları arıyoruz. İnşaallah, hasmâne tavır sergileyenler de anlayacaklardır bir gün bu duygularımızı. Siz iddia ve iftiraları güzelce cevaplayın ama bundan önce olduğu gibi bundan sonra da hep karakterinize saygılı olmaya çalışın. Üç beş günlük bir dünya için baş yarmayın, göz çıkarmayın, kem söz söylemeyin ve gönül kırmayın. Herkesi sevginin sıcak iklimine çağırın!.."

Artık, Hocaefendi'nin sevenleri, üzerlerinden geçen uçaklara daha bir dikkatle bakıyor ve vuslat gününü hayal ediyorlar; bazı kesimler de, onun dönüşünü nasıl kendi çirkin emellerine alet edebileceklerinin hesabını yapıyorlar. Aziz Hocamız ise, "Ne zaman döneceksiniz?" sorusuna şimdilik şu cevabı vermekle yetiniyor:

"Ülkemin elli yüz yerinden gelmiş toprak parçaları var odamda, onları koklayıp teselli buluyorum. Ben kendi ülkemin çocuğuyum; dıştan ithal edilmiş ve milletin başına musallat olmuş tufeylilerden değilim. O ülkenin çocuğuyum ben. Onun bir avuç toprağını dünyalara değiştirmem. Bütün Amerika'yı verseler, Korucuk Köyü, fakir bir köydür, ben o köyü vermem. Ruh hâletim budur. Fakat benim inandığım bir mefkûrem var, Din-i Mübin-i

İslâm'a hizmet var. Ben her adımımı, ülkemde huzursuzluğun çıkmaması, milletimin zarar görmemesi ve hele dinime karşı bir tavır alınmaması yönünde atmalıyım. Dönüş keyfiyetini, vaktini ve konjonktürü Allah'la münasebetim açısından da değerlendirip çok dengeli hareket etmeliyim."

Evet, muhterem Hocamız sıla hasretiyle yanıp tutuşuyor. Fakat ayrılırken yüce mefkûresini düşündüğü ve diyar-ı gurbete bundan dolayı tahammül ettiği gibi, şu anda da gaye-i hayali sebebiyle firkati tercih ediyor. Hocaefendi'nin sadece nostaljilere yürümesini beklemek beyhûdedir; inşaallah, o yine bu ulvî değerlerin lehine olduğuna inandığı zaman kendisine yaraşır şekilde dönecek ve Türkiye'de barışın, dostluğun, huzurun, sağduyunun temsilcisi olacaktır.

İNDEKS

F

G

H

I/İ

N

T